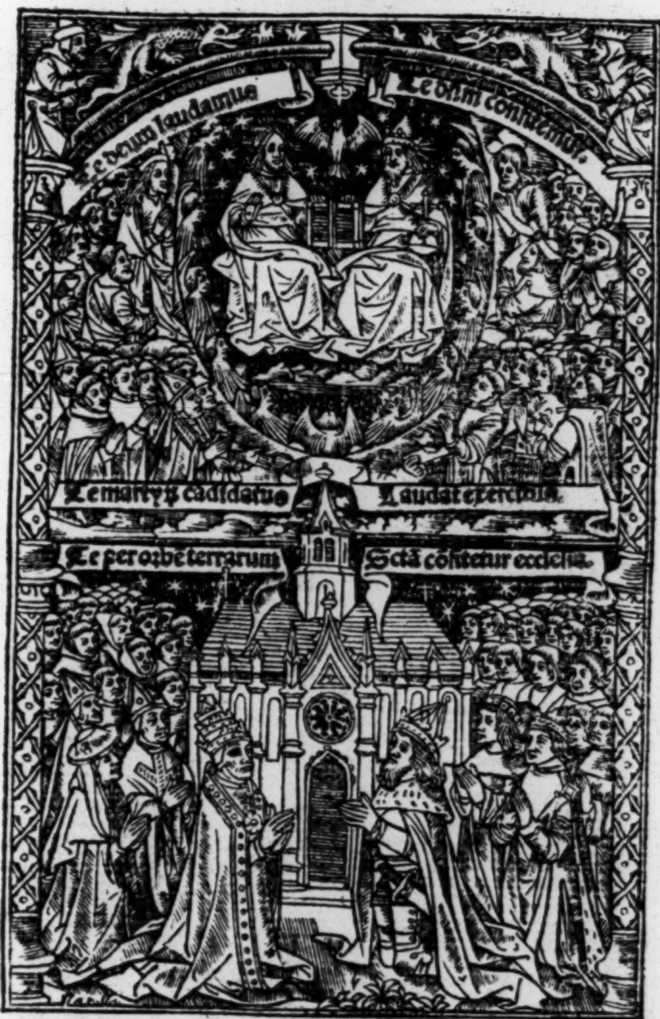
¶ Manuale secundum vsum insi-
gnis ac preclare ecclesie Sarũ optimis typis (vt res ipsa
indicat) non sine singulari industria Antwerpie im-
pressum. Plurimis quibus prius scatebat mendis
superuacaneisq; tũ tersis / tũ sublatis. Adiecta
sunt insup nõnulla que in priori editiõe ad
cultũ diuinũ spectare visa sunt necessa-
ria. Deniq; non per eiusdẽ musices ar-
tis imperitiores prelo adaptatum
emendatũq; in publicũ vadat.

¶ Venũdantur Londini apud Frã-
ciscum byrckman: in cimi-
terio sancti pauli.

Excus. Antwp. 1523. Arn: 8.15.

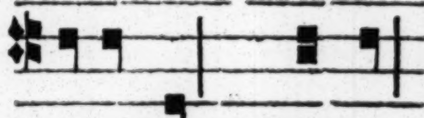

Omnibus dñicis diebus per annũ et in festis simplici bus in dñicis contingentibus post primã et capi. vel missam in capit. si habeatur tres campane breuiter pulsentur singillatim ad aquam benedictam: incipiendo a maiore cãpana: deinde in fine processionũ dicitur an. in introitu chori pulsatur ad tertiam dicto modo: nisi sermo diceretur ad populum: tunc in fine sermonis pulsatur ad tertiam: nisi in duplicibus festis: et in dominica in ramis palmarũ: a sacerdote ebdomadario alba et cappa serica rubea induto cum diacono et subdiacono textus deferentibus cum thuribularijs et duobus ceroferarijs: et accolito crucem deferente omnibus albis cum amictibus indutis: in medio presbyterij ad altare conuersis ac etiam cum duobus pueris quorum alter scilicet puer qui ad aquã scribitur in tabula in sale tenendo et aquam benedictam gestando: alter scilicet puer ebdomadarius lector ad matutinas et in libro tenendo eidem sacerdoti in superpellicijs ministrẽt et ad gradum chori fiat benedictio salis et aque hoc modo.

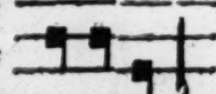
Exorciso te creatura salis per deũ ✠ viuũ: per deũ ✠ verũ: per deũ ✠ sanctũ per deũ qui te per heliseũ pphetã in aquã mitti iussit vt sanaretur sterilitas aq: vt efficiaris sal. Hic respiciat sacer. sal exorcisatũ in salutẽ credentiũ. Et sis omnib9 te sumẽtibus sanitas aie et corporis: et effugiat atque discedat ab eo loco quo aspersum fueris oĩs fantasia et neqtia vel versutia diabolice fraudis oĩsque spũs immũd9 adiurat9. et finiatur hoc modo.

Per eum qui venturus est iudicare viuos et mortuos et seculum per ignem. ℟ Amen.

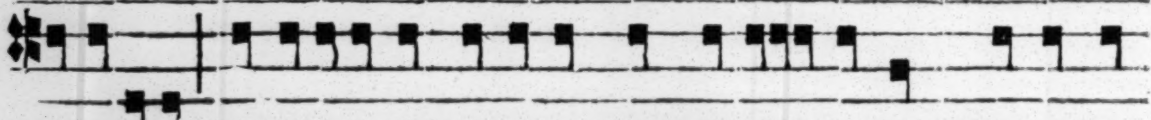

Et sic finiantur omnes exorcismi per totũ annũ. Sequatur oratio sine Dñs vobiscum. sed tantum cum Oremus.

Benedictio salis et aque

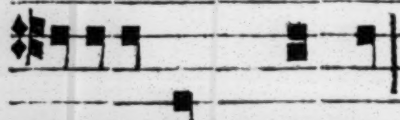
IMmensam clementiam tuam omnipotens eterne deus humiliter imploramus. Hic respiciat sacerdos sal. vt hanc creaturam salis: quam in vsum humani generis tribuisti bene ✠ dicere et sancti ✠ ficare tua pietate digneris: vt sit omnibus sumentibus salus mentis et corporis: et quicquid ex eo tactum vel respersum fuerit: careat omni immundicia: omnique impugnatione spiritalis. et sic tantummodo finit

nequicie. Per dominum nostrum iesum christum filium tuum. Qui tecum

viuit et regnat in vnitate spiritus sancti deus. Per omnia secula

seculorum. ℟ Amen.

Sub eodem tono finiantur omnes orationes sequentes et etiam orationes post aspersionem aque benedicte sequatur exorcismus aque.

EXorcizo te creatura aque in nomine dei pa ✠ tris omnipotentis: et in nomine iesu christi filij eius domini nostri: et in virtute spiritus ✠ sancti vt fias aqua exorcizata ad effugandam omnem potestatem inimici: et ipsum inimicum eradicare et explantare valeas cum angelis suis apostaticis: per virtutem eiusdem domini nostri iesu christi: qui venturus est iudicare viuos et mortuos et seculum per ignem. ℟ Amen. sequatur oratio sine Dominus vobiscum. sed tantum cum Oremus. Oratio.

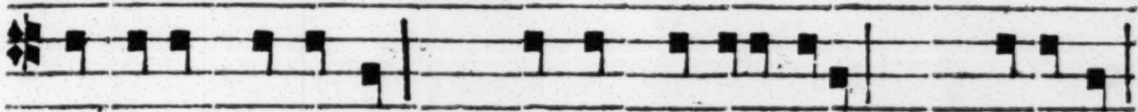
DEus qui ad salutem humani generis maxima queque sacramenta in aquarum substantia condidisti: adesto propicius inuocationibus nostris: et elemento huic. Hic respiciat sacerdos aquam multimodis purificationibus preparato: virtutem tue bene ✠ dictionis infunde: vt creatura tua mysterijs tuis seruiens ad abijciendos demones: morbosque pellendos diuine gratie sumat effectum: vt quicquid in domibus vel in locis fidelium hec vnda resperserit: careat omni immundicia: liberetur a noxa: non illic resideat spiritus pestilens: non aura corrumpens: discedant omnes insidie latentis inimici: et si quid est quod aut incolumitati habitantium inuidet

aut qeti: aspersiōe hui9 aque effugiat ut salubritas per inuocatio nē tui nōis expetita ab oībus sit impugnatiōibus. Et finiatur sic

defensa. Per dominum nostrum iesum christum filiū tuum. &c.

¶ Hic mittat sacerdos sal in aquam in modum crucis priuatim ita dicens. Commixtio salis & aque pariter fiat. In nomine patris et filij et spiritus sancti. ℟. Amen. ¶ Sequatur benedictio salis et aque pariter hoc modo.

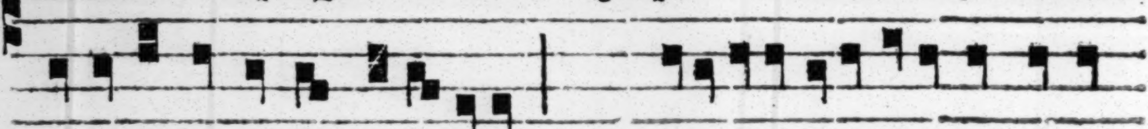
Dominus vobiscum. ℟m. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Deus inuicte virtutis auctor et insuperabilis imperij rex: ac semper magnificus triumphator: qui aduerse dominationes vires reprimis: qui inimici rugiētis seuiciam superas: qui hostiles nequicias potens expugnas: te dñe trementes et supplices deprecamur ac petimus vt hanc. Hic respiciat aquam sale mixtam. creaturam salis et aque dignanter accipias: benignus illustres: pietatis tue more san ✠ ctifices: vt vbicunqꝫ fuerit aspersa per inuocationem sancti tui nominis: omnis infestatio immūdi spiritus abijciatur terrorqꝫ venenosi serpentis procul pellatur et presentia sancti spiritus nobis misericordiam tuā poscentibus vbiqꝫ adesse dignetur. Per dominum nostrum iesum christum filium tuum. Qui tecum viuit et regnat in vnitate spiritus sancti deus. Per omnia secula seculorum. Amen. ¶ Si fuerit duplex festum extra chorum fiat benedictio salis & aque priuatim ante aliquod altare: et hora sexta cantata aspergatur. In alijs vero dominicis simplicibus in choro benedicatur et ante tertiam aspergatur vt supra dictum est nisi in dominica in ramispalmarū: tūc enim extra chorum benedicatur et post sextam aspergatur more duplicis festi licet duplex festum non fuerit. Peracta benedictione salis et aque accedat ipse sacerdos ad principale altare: & ipsū stando circunquaqꝫ aspergat. In redeundo ab altari in primis aspergat ministros ordinatim incipiente ab accolito qui crucem

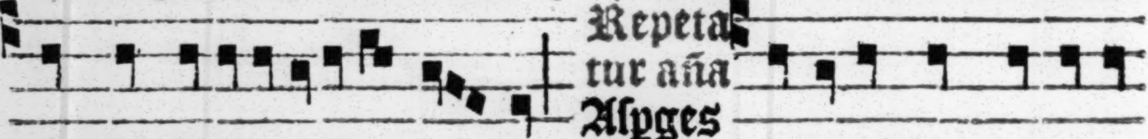
defert: deinde ad gradum choꝛi rediens: ibidem singulos clericos ad se accedentes aspergat incipiens a maioꝛibus: tamen si episcopus pꝛesens fuerit ad eum pertinet aspersio clericoꝛum vt infra dicetur. Post aspersionem clericoꝛum laycos in pꝛesbyterio hincinde stantes aspergat. Dū spargitur aqua benedicta cantetur hec antiphona a toto choꝛo cantoꝛe incipiente.

Asperges me domine ysopo et munda boꝛ: lauabis

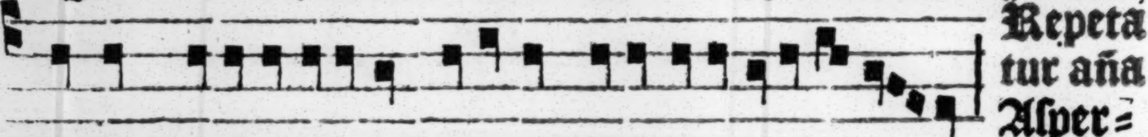

me et super niuem dealbaboꝛ. ps. Miserere mei deus secundum

Repetatur aña Asperges

magnā misericoꝛdiā tu am. me. Et secundum multitu-

Repetatur aña Asper-

dinem miserationum tuarum: dele iniquitatē meam. ges me.

Gloꝛia patri et filio et spiritui sancto. Sicut erat in pꝛincipio et

nunc et semper: et in secula seculoꝛum. A men.

¶ Repetatur **Lauabis me.** Hec antiphona dicatur in aspersione aque benedicte omnibus dominicis per annum pꝛeter q̄ a pascha vsq; ad festum trinitatis. Dicetur etiam dominica in ramispalmarum et in dñica in passione dñi cū **Gloꝛia patri.** et **Sicut erat** A pascha vero vsq; ad festum trinitatis dicatur hec antiphona in aspersione aque benedicte cantoꝛe incipiente. **Antiphona.**

Jdi aquam egre di en tem de templo a la=

tere de xtro alle lu ya. Et omnes ad quos peruenit

aqua ista salui fa cti sunt et di cent

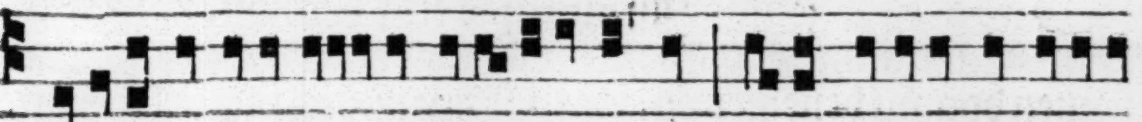

al leluya alle lu ya. ps. Confitemini domino quoniam

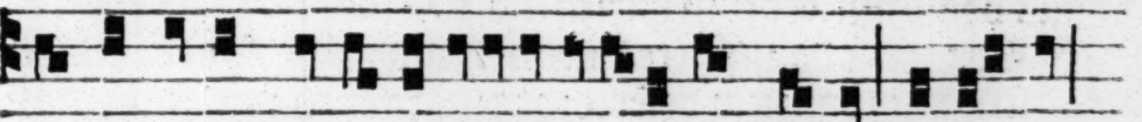

bonus: quoniam in seculum misericordi a eius.

Repetatur aña Uidi aquam. postea dicitur versus.

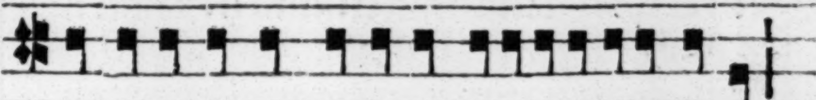

Gloria patri et filio et spiri tui sancto. Sicut erat in principio

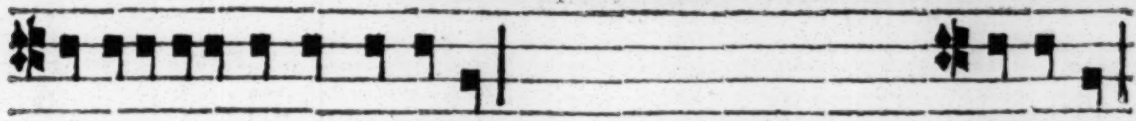

et nunc et semper: et in secula secu lorum. Amen. Et omnes.

Peracta aspersione aque: sacerdos ad gradum chori dicat ℣.

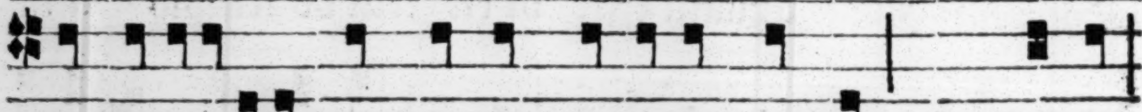

Ostende nobis domine misericordiã tuam. ℟

Et salutare tuum da nobis. Deinde presbyter dicat. Oremus.

Exaudi nos dñe sancte pater omnipotens eterne deus: et mittere dignare sanctum angelum tuū de celis: qui custodiat: foueat: protegat: visitet et defendat omnes habitantes in

hoc habitaculo. Per christum dominum nostrum. ℟m. Amen.

¶ Si episcopus in aliqua simplici dñica exequatur officiū tūc ipse indutus cappa serica cum mitra et baculo ac omnibus supradictis ministris ad benedictionem salis et aque chorū solet intrare: qui dum fit benedictio salis et aque a sacerdote vt predicitur ad hoc induto: sese in sedem recipit episcopalem: ibiqꝫ post aspersionē altaris principalis a predicto sacerdote factam: tam canonicos ꝙ ceteros clericos ad sedem ipsam accedentes modo et ordine prenotato asperget et tam ℣. ꝙ oratio. post ān. Asperges. dicet ibidem Si vero episcopus executor officij non fuerit: tunc in habitu chori cum cirotecis tātum et baculo clericos vt supra aspergat sacerdote predicto ℣. et oratio. post antiphonam. Asperges me domine ysopo. more consueto semper dicente. ¶ Benedictio panis.

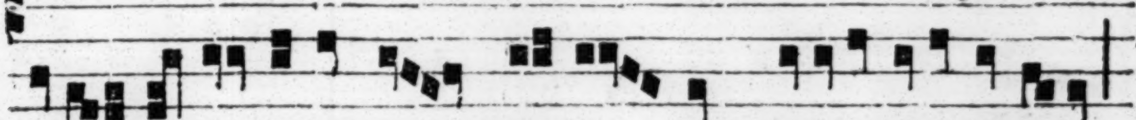
Benedictio panis in diebus dominicis. In pruna. sacerdos legat euangelium. In principio erat verbum. require ad cathecuminum faciendum in fine seruicij: et postea dicat ℣. Sit nomen domini benedictum. ℟m. Ex hoc nunc et vsqꝫ in seculum. Benedicamus domino. ℟m. Deo gratias. Deinde dicat sic. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Bene ✠ dic domine creaturam istam panis: sicut benedixisti quinqꝫ panes in deserto: vt omnes ex eo gustantes tam corporis ꝙ anime accipiant sanitatem. In nomine pa ✠ tris et fi ✠ lij et spi ✠ ritus sancti. Amen. Tunc aspergatur aqua benedicta super panem et distribuatur.

In nocte natiuitatis domini dum canitur nonum ℟m. cū suo versu: et Gloria patri. procedat diaconus cum subdiano et thuribulario et ceroferario et accolito crucem deferente omnibus solenni apparatu indutis ad thurificandum altare: et accepta benedictione ab executore officij per medium chori in pulpitū accedat ad cantandum euangelium hoc modo incipiendo.

Dominus vobi scum. Et cum spiritu tu o. Initiū sancti

euan ge lij secundum Mathe um. Gloria tibi domine.

Liber gene rati onis iesu christi filij da

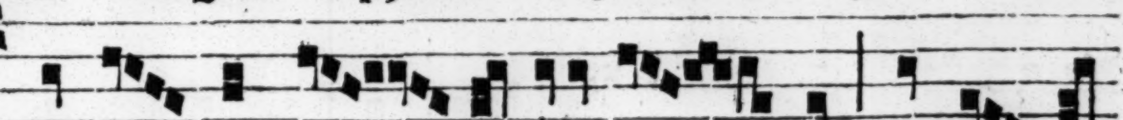
uid fi lij abra ham. Abraham autem genu it

ysa ac. ysaac au tem ge nuit ia cob. Ia=

cob au tem genu it iudam et fratres eius. Iudas

au tem genu it phares et zaram de tha mar.

Phares autem ge nuit es rom. Esrom au=

tem ge nuit a ram. Aram autem genu it ami=

na dab. Aminadab au tẽ genuit na a son. Naason

au tem genu it sal mon. Salmon au tẽ genu it

boos de ra ab. Boos au tem genuit obeth

ex ruth. Obeth autem ge nuit ies se. Iesse autẽ ge-

nu it da uid regẽ. Dauid autem rex genu it salo mo

nem ex e a que fuit v ri e. Salomon au tem ge nu

it robo am. Roboas au tem genu it abi am

Abias au tem genu it a si am. Asias au tem

ge nuit iosa phat. Iosaphat au tẽ ge nuit io

ram. Ioras autem genu it ozi am. Ozias au tem ge=

nuit ioa thã. Ioathas au tẽ genuit a chaz Achaz

au tem genuit ezechi am. Ezechias au tem ge

nuit manas sen. Manasses autem genuit a mon.

Amon autẽ genu it iosi am. Iosias au tem genuit iecho

niam et fratres e ius in tran smigratio ne

babi lonis. Et post transmigrati onem babi lo

nis iechoni as genu it salathi el. Salathiel au=

tem genu it zoroba bel. zorobabel au

tem genuit abi ud. Abiud au tem ge nuit

eli a chim. Eliachim autē genu it a zor. Azor au

tē genuit sa doch. Sadoch au tē genuit a

chim. Achim au tem genuit eli ud. Eliud au

tem genuit elea zar. Eleazar au tē genuit ma thā

Mathā au tē genuit ia cob. Iacob au tē genuit

io seph virū mari e. De qua natus est iesus qui vo

catur chri stus.

Finito euāgelio incipiat sacerd. in cappa serica Te deū. quo dicto rectores chori incipiāt missā ad qua missā duo cle. de scda forma in cappis sericis in pulpito simul cantent istam lectionem

Laudes deo dicam per secula qui me plasma uit

in manu dextera atqꝫ redemit cruce purpurea sangui-

ne na ti. Hic cātetur alternatim. Lectio esa y e pro phe

te. In qua christi lucida vatici natur natiuitas. Hec di-

cit dominus. Pater filius sanctus spiritus in quo sunt omni-

a condita superna atqꝫ yma. Populus gētium qui ambu

labat in tenebris. Quem creasti quem fraude sub dola

hostis expulit parady so et captiuatum secum traxit ad tar

tara. Vidit lucē magnam. Nullerūt et immania nocte me-

di a pastoribus lu mina. Habitantibus in regione vm-

bre mortis lux. Sempiterna et redemptio vere no ua. Or

ta est eis. O stupen da na tiui tas. Paruul⁹ enim

natus est nobis. Magn⁹ hic erit iesus fili⁹ de i. Et filius

Patris summi. Na tus est nobis. Ab arce sum-

ma predictum sic erat. Et fact⁹ est principatus super humerum

eius. Utce los regat atqꝫ arua. Et vocabi tur nomen

eius. Messias sother emanuel sabaoth adonay. Admirabilis

Radix dauid. Cōsilia rius. Dei pa tris. De us. Qui

creauit om nia. Fortis. Barathri claustra perimēs teterrima

Pa ter futuri seculi. Rex omnipotens et cuncta regēs. Prin

ceps pacis. Hic et in euum. Multiplicabitur eius im=

perium. In hierusalē iudea siue sa mari a. Et pa cis

non erit finis. Per se cula sempiterna. Super solium

dauid et super regnum eius se debit. Et re gni meta fini

non erit aliqua Ut confirmet il lud. In fi dei

pignore. Et corroboret in iu di cio et iustitia. Iu

dex cum venerit iudica re seculum. Amodo. Il li debe=

tur glo ri a et laus iubi latio. Et vsqz in

Hic cantēt simul vsq in finem.

sempiternum. Ab ortu solis vsq occiduos

ad fines mundi orbis per climata laus crea to ri reso

net con grua amen dicant omnia.

¶ In nocte epiphanie domini dum cantatur ix. ℟. cū suo v. et Gloria patri. procedat diaconus cum subdiacono et thuribulario et ceroferario et accolito crucem deferente omnibus solenni apparatu indutis ad thurificandum altare: et accepta benedictione ab executore officij per medium chori accedat ad cantandum hoc euangelium hoc modo.

Dominus vobi scum. Et cum spiritu tu o. Sequētia san=

cti euan ge lij secundum lu cam. Gloria tibi domine.

FActum est autē cū baptizare tur omnis populus

et ie su bapti za to et o rante apertū est celum. Et

descendit spi ritus sanctus corpo rali spe cie sicut colū

ba in ipsum et vox de ce lo fa cta est. Tu es fi lius

meus dile ctus in te complacuit mihi. Et ip se te-

sus erat in cipi ens quasi annorum triginta vt puta-

ba tur fi lius io seph. Qui fu it hely. Qui fu it

mathat. qui fu it le ui. qui fuit melchi. Qui fu it

tanne. qui fu it io seph. qui fu it ma thathie. qui fu it

a mos. Qui fu it naum. qui fu it hely.

Qui fu it nagge. qui fu it ma that. qui fu it

mathathie. Qui fu it semei. qui fu it io seph. qui

b.j.

fu it iuda. Q ui fu it iohanna. qui fu it resa. qui fu=

it zorobabel. Q ui fu it salathiel. q̄ fu it ne ri. q̄ fuit

melchi. Q ui fu it addi. qui fu it co san. qui fu it

helmadā. Q ui fuit her qui fu it iesu. q̄ fu it he

liezer. Q ui fu it iorim. qui fu it ma that. q̄ fuit leui.

Q ui fu it symeon. qui fu it iu da. qui fu it ioseph.

Q ui fu it io na. qui fu it eliachim. qui fu it me

lea. Q ui fu it menna. qui fu it matha ta. qui fu it na

thā. Q ui fu it dauid. qui fu it ies se. qui fu it obeth.

qui fuit booz qui fu it salmon. Qui fu it

naason qui fu it aminadab qui fu it a rā. Qui fu it

esrom. qui fu it phares. qui fu it iu de. Qui fu it

iacob. qui fuit ysaac. qui fu it abrahe. Qui fu it thare

qui fu it nachor. qui fu it se ruth. Qui fuit ragau.

qui fu it phalech. qui fu it he ber. Qui fu it sale. qui

fu it caynam. qui fu it arpharat. Qui fu it sem.

qui fu it noe. qui fu it la meth. Qui fuit matusale. q̄ fu it

enoch. qui fu it iareth. Qui fuit malaleel. qui fuit caynam

qui fu it enos. Qui fu it seth. qui fu it adam. qui

fu it de i. Iesus autem plenus spiritu sancto re

gressus est a ioꝛ dane.

¶ Finito euãgelio incipiat sacerdos in cappa serica. Te deũ laudamus.

IN purificatione beate marie cantata hoꝛa sexta fiat benedictio luminis solẽniter ab episcopo vel a sacerdote cappa serica induto cum alijs indumẽtis sacerdotalibus super gradum altaris supꝛemum conuerso ad partem australem sic incipiendo.

Dominus vobiscum. Oꝛemus.

BEne ✠ dic dñe iesu chꝛiste hãc creaturã cere supplicãtibus nobis ⁊ infunde ei per virtutẽ sctẽ crucis bñdictionẽ celestẽ vt qui eã ad repellẽdas tenebꝛas humano vsui tribuisti: talem signaculo sctẽ crucis tue foꝛtitudinẽ ⁊ bene ✠ dictionẽ accipiat: vt quibuscũqꝫ locis accẽsa siue apposita fuerit: discedat diabolꝰ ⁊ cõtremiscat et fugiat pallidꝰ: cũ oĩbus ministris suis de habitationibꝰ illis: nec pſumat ãplius eã inequitare. Et finiatur hoc modo

seruientes tibi. Qui cum deo patre et spiritu sancto viuis et regnas deus. per omnia secula seculoꝛum. ℟ Amen.

Oẽs oꝛationes cũ Oꝛemus. sub eodẽ thono dicãtur. Nõ dicatur

Dñs vobiscū. nisi ante primā orationē tantū sed Oremꝰ. Oro.

Domine sancte pater omnipotens eterne deus: qui omnia ex nihilo creasti: et iussu tuo per opera apum hunc liquorem ad perfectionem cereorum peruenire fecisti: et qui hodierna die petitionē iusti simeonis implesti: te humiliter deprecamur vt has candelas ad vsum hominum et sanitatem corporum et animarum preparatas siue in terris siue in aquis per inuocationem sanctissimi nominis tui/ et per intercessionem sancte marie semper virginis cuius hodie festa deuote celebrantur/ et per preces omnium sanctorum tuorum bene ✠ dicere et sancti ✠ ficare digneris et huius plebis tue deuote que illas honorifice in manibꝰ portare desiderat/ teqꝫ laudando exultare exaudias voces de celo sancto tuo et de sede maiestatis tue. Et propicius sis omnibus clamātibꝰ ad te / quos redemisti precioso sanguine filij tui. Qui tecum et cum spiritu sancto viuit et gloriatur deus/ per omnia secula seculorum Amen. Oremus.

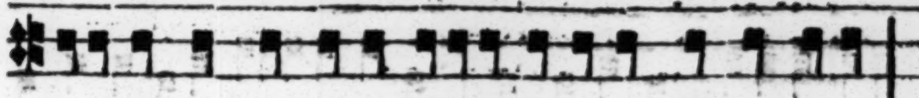
Omnipotens sempiterne deus: qui hodierna die vnigenitū tuum vlnis sancti simeonis in templo sancto tuo suscipiendum presentari voluisti: tuam supplices deprecamur clemētiam vt hos cereos siue has candelas: quos nos famuli tui in tui nominis magnificentia suscipientes gestare cupimus luce accēsos bene ✠ dicere et sancti ✠ ficare atqꝫ lumine superne benedictionis accendere digneris: quatinus eos tibi domino deo nostro offerendo digni/ et sancto igne dulcissime tue claritatis succensi.

in templo sancto glorie tue representari mereamur. Per eun-

dem dominum nostrum iesum christum filium tuum. Qui tecū

viuit et regnat in vnitate spiritus sancti deus.

Hic mutet vocem more prefationis.

Benedictio cerei.

Per omnia secula seculorum. Amen. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Sursum corda. Habemus ad dominum. Gratias agamus domino deo nostro. Dignum et iustum est.

Vere dignū et iustū est equū et salutare: nos tibi semper et vbiqȝ grãs agere dñe scte pater oīpotens eterne deus. Fons et origo toti⁹ luminis qui mundū illustrasti lumine tue claritatis mittēdo nobis vnigenitū tuū p vterū intemerate virginis. Et quē lōge ante p̄misisti pphetarū oraculis: i tpōribus nouissimis misisti lucē pp̄lis sedētib⁹ in tenebris. Te ergo dñe depcamur vt

has cādelas nomini tuo p̄paratas tua bn̄dictiōe digneris bene=

✠ dicere: q̄ nos trāstulisti a ptāte tenebrar in lucē dilecti filij tui

et regnū. Per quē exortū est in tenebris lumē rectis corde ⁊ gau

diū salutis eterne. Et q̄ iusti symeonis implesti expectationē vt

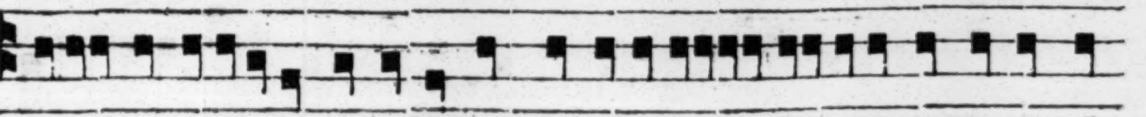
nō prius videret mortē q̄ eiusdē xp̄i filij tui visibilē incarnationē

toti⁹ mūdi lumē et salutē: nos lumine tue claritatis sic repleas:

⁊ oēs infidelitatis tenebras a nobis repellas. Et sicut seruū tuū

hodie dimisisti in pace: sic nos in pace ecc̄lie tue sctē digneris gu=

bernare: vt portū q̄etis eterne valeam⁹ intrare. Quatin⁹ radijs

vere lucis perfusi: ibi in die examinis leti cum hymnidicis an

gelorum choris valeamus videre faciem indefessi solis.

¶ Hic mutet vocē quasi legēdo. Qui tecū vivit et regnat in unitate spiritus sancti deus. Per omnia secula seculorū. Amē. ¶ Cātata pfatiōe tūc aspergātur cādele aqua bñdicta: et thurificētur. Deinde sequātur due oratiōes cū Dñs vobiscū. et Oremus. Orō.

Domine sancte pater omnipotens lumen indeficiens: qui es conditor omnium luminū: bene ✠ dic hoc lumē tuis fidelibus in honorem nominis tui portandum: quatinus a te sanctificati atqꝫ benedicti: lumine tue claritatis accendamur et illuminemur: et propicius concedere digneris: ut veluti eodem igne quondam illuminasti moysen famulū tuum: ita illumines corda nostra et sensus nostros quatinus ad visionem eterne peruenire mereamur. Per christū dñm nostrum. Oremus. Alia oratio.

Omnipotēs sempiterne deus: qui unigenitum tuū ante tēpora de te genitum: sed temporaliter de maria virgine incarnatum lumen verū et indeficiens ad repellendas humani generis tenebras: et ad incendendum lumen fidei et veritatis misisti in mundum concede propicius: ut sicut exterius corporali: ita etiam interius luce spirituali irradiari mereamur. Per eundem dominum nostrum iesum christum filium tuum. ¶ Postea accēdantur candele et distribuantur cantore incipiente antiphonam

Lumen ad revelationē gentiū et gloriā plebis tue israel.

ps. Nunc dimittis seruū tuū domine: secundū verbū tuū in pace.

Repetatur antiphona Lumē ad reuelationem. totus psalmus dicatur cum Gloria patri. vt in processionalibus continetur.

Feria. iiij. in capite ieiunij post. vj. in primis fiat sermo ad populū si placuerit: deinde prosternāt se clerici in choro: et dicāt. vij. psalmos penitētiales cū Gloria pri. et cū ān. Ne reminiscaris. Excellētior vero sacerdos indut⁹ cappa serica rubea cū alijs vestibus sacerdotalib⁹: cū diacono a dextris et subdia. a sinistris ꝛ ceteris ministris altaris qui oēs sint albis cū amictib⁹ induti a vestibulo ad gradū altaris procedāt: ꝛ ibi dicāt per se ante altare septē psalmos penitētiales in prostratione vt supra dictū est. Finitis psalmis dicatur ān. Ne reminiscaris dñe delicta nostra vel parētū nostrorū neq; vindictā sumas de pctis nr̄is. Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleysō. Et hec dicātur oīa sine nota: tā a sacer. ꝙ a toto choro. deīde erigat se sacer. cū diac. ꝛ subd. ꝛ dicat sup ppl̄m cōuersus ad australē corā dextro cornu altaris.

Et ne nos inducas in tentationē. Sed libera nos a malo. Saluos fac seruos tuos ꝛ ācillās tuas. Deus me⁹ sperātes in te. Mitte eis dñe auxiliū de scto. Et de syō tuere eos. Cōuertere dñe vsq; quo. Et deprecabilis esto sup seruos tuos. Adiuua nos de⁹ salutaris noster. Et ppter gloriā noīs tui dñe libera nos et ppicius esto pctis nostris ppter nomē tuū. Dñe exaudi orationē meā. ꝛ clamor me⁹ ad te veniat

Dominus vobiscum. Oremus.

Exaudi dñe preces nostras: et confitentiū tibi parce peccatis et quos cōscientie reatus accusat: indulgentia miseratiōis absoluat. Per christū dominū nostrū. Et finiatur sic. Et dicātur omnes orationes sequentes cum Oremus non dicatur Dominus vobiscum. nisi ante primam orationem tantum. Oratio.

Assit qs dñe de⁹ famulis tuis inspiratio gratie salutaris: que corda eorum fletum vbertate resoluat: sicq; macerā-

do conficiat ut iracundie tue motus ydonea satisfactione compescat. Per christum dominum nostrum. Oremus.

Da qs dñe deus noster hijs famulis tuis cōtinuā purgationis sue obseruantiam penitendo gerere: et ut hoc efficaciter implere valeant: gratia eos tue visitationis: et preueniat et sequatur. Per christum dominum nostrum. Oratio.

PReueniat hos famulos tuos qs dñe misericordia tua: ut omnes iniquitates eorum celeri indulgentia deleantur. Per christum dominum nostrum. Amen. Oratio.

ADesto dñe supplicationibus nostris: nec sit ab hijs famulis tuis clementie tue longinqua miseratio sana vulnera eorum remitte peccata: ut nullis iniquitatibus a te separati tibi domino semper valeant adherere. Per christum dñm. Oratio.

DOmine deus noster: qui offensione nostra nō vinceris sed satisfactione placaris respice qs super hos famulos tuos: qui se tibi grauiter peccasse cōfitentur: tuum est enim absolutionem criminū dare et veniā prestare peccantibus: qui dixisti penitentiā te malle peccatorū ꝙ mortē. Concede ergo dñe hijs penitētie ut tibi excubias celebrent: ⁊ correctis actibus suis cōferri sibi a te sempiterna gaudia gratulentur. Per christū dñm. Oratio.

DEus cuius indulgentia omnis homo indiget: memēto famulorum famularumqꝫ tuarum: et quia lubrica terrenaqꝫ corporis fragilitate nudati virtute in multis deliquerūt qsumus ut des veniam confitentibus: parcas supplicibus: ut qui suis meritis accusantur: tua miseratione saluentur. Per christum dñm.

¶ Hic non dicatur Dñs vobiscum. neqꝫ Oremus. sed vertat se sacerdos ad populum: et extendens manum dicat super eos absolutionem hoc modo. Absolutio.

ABsoluimus vos vice beati petri apostolorū principis cui collata est potestas a dño ligandi atqꝫ soluendi: et quantum ad vos pertinet accusatio: ⁊ ad nos remissio: sit vobis oīpotens deus vita ⁊ salus: ⁊ oīm pctōꝝ vestrorū pius indultor. Qui viuit et regnat cū deo patre in vnitate spūs sancti deus. ¶ Tūc surgant omnes a prostratione osculantes formulas vel terrā sacerdote dicēte sic. Qui viuit. vts. deinde fiat benedictio cinerū a sacerdote sine Dñs vobiscū. et sine Oremus. hoc modo incipiēs.

OMnipotēs sempiterne deus qui misereris oīm et nihil odisti eorū que fecisti: dissimulans peccata hoīm propter penitentiā: qui etiā subuenis in necessitate laborātibus bene ✠ dicere et sancti ✠ ficare digneris hos cineres: quos causa humilitatis et sancte religionis ad emūdanda nostra delicta: super capita nostra more niniuitarū ferre cōstituisti: da p inuocationē sancti tui nois: vt oēs qui eos ad deprecandā miam tuā super capita sua tulerint: a te mereantur omniū delictorū suorꝝ veniā accipere: ⁊ hodie sic eorū sancta inchoare ieiunia: vt in die resurrectionis purificatis mētibus ad sanctū mereātur accedere pascha: ⁊ in futuro perpetuā accipere gloriā. Per christū. ¶ Hic aspergātur cineres aqua benedicta: deinde dicatur Dñs vobiscū. Et Oremꝰ. Oratio

DEus qui nō mortē sed penitentiā desideras peccatorū: fragilitatē conditionis humane benignissime respice: et hos cineres quos causa preferende humilitatis atqꝫ promerēde venie capitibus nostris imponi decreuimus: bene ✠ dicere pro tua pietate digneris: vt qui nos cineres esse monuisti: et ob prauitatis nostre meritū in puluerē reuersuros cognouimus: pctōꝝ oīm veniā ⁊ premia penitentibus repromissa misericorditer cōsequi mereamur. Per dñm. Postea distribuātur cineres hoc modo. Executor officij in sede episcopali: et due excellentiores persone stolis amicti ex vtraqꝫ parte chori in stallis suis capita quorumcūqꝫ ad se venientium signo crucis cineribus signent dicendo.

MEmento homo quia cinis es et in cinerem reuerteris. In nomine patris. ⁊c. Interim cantantur antiphone vt in processionali continetur. Peractātis añis dicat sacerdos ad gradum chori. Dominus vobiscum. Et Oremus. Oratio.

DEus qui iuste irasceris et clementer ignoscis afflicti populi tui lachrymas respice: et iram tue indignationis quam iuste meremur propiciatus auerte. Per christum. Oremus.

COncede nobis q̄s dñe p̄sidia militie christiane sanctis inchoare ieiunijs: vt contra spiritales nequitias pugnaturi: continentie muniamur auxilijs. Per dominum nostrum iesum.

¶ Tunc eat processio vt in processionalibus continetur.

DOminica in ramispalmarum post aspersionem aque benedicte legatur hec lectio ante gradum altaris ab acolito

alba induto: et hoc ex parte australi super flores et frondes cū suo titulo hoc modo. ¶ Lectio libri exodi.

IN diebus illis. Venerūt filij israel in helim: vbi erāt duodecim fontes aquarum: et septuaginta palme et castrametati sunt iuxta aquas. Profectiq; sunt de helim: et venit omnis multitudo filiorum israel in desertum syn: quod est inter helim & sinay: quintodecimo die mensis secundi: postq̄ egressi sunt de terra egypti. Et murmurauit omnis congregatio filiorū israel contra moysen et aaron in solitudine. Dixeruntq; ad eos filij israel. Utinam mortui essemus per manus dñi in terra egypti quando sedebamus super ollas carnium: et comedebamus panes in saturitate. Cur induxistis nos in desertum istud: vt occideretis omnē multitudinem hanc fame. Dixit autem dñs ad moysen et aaron Ecce ego pluam vobis panes de celo: egrediatur populus et colligat que sufficiunt per singulos dies: vt tentem eum vtrū ambulet in lege mea an non. Die autem sexta parant quod inferant: & sit duplū q̄ colligere solebant per singulos dies. Dixerūtq; moyses et aaron ad omnes filios israel. Vespere scietis q dominus eduxerit vos de terra egypti: & mane videbitis gloriam domini. Audiui enim murmur vestrum contra dominum. Nos vero q̄d sumus quia musitatis contra nos. Et ait moyses. Dabit vobis dominus vespere carnes edere: et mane panes in saturitate: eo quod audierit murmurationes vestras: quibus murmurati estis contra eum. Nos enim quid sumus? Nec cōtra nos est murmur vestrum: sed contra dominū. Dixitq; moyses ad aaron. Dic vniuerse congregationi filiorum israel. Accedite coram domino: audiuit enim murmur vestrum. Cumq; loqueretur aaron ad vniuersum cetum filiorum israel: respexerunt ad solitudinem. Et ecce gloria domini apparuit in nube. ¶ Statim sequatur euangeliū: et legatur in eodem loco a diacono ad orientem cōuerso more simplicis festi. post acceptā benedictionem cum Dñs vobiscum. et Gloria tibi domine. more solito. ¶ Secundum ioannem.

IN illo tempore. Turba multa que conuenerat ad diē festū cum audisset quia iesus venit hierosolymam: acceperūt ramos palmarum et processerunt obuiam ei: et clamabant. Osanna benedictus qui venit in nomine domini: rex israel. Et inuenit

iesus asellum ⁊ sedit super eum: sicut scriptũ est. Noli timere filia syon ecce rex tuus venit tibi mansuetus: sedens super pullũ asine Hec non cognouerunt discipuli eius primũ: sed quando glorificatus est iesus: tunc recordati sunt quia hec scripta erãt de eo: ⁊ hec fecerũt ei. Testimonium ergo perhibebat turba que erat cum eo quando lazarum vocauit de monumento: et suscitauit eũ a mortuis. Propterea et obuiã venit ei turba: quia audierunt eũ fecisse hoc signum. Pharisei ergo dixerunt ad semetipsos. Videtis quia nihil proficimus: ecce mundus totus post eum abijt. ¶ Finito euangelio sequatur benedictio florum et frondiũ a sacerdote cappa serica rubea induto super gradum altaris ad australem conuerso: coram dextro cornu altaris hoc modo.

Exorciso te creatura florum et frondium in nomine dei pa✠tris oĩpotẽtis: et in noĩe iesu ✠ christi filij eius dñi nostri: et in virtute spiritus ✠ sancti. Proinde omnis virtus aduersarij: omnis exercitus diaboli: omnis potestas inimici: omnis incursio demonũ: eradicare ⁊ explantare ab hac creatura florũ et frondium vt ad dei gratiam festinantiũ vestigia insidiando nõ assequaris

Per eum qui venturus est iudicare viuos et mortuos et seculum per ignem. ℟. Amen.

¶ Deinde sequantur hee sequentes orationes sine Dñs vobiscum sed tantũ cũ Oremus. et finiãtur sub tono lectionis vts̃. Oratio.

Omnipotens sempiterne deus: qui in diluuij effusione noe famulo tuo per os columbe gestantis ramum oliue pacem terris redditam nunciasti. Te supplices exoramus: vt hanc creaturam florum et frondiũ: spatulasq; palmarũ seu frõdes arborũ quas ante cõspectũ glorie tue offerimus: veritas tua sancti ✠ ficet: vt deuotus populus in manibus eas suscipiens: benedictiõis tue gratiam consequi mereatur. Per christum. Oratio.

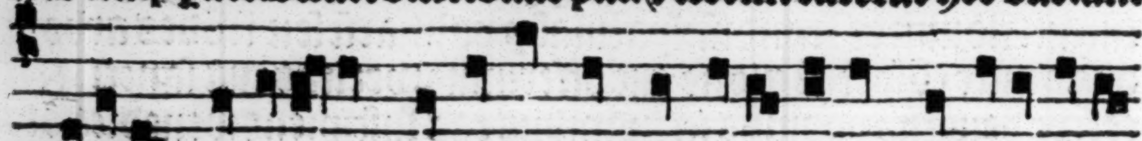
Benedictio frondiū.

DEus cui⁹ filius pro salute generis humani de celo descēdit ad terras: et appropinquante hora passiōis sue hierosolymā in asino sedens venire: et a turbis rex appellari et laudari voluit. Auge fidē in te sperantiū: et supplicū preces clemēter exaudi Ueniat q̄s dn̄e super nos mīa tua: et hos palmarū ceterarūq; arborū ramos bene✠dicere dignare: vt omnes qui eos laturi sunt benedictionis tue dono repleātur. Concede ergo vt sicut hebreorum pueri osanna in excelsis clamātes eidē filio tuo dn̄o nostro cū ramis palmarū occurrerūt: nos ita arborū ramos gestantes: cū bonis operibus occurramus obuiam christo: et perueniamus ad gaudium sempiternum. Per christum. Oratio.

DEus qui dispersa cōgregas: et cōgregata cōseruas: qui populis obuiā christo iesu ramos palmarū portantibus ceterarūq; arborū benedixisti. bene✠dic etiā et hos ramos palmarū ceterarūq; arborū: quos famuli ad tui nōis benedictionem fideliter suscipiūt: vt in quēcūq; locū introducti fuerint: tuā benedictionē habitatores illius loci oēs cōsequantur: ita vt omni aduersa valitudine effugata dextera tua ꝓtegat quos redemit. Per eundē xp̄m. Hic aspergātur flores et frondes aqua bn̄dicta ⁊ thurificētur deinde dicatur Dn̄s vobiscū. et Oremus. Oratio.

DOmine iesu christe mūdi cōditor et redēptor: qui nostre liberatiōis ⁊ saluationis gratia: ex summa celi arce descendere et carnē sumere: et passionē subire dignatus es: quiq; sponte propria: loco eiusdē propinquās passionis: a turbis cū ramis palmarū obuiantibus/ benedici/ laudari/ et rex benedict⁹ qui venit in noīe dn̄i veniēs clara voce appellari voluisti: tu nūc nostre cōfessionis laudationē acceptare: et hos palmarū ceterarūq; arborum ac florū ramos bene✠dicere et sancti✠ficare digneris: vt quicūq; in tue virtutis obsequio exinde aliq̄d tulerit: benedictiōe celesti sanctificatus: peccatorū remissionē/ et vite eterne premia percipere mereatur. Per te iesu saluator mūdi rex glorie: q̄ cū. ⁊c.

His itaq; pactis statī distribuāt pal. ⁊ iterim cātētur hee due. an̄.

Pue ri hebreorum tollentes ramos oli uarum obuiauerunt

domino claman tes et dicentes osanna in excelsis. Alia añ.

Pueri hebreorum vestimēta prosternebant in via et clamabāt

dicentes osanna filio dauid benedictus qui venit in noīe dñi.

¶Feria quinta in cena dñi. In primis fiat recōciliatio peniten tiū hoc modo nona cātata eat ꝓcessio sicut in capite ieiunij. Pergat excellentior sacerdos ad ostiū ecclesie occidentis indutus vestibus sacerdotalibus: in cappa serica rubea cū duobus diaconis albis cū amictibus indutis: absq; subdiacono ꝛ sine cruce per mediū chori precedente vexillo cilicino: sintq; presentes in atrio ecclesie qui reconciliandi sunt. Et si episcopus adest principalis archidiaconus ex parte penitentiū. s. extra ostiū ecclesie in cappa serica legat hāc lectionē sequentē: que nō legatur episcopo absente.

ADest tēpus o venerande pontifex votiuū afflictis. cōgruum penitētibus: optabile tribulatis. Assunt filij tui pater quos deo per spiritū sanctū vera mater ecclesia cū leticia peperit sed iterū suadēte diabolo a suo integritate corruptos autē miseros factos exules: nouis quotidie doloribus ingemiscit. Pro his suppliciter orant: quicūq; felices in sinu suo remanserint: quiq; diuina protegente se clemētia fide stabiles perstiterunt. Parce hodie pater: et toto bonitatis tue impetu fluat nobis fons ille dauid patens in ablutione mēstruate mulieris: nulli improperans: nullum reiciēs: nullū excludēs. Quāuis enim a diuitijs superne pietatis nihil tēporis vacet: nunc tamen largior est per indulgentiā remissio peccatorū: et copiosior est per gratiā assumptio renascētiū. Accepisti a dño a nullo discretiōis et honoris: vt que signāda sunt signes: et que aperienda sunt prodas: et q̄ ligāda sunt liges: et q̄ soluēda sunt soluas: atq; credentibus fidē baptismatis lapsis

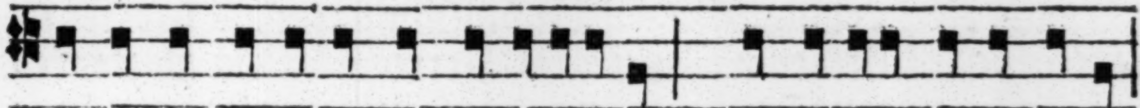
autē et penitentibus per mysteriū reconciliationis ianuas regni celestis aperias. Lauāt aque lauāt lachrʒyme. Maria fleuit et suscepta est. Negauit apostolꝰ: et quia fleuit amarissime restitutus est. Publicanus de theloneo apostolatū meruit. latro de cruce paradisum intrauit. Susceptus a patre clemētissimo filius ille iunioʒ qui tamē poʒcos pauit: qui paterne hereditatis pʒeciosa stipēdia infeliciter dissipauit. Inde etiā est ꝙ hodie tui supplices: posteaꝙ̄ in varias foʒmas criminū: neglectu mandatoʒū celestium et moʒū pʒobabiliū trāsgressione ceciderūt humiliati atqꝫ ꝓstrati pʒophetica voce dicētes. Peccauimus cū patribus nostris: iniuste egimus iniquitatē fecimus. Manducauerūt sicut scriptum est panē doloʒis: lachʒymis stratū rigauerunt: coʒ suū luctu: coʒpus suū afflixerunt ieiunijs: vt animarū reciperent quā perdiderant sanitatē. Ploʒat cū istis: immo pʒo istis ploʒare et oʒare nō desistit mater scta ecclesia et lachʒyme eius in maxillis eius: quia tempus miserendi eius. Moueat pietatem tuā vox fidelis ꝛ flebilis: moueat gemitus et habitu ipse miseroʒū. ¶ Finita lectione incipiat episcopus ān. scilicet infra pʒedictum ostium conuersus ad boʒealem signum faciendo cum manu sua dextera ad penitentes quasi illos vocando.

Venite venite venite. Deinde ex pte penitētiū. s. extra ostiū dicat ita diaconus. Flectamus genua. Aliꝰ diaconus ex parte epi dicat. Leuate. Ita dicat tribꝰ vicibꝰ: ita tamen ꝙ post tertiā repetitionē ān. non dicat Flectamꝰ genua. sed choꝛꝰ sequatur totā ān. cātoʒe incipiēte hoc modo.

Filij audite me timoʒem domini docebo vos. ps.

Benedicam dn̄m in omni tempoʒe: semper laus eius in oʒe meo.

Totus psalmus dicitur sine Gloria patri. et post vnumquenq; v. repetatur ān. Venite. Dum ps. cantatur a toto choro cum aña. semper manuatim penitentes ab aliquo presbytero de choro: habitu non mutato reddantur sacerdoti executori officij: et ab ipso restituantur ecclesie gremio. Tamen si episcopus presens fuerit: penitentes a presbyteris archidiacono: et ab archidiacono reddantur episcopo: et ab ipso ecclesie gremio. Quibus expletis processio more solito in chorū redeat. Deinde prosternant se omnes clerici: et dicant septem psalmos penitentiales in choro. Sacerdos vero cū suis ministris per se ante altare dicat cū Gloria patri. et Sicut erat. et cū ān. Ne reminiscaris. Qua finita sequatur Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater noster. et hec omnia sine nota dicuntur tam a sacerdote cū suis ministris: quam a toto choro. deinde erigat se sacerdos et dicat super populum conuersus ad australem coram dextro cornu altaris sic.

Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos a malo. Saluos fac seruos tuos et ancillas tuas. Deus meus sperantes in te. Conuertere domine vsquequo. Et deprecabilis esto super seruos tuos. Mitte eis domine auxilium de sancto. Et de syon tuere eos. Adiuua nos deus salutaris noster. Et propter gloriam nominis tui domine libera nos: et propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum. Domine exaudi orationem meam. Et clamor meus ad te veniat. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Adesto domine supplicationibus nostris: et me qui etiam misericordia tua primus indigeo clementer exaudi: vt quem non electione meriti sed dono gratie tue constituisti huius operis ministrū: da fiduciam tui muneris exequendi: et ipse in nostro ministerio quod tue pietatis. Et sic finitur.

est operare.

Per dominum nostrum iesum christum filiū tuū Qui tecum viuit et regnat in vnitate spirit⁹ sancti deus. Per omnia secula seculorum. Amen. Et dicuntur omnes orationes sequentes cū Oremus.

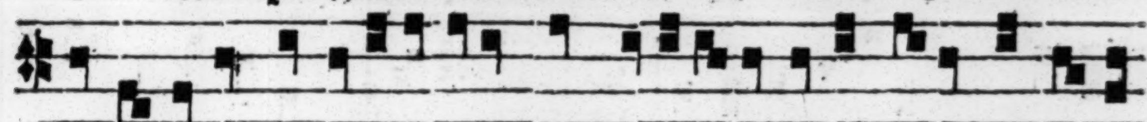
Et finiantur sub tono supradicto. Non dicitur. Dñs vobiscum. nisi ante primam orationem tantum. Alia oratio.

DEus humani generis benignissime conditor: et misericordissime reformator: qui hominem inuidia diaboli ab eternitate deiectum: vnici filij tui precioso sanguine redemisti: viuifica hos famulos tuos quos tibi nullatenus mori desideras: et qui non derelinquis deuios: assume correctos. Moueant pietatē tuā quesumus domine horum famulorum tuorum lachrimosa suspiria: tu eorum medere vulneribus: tu iacentibus manum porrige salutarem: ne ecclesia tua aliqua sui corporis portione vastetur: ne grex tuus detrimentum sustineat: ne de familie tue damno inimicus exultet: ne renatos lauacro salutari mors secunda possideat. Tibi ergo domine supplices cordis et fletuum effundimus tu parce confitētibus: vt sic in hac mortalitate peccata sua te adiuuante defleant: quatenus in tremendi iudicij die sententiā damnationis eterne euadant: et nesciāt pijssime pater quod terret in tenebris quod stridet in flāmis: atque ab erroris sui via ad iter reuersi iusticie: nequaquam vltra vulneribus saucientur sed integrum sit eis atque perpetuum: et quod gratia tua contulit: et quod misericordia reformauit. Per christū dñm nostrū. Oremus. Oratio.

DOmine sancte pater omnipotens eterne deus: qui vulnera nostra curare dignatus es: te supplices exoramus et petimus nos humiles tui sacerdotes vt nostris precibus aurem tue pietatis inclinare digneris: atque ad penitentiam confessione mouearis: remittasque omnia crimina: et peccata vniuersa condones desque his famulis tuis domine pro supplicijs veniā: pro merore leticiam: pro morte vitam. Ut qui ad tantam opem celestis apicis deuoluti sunt: de tua misericordia confidentes: ad bona pacifici premij tui: atque ad celestia dona peruenire mereantur. Per dñm nostrum iesum christum. Hic non dicitur Oremus. sed absolutio.

ABsoluimus vos vice beati petri apostolorum principis: cui dedit dominus potestatem ligandi atque soluendi: et quantum ad vos pertinet accusatio: et ad nos remissio sit vobis omnipotens deus vita et salus: et omnium peccatorum vestrorum pius indultor. Qui viuit et regnat cū deo patre in vnitate spiritus sancti deus. Per omnia secula seculorum. Amen.

Et sic surgant omnes a prostratione osculantes terram vel formulas sacerdote sic dicēte Qui viuit. &c. Tamē si episcop⁹ adest fiat benedictio super populum adhuc in prostratione hoc modo. Benedictio dei patris omni✠potentis et fi✠lij et spi✠ritus sancti: descendat super vos et maneat semper. ℟. Amen. Deinde incipiatur missa vt in graduali continetur. Et postea tres pueri ante olei consecrationem in superpellicijs ad gradum chori stantes simul cantent hunc hymnum.

Chor⁹ idē repetat post vnūquemq₃ v.

O Redēptor sume carmē temet cōti nentiū. Pueri vsus.

Audi iudex mortuorū vna spes mortaliū audi voces proferen-

Chorus O redē- ptor. pu eri v⁹.

tum donū pacis premiū. Assit flamē sacrosanctū

olim per di luuiū qui ramū tulit o liue ad archam ec clesie.

Chorus O redē- ptor. pu eri. v⁹.

Arbor feta alma luce hoc sacrādum protulit fert hoc

Chorus O redē- ptor. pu eri. v⁹.

prona presens turba saluatori seculi. Consecrare

tu dignare rex perhennis patrie hoc oliuū signū viuū contra

Chorus O redēptor. pu

tura demonum. eri v⁹. Ut novetur sexus omnis unctione

Chorus O redēptor. pu

crisinatis et medetur sauciata dignitatis gloria. eri. v⁹.

Stans ad arā ymo supplex infulatus pōtifex debitū persoluat

Chorus O redēptor. pu

omne cōsecrato crismate. eri v⁹. Lota mente sacro fonte

aufugātur crimina viua mente sacrosancta influūt ca risinata

Chorus O redēptor. pu eri. v⁹. Sit dies hec festa nobis seculorū seculis sit sacrata lau

Chorus O redēptor. pu

de digna nec senescat tempore. eri. v⁹. Sit hec dies leta cū-

ctis festiua fidelibus auge fidē dona pacē in nostris temporib⁹.

Chorus O redēptor. pu eri. v⁹. Laus perennis deo patri gloriaq3 fili o honor virtus

Chorus. O redemptor Post prandiũ cõue. oẽs clerici ad ecclesiã ad altaria abluẽda et ad mãdatũ faciẽdu vt in processi. conti. peracta ablutione pedũ ad mãdatũ: dictoqz sermone accipiãt charitatis potũ. Quib⁹ rite peractis. vnus sacerdotum dicat preces has modo sequenti.

Suscepimus deus misericordiam tuam. In medio templi tui. Tu mandasti. Mãdata tua custodiri nimis. Ecce q̃ bonũ et q̃ iocundũ. Habitare fratres in vnũ. Dñe exaudi orationẽ meam Et clamor me⁹ ad te veniat. Dñs vobiscũ. Et cũ. Oremus.

Adesto quesumus dñe officio seruitutis nostre: quia tu pedes lauare dignatus es tuis discipulis: ne despicias opera manuũ tuarum que nobis retinenda mandasti: et sicut hic exteriora abluuntur inquinamenta corporum: sic a te omniũ nostrorum interiora mundentur peccata. Quod ipse prestare dignetur Qui cũ patre & spiritu sancto viuis & glorificaris deus. Per omnia secula seculorũ. Amẽ. ¶ Si vero nullus assit clericus sermonem faciens ceteris vt prius peractis post ablutionẽ pedũ dicuntur preces predicte. Deinde legatur sequens euangeliũ a quodã diacono de scda forma in superpellicijs ad modũ lectio. cum suo titulo benedictione prius petita ab excellentiore: fratribus interim caritatis potũ sumẽtibus: et legatur vsqz ad illiũ locu. Surgite eamus hinc. et ita recedant. Euangelium. Secundum Joannem.

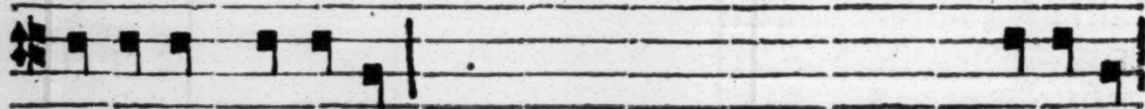
In illo tẽpore. Dicit iesus discipulis suis. Amen amen dico vobis: non est seruus maior dño suo: neqz apostolus maior eo qui misit illum. Si hec scitis: beati eritis si feceritis ea. Nõ de omnibus vobis dico. Ego scio quos elegerim: sed vt impleatur scriptura. Qui manducat panẽ mecũ: leuabit cõtra me calcaneũ suũ. Amodo iam dico vobis priusq̃ fiat: vt cũ factũ fuerit credatis quia ego sum. Amen amẽ dico vobis: quia qui accipit si quem misero: me accipit: qui autem me accipit: accipit eũ qui me misit. Cũ hec dixisset iesus: turbat⁹ est spiritu: & protestatus est & dixit.

Amen amen dico vobis: quia vnus ex vobis me tradet. Aspicie=
bant ergo ad inuicem discipuli: hesitantes de quo diceret. Erat
autem recumbens vnus ex discipulis eius in sinu Jesu. Innuit
ergo huic symon petrus: et dixit ei. Quis est de quo dicitur. Itaqꝫ
cum recubuisset ille supra pectus iesu: dixit ei. Domine quis est?
Respondit Jesus. Ille est cui ego intinctum panem porrexero.
Et cum intinxisset panem: tradidit iude simonis scariothis. Et
post buccellam: tunc introiuit in illū sathanas. Et dicit ei iesus.
Quod facis: fac citius. Hoc autem nemo sciuit discumbentiū: ad
quid dixerit ei: quidam autem putabant quia loculos habebat iu
das quia dixisset ei iesus. Eme ea que vobis opus sunt ad diem fe
stum: aut egenis vt aliquid daret. Cum ergo accepisset ille buc=
cellam: exiuit continuo. Erat autem nox. Cum autem exisset di=
xit Jesus. Nunc clarificatus est filius hominis: ⁊ deus clarifica=
tus est in eo. Si deus clarificatus est in eo: et deus clarificabit eū
in semetipso: et continuo clarificauit eum. Filioli: adhuc modicū
vobiscum sum. Queretis me: et sicut dixi iudeis. Quo ego vado:
vos non potestis venire. Et vobis dico modo. Mandatum no=
uum do vobis: vt diligatis inuicem sicut dilexi vos: vt et vos in=
uicem diligatis. In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei
estis: si dilectionem habueritis ad inuicem. Dicit ei symon pe=
trus. Domine quo vadis? Respondit iesus. Quo ego vado: non
potes me modo sequi: sequeris autem postea. Dicit ei petrus.
Quare nō possum te modo sequi: animam meam pro te ponam.
Respondit Jesus. Animam tuam pones pro me? Amen amen
dico tibi: non cantabit gallus donec ter neges me. Et ait disci=
pulis suis. Non turbetur cor vestrum: neqꝫ formidet. Creditis
in deum: et in me credite. In domo patris mei: mansiones mul=
te sunt. Si quo minus dixissem vobis: quia vado parare vo=
bis locum. Et si abiero et preparauero vobis locum: iterum ve=
niam et accipiam vos ad meipsum: vt vbi ego sum et vos sitis.
Et quo ego vado scitis: et viam scitis. Dicit ei Thomas. Do=
mine: nescimus quo vadis. Et quomodo possumus viam scire?
Dicit ei Jhesus. Ego sum/via/veritas/et vita. Nemo venit
ad patrem: nisi per me. Si cognouissetis me: et patrem meum
vtiqꝫ cognouissetis. Et amodo cognoscetis eum: ⁊ vidistis eum.

Dicit ei Philippus. Domine ostende nobis patrem: et sufficit nobis. Dicit ei Jesus. Tanto tempore vobiscum sum: et non cognouistis me. Philippe: qui videt me videt et patrem meum. Quomodo tu dicis. Ostende nobis patrem? Non creditis quia ego in patre: et pater in me est? Verba que ego loquor vobis a meipso non loquor. Pater autem in me manēs: ipse facit opera. Nō creditis quia ego in patre et pater in me est? Alioquin propter ipsa opera credite. Amen amē dico vobis: qui credit in me: opera que ego facio et ipse faciet: et maiora horū faciet: quia ego ad patrem vado. Et quodcūqȝ petieritis patrē in nomine meo: hoc faciā: vt glorificetur pater in filio. Si quid petieritis patrē in noīe meo: hoc faciā. Si diligitis me mandata mea seruate. Et ego rogabo patrem: et alium paraclitum dabit vobis: vt maneat vobiscum in eternum. Spiritum veritatis quem mundus non potest capere: quia non videt eum nec scit eum. Vos autem cognoscetis eū: quia apud vos manebit et in vobis erit. Non relinquam vos orphanos: veniam ad vos. Adhuc modicum: et mundus iam nō videt me. Vos autem videbitis me: quia ego viuo et vos viuetis. In illo die vos cognoscetis quia ego sum in patre meo: et vos in me: et ego in vobis. Qui habet mandata mea et seruat ea: ille est qui diligit me. Qui autem diligit me diligetur a patre meo. Et ego diligam eum: et manifestabo ei meipsum. Dicit ei iudas: nō ille scariothis. Domine quid factum est: quia manifestaturus es nobis teipsum et non mundo? Respondit iesus et dixit ei. Si q̇s diligit me: sermonem meum seruabit: et pater meus diliget eum: et ad eum veniemus: et mansionem apud eum faciemus. Qui non diligit me: sermones meos non seruat. Et sermonem quem audistis non est meus: sed eius qui misit me patris. Hec locutus sum vobis: apud vos manens. Paraclitus autem spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo: ille vos docebit omnia: et suggeret vobis omnia quecunqȝ dixero vobis. Pacē relinquo vobis: pacem meam do vobis. Non quomodo mundus dat: ego do vobis. Nō turbetur cor vestrum neqȝ formidet. Audistis quia ego dixi vobis: vado et venio ad vos. Si diligeretis me gauderetis vtiqȝ: quia vado ad patrē: quia pater maior me est. Et nūc dixi vobis priusq̄ fiat: vt cum factum fuerit credatis. Jam non

multa loquar vobiscũ. Venit enim princeps mundi huius: et in me nõ habet quicq̃. Sed vt cognoscat mũdus quia diligo patrẽ: et sicut mandatũ dedit mihi pater sic facio. Surgite eamus hinc.

SAbbato in vigilia pasche: congregatis clericis in choro dicta hora .ix. executor officij indutis vestibus sacerdot. in cappa serica rubea: diacon⁹ dalmatica subdiaconus tunica induantur cũ ceteris ministris altaris: albis cum amictibus indutis sine lumine et cereis: et sine cruce et sine igne in thuribulo: quidã etiam de prima forma. s. acolitus in superpellicijs cereũ extinctũ ex tribus cãdelis tortis in vnum in parte inferiori: et insuper ab inuicẽ diuisis super quandã hastã deferẽs: ꝗ pcessi. procedẽs post portionẽ aque benedicte per mediũ chori ad fontes et ad nouum ignem benedicendũ processionaliter eant choro sequente: habitu non mutato: excellentioribus precedentibus et ad columnam ex parte australi iuxta fontem: vbi sacerdos executor officij ignem benedicat: qui accendatur ibidem videlicet in medio inter duas columnas. In eundo vero dicitur ps. **Dñs illuminatio** sine nota et sine **Gloria patri.** alternatim a toto choro. Hoc modo fiat statio ad ignem benedicendũ. Sacerdos vero iuxta ignẽ stet ad orientem cõuersus: et ad sinistrũ eius stet dia. subdiacon⁹ ad sinistrũ diaconi vnus vero ceroferari⁹ stet sacerdoti opposit⁹ ad dextrũ cui⁹ stet puer ferẽs librũ primior sacer. ali⁹ vero ceroferari⁹ stet retro sacer. ad dextrũ cui⁹ stet portitor aq̃ primior sacer. ꝗ vlti. loco retro oẽs a parte occidẽtali stet portitor haste cũ cereo. ꝗ ex alia parte ignis: videl3 ex pte australi stet thuribu. ad accipiẽdũ ignẽ in thuribulũ post bñdictionẽ oib⁹ istis ministris ad sacer. cõuersis cho. iterum circũstãte videl3 ex pte boriali vt pat3 vbi ptrahit statio. Sequatꝛ bñdictio ignis solẽniter a sacerd. incipiẽte sic.

Dominus vobiscum. Oremus.

DOmine deus noster pater omnipotens: lumen indeficiẽs conditor omnium luminum: exaudi nos famulos tuos et bene ✠ dic hunc ignem: quia tua sanctificatione atq̃ benedictione consecretur: tu illuminans omnem hominẽ venientẽ in hunc

mundum: illumina conscientias cordis nostri igne tue caritatis vt tuo igne igniti tuo lumine illuminati: expulsis a cordibus nostris peccatorũ tenebris ad vitã te illustrante peruenire mereamur eternã: et sicut illuminasti ignẽ moysi famulo tuo per colũnã ignis ambulãte in mari rubro: ita illustra nostrũ lumẽ: ꝛ cãdelã q̃ de eo fuerit accẽsa in honore maiestatis tue semꝑ ꝑseueret bñdicta: vt q̇cũq; ex eo lumine portauerit sit illuminatꝰ lumine grẽ

spiritualis. Per dominum nostrum. ⁊c. seculorum. Amen.

¶ Omnes orationes dicuntur cum Oremus. sub tono predicto. Hic aspergatur aqua benedicta super ignẽ. Deinde dicatur Dominus vobiscum. et Oremus. Oratio.

Domine sancte pater omnipotens eterne deus bene ✠ dicere et sanctificare digneris ignem istum: quem nos indigni per inuocationem vnigeniti filij tui dñi nostri iesu christi: benedicere presumimus: tu clementissime pater eũ tua benedictione san ✠ ctifica: et ad profectum generis humani peruenire concede. Per eundem christum dominum nostrum. Oremus.

Celesti nos lumine quesumus domine semper et vbiq; preueni: vt mysterium cuius nos participes esse voluisti: ꝛ puro cernamus intuitu: et digno percipiamus effectu. Per dominum nostrum iesum christum filium tuum. ¶ Deinde sequatur benedictio thimiamatis siue incensi hoc modo.

Exorciso te immũdissime spiritus: et omne fantasma inimici. In nomine dei patris omnipotentis: et in nomine filij eius iesu christi domini nostri: vt exeas et recedas ab hac creatura thimiamatis siue incensi: cum omni fallacia atq; nequicia tua. vt sit hec creatura sanctificata in nomine eiusdem dñi nostri iesu christi vt omnes gustantes: tangentes / siue odorantes eã virtutem et auxilium percipiant spiritus sancti: ita vt vbicunq; hoc incensum vel thimiama fuerit: ibidem nullatenus appropinquare audeas: nec aduersa inferre presumas: sed quicunq; spiritus immunde es cum omni versutia tu procul inde fugias atq; discedas adiuratus per virtutem ꝛ nomen dei patris omnipotẽtis

et iesu christi filij eius domini nostri qui venturus est in spiritu sancto iudicare viuos et mortuos: et te preuaricatorem: et seculum per ignem. Amen. Oratio.

Eternam ac iustissimã pietatem tuam deprecamur domine sancte pater omnipotens eterne deus vt bene ✠ dicere digneris hanc thimiamatis vel incensi speciem: vt sit incẽsi maiestati tue in odorem suauitatis acceptum: sit a te hec species benedicta: sit per inuocationem sancti nominis tui sanctificata: vt vbicunqꝫ fumus eius peruenerit: extricetur ⁊ effugetur omne genus demoniorum sicut incensum iecoris piscis quem raphael archangelus thobiã famulũ tuum docuit cum ascẽdit ad sare liberationem. Per christum dominum nostrum. Amen. Oremus.

Descendat benedictio tua domine super hanc speciem incẽsi et thimiamatis: sicut in illo die de quo dauid propheta tuus cecinit dicens: dirigatur oratio mea sicut incensum in cõspectu tuo sit nobis odor consolationis suauitatis et gratie vt fumo isto effugetur omne fantasma inimici mentis et corporis: vt simus pauli apostoli voce bonus odor deo. Effugiãt a facie huius incẽsi et thimiamatis omnes demonis incursus sicut puluis a facie venti: ⁊ sicut a facie ignis. Presta hoc pijssime pater boni odoris incẽsum ad opus ecclesie tue: ob causam religiõis iugiter permanere: vt mistica nobis significatione spiritualium virtutum fragrans ostendat odor suauitatem. Tua ergo quesumus omnipotens deus immense maiestatis dextera hanc creaturam bene ✠ dicere ex diuersarum rerum commixtione confectam dignare et in virtute sancti tui nominis omnes immundorum spirituum fantasticos incursus effugare: omnesqꝫ morbos reddita sanitate expellere: vt vbicunqꝫ fumus aromatum eius afflauerit: mirabiliter possit atqꝫ in odore fragrantissimo tibi perpetua suauitate redolere. Per christum dominum nostrum. Amen.

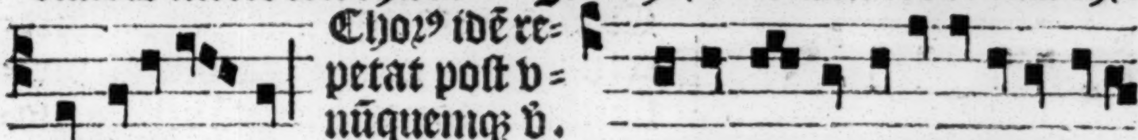
¶ Postea impleatur thuribulum de carbonibus cum incenso: et incensetur nouus ignis: deinde accendatur cereus super hastam de nouo igne: ceteris luminaribus prius extinctis: et redeat processio: more solito in chorum. In redeundo duo clerici de secunda forma in superpellicijs post sacerdotem incedentes cantent hos versus sequentes hoc modo.

I Nventor rutili dux bone luminis qui certis vicibus tēpora

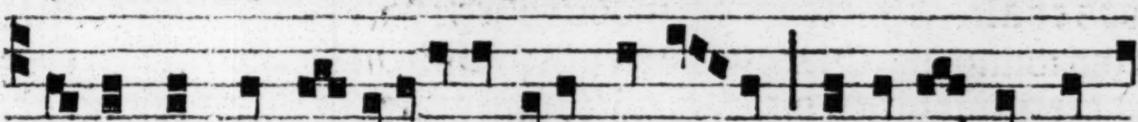
diuidis merso sole chaos in gruit horridū lumē redde tuis chri

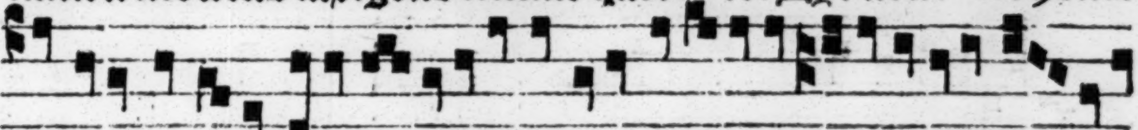
ste fideli bus. Chor⁹ idē repetat post vnūquemqꝫ v. clerici v⁹. Quāuis in numero sidere regi=

am lunariqꝫ polum lāpade pinxeris incussu silicis lu mina nos

tamen mōstras saxigeno semine quere re. Ne nesci ret homo

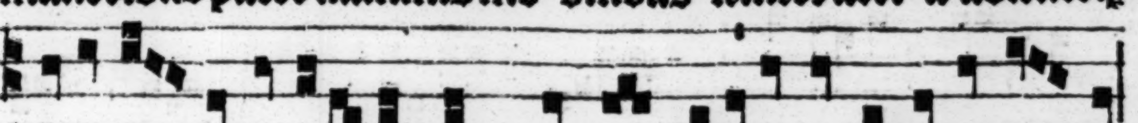
spē sibi luminis in xp̄i solido corpore cōditā q̄ dici stabilē se volu

it petrā nostris igniculis vnde gen⁹ ve nit. Splēdēt ergo tuis

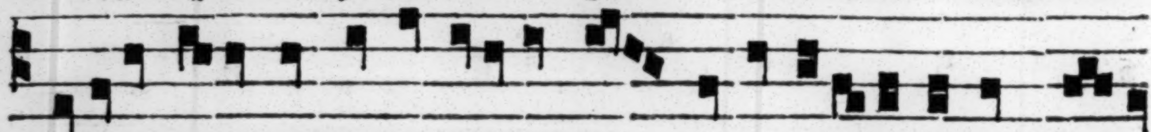

muneribus pater flammis mo bilibus scilicet atri a absentēqꝫ

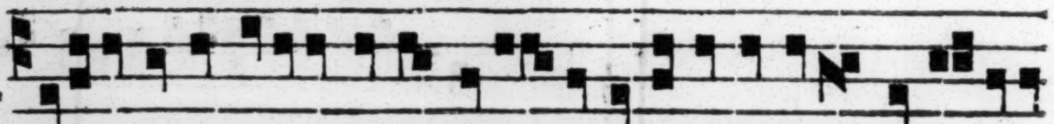
diem lux agit emula quam nox cum lacero victa fugit pe plo.

Quo cantato sequatur benedictio cerei paschalis ab ipso diacono ad pcessionē induto post acceptā benedictionē ad borealē conuerso ad gradū presbyterij ceroferarijs diacono assistentibus vno a dextris reliquo a sinistris ad ipsum cōuersis cereis extinctis. Subdiaconus vero textū tenens stet ei oppositus: iuxta quē stet portitor haste ex vna parte: et ceroferarius cuiuscūqꝫ parui cerei ad fontes benedicendos ex altera parte eodem modo cōuersi post diaconum vero stet thuribularius. Diaconus accepta prius benedictione a sacerdote executore officij dicat. Exultet iam angelica turba celorū. &c. quam zozinius papa constituit sic.

nem. Letetur et mater ecclesi a tanti luminis adornata fulgori

bus et magnis populorũ vo cib⁹ hec aula re sul tet. Qua pro

pter astantibus vobis fratres charissimi ad tã mirã sancti hui⁹

luminis clarita tẽ vna mecũ queso dei omnipotentis misericor

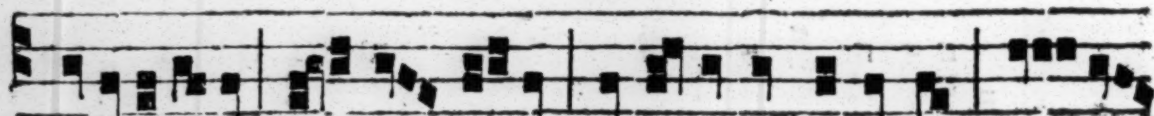
diã inuoca te. Ut qui me nõ meis meri tis intra leuitarũ

numerũ aggregare dignatus est luminis sui gr̃a infũdẽte cere

i hui⁹ laudẽ implere per fici at. Per dñm nostrũ iesũ chri

stũ filium suũ q̃ cũ e o viuit et regnat deus in vnitate sp̃us san

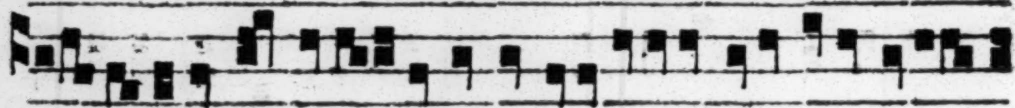
cti. Per omnia secula seculo rũ. Amẽ. Domin⁹ vobiscũ. Et cũ

spiritu tuo. Sur sum corda. Habemus ad dominū. Gra ti

as agamus domino de o nostro. Dignum et iustum est.

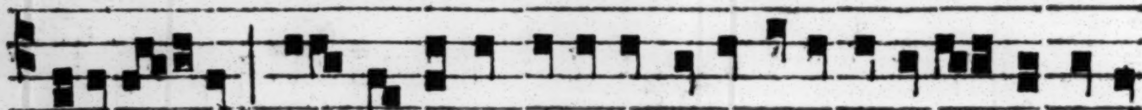
Ue re quia dignū et iustū est inuisibilē deū omnipotentē

patrē filiū qꝫ eius vni genitū dn̄m nostrū ie sum christū cum

sancto spi ritu toto cordis ac mētis af fectu et vocis ministerio

persona re. Qui pro nobis eterno patri ade debitum soluit et

veteris piaculi cau tionē pio cruo re deter sit. Hec sunt

enim festa paschalia in quib⁹ ver⁹ il le agnus oc ciditur eiusqꝫ

sāguine postes cōsecrātur. Hec nox est in qua primū pa

tres nostros filios israel eductos de egi pto rubrum mare sic

co vestigio transi re feci sti. Hec igitur nox est

que peccatorum tenebras colūne illuminatio ne purga

uit. Hec nox est q̄ hodie per vniuersū mundū in xp̄o cre

dētes a viciis seculi segregatos et caligine pctōrū reddit grē

sociat sanctita ti. Hec nox est in

qua destructis vinculis mortis christꝰ ab inferis victor ascē dit.

Ni hil enim nobis nasci ꝓfuit ni si redimi ꝓfuis set. O

mi ra circa nos tue pieta tis digna tio. O ine-

stima bi lis dilectio cha ritatis ut seruum redimeres fi=

lium tradidi sti. O cer te necessariũ ade pec catum

et nostrũ qđ christi morte dele tũ est. O felix culpa que

talem ac tantum meruit habere redempto rem. O

certe beata nox que sola meruit scire tempus et ho=

ram in qua christus ab inferis resurre xit. Hec

nox est de qua scriptum est et nox ut dies illu=

minabitur et nox illuminatio mea in deli cijs mẽ is.

Hu ius igitur sanctificatio noctis fu gat scelera

culpas lauat et reddit innocentiam lapsis et mestis leticiam:

fugat odia: concordiã parat et curuat impe ria. In hu=

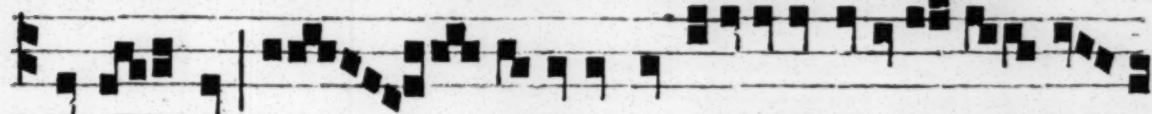

ius igitur noctis gratia su scipe sancte pater.

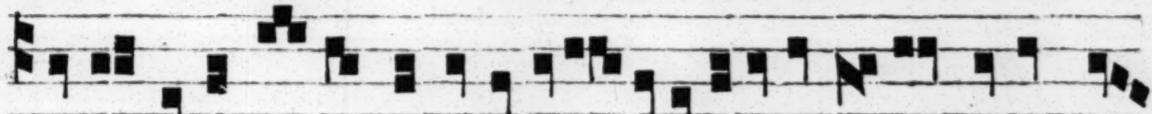
Hic ponatur incẽsum ab ipso dia= cono in cereum siue in candelabrũ in modum crucis: similiter in paruum cereum portitore accedente.

incẽsi hui9 sacrificium ve=

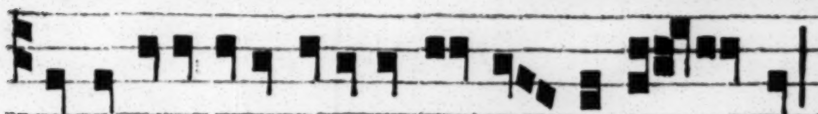
sperti nũ. Quod tibi in hac cerei oblatio ne so lẽ

ni per ministro rũ man9 de ope rib9 apũ sacro sancta reddit

eccle sia. Sed iã colũne hui9 pconia nouim9 quã

Hic accẽdatur cereus paschalis: & sic ardeat ꝯtinue

in honorẽ dei rutilãs ignis accen dit. vsq; post cõpleto. in die pasche accẽdatur etiã quotidie per ebdo. pasche ad matut. et ad missam: et ad vesperas. similiter fiat in octa. pasche. Omnibus vero dñicis ab octa. pasche vsq; ad ascensionẽ dñi ad missam tantum accẽdatur. In die vero ascẽsionis dñi sicut in octa. pas.

accēdatur etiā in his festis. s. marci euāgel. philippi & iacobi tm̄. In annūciā. vero btē marie qn̄ post octa. pasche celebraē. & in inuētiōe crucis sicut in octa. pasche accēditur. Qui licet sit diuisus

in partes. Hic accēdāē oia lūīna. p ecclesiā mutuati luminis detrimēta non nouit ali-

tur liquātib⁹ cereis quas in substātiā p̄ecio se huius lampadis

apes mater edu xit. O beata nox q̄

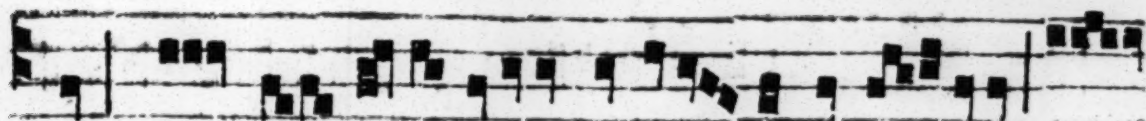
expoliauit e giptios ditauit hebreos nox in qua terrenis cele-

stia iun gun tur. O ramus te do mine vt

cereus iste in hono rē noīs tui con se crat⁹ ad noctis hu

ius caliginē destruēdā indeficiens perseue ret. In odorē

sua uita tis acce ptus super nis luminaribus misce a-

tur. Flammas eius lucifer matuti nus inue niat. Il

le inquā lucifer qui nescit occasum. Il le qui regres

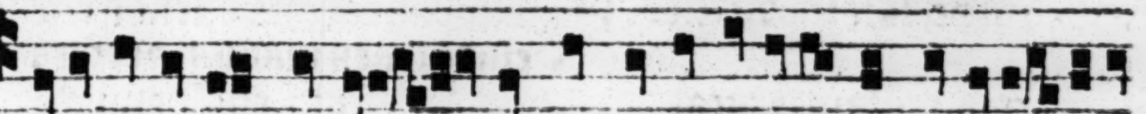
sus ab inferis humano generi serenus illu xit. Pre

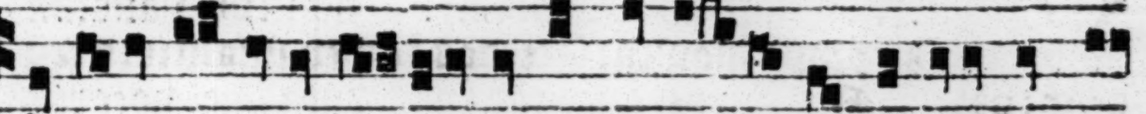
camur ergo te do mine vt nos famulos tuos omnem

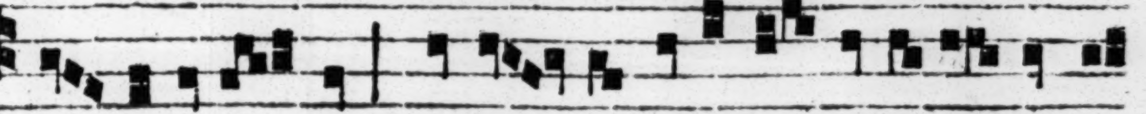
clerū et deuotissimum populū vna cū patre nostro N.

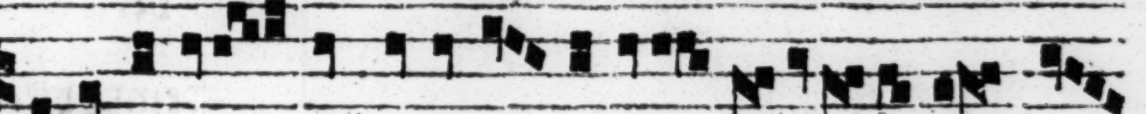
atqꝫ rege nostro N. necnon et episcopo nostro N.

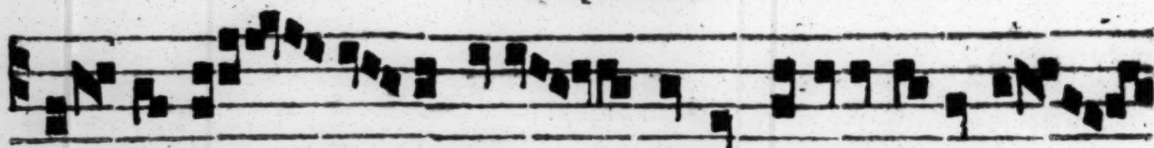
quie te temporū concessa in hijs paschali bus gaudijs conser-

ua re digne ris. Qui sem per viuis regnas impe ras nec

non et gloria ris solus de us solus altissimus te su

chri ste cum san cto spiri tu in gloria de i pa

tris. A men.

¶ Notandũ est quod candelabrum cum cereo paschali debet ammoueri feria. vj. in crastinũ ascẽsionis domini ante missam Cereus iste christum designat siue columnam: que fuit hebreis: scilicet lux noctis et vmbra diei.

ORdo ad cathecuminũ faciendũ. In primis deferatur infãs ad valuas ecclesie: et inquirat sacerdos ab obstetrice vtrũ sit infans masculus vel femina. Deinde si infans baptizatus domi: et quo nomine vocari debeat: licet enim baptizatus fuerit domi: propter periculũ mortis: tamen totũ habeat subsequens seruitiũ: preter immersionẽ aque et quo noĩe debet vocari. ¶ Masculus aũt statuetur a dextris sacerdotis: mulier vero a sinistris: hijs quesitis faciat signũ crucis cũ pollice in fronte infantis ita dicẽs. Signum saluatoris dñi nostri iesu christi in frontem tuum pono. et postea in pectore ita dicendo. Signum saluatoris dñi nostri iesu christi in pectus tuum pono. ¶ Deinde tenẽs manum dexteram super caput infantis dicat Dominus vobiscum. et Oremus.

OMnipotens sempiterne deus pater dñi nostri iesu christi: respicere dignare super hunc famulũ tuum vel hanc famulam tuam. Hic primo inquirat sacerdos nomen infantis: et respõdeant patrini N. quem vel quam ad rudimenta fidei vocari dignatus es omnem cecitatem cordis ab eo vel ea expelle: disrumpe omnes laqueos sathane: quibus fuerit colligatus vel colligata: aperi ei domine ianuã pietatis tue: vt signo sapientie tue imbutus vel imbuta omnium cupiditatum fetoribus careat: et ad suauem odorem preceptorum tuorum letus vel leta tibi in ecclesia tua deseruiat: et proficiat de die in diem: vt idoneus vel idonea efficiatur accedere ad gratiam baptismi tui percepta medicina. Per eundem christum dominum nostrum. Amen. Deinde dicatur oratio sine ~~Dominus vobiscum.~~ sed cum Oremus. Oratio.

PReces nostras quesumus dñe clementer exaudi: et hũc vel hanc electum vel electam tuum vel tuã. Hic patrini et matrine nominent puerum N. crucis dominice: cuius impressione. Hic faciat sacerdos crucẽ in fronte infantis eũ vel eam signam⁹ virtute custodi: vt magnitudinis glorie tue rudimenta seruans per custodiã mandatorũ tuorũ ad noue regenerationis gloriam puenire mereatur. Per christũ dñm nostrũ. Amẽ. Orem⁹. Oro.

DEus qui humani generis ita es conditor: vt sis etiam reformator: propiciare populis adoptiuis: et nouo testamento sobolẽ noue prolis ascribe: vt filij promissionis quod nõ potuerunt assequi per naturam: gaudeant se recepisse per gratiã. Per dominum nostrum. ¶ Exorcismus salis. sine Oremus.

EXorciso te creatura salis in nomine dei patris omnipotentis et in charitate dñi nostri iesu christi: ⁊ in virtute spirit⁹ sancti. Exorciso te per deum viuum: per deum verum: per deum sanctum: per deum qui te ad tutelam humani generis pcreauit: ⁊ populo venienti ad credulitatem per seruos suos cõsecrari precepit: vt in nomine sancte trinitatis efficiaris salutare sacramentum ad effugandum inimicum. Proinde rogamus te dñe de⁹ noster: vt hanc. Hic respiciat sacerdos sal. creaturam salis sanctificando sancti ✠ fices: benedicẽdo bene ✠ dicas: vt fiat omnibus accipientibus perfecta medicina permanens in visceribus eorũ eiusdem domini nostri iesu christi: qui venturus est iudicare viuos et mortuos et seculum per ignem. ℞. Amẽ. ¶ Postea interroget sacerdos nomen pueri: et ponatur de ipso sale in ore eius dicendo N. accipe sal sapientie vt propiciatus sit tibi deus in vitam eternam. Amẽ. Post salem datum dicat sacerdos super masculũ vel feminam. Dominus vobiscum. et Oremus. Oratio.

DEus patrum nostrorum: deus vniuerse conditor creature: te supplices exoramus: vt hunc famulum tuum: vel hanc famulam tuam. N. respicere digneris propicius: et hoc primum pabulum salis gustantem non diutius esurire permittas: quo minus cibo repleatur celesti: quatenus sit semper domine spiritu feruens: spe gaudens: tuo nomini seruiens: et perduc eum vel eam ad noue regenerationis lauachrum: vt cum fidelibus tuis promissionũ tuarum eterna premia consequi mereatur.

Per dominū nostrum. Sequatur oratio super masculum tantū
sup masculum tm sine ~~Dominus vobiscum~~. sed cum Oremus. verte ad feminam.

m.t. DEus abraham/deus ysaac/deus iacob/deus qui moysi fa mulo tuo in mōte synai apparuisti: et filios israel de terra egypti eduxisti: deputans eis angelum pietatis tue: qui custodi ret eos die ac nocte: te quesumus domine vt mittere digneris san ctum angelum tuum de celis qui similiter custodiat hunc famu lum tuum N. & perducat eum ad gratiam baptismi tui. une Per christum. ¶ Adiuratio super masculum sine ~~Dominus vobiscū~~. et sine ~~Oremus~~. sacerdote sic dicente.

m.t. sup masculum tm ERgo maledicte diabole recognosce sententiam tuam: & da honorem deo viuo et vero: da honorem iesu christo filio eius et spiritui sancto: et recede ab hoc famulo dei N. quia istum sibi deus et dñs noster iesus christus ad suam sanctam gratiam & be nedictionem fontemqꝫ baptismatis: dono spiritus sancti vocare dignatus est: et hoc signum sancte cru ✠ cis. Hic faciat sacerdos signum crucis in fronte infantis cum pollice suo ita dicēs. quod nos frōti eius imponimus: tu maledicte diabole: nūqꝫ audeas vio lare. Per eum qui venturus est iudicare viuos et mortuos et secu lum per ignem. ℟. Amen. ¶ Hec sequens oratio dicitur sup ma sculum tantum sine ~~Dominus vobiscum~~. et sine ~~Oremus~~.

m.t. sup masculum tm DEus immortale presidium omnium postulātiū: liberatio supplicum: pax rogantium/vita credentium/resurrectio mortuorum: te inuoco super hunc famulū tuum N. qui baptismi tui donum petens: eternam consequi gratiam spirituali regene ratione desiderat: accipe eum dñe: et quia dignatus es dicere: pe tite et accipietis: querite et inuenietis: pulsate & aperietur vobis petenti itaqꝫ premiū porrige: et ianuā pāde pulsanti vt eternam celestis lauacri benedictionē consecutus: promissa tui muneris re gna percipiat. Qui viuis et regnas cū deo patre in vnitate spiri tus sancti deus: per omnia secula seculorū ℟. Amē. ¶ Adiuratio super masculū tantū sine ~~Dñs vobiscū & sine Orem~~us hoc modo

m.t. sup masculum tm AUdi maledicte sathana adiuratus per nomen eterni dei et saluatoris nostri filij eius cum tua victus inuidia tre mens gemensqꝫ discede: nihil tibi sit commune cum seruo dei N. iam celestia cogitanti renūciaturo tibi ac seculo tuo: et beate im-

mortalitati victuro. Da igitur honorem aduenienti spiritui sancto: qui ex summa celi arce descendens: perturbatis fraudibus tuis: diuino fonte purgatum pectus: id est sanctificatum deo templū et habitaculū perficiat: vt ab omnibus penitus noxijs preteritorū criminū liberatus: hic seruus dei gratias perhēni deo referat semper: et benedicat nomē eius sanctū in secula seculorum amē

Exorcismus super masculum tantum sine Oremus.

Exorciso te immunde spiritus in nomine dei patris: et filij: et spiritus sancti: vt exeas et recedas ab hoc famulo dei respice N. ipse enim tibi imperat maledicte damnate atque damnāde: qui pedibus super mare ambulauit: et petro mergenti dexteram porrexit. Sequatur adiuratio. Ergo maledicte. vt s. Hec sequēs oratio dicatur sup feminā tantū sine Dn̄s vobiscū. et sine Oremus

Deus celi: deus terre: deus angelorū: deus archangelorum deus patriarcharū / deus prophetarū / deus apostolorum / deus martyrū / deus confessorū / deus virginum / deus omniū beneuiuentium: deus cui omnis lingua confitetur: et omne genu flectitur / celestium / terrestriū / et infernorū / te inuoco dn̄e super hāc famulam tuam respice N. vt perducere eam digneris ad gratiam baptismi tui. Sequatur adiuratio super feminam.

Ergo maledicte diabole recognosce sententiam tuam: et da honorem deo viuo et vero: et da honorē iesu christo filio eius et spiritui sancto: et recede ab hac famula dei N. quia istā sibi deus et dn̄s noster iesus christus: ad suam sanctam gratiam et benedictionem: fontemque baptismatis: dono spiritus sancti vocare dignatus est: et hoc signum sancte cru✠cis. Hic faciat sacerdos signum crucis in fronte infantis cum pollice suo dicēs. quod nos fronti eius damus: tu maledicte diabole: nunquam audeas violare. Per eum qui venturus est iudicare viuos et mortuos et seculum per ignem. R. Amen. ¶ Item super feminam tantum dicitur sequens oratio sine Dominus vobiscum. et sine Oremus.

Deus abraham / deus ysaac / et deus iacob / deus qui tribus israel de egyptia seruitute liberasti: et per moysen famulum tuum de custodia mandatorum tuorum in deserto monuisti: et susannam de falso crimine liberasti: te supplex deprecor domine vt liberes et hanc famulam tuam respice N. et perdu-

cere eam digneris ad gratiam baptismi tui. Sequatur adiuratio. Ergo maledicte. vt supra. Exorcismus super feminam tantum sine ~~Dominus vobiscum~~ et sine Oremus. Oratio.

Exorciso te immunde spiritus: per patrem et filium et spiritum sanctum: vt exeas et recedas ab hac famula dei respice N. ipse enim tibi imperat maledicte damnate: atq; dannāde: qui ceco nato oculos aperuit: et quatriduanum lazarū de monumento suscitauit. sequatur adiuratio. Ergo maledicte. vts̄. Exinde tam super masculos q̄ super feminas dicantur orationes sequentes sine ~~Dominus vobiscum~~. et sine ~~Oremus~~. Hic faciat sacerdos crucem cum pollice in fronte infantis: tenensq; manū super caput eius dicat.

Eternam ac iustissimam pietatem tuam deprecor domine sancte pater omnipotens eterne deus: auctor luminis & veritatis: respice super hunc famulum tuum vel hanc famulam tuam respice. N. vt digneris illum vel illā illuminare lumine intelligentie tue: munda eum vel eam et sancti ✠ fica: da ei sciētiā veram: vt dignus vel digna efficiatur accedere ad gratiā baptismi tui: teneat firmam spem: consilium rectum: doctrinam sanctam: vt vel aptus vel apta sit ad percipiendam gratiam baptismi tui Per christum dn̄m nostrum. sine Oremus. Oratio sequatur.

Nec te latet sathana imminere tibi penas: imminere tibi tormenta: imminere tibi diem iudicij: diem supplicij sempiterni diem qui venturus est velut clibanus ardens: in quo tibi atq; vniuersis angelis tuis eternꝰ superueniet interitꝰ. Et ideo pro tua nequitia dannate atq; dānande: da honorem deo viuo & vero: da honorē iesu christo filio eius: da honorē spiritui sancto paraclyto: in cuius nomine atq; virtute precipio tibi quicunq; es spiritus immunde: vt exeas et recedas ab hoc famulo dei vel ab hac famula dei. respice N. quem vel quam hodie idem deus et dominus noster iesus christus ad suam sanctam gratiam & benedictionem fontemq; baptismatis vocare dignatus est: vt fiat eius templum per aquam regenerationis: in remissionem omniū peccatorum suorum: in nomine eiusdem dn̄i nostri iesu christi. Qui venturus est iudicare viuos et mortuos & seculum per ignem. ℞. Amen. His dictis dicat sacerdos. Dominus vobiscum. Et cū

spiritu tuo. ¶ Euangelium. Secundum Matheum.

IN illo tempore. Oblati sunt iesu paruuli: vt manus eis imponeret et oraret. Discipuli autem eius increpabant eos. Jesus autem ait illis. Sinite paruulos: et nolite phibere eos venire ad me. Talium est enim regnum celorum. Et cum imposuisset eis manum: abijt inde. ¶ Deinde spuat sacerdos in sinistra manu: et tangat aures et nares infantis cum pollice suo dextero de sputo dicendo ad aurem dexteram. Effeta/ quod est aperire. ad nares. In odorem suauitatis. ad aurē sinistrā. Tu autē effugare dyabole: appropinquabit enim iudiciū dei. ¶ Postea dicat sacerdos compatribus ⁊ commatribus vna cum omnibus circūstātibus vt ipsi dicant adinuicē. Pater noster. ⁊. Aue maria. et Credo in deum. quas etiam ipse sacerdos dicat cunctis audientibus videlicet modeste et distincte sic.

PAter noster qui es in celis: sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum. Fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. Panem nostrū quotidianū da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos a malo. Amen.

AUe maria gratia plena dn̄s tecum: benedicta tu in mulieribus: et benedictus fructus ventris tui iesus. Amen.

CRedo in deum patrem omnipotentē: creatorem celi ⁊ terre: et in iesum christum filium eius vnicum dominum nostrū: qui conceptus est de spiritu sancto: natus ex maria virgine: passus sub poncio pilato crucifixus mortuus et sepultus: descēdit ad inferna: tertia die resurrexit a mortuis: ascēdit ad celos sedet ad dexteram dei patris omnipotentis: inde venturus est iudicare viuos et mortuos. Credo in spiritum sanctum sanctam ecclesiam catholicam: sanctorum communionem: remissionem peccatorum/ carnis resurrectionem/ et vitam eternam. Amen. ¶ His dictis faciat sacerdos signum crucis in manu dextera infantis/ interrogato eius nomine ita dicens. N. Trado tibi signaculum domini nostri iesu christi in manu tua dextera/ vt te signes et te de aduersa parte repellas/ et in fide catholica permaneas/ et habeas vitam eternam et viuas in secula seculorum amen. ¶ Postea dicat sacerdos benedicendo infantem sic. Benedictio dei patris

omnipotentis et filij et spiritus sancti. descendat super te et maneat semper. ℟. Amen. ¶ Postea introducat cathecuminū per manum dexteram in ecclesiam interrogato nomine eius dicens. N. **Ingredere in templum dei: vt habeas vitam eternam et viuas in secula seculorum amen.** ¶ Quando fuerit fons mundandus et de pura aqua renouād⁹ quod sepe debet fieri propter aque corruptionē: tunc dicatur sequēs letania: et benedicatur fons modo sequēti. Et nota ꝙ aqua baptismatis non debet transmutari propter honorē alicuius potentis nisi fuerit corrupta. ¶ Nota ꝙ aqua benedicta fontiū in vigilia pasche ⁊ penthecostes nō aspergatur per ecclesiam sed aliqua alia aqua benedicta more solito sicut in alijs dñicis diebus. ¶ Memoraliter retinendū est ꝙ aqua benedicta circa fontes est aspergenda sed nō aqua fontiū vtrum crismate fuerit sanctificata vel non. Quoniam in decretis originalibus sanctorum patrum clementis et paschasij paparum inuenitur ꝙ aqua fontium non est aqua aspersionis sed baptismatis et purgationis: vnde caueat vnusquisqꝫ sacerdos ne illa aqua tangat: nisi quos baptizat: quia non est opus vt baptizati iterū baptizētur. Cesset ergo stulta presumptionis aspersio tam in vigilia pasche et penthecostes ꝙ̄ in omnibus ceteris dieb⁹: quia per ecclesiam romanam cunctis christianis sub pena excommunicationis maioris est inhibita. Hic incipit letania hoc modo. ¶ God faders ⁊ godmoders ⁊ all that be here about say in the worshippe of god ⁊ our ladye and of the. xij. apostelles a **Pater noster**, and **Aue maria**. and **Credo**. That we maye so mynyster thys blessyd sacrament that yt maye be to the pleasure of almyghty god and confusyon of our gostly ennemy ⁊ saluacyon of te sowle of this chyld. ¶ Godfaders and godmoders of this chylde whe charge you that ye charge the fader and the moder to kepe it/ from fyer and water and other perilles to the age of. vij. yeres. and that ye lerne / or set to lerne the **Pater noster. Aue maria.** ⁊ **Credo.** after the lawe of all holy churche ⁊ in all godly haste to be confermed of my lorde of the diocese or of hys depute and that the moder bringe ayen the crysom at hyr puryfycation/ ⁊ wassche your hande or ye departe the churche.

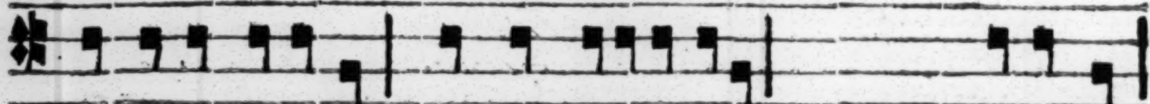
¶ Sequuntur letanie.

Kyrieleysō. Christeleysō Christe audi nos. Pater de celis de⁹. miserere nobis Fili redēptor mūdi de⁹. m̄.n̄. Spūs scte de⁹. m̄.n̄. Sctā trinitas vn⁹ de⁹. m̄.n̄. Sctā maria. ora p nob. Sctā dei genitrix. or. Sctā vgo vginū. or.

Sancte michael or
Sancte gabriel or
Sancte raphael or
Omnes sancti āgeli et archāgeli dei. Orate pro nobis
Omnes sancti beatorū spirituū ordines. Orate pro nobis.
Sancte ioannes baptista. or
Oēs scti p̄triarche et pphe. orat
Sancte petre or
Sancte paule or
Sancte andrea or
Sancte ioannes or
Sancte iacobe or
Sancte thoma or
Sancte philippe or
Sancte iacobe or
Sancte mathee or
Sancte bartholomee or
Sancte symon or
Sancte thadee or
Sancte mathia or
Sancte barnaba or
Sancte marce or
Sancte luca or
Oēs scti apl'i et euāgel'. orate
Oēs scti discipuli et inocē. orat
Sancte stephane or
Sancte line or
Sancte clete or
Sancte clemens or
Sancte fabiane or
Sancte sebastiane or
Sancte cosma or
Sancte damiane or
Sancte prime or
Sancte feliciane or
Sctē dyonisi cū so. tuis. orat.
Sancte victor cū so. tuis. orat
Oēs sancti martyres. orate.
Sancte siluester or
Sancte leo or
Sancte hieronime or
Sancte augustine or
Sancte ysidore or
Sancte iuliane or
Sancte gildarde or
Sancte medarde or
Sancte albine or
Sancte eusebi or
Sancte swithune or
Sancte birine or
Oēs sancti cōfessores. Orate
Oēs scti monachi et here. orat
Sctā maria magdalena or
Sctā maria egyptiaca or
Sancta margareta or
Sancta scolastica or
Sancta petronella or
Sancta genouefa or
Sancta praxedis or
Sancta sotheris or
Sancta prisca or
Sancta tecla or

Sancta affra ora Omnes sancte virgines. orate.
Sancta editha ora Omnes sancti orate

Hijs itaq; completis accedat sacerdos ad fontium consecrationē que semper dicatur sine cantu: nisi tantum in vigilia pasche & pē thecostes. tunc enim cantata secunda letania incipiat sacerdos ad hunc locum: & cantet modesta voce hoc modo.

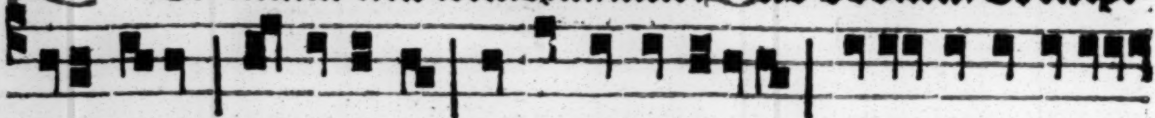

Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Omnipotēs sempiterne deꝰ: adesto magne pietatis tue mysterijs: adesto sacramētis: et ad recreandos nouos populos quos tibi fons baptismatis parturit: spiritū adoptiōis emitte: vt quod nostre humilitatis gerēdū est mysterio tue virtutis impleatur effectu. Per dñm nostrū iesū christū filiū tuū. Qui tecū viuit & regnat in vnitate spūs scti deꝰ. Hic mutet vocē more p̄fatio. sic.

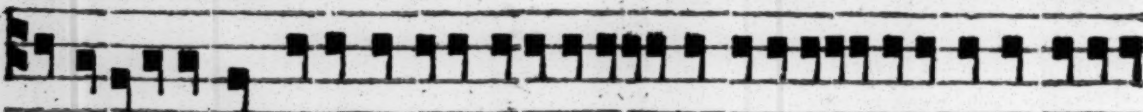
Per omnia scl'a seculorū. Amē. Dñs vobiscū. Et cū spi-

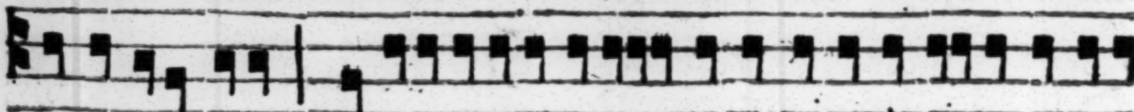
ritu tuo. Sursū corda. Habemus ad dñm. Grās agamꝰ dñō

deo nr̄o. Dignū et iustū est. Vere dignū et iustū est equū

& salutare nos tibi semp & vbiq; grās agere dñe sctē pater oipo-

tēs eterne deꝰ. Qui inuisibili potētia sacramētorū tuorū mirabi

liter operaris effectũ. Et licet nos tãtis misteriys exequẽdis si

nnus indigni: tu tamẽ gratie tue dona nõ deserẽs etiã ad nostras

preces aures tue pietatis inclines. Deꝰ cuiꝰ spũs sup aquas in=

ter ipsa mũdi primordia ferebatur vt iã tũc virtutẽ sctificationis

aquaꝝ natura cõciperet. Deꝰ q̄ nocẽtis mũdi crimina p aquas

abluẽs regeneratiõis speciẽ in ipsa diluuij effusione signasti: vt

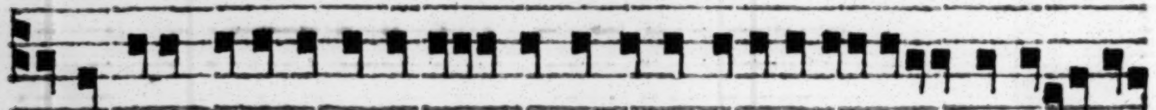
vniꝰ eiusdẽq; elemẽti misterio ⁊ finis esset vitijs ⁊ origo ṽtutibꝰ

Respice q̄sumꝰ dñe in faciẽ ecclesie tue: et multiplica in ea rege=

nerationes tuas q̄ gratie tue affluẽtis impetu letificas ciuitatẽ

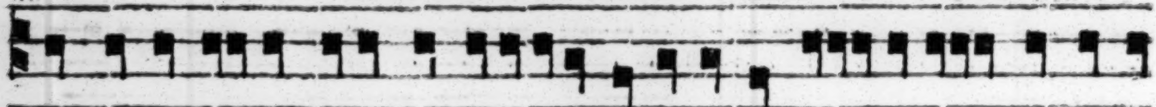
tuā: fonteq̃ baptiſmatis aperis toto orbe terrarū gētib⁹ innouā

dis vt tue maieſtatis iperio ſumat vnigeniti tui grãm de ſpū ſctō

Hic diuidat ſacer. aquam manu ſua dextera in modū crucis ſic.

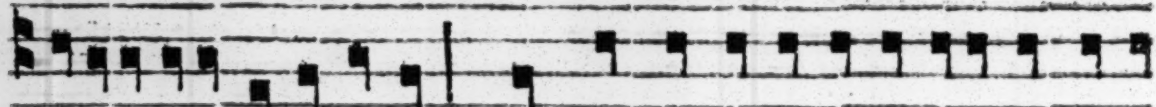
Qui hāc aquā regenerādis hoībus preparatā

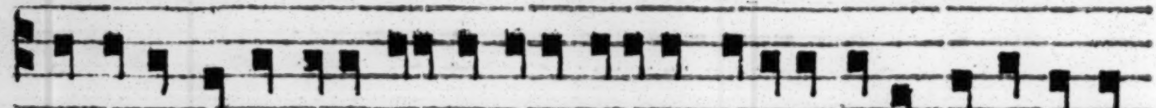
archana ſui luminis admixtiōe fecūdet vt ſctificatiōe cōcepta

ab immaculato diuini fōtis vtero in nouā renatā creaturā pro=

genies celeſtis emergat. Et quos aut ſexus in corpore aut etas

diſcernit in tēpore oēs in vnā pariat gratiā mater infantiam.

Procul ergo hinc iubēte te dñe omnis ſpūs immūdus abſcedat

procul tota nequicia diabolice fraudis abſiſtat. Nihil hic loci ha

beat cõtrarie virtutis admixtio: nõ insidiãdo circũuolet: nõ latẽ

do surrepat: nõ inficiẽdo corrũpat. Sit hec sctã ꝛ innocẽs creatu

ra libera ab omni ĩpugnatoris incursu ꝛ toti⁹ neqtie purgata di

scessu. Sit fons viu⁹ aqua regenerãs vnda purificãs. Ut oẽs

hoc lauacro salutifero diluẽdi operãte in eis spũ sctõ ꝑfecte purga

tiõis ĩdulgẽtiã cõsequãtur. Unde bñ ✠ dico te creatura aq̃ ꝑ

deũ vi ✠ uũ: ꝑ deũ ve ✠ rũ: ꝑ deũ san ✠ ctũ: ꝑ deũ q̃ te in principio

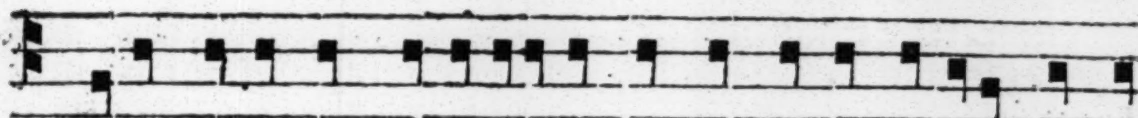
ṽbo separauit ab arida: cui⁹ spũs sup te ferebat: q̃ te de paradiso

manare fecit: et in quatuor fluminibus totã terrã rigare precepit

Hic eijciat sacerdos aquā de fōte per .iiij. partes cū manu dextera in modū crucis.

Qui te in deserto amarā suauitate indita fecit esse potabilē et sitiēti pplo de petra pduxit. Bene✠dico te per iesum christū filiū ei⁹ vnicū dñm nostrū: q te in chana galilee signo admirabili sua potētia cōuertit in vinū. Qui pedib⁹ supte ābulauit et a ioāne in iordane i te baptizat⁹ est. Qui te vna cū sanguine de latere suo pduxit et discipulis iussit vt credētes baptizarēt in te dicēs. Ite docete oēs gētes baptizātes eos in noīe pa✠tris et fi✠lij et spi✠rit⁹ scti.

Hic mutet sac. vocē quasi legēdo et dicat sic. Hec nobis pcepta seruātib⁹ de⁹ tu ops clemēs adesto tu benign⁹ aspira. Hic aspi. sac. ter in fōtē in modū crucis deide dicat legēdo sic. Tu has simplices aquas tuo ore bñdicito: vt pter naturalē emūdationē quā lauādis possint adhibere corpib⁹: sint etiā purificādis mētib⁹ efficaces. Hic stillet sa. de cereo i fōtē i modū cruc. postea dicat more pfa.

Descendat in hanc plenitudinem fontis virtus spiritus sancti

totamq; huius aque substantiam regenerandi fecūdet effectu.

Hic diuidat sacerdos aquam cum cereo in fōte in modū crucis dicendo.

Hic omniū peccatorum macule deleantur.

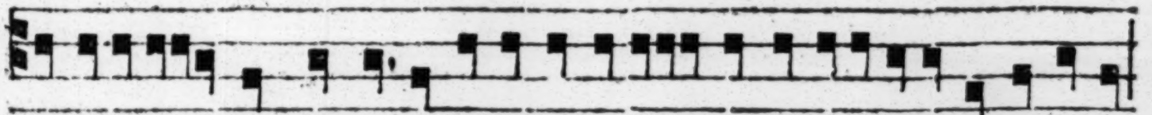

Hic natura ad imaginem tui condita: et ad honorem sui refor-

mata principij cunctis vetustatis squaloribus emundetur.

Hic tollat sacerdos cereū de aqua: et tradat clerico a quo ibidē cōtra fontes teneatur: donec finiatur tota prefatio.

Ut omnis homo hoc sacramētū re

generatiōis ingressus in vere innocētie nouā infātiā renascatur

¶ Hic mutet vocē quasi legendo. Per dñm nostrū iesum christū filiū tuum: qui tecum viuit et regnat in vnitate eiusdem spiritus sancti deus. per oīa secula seculorū. Amen. ¶ Non procedatur vlterius in hoc officio in vigilia pasche & penthecostes: nisi aliquis esset baptizandus vt postea patebit. Nota q in vigi. pasche & pē thecostes cōsecratis fontibus nō infundetur oleū neq; crisma: nisi assint aliqui qui debeant baptizari: sed lintheamine mūdo cooperiantur: et vsq; ad cōpletū pasche vel penthecostes reseruētur

vt si forte hijs diebus aliquis baptizandus aduenerit: fecundatis
tamē et sanctificatis fontibus olei & crismatis infusione baptize
tur. Post hec mittat sacerdos oleū sctm̄ cū ipsa billione que est in
vase eius in aquā signū crucis faciens et dicēs. Coniunctio olei
vnctionis et aque baptismatis. In noīe patris et filij et spiritus
sancti. Amen. Simili modo mittat crisma dicens. Fecundetur
et sanctificetur fons iste hoc salutifere crismate salutis. In noīe
patris. &c. Postea mittat simul oleū cū crismate modo supradi-
cto dicens. Coniūctio crismatis sanctificatiōis et olei vnctiōis
et aque baptismatis. In noīe p̄ris. &c. Tunc portetur infans ad
fontes ab hijs qui eū suscepturi sunt ad baptismū: ipsisq; eūdem
puerū super fontes inter manus tenētibus: et ponat sacerdos ma
nū dexterā super eū: et interrogato eius noīe: respōdeant qui eū
tenent. N. Itē sacerdos dicat. N. Abrenuncias sathane. Respō
deant cōpatrini et cōmatrine. Abrenūcio. Itē sacerdos. Et oīb9
operibus eius. R. Abrenūcio. Itē sacerdos. Et oībus pōpis eius
R. Abrenūcio. Postea tangat sacerdos pectus infantis et inter
scapulas de oleo sancto crucē faciens cū pollice dicēs. N. et ego li
neo te [redacted] oleo salutis: inter scapulas. In xp̄o iesu dn̄o
nostro vt habeas vitam eternam et viuas in secula seculorum amē
Deinde interrogato nomine eius respondeant. N. Itē sacerdos
N. Credis in deū patrem omnipotentē creatorē celi & terre. Re
spondeant. Credo. Itē sacerdos. Credis et in iesum xp̄m filiū
eius vnicū dn̄m nostrū natum et passum. Respondeant. Credo
Item sacerdos. Credis et in spiritū sanctum sanctam ecclesiā
catholicam sanctorū cōmunionē remissionem peccatorū: carnis
resurrectionē et vitam eternā post mortē. Respōdeant. Credo
Tunc interrogat sacerdos nomen infantis dicēs quid petis. Re
spondeant. baptismū. Itē sacerdos. Vis baptizari. Respōdeāt.
Volo. Deinde accipiat sacerdos infantē per latera in manibus
suis: et interrogato noīe eius baptizet eū sub trina mersiōe tantū
sanctā trinitatē inuocando ita dicēs. N. Et ego baptizo te in no
mine patris. et mergat eū semel versa facie ad aquilonē et capite
versus orientē et filij et iterū mergat semel versa facie ad meri-
diem. et spiritus sancti amen. et mergat tertio recta facie versus
aquam. Tunc patrini accipientes infantem de manibus sacer-

dotis leuet eũ de fonte. Ut autẽ surrexit a fonte accipiat sacer. de crismate cũ pollice suo dicẽs. Dñs vobiscũ. et Oremus. Oratio.

DEus omnipotens pater dñi nostri iesu christi qui te regenerauit ex aqua et spiritu sancto quiq; dedit tibi remissionem omnium peccatorum tuorum. Hic lineat infantẽ de ipso crismate cum pollice in vertice in modum crucis dicens. Ipse te linit crismate salutis in eodẽ filio suo dño nostro iesu christo in vitam eternam. ¶ Postea induatur infans veste crismali sacerdote interrogante nomen eius et dicente sic. N. Accipe vestem candidam sanctam et immaculatam quam perferas ante tribunal domini nostri iesu christi vt habeas vitam eternã et viuas in secula seculorum amen. ¶ Licitum est enim pãnum crismalem secundo linire crismate et super alium baptizatum imnittere: tamen ad communes vsus non debet pannus ille assumi: sed ad ecclesiam reportari: et in vsus ecclesie reseruari. Deinde quesito nomine ponat cereum ardentem in manu infantis dicens. N. Accipe lampadem ardentem et irreprehensibilẽ: custodi baptismũ tuum: serua mandata: vt cum venerit dñs ad nuptias: possis ei occurrere vna cũ sanctis in aula celesti: vt habeas vitam eternã: et viuas in secula seculorum amen. ¶ Si episcopus adest statim eum confirmari oportet et postea communicari si etas eius id deposcat sacerdote dicente. Corpus domini nostri iesu christi custodiat corpus tuũ et animam tuam in vitam eternam amẽ. ¶ Si infans sit: iniungatur patri et matri vt conseruent puerum ab igne et aqua et omnibus alijs periculis vsq; ad etatem septẽ annorum: et si ipsi non faciant patrini et matrine tenentur. Item et commatribus iniungatur vt doceant infantem. Pater noster et Aue maria. et Credo in deum. vel doceri faciant: et q; crismale deferatur ad ecclesiam: et q; confirmetur q̃ citius episcopus aduenerit circa partes per septem miliaria. Deinde dicatur hoc sequens euangelium super infantem si placuerit: quia secundũ doctores maxime valet pro morbo caduco. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo. ¶ Sequentia sancti euangelij. Secundum Marcum. R. Gloria tibi domine.

IN illo tempore. Respondens vnus de turba dixit ad iesum Magister attuli filiũ meũ ad te habentẽ spiritũ mutũ: qui

vbicunq; apprehenderit allidit eũ et spumat et stridet dentib⁹ ꝛ arescit. Et dixi discipulis tuis vt eijcerent illum: et nõ potuerunt Qui respondẽs eis: dixit. O generatio incredula: q̃diu apud vos ero: q̃diu vos patiar. Afferte illum ad me: et attulerunt eum. Et cum vidisset illum: statim spiritus cõturbauit eum. Et elisus in terra volutabatur spumans. Et interrogauit patrẽ eius. Quantũ temporis est ex quo ei hoc accidit. At ille ait. Ab infantia. Et frequenter eum in ignẽ et in aquas misit vt eum perderet. Sed si quid potes adiuua nos misertus nostri. Jesus autẽ ait illi. Si potes credere: omnia possibilia sunt credenti. Et cõtinuo exclamãs pater pueri cum lachrymis aiebat. Credo dñe adiuua incredulitatem meam. Et cũ videret iesus concurrentẽ turbam: cõminatus est spiritui immundo dicens illi. Surde et mute spiritus: ego tibi precipio exi ab eo: et amplius ne introeas in eũ. Et clamans et multum discerpens eum: exijt ab eo. Et factus est sicut mortu⁹ ita vt multi dicerent quia mortuus est. Jesus autem tenens manum eius eleuauit eum et surrexit. Et cum introisset in domum: discipuli eius secreto interrogabant eũ. Quare nos nõ potuim⁹ eijcere eum? Et dixit illis. Hoc genus in nullo potest exire: nisi in oratione et ieiunio. Et postea dicatur hoc euangelium sequens: sub forma predicta. videlicet. Secundum Joannem.

IN principio erat verbũ et verbum erat apud deum: et deus erat verbum. Hoc erat in principio apud deum. Omnia per ipsum facta sunt: ꝛ sine ipso factũ est nihil. Quod factũ est in ipso vita erat: et vita erat lux hoĩm: et lux in tenebris lucet: ꝛ tenebre eã non cõprehenderũt. Fuit homo missus a deo: cui nomẽ erat ioannes. Hic venit in testimoniũ: vt testimoniũ perhiberet de lumine: vt omnes crederent per illum. Nõ erat ille lux: sed vt testimoniũ perhiberet de lumine. Erat lux vera que illuminat omnẽ hominẽ venientẽ in hunc mundũ. Jn mundo erat: et mundus per ipsum factus est: et mundus eũ non cognouit. Jn propria venit: et sui eũ nõ receperũt. Quotquot autẽ receperũt eũ: dedit eis potestatem filios dei fieri: his qui credunt in nomine eius. Qui non ex sanguinibus: neq; ex voluntate carnis: neq; ex voluntate viri sed ex deo nati sunt. Et verbum caro factũ est: et habitauit in nobis. Et vidimus gloriam eius: gloriam quasi vnigeniti a patre:

plenum gratie et veritatis. ¶ Notandū est q quilibet sacerdos parochialis debet parochianis suis formā baptizandi in aqua pura naturali et recenti et nō in alio liquore frequēter in diebus dominicis exponere vt si necessitas emergat sciant paruulos in forma ecclesie baptizare proferendo formam verborum baptismi in lingua materna distincte et aperte ꝛ solum vnica voce nullomodo iterādo verba illa rite semel prolata vel similia super eū dem: sed sine aliqua additione/subtractione/interruptione/verbi pro verbo positione/mutatione/corruptione seu trāspositione sic dicēdo. **Icristene the. N. i the name of the fadir ād of the sone and of the holy gost. amē.** vel in lingua latina sic **Ego baptizo te N. In nomine patris et filij ꝛ spiritus sancti. Amē.** Aquā super paruulum spargēdo vel in aquā mergendo ter vel saltem semel. ¶ Et si puer fuerit baptizatus secundum illam formam caueat sibi vnusquisq; ne iterum eundem baptizet: sed si huiusmodi paruuli conualescant deferantur ad ecclesiam et dicantur super eos exorzismi et cathezismi cū vnctiōib9 ꝛ oīb9 alijs supradictis preter immersionē aque et formam baptismi que omnino sunt omittenda: videlicet. **quid petis.** et ab hinc vsq; ad illū locū quo sacerdos debeat paruulum crismate linere. ¶ Et ideo si laicus baptizauerit puerum anteq deferatur ad ecclesiam interroget sacerdos diligēter quod dixerit ꝛ qd fecerit: et si inuenerit laicū discrete et debito modo baptizasse et formam verborum baptismi vt supra in suo ydiomate integre protulisse/approbet factum: et nō rebaptizet eum. Si vero dubitet rationabiliter sacerdos vtrum infans ad baptizandum sibi oblatus prius in forma debita fuerit baptizatus vel non: debet omnia perficere cum eo sicut cum alio quem constat sibi non baptizatum/preter quod verba sacramentalia essentialia proferre debeat sub conditione hoc modo dicendo. **N. Si baptizatus es ego non rebaptizo te: sed si nondū baptizatus es ego baptizo te. In nomine patris et filij et spiritus sancti amen.** sub aspersione vel immersione vt s. Et est obseruandum tam de baptismate quam de confirmatione quod quādocunq; dubitatur sine dubitatione conferātur: quia nō dicitur iteratū quod nescitur fuisse collatum/et ideo sub forma predicta baptizentur infantes expositi de quorum baptismo probabiliter

dubitatur siue inueniatur cum sale vel sine sale. ¶ Notandū est etiam ꝙ si infans sit in periculo mortis: tūc primo introducatur ad fontē ⁊ postea baptizetur incipiendo ad hūc locū. **Quid petis** et si post baptismum vixerit habeat totum residuum seruitium supradictum. ¶ Hoc autem in quolibet sacramēto obseruetur ꝙ quandocunqꝫ periculum videtur imminere: semper incipiatur ad substantiam illius sacramenti et postea residuum compleatur si poterit. ¶ Nō licet aliquē baptizare ī aula camera vel aliquo loco priuato: sed dūtaxat in ecclesijs in quibus sunt fontes ad hoc specialiter ordinati nisi fuerit filius regis vel principis aut talis necessitas emerserit propter quā ad ecclesiam accessus absqꝫ periculo haberi nō potest ¶ Presbyter autē si poterit semꝑ habeat fontem lapideum integrum et honestum ad baptizandum: si autem nequiuerit habeat vas cōueniēs ad baptismum quod alijs vsibus nullatenus deputetur nec extra ecclesiam deportetur.

¶ Solennis baptismus celebrari solet in sabbato sancto pasche et in vigilia penthecostes: et ideo pueri nati infra octo dies ante pascha vel infra octo dies ante penthecosten debent reseruari ad baptizandū in sabbato sancto pasche: et in vigilia penthecostes si comode et sine periculo valeant reseruari. Ita ꝙ tempore medio inter natiuitatem puerorum et huius baptismi perfectum recipiant cathecismum solaqꝫ diebus predictis baptismi consecratis fontib⁹ sit immersio faciēda. ¶ Alij autē qui alijs anni temporibus nati extiterint incōtinenti cū nati fuerint propter mortale periculum qđ sepe pueris imminet improuisum baptizentur ¶ Verūtamen in sabbato sctō pasche et in vigilia penthecostes peracta consecratione fontium non infundetur oleum neqꝫ crisma nec vlterius in officio baptismi procedatur nisi forte aliquis assit baptizandus: sed lintheamine mūdo cooperiatur ⁊ vsqꝫ ad completoriū pasche ⁊ penthecostes reseruentur vt si forte hijs diebus aliquis baptizandus aduenerit fecundatis et sanctificatis fontibus olei et crismatis infusione baptizetur.

¶ Et nota quod de aqua sanctificata in fonte baptismali in sabbato sancto pasche et in vigilia penthecostes numquam debet populis aspergi post aque crismationem nec ante.

¶ Non licet laico vel mulieri aliquem baptizare nisi in articulo

necessitatis. Si vero vir et mulier adessent ubi immineret neces sitatis articulus baptizandi puerum et non esset alius minister ad hoc magis ydoneus presens: vir baptizet et nō mulier: nisi forte mulier bene sciret verba sacramentalia et non vir: vel aliud impedimentum subesset. ¶ Similiter pater vel mater nō debet proprium filiū de sacro fonte levare nec baptizare / nisi in extreme necessitatis articulo: tunc enim bene possunt sine preiudicio copule coniugalis ipsum baptizare nisi fuerit aliquis alius presens qui hoc facere sciret et vellet. ¶ Preterea vir et uxor non debent simul levare puerum alterius de sacro fonte. Nulli religiosi debeant admitti patrinos quod etiam demonialibus observandum est. ¶ Viri autem et mulieres qui suscipiunt pueros baptismo constituuntur eorum fide iussores apud deum et ideo frequenter debent eos admonere cū adulti fuerint seu discipline capaces: ut castitatem custodiāt iusticiam diligant charitatē teneant: et ante omnia orationē dominicalem et salutationē angelicā: simbolū fidei: et signaculo scilicet crucis se signare eos docere teneātur. ¶ Unde non debent recipi in patrinos nec admittantur nisi qui sciunt predicta quia patrini debent instruere filios suos spirituales in fide que facere nō possunt nisi ipsimet in fide prius instruerētur. ¶ Si baptizandus non poterit loqui vel quia parvulus vel quia mutus vel quia egrotās aut aliunde impotēs tūc debēt patrini pro eis respōdere ad omnes interrogationes in baptismo. Si autē loqui poterit tūc pro seipso respondeat ad singulas interrogationes nisi ad interrogationes sui nominis tantum ad quas semper patrini sui respondeant pro eo. Qui suscipiunt pueros de sacro fonte non debent eos tenere coram epō in confirmatione nisi cogente necessitate. Non plures quā unus vir et una mulier debent accedere ad suscipiēdū parvulū de sacro fonte unde plures ad hoc simul accedentes peccant faciendo contra prohibitionem canonis nisi alia fuerit consuetudo approbata tamen ultra tres amplius ad hoc nullatenus recipiantur. ¶ Monendi sunt etiam laici quod parvuli sui cōfirmati: tertia die post confirmationem deportentur ad ecclesiam et frontes eorum per manus sacerdotis propter crismatis reverentiam in baptisterio abluantur et ligature eorum tunc igne comburantur. ¶ Item

nullus debet admitti ad sacramentũ corporis ⁊ sanguinis chri-
sti iesu extra mortis articulum nisi fuerit confirmatus vel a re-
ceptione sacramẽti cõfirmationis fuerit rationabiliter impedi-
tus. ❡ Non debet sacerdos parochialis esse sine crismate: sed de-
bet quilibet sacerdos parochialis a suo epo non ab alio in propria
persona sua vel per alium sacerdotem diaconum vel subdiaconũ
crisma petere singulis annis ante pascha. ❡ Sacerdos q̄ de ve-
teri crismate vngit baptizatum nisi in articulo necessitatis depo
nendus est: et ideo debet omni die cene domini nouum crisma ab
epo confici et vetus remoueri et concremari. ❡ Item tam sacrũ
oleum quã crisma sub fideli custodia claue adhibita debent ob-
seruari ne ad illa possit manus temeraria extendi ad aliqua ne-
pharia exercenda. ❡ Nota q̄ tempore interdicti generalis licite
possunt conferri baptismus et confirmatio tam adultis q̄ paruu
lis: sed nondum pulsatis campanis neq; alta voce.

ORdo ad purificandũ mulierẽ post partum ante ostiũ eccle
siẽ. Primo dicat sacerdos et ministri eius dicant psalmos
sequentes. ps. Leuaui oculos meos. ps Beati omnes.
**Gloria patri. Sicut erat. Sequatur Kyrieleyson. Xpeeley-
son. Kyrieleyson. Pater nr̃. Et ne nos. Sed libera nos. Domi
ne saluam fac ancillam tuam Deus meus sperantem in te. Esto
ei domine turris fortitudinis. A facie inimici. Domie exaudi ora
tionem meam. Et clamor meus ad te veniat. Dominus vobis-
cum. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.**

**DEus qui hãc famulã tuã de pariendi periculo liberasti et
eã in seruitio tuo deuotã esse fecisti: concede vt temporali
cursu fideliter peracto sub alis mĩe tue vitã perpetuã et quietam
cõsequatur. Per xp̄m dñm. ⁊c.** ❡ Tũc aspergatur mulier aqua
bñdicta: deinde inducat eã sacerdos per manũ dexterã in ecclesiã
dicẽs. **Ingredere in templũ dei vt habeas vitã eternã et viuas
in secula seculorũ amẽ.** ❡ Nota q̄ mulieres post prolem emissam
quandocũq; ecclesiã intrare voluerint acture gratias purificari
possunt: et nulla proinde peccati mole grauantur: nec ecclesiarũ
aditus est eis denegandus: ne pena illis cõuerti videatur in cul-
pam. Si tamẽ ex veneratione voluerit aliq̄diu abstinere deuotio
nem earum non credimus improbandam. de pu. p̄st per ca. vno

Rdo ad faciendum sponsalia. In primis statuan-
tur vir et mulier ante ostium ecclesie corā deo sacer-
dote et populo: vir a dextris mulieris et mulier a si-
nistris viri. ¶ Et sciendum est q̄ licet omni tempo-
re possunt contrahi sponsalia et etiam matrimoni-
um quod fit priuatim solo consensu tamen traditio vxorū et nu-
ptiarum solennitas certis temporibus fieri prohibētur videlicet
ab aduentu dñi vsq; ad octauas epyphanie: et a septuagesima
vsq; ad octauas pasce: et a dominica ante ascensionē domini vsq;
ad octauas penthecostes. In octaua die tamē epyphanie licite
possunt nuptie celebrari: quia non inuenitur prohibitum q̄uis in
octauis pasche hoc facere non liceat. Similter in dominica proxi
ma post festum penthecostes licite celebrantur nuptie: quia dies
penthecostes octauum diem non habet. ¶ Tunc interroget sa-
cerdos banna dicens in lingua materna sub hac forma. Ecce con
uenimus hic fratres corā deo et angelis et omnibus sanctis eius
in facie ecclesie ad coniungendū duo corpora scilicet huius viri et
huiꝰ mulieris. Hic respiciat sacerdos ꝑsonas suas. vt amodo sint
vna caro et due aīe in fide et in lege dei ad promerendam simul vi
tam eternam quicquid ante hoc fecerunt. Admoneo igitur vos
oēs vt si quis est ex vobis qui aliquid dicere sciat quare isti ado-
lescentes legitime contrahere non possunt modo confiteantur.
¶ Eadem admonitio fiat ad virum et ad mulierem vt si quid ab
illis occulte actū fuerit vel si quid deuouerint vel alio modo de se
nouerint quare legitime cōtrahere nō poterint: tūc confiteatur
Si vero aliquis īpedimentū aliquod proponere voluerit: et adhoc
probandū cautionē prestiterit: differātur spōsalia quousq; rei ve-
ritas cognoscatur. Si vero nullus impedimētū proponere volue
rit: interroget sacerdos dotem mulieris videlicet arras spōsales
et dicūtur arre anuli vel pecunia vel alie res dande spōse per spō
sum: que datio subarratio dicit̄ precipue tamē quādo fit per anu-
li dationē et tūc vulgariter despōsatio vocatur. Nō fidabit sacer
dos nec consentiet ad fidationē inter virū et mulierē ante tertiū
edictū bānorū. Debet enī sacerdos banna in facie ecclesie infra
missarū solēnia cū maior populi affuerit multitudo ꝑ tres dies
solēnes et disiūctos īterrogare ita vt inter vnūquēq; diē solēnem

cadat ad minus vna dies ferialis. ¶ Debet etiam sacerdos terminũ prefigere cõpetẽtẽ infra quẽ qui noluerit et valuerit legitimũ opponat impedimẽtũ et si cõtrahentes diuersarũ sint parochiarũ tũc in vtraqꝫ ecclesia parochiarũ illarũ sunt banna interrogãda. ¶ Si autẽ vnius ꝛ eiusdẽ sint parochie tũc tamẽ in ecclesia illius parochie bãna interrogẽtur. Sacerdos vero qui cõtractibus matrimonialibus ante trinã solennẽ interrogationẽ bonorũ vt predictũ est presũpserit interesse: penã suspẽsionis ab officio per trienniũ incurrit. ¶ Similiter sacerdos parochialis qui matrimonia clãdestina in parochia sua prohibere cõtẽpserit ab officio per trienniũ debet suspẽdi: et grauius est puniẽdus si culpe qualitas id requirat. Prohibentur autẽ clandestina matrimonia duplici ratione: videlicet ne sub spe matrimonij cõmittatur fornicatio et ne matrimonialiter cõiuncti iniuste separentur. Sepe enĩ in matrimonio occulto alter cõiugũ mutat propositum et dimittit reliquũ probationibus destitutũ et sine remedio restitutiõis: et ideo prohibeãt sacerdotes frequenter parochianos suos ne dent sibi fidẽ mutuo: sed corã publicis et honestis personis ad hoc cõstitutis. Quisquis etiã sacerdos seu secularis seu regularis extiterit q̊ solẽnizationẽ mrimonij extra ecclesiã parochialẽ vel capellã habẽtẽ iura parochie sibi cõpetentia ab ãtiquo absqꝫ diocesani loci licẽtia speciali celebrare presumpserit aut celebrationi interesse ipo facto per annũ integrũ ab officio est suspensus. Postea dicat sacerdos ad virũ cũctis audiẽtibus in lingua materna sic. **N. Uis habere hãc mulierẽ in spõsam et eã diligere: honorare: tenere: et custodire: sanã et infirmã sicut spõsus debet spõsam ꝛ oẽs alias propter eã dimittere ꝛ illi soli adherere ꝙdiu vita vtriusqꝫ vestrũ durauerit.** Respõdeat vir. **Uolo.** Itẽ dicat sacerdos ad mulierẽ hoc mõ. **N. Uis habere hũc virũ in spõsũ et ei obedire et seruire: et eũ diligere honorare ac custodire sanũ ꝛ infirmũ sicut sponsa debet sponsum ꝛ omnes alios propter eum dimittere et illi soli adherere ꝙdiu vita vtriusqꝫ vestrũ durauerit** Respondeat mulier. **Uolo.** Deinde detur femina a pr̃e suo vel ab amicis eius que si puella sit/ discopertã habeat manũ: si vidua tectam ꝙ vir recipiat in dei fide et sua seruandã sicut vouit corã sacerdote et teneat eã per manũ dexterã in manu sua dextera ꝛ sic vir det fi

dem mulieri per verba de presenti ita dicens docente sacerdote.
I .N. take the .N. to my wedded wyf tho haue & tho holde fro
this day for ward for bettere for wers for richere for pouerer: in
sykenesse ād in hele tyl dethe vs departe if holy churche it woll
ordeyne et ther to y plight te my trouthe. manū retrahēdo dein
de dicat mulier docēte sacerdote. I .N. take the .N. to my wed
ded housbonder to haue and to holde fro this day for warde for
better for wors: for richer for pouerer: in sykenesse & in hele: to be
bonere and buxū in bedde ād atte borde tyll dethe vs departhe
if holy churche it wol ordeyne and ther to. I plight the my trou
the. manū retrahendo. Deinde ponat vir aurū: argentū: et anu
lum super scutum vel librum: et querat sacerdos si anulus antea
fuerit benedictus vel nō: si dicatur qd non: tunc benedicat sacer=
dos anulū hoc modo cū. Dñs vobiscū. Et cū. Oremus. Oratio.

CReator et cōseruator humani generis dator gratie spirita
lis: largitor eterne salutis: tu dñe mitte benedictionē tuā
sup hūc anulū. respice vt que illū gestauerit sit armata vtute ce=
lestis defensionis: et pficiat illi ad eternā salutē. Per xpm. Orēus

BEne ✠ dic domine hunc anulum. respice. quem nos in tuo
sancto nomine benedicimus: vt quecunq; eū portauerit in
tua pace consistat: et in tua volūtate permaneat: et in tuo amore
viuat et crescat et senescat: et multiplicētur in longitudinem die
rum. Per dominum. ¶ Tunc aspergatur aqua benedicta super
anulum. ¶ Si autem antea fuerit anulus ille benedictus tūc sta
tim postq̄ vir posuerit anulū super librū: accipiens sacerdos anu
lum tradat ipsum viro: quē vir accipiat manu sua dextera cū tri
bus pricipalioribus digitis a manu sua sinistra: tenēs dexterā spō
se docente sacerdote dicat With this rynge. I. the wed and this
gold and siluer. I. the geue and with my bodi. I. the worshipe
and with all my worldely cathel. I. the endo we. et tunc profe=
rat sponsus anulū pollici sponse dicēs. In noie patris: deinde se
cūdo digito dicēs & filij: deinde tertio digito dicēs et spiritus san
cti. deinde quarto digito dicēs amen. ibiq; dimittat anulum: q̄a
in medico est quedam vena procedens vsq; ad cor: et in sonorita=
te argenti designatur interna dilectio que semper inter eos de=
bet esse recēs. Deinde inclinatis eorum capitibus dicat sacerdos

benedictionẽ super eos. Benedicti ✠ sitis a domino qui fecit mũ
dũ ex nihilo. amẽ. Postea dicatur iste psalmus sequens hoc modo
MAnda deus virtutem tuam confirma deus hoc quod ope=
ratus es in nobis a templo tuo in hierusalem tibi offerent
reges munera. Increpa feras arũdinis congregatio taurorum
in vaccis populorũ vt excludãt eos qui probati sunt argẽto. Glo
ria patri. Sicut erat. Kyrieleison. Christe eleison. Kyrieley=
son. Pater noster. Et ne nos. Sed libera. Benedicamus pa=
trem et filiũ cũ sctõ spiritu. Laudemus et superexaltemus eum in
secula. Laudemus dñm quẽ laudant angeli. Quem cherubin et
seraphin sanctus sanctus sanctus proclamant. Dñe exaudi ora=
tionẽ meã. Et clamor meus ad te veniat. Dñs vobiscũ. Oremus
DEus abraham: deus ysaac: deus iacob sit vobiscum: et ip=
se vos cõiungat: impleatq; benedictionẽ suã i vobis. Qui
viuit et regnat cũ deo patre in vnitate spiritus sancti deus. Per
omnia secula seculorum. Amen. ¶ Alia oratio cum. Oremus.
BEne ✠ dicat vos deus pater/custodiat vos iesus christus:
illuminet vos spũs sanctus: ostendatq; dñs faciẽ suã in vo
bis et misereatur vestri: cõuertat dñs vultũ suum ad vos: et det
vobis pacẽ: impleatq; vos omni bñdictione spũali: in remissionẽ
oĩm pctõrũ vestrorũ vt habeatis vitã eternã: et viuatis in secula
seculorũ amen. Hic intrẽt ecclesiã vsq; ad gradũ altaris: et sacer=
dos in eundo cum suis ministris dicat hunc psalmũ sequentem.
BEati oẽs qui timent dñm: qui ambulant in vijs eius. La
bores manuũ tuarũ quia mãducabis: beatus es et bene ti
bi erit. Uxor tua sicut vitis abũdans: in lateribus domus tue.
Filij tui sicut nouelle oliuarum: in circuitu mense tue. Ecce sic
bñdicetur homo qui timet dñm. Benedicat tibi dominus ex sy=
on: vt videas bona hierusalẽ: omnibus diebus vite tue. Et vide
as filios filiorũ tuorũ: pacẽ super israel. Gloria patri. Sicut erat
in principio. sine nota cum. Kyrieleisõ. Christe eleyson. Kyrie
leison. ¶ Tunc prostratis sponso et sponsa ante gradum alta=
ris: roget sacerdos circunstantes orare pro eis dicẽdo. Pater no
ster. Et ne nos. Sed libera nos a malo. Saluum fac seruũ tu=
um et ancillam tuam. Deus meus sperantes in te. Mitte eis do
mine auxiliũ de sancto Et de syon tuere eos Esto eis dñe turris

fortitudinis. A facie inimici. Dñe exaudi. Et clamor. Dñs vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

BEnedicat vos dñs ex syon vt videatis que bona sunt hierusalem: omnibus diebus vite vestre: et videatis filios filiorum vestrorũ et pacẽ super israel. Per xp̃m dñm nostrũ. Oremꝰ.

DEus abrahã: deus ysaac: deus iacob: bene ✠ dic adolescentes istos: et semina semen vite eterne in mentibus eorum: vt quicquid pro vtilitate sua didicerint: hoc facere cupiant. Per iesum christum filium tuum recuperatorem hominum. Qui tecũ viuit et regnat deus. ꝛc. Oremus. Oratio.

REspice dñe de celis: et bene ✠ dic conuentionem istam: et sicut misisti sanctum angelum tuum raphaelem ad tobiã et saram filiam raguelis: ita digneris domine mittere bene ✠ dictionem tuam super istos adolescentes: vt in tua voluntate permaneant: et in tua securitate persistant: et in amore tuo viuant et senescant: vt digni atq; pacifici fiant et multiplicentur in longitudinem dierum. Per xp̃m dñm nostrum. Oremus. Oratio.

REspice dñe propicius super hunc famulum tuũ respice. ꝛ super hanc famulam tuam respice. vt in nomine tuo bene ✠ dictionem celestem accipiant: et filios filiorum suorum et filiarũ suarum vsq; in tertiam et quartam progeniem incolumes videant: et in tua voluntate perseuerẽt: et in futuro ad celestia regna perueniant. Per christum. Oremus. Oratio.

OMnipotens sempiterne deus qui primos parentes nostros adam et euam sua virtute creauit: et in sua sanctificatione copulauit: ipse corda et corpora vestra sctificet et benedicat: atq; in societate et amore vere dilectionis coniungat. Per christum.

¶ Deinde benedicat eos dicens. Oremus.

BEne ✠ dicat vos deꝰ omnipotẽs omni benedictione celesti: efficiatq; vos dignos in conspectu suo: superabundet in vobis diuitias gratie sue: et erudiat vos in verbo veritatis: vt ei corpore pariter et mente complacere valeatis. Per dominum.

¶ Finitis orationibus que dicebantur super eos prosternẽtes ad gradum altaris et introductis illis in presbyterium scilicet inter chorum et altare ex parte ecclesie australi: et statuta muliere a dextris viri videlicet inter ipsum et altare. Incipiatur officium.

Enedi cta sit san cta trinitas at qꝫ in di

uisa v ni tas confi tebi mur e i quia fe cit no

bi scum mise ri cordiam su am. In tempore paschali finiat hoc modo. allelu

ya alle lu ya. ps. Benedicam⁹ patrē et filiū: cum sācto spū.

Nō dicat ulteri⁹ kyr. cū suis v. dicat. Ad missam seruetur mod⁹ et ordo per oīa sicut in duplicibus festis hoc modo.

Loria in excel sis deo. Et in terra pax hoīb⁹ bo= ne volūtatis.

Gloria in excelsis deo. Gloria in excelsis deo. Laudamus te Benedicimus te. Adoramus te. Glorificamus te. Gratias agi= mus tibi propter magnā gloriam tuā. Dn̄e deus rex celestis de⁹ pater omnipotēs. Dn̄e fili vnigenite iesu xpe. Dn̄e deus agnus dei fili⁹ patris. Qui tollis pctā mūdi miserere nobis. Qui tollis pctā mūdi: suscipe deprecationē nostrā. Qui sedes ad dexterā pa tris miserere nobis. Qm̄ tu solus sanct⁹. Tu solus dn̄s. Tu sol⁹ altissimus iesu xpe. Cū sctō spiritu in gloria dei pr̄is amen. Iste due oratiōes sequētes dicātur sub vno Orem⁹. ꝛ sub vno Per d.

Omnipotēs sempiterne deus: qui dedisti famulis tuis in cō= fessione vere fidei eterne trinitatis gloriam agnoscere: ꝛ in potentia maiestatis adorare vnitatem quesumus: vt eiusdē fidei firmitate ab omnibus semper muniamur aduersis. Alia oratio.

Exaudi nos ops et misericors deus vt quod nostro ministratur officio tua benedictione potius impleatur. Per dominum nostrum iesum christū filiū tuū. Qui tecum. Ad corinthios

Fratres. Nescitis qm̄ corpora vestra mēbra sunt xpi? Tollens ergo mēbra christi: faciā mēbra meretricis? Absit. An nescitis quoniā qui adheret meretrici: vnū corp9 efficitur. Erunt inquit duo: in carne vna. Qui aūt adheret deo: vnus spiritus est. Fugite fornicationē. Omne enim pctm̄ quodcūq3 fecerit homo: extra corp9 est. Qui autē fornicatur: in corpus suū peccat. An nescitis quoniā mēbra vestra templū sunt spūs sancti qui in vobis est: quē habetis a deo ꝛ nō estis vestri? Empti enim estis precio magno: honorificate et portate deū: in corpore vestro. Gradale.

Bene di ctus es domine qui intueris

abis sos et sedes su per cheru

bin. ℣. Benedicite de

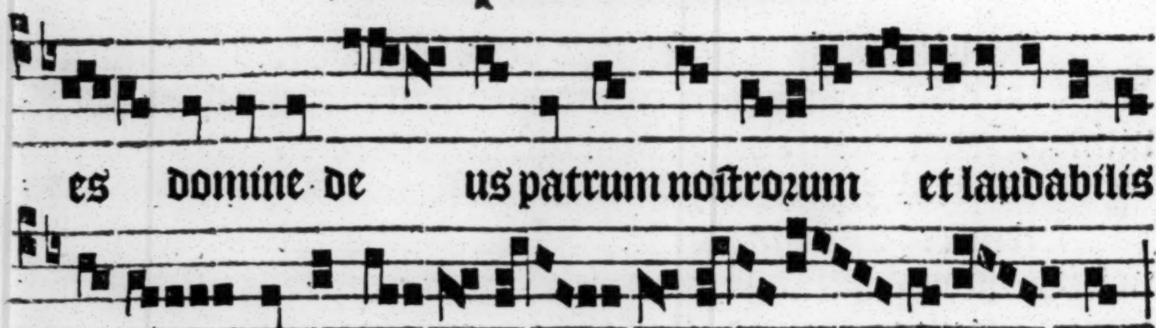
um ce li quia fecit nobi scum misericor

diam su am.

Non repetatur grada. in missis sponsalibus.

Alleluya. ℣. Be ne dictus

De spõsalibus.

es domine de us patrum nostrorum et laudabilis

in secula.

In tpe paschali erit secũdũ Alla. vnum ex istis sequentibus.

Al le lu ya.

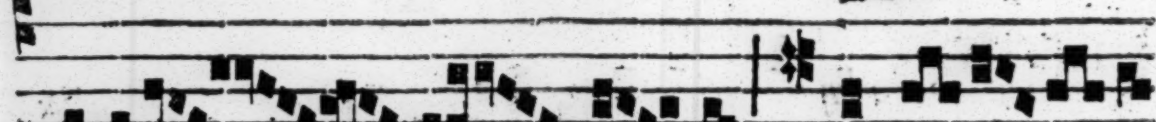
℣. Nonne cor nostrum ardens erat in

nobis de iesu dum loque re tur nobis in

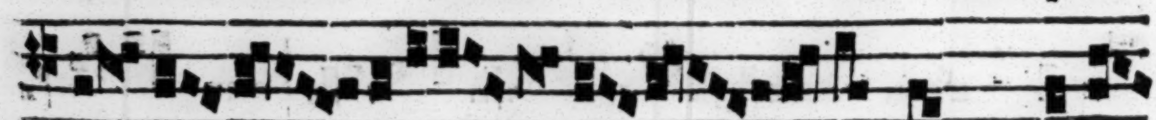
vi a. Alle

luya. ℣. Surgens

iesus dominus no ster ste tit in me dio disci pulo

rum suo rum

di xit pax vobis.

Alle luya.

V9. Surre xit do minus et occur

rens muli eri bus a it aue

te tunc acceſſe runt et

tenue runt pedes eius

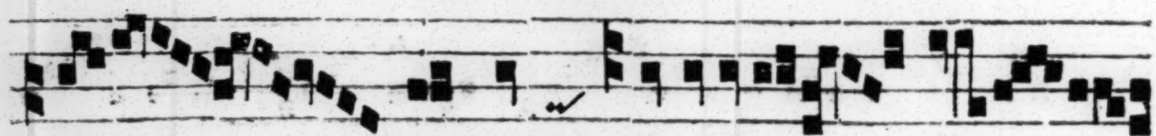

Allelu ya. V9. In

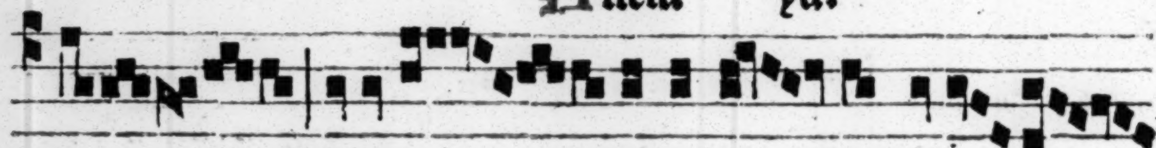
die reſurrectionis mee di cit domi nus pre.

ce dam vos in galile am.

Allelu ya.

℣. Dicite in genti bus quia do

mi nus regna uit a li gno.

Alle lu ya.

℣. Christus resur gens ex

mor tuis iam non moritur mors

il li vltra non do

mina bitur. Sequentia.

Alma chor⁹ dñi nũc pãgat noĩa summi. Messias sother emanuel sabaoth adonay. Est unigenit⁹ via vita man⁹ homo usyon. Principiũ primogenit⁹ sapiẽtia virtus. Alpha caput finisq͡ʒ simul vocitatur et est oo. Fons et origo boni paraclitus ac mediator. Agn⁹ ovis vitulus serpẽs aries leo vermis. Os verbũ splendor sol gloria lux et ymago. Panis flos vitis mons ianua petra lapisq͡ʒ. Angelus ⁊ spõsus pastorq͡ʒ propheta sacer dos. Athanatos kyros theon panton craton et ysus. Salvifi cet nos. Sit cui secla. Per omnia dcxa. Secundum Matheũ.

In sponsalibus

In illo tēpore. Accesserunt ad iesum scribe et pharisei: tentantes et dicentes. Si licet homini dimittere vxorem quacunqꝫ ex causa? Qui respondens ait illis. Non legistis quia qui fecit hominem ab inicio masculum et feminam fecit eos? Et dixit eis. Propter hoc dimittet homo patrem et matrem et adherebit vxori sue: et erunt duo in carne vna. Itaqꝫ iam non sunt duo sed vna caro. Quod ergo deus coniunxit homo non separet.

Credo in vnum deum. Patrem omnipotentem: factorem celi et terre. Uisibilium omnium et inuisibilium. Et in vnū dominum iesum christun filium dei vnigenitum. Et ex patre natum ante omnia secula. Deum de deo lumen de lumine deum verum de deo vero. Genitum non factum consubstantialem patri: per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines ꝛ propter nostram salutem descendit de celis. Et incarnatus est de spiritu sancto ex maria virgine et homo factus est. Crucifixus etiam ꝑ nobis sub pontio pylato passus et sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum scripturas. Et ascendit in celum sedet ad dexteram patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare viuos ꝛ mortuos. Cuius regni non erit finis. Et in spiritum sanctum dominum et viuificantem. Qui ex patre filioqꝫ procedit. Qui cum patre et filio simul adoratur et conglorificatur. Qui locutus est per prophetas. Et vnam sanctam catholicam et apostolicam ecclesiam. Confiteor vnum baptisma: in remissionem peccatorum Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi seculi. Amen.

Offertorium.

Tempore pasche.

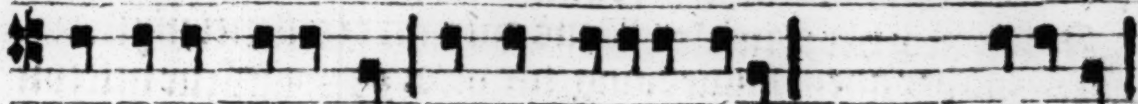
Nota ꝙ ordo thuris bn̄dicti nūꝙ datur in ecclesia sponso et sponse. Inde est ꝙ oblato thure benedicto super altare si descendat thuribulis: ad clericos vel ad laicos aliud thus est apponendum et hominibus offerendum.

Secretum.

Sanctifica quesumus dn̄e deus noster trinitas sancta: per tui sancti nominis inuocationem huius oblationis hostiam: et cooperante spiritu sancto per eam nosmetipsos tibi perfice munus eternum.

¶ Aliud secretum.

Adesto dn̄e supplicatiōibus nostris et hanc oblationē quam tibi offerim⁹ pro famulis tuis quos ad statū maturitatis et ad diē nuptiarū perducere dignatus es placatus ac benignus assume. Per. Prefatio Qui cū vnigenito. post Sanctus. prosternat se spōsus et sponsa in oratione ad gradū altaris extēso super eos pallio quod teneant quattuor clerici per quattuor cornua in suppellicijs: nisi alter eorū prius fuerit despōsatus et benedictus quia tūc non habeatur palliū super eos nec dicatur sacramentalis benedictio vt postea patebit. Deinde dicto Per omnia secula seculorum. Amen. post Pater noster. anteꝙ dicitur Pax domini sit semper vobiscum. facta fractiōe eucharistie more solito dimissaꝙ hostia in tribus fractionibus super patenam dicat sacerdos conuersus ad illos orationes sequētes sub tono lectionis illis interim genuflectentibus sub pallio sacerdote sic dicente.

PRopiciare domine supplicationibus nostris: et institutis tuis quibus propagationem humani generis ordinasti benignus assiste: vt quod te auctore coniungitur: te auxiliante

seruetur. Per christum dominum nostrum. Oremus.

DEus qui potestate virtutis tue de nihilo cuncta fecisti: qui dispositis vniuersitatis exordijs homini ad imaginē dei facto ideo inseparabile mulieris adiutoriū cōdidisti: vt femineo corpori de virili dares carne principiū: docēs quod ex vno placuisset institui: nūq̄ liceret disiūgi. Hic incipit bñdictio sacramētalis Deus qui tā excellenti misterio cōiugalē copulam cōsecrasti: vt christi et ecclesie sacramentū presignares in federe nuptiarū. Hic finitur benedictio sacramētalis. Deus per quē mulier iungitur viro et societas principaliter ordinata ea bene ✠ dictione donatur: que nec sola per originalis peccati penā/nec per diluuij est ablata sententiā respice. Respice propicius super hanc famulā tuā que maritali iungenda est cōsortio que se tua expetit protectione muniri. Sit in ea iugū dilectionis et pacis: fidelis et casta nubat in christo: imitatrixq̄ sanctarū permaneat feminarū. Sit amabilis vt rachel viro: sapiens vt rebecca: longeua et fidelis vt sara Nihil in ea ex actibus suis ille auctor preuaricationis vsurpet: nexa fidei mandatisq̄ permaneat vni thoro iūcta: contactus illicitos fugiat: muniatq̄ infirmitatē suā robore discipline. Sit verecūdia grauis: pudore venerabilis: doctrinis celestibus erudita Sit fecunda in sobole: sit probata & innocēs: & ad optatam perueniat senectutē: et videat filios filiorū suorū vsq̄ in tertiā & quartam progeniem: et ad beatorum requiem: atq̄ ad celestia regna

perueniat. Per dñm. &c. Per omnia secula seculorum. Amen.

¶ Notandū ꝙ hec clausula. Deus qui tam excellenti mysterio. vsq̄ Deus per quem mulier iungitur viro. Non dicatur in secundis nuptijs. vir enim aut mulier ad bigamiā trāsiens non debet

iterum a sacerdote benedici quia cum alia vice benedicti sint eorum benedictio non debet iterari: quia caro benedicta trahit ad se carnem non benedictam. ¶ Notandum est autem quod inhibitũ est per capitulum extra de secundis nuptijs: ne benedictio detur in secundis nuptijs quod etiã testatur beatus ambrosius qui ait. **Prime nuptie a domino sunt constitute. Secunde vero permisse Prime nuptie sub omni benedictione celebrantur. Secũde vero carent omni benedictione.** sed quia plures benedictiones sunt in nuptijs celebrandis scilicet in introitu ecclesie et super pallium: et post missam: et super thorum in sero que benedictio sit iterãda in secundis nuptijs et que non. ¶ Sciendum est quod in hac oratione que sic incipit. **Deus qui potestatẽ virtutis tue de nihilo cũcta fecisti qui dispositis vniuer.** etc. Tres sunt benedictiones ibidem que idem habent principium. scilicet **Deus.** media autẽ est omittenda. scilicet ista. **Deus qui tam excellenti mysterio coniugalem copulam consecrasti.** vsque **Deus per quem mulier iungitur viro et societas principaliter ordinata.** etc. quia in ista benedictiõe agitur de vnitate christi et ecclesie que figuratur in primo matrimonio non autem in secundo: vnde apostolus ad corinthios ait. **Erũt inquit duo in carne vna.** et hoc notatur extra de bigamis capitulo **Debitum et si vir vnius vxoris.** Et hoc pro primo matrimonio: sed qui adheret pluribus dissoluit vnitatem vel fedus vnitatis: et ideo illa benedictio que agit de vnitate. scilicet. **Deus qui excellenti mysterio coniugalem copulam consecrasti** etc. non dicetur in secundis nuptijs: et hoc est verum tam in viro bigamo: quam in muliere vidua: quia caro benedicta trahit ad se carnem non benedictam: sed omnes alie benedictiones siue orationes debent dici indifferenter secundum curiam romanam et secundum Hostiensem. et Thomam alquinum et Morandum doctorem. Et questio ista discussa erat et determinatã in sacro palatio dñi pape et translata in angliam per magistrum ioannem haysted Anno dñi millesimo. CCC. xxj. et causa discussionis erat: quia multitudo sacerdotum tunc temporis ad sedem apostolicam conuolarunt causa optinende absolutionis beneficium pro benedictionibus in secundis nuptijs indiscrete collata. Ideo super hoc statuitur constitutio noua Joannis [illegible]. xxij. que sic incipit.

Oncertationi antique finem imponere cupiētes pre
senti declaramus edicto: quod licet vir vel mulier ad
bigamiam vel ad secundas nuptias transierint be-
nedici non debent cū fuerint alias benedicti ꝙ si for-
san alter eorum vel ambo essent ad secundas nupti-
as transeuntes et in primis nuptijs benedicti non fuerint danda
est eis benedictio in secundis nuptijs. Sane volentes antiquum
rigorem temperare concedimus quod presbyter qui secundas nu
ptias benedixerit scienter ad sedem apostolicā ex hoc venire mi-
nime teneatur: sed a pena suspēsionis hoc casu a iure indicta: per
suos possunt diocesanos absolui. Si qui vero iuxta opinionē quo
rundam hactenus ex se non reputantes suspensos ordines quosli
bet seu queuis beneficia receperint: diocesani eorum a pena suspē
sionis predicta ipsos absoluere ac super executione ordinum: ⁊ re
tentione beneficiorum huiusmodi cum eis valeant licite dispēsa-
re. ¶ Hic queri potest quare secunde nuptie non benedicātur. Ad
hoc dico ꝙ secundum matrimonium ꝙuis in se consideratum sit
perfectum sacramentum tamen in ordine ad primum sacramen-
tum consideratum aliquid habet defectu sacramenti quia nō ha
bet plenam significationem: cum non sit vna caro sicut est in ma
trimonio christi et ecclesie: et ratione huius defectus benedictio a
secundis nuptijs subtrahitur. Sed hoc est intelligendū quando
secunde nuptie sunt secunde ex parte viri et ex parte mulieris tan
tum. Si enim virgo contrahat cum illo qui habuit aliam vxorē:
nihilominus nuptie benedicūtur: saluatur ⁊ aliquo modo. Signi
ficatio autem in ordine ad primas nuptias: quia episcopus et si
vnam ecclesiam habeat sponsam: habet tamen plures personas
desponsatas in vna ecclesia: sed anima non potest esse sponsa al-
terius ꝙ christi: quia cum demone fornicatur: nec est matrimoni-
um spirituale et propter hoc quando mulier secūdo nubit: nuptie
non benedicuntur propter defectum sacramenti. ¶ Post hec ver
tat se sacerdos ad altare et dicat. **Pax domini. et Agn⁹ dei.** Tūc
amoto pallio surgant ambo sponsus et sponsa: et accipiat spōsus
pacem a sacerdote et ferat sponse osculans eam et neminem aliū
nec ipse nec ipsa: sed statim diaconus vel clericus a presbytero pa
cem accipiens ferat alijs sicut solitum est. Communio.

Benedictio 2de nuptijs denegatur, et sponsae

Exceptio

Alle luya al le lu ya. Postcommunio.

PRoficiat nobis ad salutē corporis et anime dñe deus hui⁹ sacramenti susceptio: et sempiterna sancte trinitatis eiusdemq; indiuidue vnitatis confessio. Alia postcōmunio

QUesum⁹ omnipotēs deus instituta ꝓuidētie tue pio amore prosequere: vt quos legitima societate cōnectis lōgeua pace custodias. Per dñm. Post missam benedicatur panis et vinum vel aliud quid potabile in vasculo et gustent in nomine domini sacerdote dicente. Dominus vobiscum. Oremus. Oratio.

BEne ✠ dic dñe panē istū et hunc potū et hoc vasculū sicut benedixisti quinq; panes in deserto et sex hydrias in chana galilee: vt sint sani ⁊ sobrij atq; immaculati oēs gustantes ex eis saluator mūdi. Qui viuis ⁊ regnas cū deo patre in vnitate spūs scti de⁹. Nocte vero sequēte cū sponsus ⁊ sponsa ad lectū ꝑuenerint accedat sac. ⁊ bñdicat thalamū dicēs. Dñs vobiscū. Orem⁹. Oro.

BEne ✠ dic dñe thalamū istū et oēs habitantes in eo vt in tua pace cōsistant ⁊ in tua volūtate ꝑmaneant ⁊ in amore tuo viuāt et senescāt et multiplicētur in longitudinē dierū. Per.

¶ Item benedictio super lectum cum Dñs vobiscum. Oremus.

BEne ✠ dic dñe hoc cubiculum respice qui non dormis neq; dormitas qui custodis israel: custodi famulos tuos in hoc

lecto quiescētes ab oībus fantasmaticis demonū̄ illusionib⁹: custodi eos vigilātes vt in ꝓceptis tuis meditētur dormiētes ⁊ te ꝑ soporē sentiāt: vt hic ⁊ vbiq; defēsiōis tue muniātur auxilio. Per do. Deinde fiat bn̄dictio sup eos in lecto tm̄ cū̄ Orem⁹. Bn̄dictio

BEne ✠ dicat deus corpora vestra et animas vestras: ⁊ det super vos benedictionem sicut benedixit abraham ysaac ⁊ iacob. Amen ¶ Alia benedictio cum Oremus.

MAnus domini sit super vos mittatq; angelum suum sanctum qui custodiat vos omnibus diebus vite vestre. Amē

¶ Alia benedictio cum Oremus.

BEne ✠ dicat vos pater et filius et spiritus sanctus qui trinus est in numero: et vn⁹ est in numine. Amē. His peractis aspergat eos aqua bn̄dicta ⁊ sic discedat et dimittat eos in pace.

ORdo ad seruitium peregrinorū̄ faciendū̄. In primis confiteantur peregrini de omnibus peccatis suis: deinde dicantur super eos corā̄ altari prostratos psalmos et preces sequentes: et post vnū̄quemq; psalmū̄ dicitur Gloria patri. ꝑs. Ad te dn̄e leuaui. et ꝑs. Miserere mei. Require in vigilia mortuorum. Psalmus

QUi habitat in adiutorio altissimi: in ꝓtectione dei celi cōmorabitur. Dicet dn̄o susceptor meus es tu et refugium meū̄ de⁹ me⁹ sperabo in eū̄. Quoniā̄ ipse liberabit me de laqueo venantiū̄: et a verbo aspero. Scapulis suis obū̄brabit tibi: ⁊ sub pēnis eius sperabis. Scuto circū̄dabit te veritas eius: nō timemus a timore nocturno. A sagitta volante in die a negocio perambulāte in tenebris: ab incursu et demonio meridiano. Cadēt a latere tuo mille et decē milia a dextris tuis: ad te autē nō appropinquabit. Uerū̄tamen oculis tuis cōsiderabis: et retributionē peccatorū̄ videbis. Quoniā̄ tu es dn̄e spes mea: altissimū̄ posuisti refugiū̄ tuum. Non accedat ad te malū̄: et flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo. Quoniam angelis suis mandauit de te: vt custodiāt te in omnibus vijs tuis. In manibus portabunt te: ne forte offendas ad lapidem pedem tuū̄. Super aspidem et basiliscum ambulabis: et conculcabis leonem et draconē. Quoniam in me sperauit liberabo eum: protegā̄ eum quoniam cognouit nomen meum. Clamauit ad me exaudiam eum: cum

ipso sum in tribulatione eripiã eum et glorificabo eum. Longitudine dierũ replebo eum: et ostendã illi salutare meũ. Gl'ia pr̃i. Kyrieleyson. Christel'. Kyrieleyson. Pater noster. Et ne nos Sed libera nos. Ego dixi domine miserere mei Sana animam meã quia peccaui tibi. Uias suas dñe demonstret tibi. Et semitas suas doceat te. Gressus tuos dñs dirigat secundũ eloquium tuũ: vt nõ dominẽtur tibi omnes iniustitie. Utinam dirigãtur vie tue. Ad custodiendas iustificationes dñi. Perficiat dñs gressus tuos in semitis tuis. Ut non moueantur vestigia tua. Benedictus dñs deus die quotidie prosperum iter faciat tibi. De⁹ salutarium tuorum. Angelus dñi bonus comitetur tecum. Et bene disponat itinera tua et actus tuos vt iterum cum gaudio reuertaris ad propria. Beati immaculati in via. Qui ambulant in lege domini. Nihil proficiat inimicus in te. Et filius iniquitatis non apponat nocere tibi. Exurge dñe adiuua nos. Et libera nos propter nomen tuam. Domine deus virtutum conuerte nos. Et ostende faciem tuam et salui erimus. Domine exaudi orationem meam. Et clamor meus ad te veniat. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Adesto dñe supplicatiõib⁹ nostris et viã famuli tui N. in salutis tue prosperitate dispone: vt oẽs vie et vite hui⁹ varietates tuo semp ꝓtegãtur auxilio. Per christũ. Oremus. Orõ

Deus qui ad vitã ducis et confidentes in te paterna protectione custodis q̃sumus: vt huic presenti famulo tuo N. a nobis egredienti angelicũ tribuas comitatũ: vt auxilio tuo protectus: nullius mali concutiatur formidine: nullo comprimatur aduersitatis languore: nullis irruentis inimici molestetur insidijs: sed spacijs necessarij itineris proprio gressu peractis: proprijsqꝫ locis restitutus recipiatur sospes: ac debitas exsoluat tuo nomini gratias. Per christũ dñm nostrum. Oremus. Oratio.

Deus qui diligentibus te misericordiam tuam semper impendis ⁊ a seruientibus tibi nulla es regione longinquus dirige viam huius famuli tui N. in volũtate tua vt te protectore te duce per iusticie semitas: sine offensione gradiatur. Per dominum. Hic surgant peregrini a prostratione ⁊ benedicat sacerdos peras et baculos suos dicens. Dñs vobiscũ. et Orem⁹. Oratio.

Peregrinorũ seruitiũ.

Domine iesu christe qui ineffabili tua miseratione ac patris missione spiritusq; sancti cooperatione de celo descendere voluisti: ouemq; perditam diabolica seductione voluisti querere: atq; proprijs humeris ad celestis patrie gregem referre: quiq; precepisti filijs matris ecclesie orando petere bene viuendo querere: ac pulsando perseuerare: vt citius inuenire valeant salutaria premia vite: te humiliter imploramus: quatenus sanctificãdo bene ✠ dicere digneris hanc peram et hunc baculum: vt quicunq; eam in tui nominis amore ad instar humilis armature lateri suo applicare: atq; collo suo suspendere: siue in manibus suis gestare: sicq; peregrinando suffragia sanctorum humili comitante deuotione studuerint querere: dextere tue protecti munimine peruenire mereãtur ad gaudia mansionis eterne: per te saluator mundi. Qui cũ patre et spiritu sancto viuit et regnat in vnitate spũs. &c.

¶ Hic aspergat aquam benedictam super peras et baculos et ponat singulis peregrinis peram ad collum dicens.

In nomine dñi nostri iesu christi accipe hanc peram habitũ peregrinationis tue vt bene castigatus et saluatus peruenire merearis ad limina sanctorum quo pergere cupis: & peracto itinere tuo: ad nos reuertaris incolumis. Per eundẽ dominũ. &c. Deinde tradat singulis eorum baculum ita dicens.

Accipe hunc baculum sustẽtationis itineris ac laboris peregrinatiõis tue vt deuincere valeas oẽs cateruas inimici et peruenire securus ad limina sctõꝝ quo pgere cupis & peracto obediẽtie cursu ad nos reuertaris cũ gaudio. Per d. Si vero aliq illorũ profecturi sunt hierusalẽ: tũc habeãt ipsi vestes cũ cruce signatas & benedicãtur cruces hoc modo. cũ Dñs vobiscũ. Orem⁹

Deus inuicte potentie pietatis immense atq; peregrinantium totius consolationis auxilium qui famulis tuis victricia arma tribuis quesumus: vt has cruces deuote humilitatis bene ✠ dicere digneris: vt venerande crucis vexillum cuius in eis est designata figura: sit inuictissimum robur seruorũ tuoꝝ contra antiqui hostis nequissima tentamenta: sit in via defensio sit in domo protectio: sit vbiq; presidium. Per. ¶ Hic aspergatur aqua benedicta super cruces: et detur singulis peregrinis sic profecturis vestis cum cruce signata dicente sacerdote.

Accipe vestimentũ cruce dñi nr̃i saluatoris signatũ vt per illud salus: benedictio ⁊ virtꝰ prospere proficiẽdi ad sepulchrũ ipsius tibi comitetur. Qui cũ deo. ⁊c. His finitis dicatur missa pro iter agẽtibus. Ad missam officium hoc modo incipitur.

Esto mihi in deum protectorẽ ⁊ in locũ refugi ij vt saluũ me facias quoniã firmamentũ meum et refugiũ meum es tu et propter nomẽ tuum dux mihi eris et enutries me. Iᴉn tempore paschali. alle luya alleluya. Ps. In te dñe speraui nõ cõfũdar in eternũ: in iustitia tua libera me et eripe me

Adesto domine supplicationibus nostris et viã (Oratio. famuli tui N. in salutis tue prosperitate dispone: vt inter omnes vie et vite huius varietates tuo semp protegatur auxilio Per dominum nostrum iesum christum. Lectio libri genesis.

In diebus illis. Locutus est abraham dicens. Dominus deus celi qui tulit me de domo patris mei et de terra natiuitatis: qui locutus est mihi et iurauit dicens. Semini tuo dabo terram hanc: ipse mittet angelum suum coram te. Graduale.

Esto mihi in deum protectorem et in

lo cū re fu gi j vt sal uū me fa

cias. ℣. Deus in te spe

raui do mine nō cōfun dar

in eter num. Repetatur graduale.

Allelu ya. ℣. Qui ti

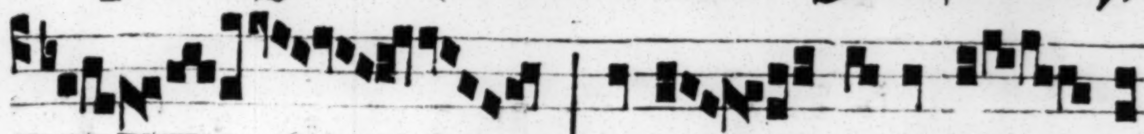
ment do minum spe

rent in e um adiu tor et pro te

ctor eo rum est.

Si in tempore paschali contigerit: tunc erit secundū Alleluya. vnū ex sequentibus.

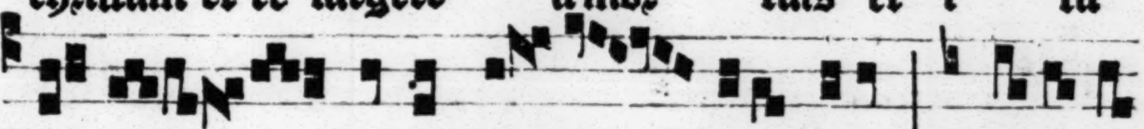
Alle luya.

℣. Opor tebat pa ti

christum et re surgere a mor tuis et i ta

in tra re in glo riam suam. vel Allelu-

ya. Surrexit altissimus. vel. Alleluya. Christus mortuus est. Require in gradualibus. Euangelium. Secundum Matheum.

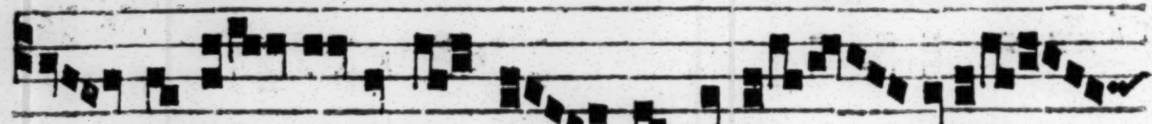
In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis. Euntes predicate dicentes: quia appropinquabit regnum celorum. Infirmos curate: mortuos suscitate: leprosos mundate: demones eiicite: gratis accepistis gratis date. Nolite possidere aurum neq; argentum in zonis vestris. Non peram: non calciamenta: neq; duas tunicas habeatis: neq; virgam. Dignus est operarius mercede sua. In quacunq; autem ciuitatem aut castellum intraueritis interrogate quis in ea dignus sit. Et ibi manete donec exeatis. Intrantes autem domum: salutate eam dicentes. Pax huic domui. Et si quidem illa domus fuerit digna: maneat pax vestra super eam. Si autẽ non fuerit domus digna: pax vestra super vos reuertetur. Et quicũq; non receperit vos: nec audierit sermones vestros: exeuntes de domo vel de ciuitate: excutite puluerẽ de pedibus vestris super eã. Amen dico vobis tollerabilius erit terre sodomorum et gomorreorum in die iudicij q̃ illi ciuitati. Offer.

Spe rent in te om nes qui nouerunt no men tu um do

mi ne quoni am non de re linquis querentes

te psal li te do mi no qui ha bitat

in sy on quoniam non est obli tus oꝛatio nem

paupe rum. schali. Alle lu ya. Secreta.

PRopiciare quesumus domine supplicationibus nostris et has oblationes quas tibi offerimus pꝛo famulis tuis beni gnus assume: vt viam illoꝛum pꝛecedente gratia tua dirigas: et subsequente comitari digneris: vt de actu atq; incolumitate eo= rum secundum misericoꝛdie tue pꝛesidia gaudeamus. Per dn̄m.

Cōio. Tu mādasti mandata tu a custodi ri nimis vti

nam dirigātur vie me e ad custo dien das iusti fica

tio nes tu as. citur. Alle lu ya al le lu ya. Postcōio.

SUmpta q̄sumus dn̄e celestis mysterij sacramenta ad pꝛo= speritatem itineris famuli tui pꝛoficiant: ⁊ eū ad salutaria cūcta perducāt. Per do. Post missam dicat sacerdos has oꝛatio=

nes sequentes super peregrinos corã altare prostratos: siue profecturi sint hierusalem: siue ad sanctum iacobum vel ad aliam peregrinationem cum Dominus vobiscũ. et cum Oremus. Oratio.

DEus infinite misericordie et maiestatis immense: quẽ nec spacia locorum: nec interualla temporum ab hijs quos tueris abiungunt respice adesto famulis tuis et presta vt in te vbiq; confitentibus: et per omnẽ quam ituri sunt viam dux eis et comes esse dignare nichil illis aduersitatis noceat: nichil difficultatis obsistat: cũcta eis sint salubria: cũcta sint ꝓspera: vt sub ope misericordie tue quicquid iuste petierint desiderio celeri: et prosperi cõsequantur effectu. Per christũ. Alia oratio cum Oremus. Oratio

OMnipotens deus qui est via veritas et vita: iter tuum in beneplacito tuo disponat: angelum suum raphaelem in hac peregrinatione tui custodem adhibeat: que ad loca desiderata cũ pace eundo te perducat: et cum salute iterum te ad nos redeundo reducat. Sit interuentrix tui beata dei genitrix maria: cum vniuersis angelis et archangelis patriarchis quoq; et prophetis: sint intercessores tui sancti apostoli petrus et paulus cum ceteris apostolis martyrib9 cõfessoribus atq; virginib9: obtineantq; tibi sancti quorum queris vestigia cum omnibus sanctis iusta desideria et prosperitatem remissionemq; omnium delictorũ ac vitam eternam. Per dominum nostrum. Deinde communicẽtur ita et recedãt in nomine domini. ¶ Benedictio ensis noui militis fiat hoc modo interim genuflectente ipso milite corã altari primo dicat sacerdos sine nota. Dñs vobiscum et Oremus. Oratio.

DEus cũctorũ in te sperãtiũ protector adesto supplicationibus nostris et cõcede huic famulo tuo qui sincero corde gladio se primo nitiẽ precingere militari: vt ĩ omnibus galea tui vtutis sit ꝓtectus: et sicut dauid et iudith cõtra gẽtis sue hostes fortitudinis potẽtiã victoriã tribuisti ita tuo auxilio munitus contra hostiũ suorũ seuitiam victor vbiq; existat et ad sancte ecclesie tutelam ꝓficiat. Per xp̃m dñm nr̃m. Amẽ. ¶ Alia orõ cũ Oremus.

DEus qui trinos gradus hostiũ post lapsũ ade in toto orbe terrarũ cõstituisti quo plebs tua fidelis immunis ab omi impetu nequicie secura et quieta ꝑmaneret: adesto supplicatiõibus nostris ⁊ hũc ensem quẽ inuocatiõe tui sanctissimi nois bñdictiõe,

bene ✠ dicere dignare: vt famulus tuus cui eum te largiẽte concedimus ac accingimus sic eo vtatur. Hic succingat sacerdos militem cum ense. quatinus et hostes ecclesie insidiantes reprimat et seipsum ab omni inimico tua ꝓtectione potẽter defendat. Per christum. ¶ Deinde aspergat sacerdos militem ense succinctum aqua benedicta et recedat miles in nomine dñi. ¶ Bñdictio carnium in die pasche cum Dominus vobiscum. et Oremus. Oro.

DEus celi terreqꝫ dominator / qui das escam omni carni / et imples omne animal benedictione bene ✠ dic et sancti ✠ fica hanc creaturam carnis vt nobis dona tua sumentibus anime et corporis sanitatem concedas. Per christum dominum nostrum. Amen. ¶ Alia oratio cum Oremus. Oratio.

DEus qui vniuerse carnis es conditor / qui noe et filijs suis de mundis et inmũdis animalibus precepta dedisti quiqꝫ sicut olera herbarum humano generi quadrupedia munda edere permisisti / et qui agnum in egypto moysi et populo tuo in vigilia pasche comedere precepisti in figura agni domini nostri iesu christi cuius sanguine omnia primogenita tibi de mundo redemisti et nocte illa omne primogenitum in egypto percutere precepisti seruans populum tuum agni sanguine prenotatũ: dignare domine deus omnipotẽs: benedi ✠ cere et sancti ✠ ficare has carnes vt quicunqꝫ ex populo tuo fideli ex illis comederint omni benedictione celesti et gratia tua saturati repleantur in bonitate / per quem hec omnia domine condita sunt et ab initio creata saluator mundi. Qui viuis et regnas cũ deo patre in vnitate spiritus sancti deus. &c. Hic aspergatur aqua benedicta sup carnes. &c. ¶ Benedictio carnis casei butiri ouorum siue pastillarum in pascha cum Dominus vobiscum. et Oremus. Oratio.

DOmine deus ōps / qui fecisti et creasti cuncta viuentibus tue largitatis alimoniã humanũqꝫ genus spiritualibusqꝫ escis ac poculis tuorũ preceptorũ terrenisqꝫ substantijs tuorũ donorũ indesinẽter reficis: te oīpotentẽ deũ obnixe petimus / vt hec dona tua carnis casei butiri vel ouorũ siue cuiuscũqꝫ alterius cibi que tu ipse creasti ꝗ nobis donasti ꝑpetua claraqꝫ benignitate scti ficare ac bñ ✠ dicere digneris: vescẽtibus ex eis largã tue benedictionis sanitatẽ in visceribus eorũ clemẽter collata ꝗ ꝑsentis vite

sospitatē et future beatitudinē misericorditer indulge. Per dñm.

¶ Deinde aspergat sacerdos aquā benedictā. ¶ Benedictio novorum fructuū quorūcunqȝ cū Dñs vobiscū. et Oremus. Oratio

Domine sancte pater omnipotens eterne deus qui bñdixisti quinqȝ panes in deserto et duos pisces vnde saturati sūt quinqȝ milia hominum: sic bene ✠ dicere et sanctificare digneris hunc fructum quē accipimus in tuo sancto nomine et filij tui domini nostri iesu christi vt qui sumpserint ex eo accipiant saturitatē mētis: protectionē corporis: tutelā salutis et securitatē spei: corroborationē fidei: et eternitatē spiritus sancti. Per eundē do. In vnitate eiusdē. Hic aspgat aqua bñdicta. ꝛc. ¶ Bñdictio ad omnia quecunqȝ volueris cū Dñs vobiscum. et Oremus. Oratio.

Creator et cōservator humani generis dator gratie spiritalis largitor eterne salutis: tu dñe mitte spiritū sanctū tuū sup hanc creaturā N vt armata virtute celestis defensionis quicūqȝ ex ea gustaverint pficiat illis ad salutē ꝙ tā corporis quā anime recipiant sanitatē. Per dñm. Hic aspergat aqua benedicta super ea. ¶ Bñdictio seminis cū Dñs vobiscū. et Oremus. Oratio

Omnipotens sempiterne deus creator generis humani suppliciter tuam clementiam exoramus: vt hoc semen quod in tuo sctō noīe serēdi sumus in agros nrōs celesti bñdictiōe bn ✠ dicere et multiplicare digneris atqȝ ad maturitatē perducere vt per vniversum orbem terrarum collaudentur dextera tua. Per dominū nostrū. ¶ Deinde aspergat aqua benedicta super semen ¶ Bñdictio pomorꝫ in die scti iacobi cū Dñs vo. et Oremus. Orō

Dominē sancte pater omnipotens eterne deus qui ad infirmi mūdi ornatum die tercia lignum pomiferū facere fructum in primo precepisti: quiqȝ amarum vetiti pomi saporem antiqui serpentis suave a patribus nostris gustatum vnigeniti filij tui domini nostri iesu christi passione salutari non sentire posteros filios naturaliter voluisti a quo sanitas et omne medicamentum venit quesumus inenarrabilem pietatem tuam: vt hunc novorum pomorum fructum tuo conspectui oblatum: bene ✠ dicere et sancti ✠ ficare digneris: quatinus sancti apostoli tui iacobi et martyris tui christophori quorū hodie festa celebramus omniumqȝ sanctorum tuorum meritis ac precibus quicunqȝ fideles tui

cum gratiarum actione ex eo gustauerint sanitatem mētis et corporis operante in eis spiritu sancto percipere mereantur. Per eundem dominū. In vnitate eiusdem spūs scti deus. ꝛc. Item benedictio pomorum cum Dominus vobiscum. et Oremus. Oratio.

TE deprecamur omnipotens deus / vt bene ✠ dicas hunc fructum nouum pomorum vt qui esu arboris letalis et pomo in primo parente iusta funeris sententia mulctati sumus: per illustrationē vnici filij tui redemptoris dei ac dñi nostri iesu christi et spiritus sancti benedictione sanctificata sint omnia atqꝫ benedicta depulsisqꝫ primi facinoris intētatoris insidijs salubriter ex huius diei anniuersarijs solēnitate diuersis terris edendis germinibus sumamus. Per eundem dominū. In vnitate eiusdem. ¶ Deinde sacerdos aspergat ea aqua benedicta. ¶ Benedictio elemosyne cum Dominus vobiscum. et Oremus. Oratio.

DEprecor te domine sancte pater omnipotens eterne deus / vt istam elemosynā bene ✠ dicere ꝛ sanctificare digneris pro anima famuli tui N. ad remediū et remissionē peccatorū suorum: vt in luce tue amenitatis sine fine letetur. Per dominū no. Deinde aspergat sacerdos super eam aquam benedictam. ¶ Benedictio panis in diebus dñicis. In primis sacerdos legat euangelium secundū iohannē. In principio. et postea dicat. ℣. Sit nomen domini benedictum. ℟. Ex hoc nunc et vsqꝫ in seculū. Deinde dicat sic. Dominus vobiscum. et Oremus. Oratio.

BEne ✠ dic dñe creaturā istā panis sicut benedixisti quinqꝫ panes in deserto vt oēs ex eo gustantes tam corporis quam aīe accipiāt sanitatē. In noīe patris et fi. Tūc aspergat aqua benedicta super panem et distribuatur. ¶ Benedictio scuti et baculi ad duellum faciēdum. In primis dicat sacerdos prostratus ante altare psalmos sequentes cū Gloria patri. pugnaturo interim genuflectente retro sacerdotem. ps. Deus in adiutorium. require in visitatione infirmorū. ps. Benedicā dominū. ps. Iudica domine nocentes. ps. Qui habitat. vt⁊ in officio peregrinorum. ps. Quicūqꝫ vult. añ. Ne reminiscaris dñe delicta nostra Kyrieleyson. Christeleyson. Kyrieleyson. Pater noster. Et ne nos. Sed libera. Dñe non secūdum pctā nostra facias nobis. Neqꝫ secundum iniquitates nostras retribuas nobis. Dñe ne

memineris iniquitatum nostrarum antiquarum. Cito antici=
pent nos misericordie tue quia pauperes facti sum⁹ nimis. Ad
iuua nos deus salutaris noster. Et propter gloriã nõis tui domi
ne libera nos et propitius esto pctĩs nostris propter nomẽ tuum.
Saluum fac seruũ tuũ. Deus meus sperantẽ in te. Mitte ei do=
mine auxiliũ de sancto. Et de syon tuere eũ. Esto ei dñe turris
fortitudinis. A facie inimici. Conuertere dñe vsqz quo. Et depre
cabilis esto sup seruum tuũ. Domine exaudi orationem meam
Et clamor meus ad te veniat. Dñs vobiscũ. Oremus. Oratio.

Omnipotens sempiterne deus qui mũdum ex informi mate
ria fecisti et vnicum filium tuum tibi coeternum pro gene=
ris humani redẽptione spiritu sancto cooperante incarnari atqz
de hoste antiquo triumphare fecisti te suppliciter petimus: vt hoc
scutum atqz baculum istum dextera potentie tue bene ✠ dicere di
gneris: vt sint arma inuincibilia respice atqz triumphare poten=
tia te adminiculante victricia: quatinus quicunqz his armis pu
gnauerit tua protectione munitus tam corporis quam anime sa
lutem percipiat atqz victoriosum de hoste portans tropheũ bel=
lo peracto: tibi creatori omnium gratias referat cum filio tuo do
mino nostro iesu christo qui tecũ et cũ eodẽ spũ sctõ vi. et reg. de⁹
per oĩa. ꝛc. Hic aspergat sacerdos scutũ et baculũ aqua benedicta
deinde resurgente pugnaturo: tradat ei sacerdos scutũ dicendo.
Accipe hoc scutũ ad corporis tui protectionẽ. In noĩe patris. ꝛc.
Itẽ dicat sacerdos. Protegat te christus filius dei viui amẽ. Dein
de tradat ei sacerdos baculũ dicẽs. Accipe hũc baculum ad hoc
duellũ preparatũ cũ quo valeas tibi rebellãtẽ prosternere et resur
gẽtẽ conterere habeasqz victoriã. In nomine patris. ꝛc. Deinde
tenens pugnaturus scutũ et baculũ iterũ genuflectat coram al=
tari dicẽte sup eũ sacerdote Dñs vobiscum. et Oremus. Oratio.

Confortator et corroborator sustentamentumqz tuorum fi
delium adonay indeficiens interminabilis: inenarrabilis
pater eterne deus: qui gentes magnas et reges fortes coram po=
pulo tuo israel destruxisti et vicisti quiqz puero tuo dauid de gigã
te te blasphemante: atqz in sua virtute confidente triũphare con=
cessisti: te supplices exoramus: vt hunc famulum tuum. N. in te
confidentem benedicere: adiuuare protegere: confortare et con=

servare: atq; sanctorum tuorum angelorum presidio eum vallare digneris. presta ei domine fidem rectam: spem firmam: cordis fiduciam. corporis fortitudinem: omniumq; membrorū valitudinem: quatinus te adiuuante hostem prosternere/ atq; victoriam capescere mereatur tibiq; soli deo omnipotenti bello triumphaliter peracto gratias et laudes referat. Per christū dominū nostrū

Deinde sacerdos dans ei benedictionem dicat hoc modo.

COnfortare et esto robustus spera in domino fac bonitatē et noli obliuisci omnes retributiones eius ipse det tibi vitā et victoriam et bene ✠ dictionem in seculum seculi amen. Bene ✠ dicat te deus pa. amē. Custodiat te iesus christus. amē. Cō fortat te spiritus sanctus amen. Prestet tibi victoriam trinus et vnus deus. Qui viuit et regnat per oīa secula seculorū. Amen

Deinde aspergat sacerdos eum aqua benedicta et ita recedant in nomine domini. ¶ Benedictio oculorum infirmorum potest fieri in hunc modum si necessitas inducat ꝑ deuotio alicuius illā deposcat. In primis genuflectat infirmus coram altari. deinde dicat sacerdos. Dominus vobiscum. et Oremus. Oratio.

DOmine iesu christe q̄ aperuisti oculos ceci nati: serena huius famuli tui oculos dans in eis visum perspicacē sufficientē ydoneū cōpetentē in obsequiū tuū per virtutē huiꝰ sacramēti et per signū sancte crucis tue. hic signet sacerdos oculos infirmi signo sancte crucis cū corporalibus et cū eisdē vētilet in oculis eius dicēs. In noīe patris et filij et spiritus scti amē. ¶ Benedictio nauis cū. Dn̄s vobiscum. et cum Oremus. Oratio.

DEus cuius prouidentia vniuersa reguntur et conseruantur: qui dominaris potestatis maris et mitigas motū fluctuum eius: qui noe famulo tuo ne genus humanū tuum periret in diluuio archam facere precepisti qui ventis et tempestatibus imperas et obediunt qui petrū super aquas maris ambulantem ne mergeretur erexisti: tuā dn̄e clemētiā obnixe petimus et humiliter imploramus: quatinus hāc nauiculam per virtutem sancte crucis: et per intercessionem et gloriose marie semper virginis/ et omnium sanctorū tuorum tua dextera digneris bene ✠ dicere omnesq; insidias hostium visibilium et inuisibilium ab ea repellere: vt in ea sub tua protectione nauigantes: nullis illudātur

fantasmatibus:nullis deficiantur aduersis:non eos vorago terribilis sorbeat:non tempestas impellat:nõ frangat scopulus:nõ inuadat aduersarius:sed vniuersis expedita terroribus: nomen tuũ collaudãtes:ad propria cũ gaudio reuerti mereant:per te saluator mũdi:qui cũ deo patre et spiritu sctõ viuis et regnas deus: per oia scl'a sclor. Amẽ. Deinde aspergatur nauis aqua bñdicta.

Omni die per annum de quocunq; fiat seruitium nisi in diebus veneris et quando ieiunium est preceptum vt in vigilijs quatuor temporibus et ferialibus diebus infra quadragesi et nisi per ebdomodam pasche dicãtur benedictiões ante prãdiũ: hoc modo. In primis dicat sacerdos. Benedicite. ℟. Dominus ps. Oculi omniũ in te sperant dñe:et tu das escam illorum in tẽpore oportuno. Aperis tu manum tuam et imples omne animal benedictione. Gloria patri. Sicut erat. Kyrieleyson. Xpeeleyson Kyrieleyson. Pater noster. Deinde dicat sacerdos. Et ne nos inducas in tẽtationẽ. ℟. Sed libera nos a malo. sacerdos Oremus. Bene✠dic dñe nos et dona tua que de tua largitate sumus sumpturi. Per christum dominum nostrum. ℟. Amen. Lector. Iube domine benedicere. sacerdos. Mẽse celestis participes faciat nos rex eterne glorie. Amen. Lector. Deus charitas est & qui manet in charitate in deo manet & deus in eo sit deꝰ in nobis & nos maneamꝰ in ipso. ℟. Amẽ. Hec predicta lectio nõ mutatur per totum anuum quando predicte bñdictiones dici debent ante prandium nisi in dominicis paschalis temporis tantũ tunc enim dicatur sequens lectio. Expurgate vetus fermẽtum vt sitis noua conspersio sicut estis azimi:etenim pascha nostrum immolatus est christus:itaq; epulemur in dño. Deinde post prandiũ dicat sacerdos hoc modo. Deus pacis et dilectionis maneat semper nobiscum:tu autem domine miserere nostri. ℟. Deo gratias. ps. Confiteantur tibi domine omnia opera tua: et sancti tui benedicant tibi. Gloria patri. Sicut erat. Deinde dicat sacerdos capitulum. Agimus tibi gratias omnipotens deus pro vniuersis beneficijs tuis qui viuis et regnas deus per omnia secula seculorum. Amen. Deinde dicatur sequens ps. sacerdote incipiente. Laudate dominum omnes gentes:laudate eum omnes populi. Quoniã confirmata est super nos misericordia eius

et veritas domini manet in eternum. Gloria patri. Sicut erat. Kyrieleyson Christe eleyson. Pater noster. Et ne nos. Sed libera. Dispersit dedit pauperibus. Justicia eius manet in seculum seculi. Benedicam dominū in omni tempore. Semper laus eius in ore meo. In domino laudabitur anima mea. Audiant mansueti et letentur. Magnificate dominum mecum. Et exaltemus nomen eius in idipsum. Sit nomē domini benedictum. Ex hoc nunc et vsq; in seculum. Deinde dicat sacerdos sine orem⁹. Retribuere dignare dn̄e deus omnibus nobis bona facientibus propter nomē sanctū tuū vitā eternā. Amen. Benedicamus domino. Deo gratias. Deinde dicat sacerdos de sancta maria aliqua antiphona ad placitū cum versiculis et oratione de eadēque magis tēpori cōueniāt qb⁹ dictis: dicat̄ p fidelibus defunctis. ps

De profundis clamaui ad te dn̄e: domine exaudi vocem meam. Fiant aures tue intendentes: in vocē deprecationis mee. Si iniq̄tates obseruaueris dn̄e: dn̄e quis sustinebit. Quia apud te ppiciatio est: et ppter legē tuā sustinui te dn̄e. Sustinuit aīa mea in verbo eius: sperauit anima mea in dn̄o. A custodia matutina vsq; ad noctem: speret israel in dn̄o. Quia apud dominum mīa: et copiosa apud eum redemptio. Et ipse redimet israel: ex omnibus iniquitatibus eius. finito psalmo nō dicatur. Gloria patri sed statim sequatur. Kyrieleyson. Xp̄e leyson. Kyrieleyson. Pater noster. Et ne nos. Sed libera. Requiem eternam dona eis dn̄e. Et lux perpetua luceat eis. A porta inferi. Erue domine aīas eorū. Credo videre bona dn̄i. In terra viuentiū. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Absolue quesumus dn̄e aīas famulorū famularūq; tuarū parentū parrochianorū amicorū et benefactorū nostrorū et oīm fideliū defunctorū vt ī resurrectiōis gloria inter sanctos et electos tuos resuscitati respirent. Per xp̄m dominum nostrum. Amen. Requiescant in pace. Amen. Deinde dicat sacerdos. Benedicite. ℟. Dominus. sacerdos. Det viuis gratiam defūctis misericordiam ecclesie et regno pacem: et nobis vitam eternā. Amē Et dicatur psalmus. De profundis clamaui ad te dn̄e: dn̄e exau. in fine gratiarum post prandium omne die per annū de quocūq; fiat seruitium nisi in duplicibus festis principalibus. Ante cenā

vero per totũ annũ fiant bñdictiones hoc modo sacerdote dicẽte Benedicite. ℟. Dominus. Cenã sanctificet qui nobis omnia pre bet. In nomine patris ✠ et filij et spiritus sancti amen. Deinde post cenã per totum annum nisi per ebdomadã pasch. dicat sacer dos hoc modo. Benedictus deus in donis suis. ℟. Et sanctus in omnibus operibus suis. Adiutoriũ nostrum in nomine domini. ℟. Qui fecit celum et terram. Sit nomen domini benedictũ. ℟. Ex hoc nũc et vsqꝫ in seculum. sequatur oratio sine. Oremus. sic Retribuere dignare. cũ antiphona de sancta maria vt supra post prandiũ. Nũqꝫ eñi dicatur ps. De profundis. post cenã secũdm vsũ sarũ. Quãdocũqꝫ fuerit qꝫ ieiuniũ est pceptũ vt in vigilijs et quat tuor tẽporibus et in oibus ferialibus diebus ĩfra quadragesi. de quocũqꝫ fiat seruitiũ dñicis diebus tantũ acceptis ac in omni die veneris per annũ. quodcũqꝫ festũ duplex vel simplex ibidẽ cõtigerit nisi in die natalis dñi et per ebdomadã pasche. dicanť bene dictiones ante prandiũ hoc modo. Benedicite ℟. Dñs. Edẽt pau peres et saturabũtur et laudabũt dñm qui requirũt eũ viuent cor da eorũ in seculũ seculi. Gloria patri. Sicut erat. Kyrieleyson. Christe eleyson. Kyrieleyson. Pater noster. Et ne nos. Sed libe ra nos a malo. Oremus. Benedic dñe nos. vt s. Iube dñe bene dicere. sacerdos. Cibo spiritualis alimonie reficiat nos rex eter ne glorie. amen. lect. Gratia dñi nostri iesu christi et charitas dei et cõmunicatio sancti spiritus sit semper cũ omnibus nobis amẽ Hec predicta lect. nõ mutatur p totũ annũ quando iste bñdictio nes dici debẽt ante prãdiũ nisi in ferialibus diebus infra quadra gesi. tũc eñi dicať hec lectio. Frange esurienti panẽ tuũ et egenos vagosqꝫ induc in domũ tuam cũ videris nudũ operi eum: et car nem tuã ne despexeris ait dominus omnipotens. Similiter in vi gilia pasche dicitur hec lectio. Si consurrexistis cum christo que sursum sunt querite vbi christus est in dextera dei sedens. Dein de post prandiũ dicat sacerdos hoc modo. Deus pacis et dilectio nis. vt s. ps. Memoriam fecit mirabiliũ suorum misericors et mi serator dominus: escam dedit timentibus se. Gloria patri. Sicut erat. Cpm Agimus tibi gratias. ps. Laudate dominũ omnes Quoniã cõfirmata. vt s. Iste psalmus predictus nõ mutať per totũ annũ nisi in ferialibus diebus ĩfra quadragesimã. tũc enim

loco eius dicit. ps Miserere mei. i. per totam quadragesi. de quocūq; fit seruitiū et ratio quia huiusmodi benedictiones sunt de natura temporali et non sctōr. Deinde fiant oīa vt s. post prandiū in alio tēpore. Tamē in vigi. pasche nō dicit. ps Miserere. sed ps. Laudate dn̄m oēs gē. quo dicto dicat sacerdos Dn̄s vo. Et Or.

Spiritum in nobis dn̄e tue charitatis infunde: vt quos (oīo sacramētis paschalibus saciasti: tua facias pietate concordes. Per eundem dn̄m nostrum iesum christum filiū tuum. qui in vnitate eiusdem spiritus sancti deus per omnia secula seculorum Amen. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Benedicamus dn̄o. Deo gratias. In die pasche et per totam ebdomadam fiāt benedictiones ante prandium hoc modo. Benedicite dominus. Hec dies quam fecit dominus exultemus et letemur in ea. Gloria patri. Kyrieleyson. Christe eleyson. Kyrieleyson. Pater noster. Et ne nos. Sed libera nos. Oremus. Benedic domine nos. Iube domine benedicere. Mense celestis. lect. Expurgate vetus fermentum. vt s. Deinde post prandium dicat sacerdos hoc modo. Qui dat escam omni carni confitemini deo celi tu autem domine miserere nostri. Deo grās. ps. Laudate dn̄m oēs gētes. Qm̄ cōfirmata est super nos. Gloria patri. Sicut erat. v. In resurrectione tua christe. R. Celi et terra letent. alleluya. Dn̄s vobiscū. Oremus. Spiritum in nobis. vt s. Benedicamus dn̄o. Deo gratias. ante cenā fiant bn̄dictiones. vt s. Deinde post cenā dicat hoc modo Hec dies quam fecit dominus. v. In resurrectione tua christe R. Celi et terra letentur. Dominus vobiscum. Oremus. Spiritum in nobis domine. vt s. Benedicamus domino. Deo gratias

Qualiter hij qui ad ordinē anachoritarū accedūt: accedere siue se habere debeāt sequētia scdm̄ vsum sarū declarabūt Non oportet quemq; inclusum fieri sine episcopi consultu sed ab epō aut aliquo alio presbytero erudiatur ac moneatur quatinus ipse deuotus cōsciētiā suā scrutet ac videlicet vtrū bona intētione aut mala sanctitatē appetit: si deo placere aut lucrū siue laudē humanā acqrere affectat deniq; an vires ei an cōstātia mētis suppetāt cōtra maligni hostis versutias: et cōtra huius mūdi inumerabiles molestias. Que cū se p regno dei tolleraturū et in deo solo spē positurū pmiserit includat eū episcopus aut presbyter iussu epis

copi. Ipse vero iclusus discat nõ supbe sapere qm̃ meruit frequẽ-tia hoim separari: sed infirmitati sue potius credat esse puisum ↄsultũ q elõgatus est a ↄsortio primorꝝ ne crebrius peccãdo at se pditioni mãcipato cohabitãtes eni ↄtaminaret & ob hoc in dãnatione grauiorẽ icideret. Reputet ergo se iclusus quasi pctis dãnatũ & celle solitarie velut carceri traditũ & ppter ifirmitatẽ ppriã hoiz cõsortio idignũ. Hec regula in vtroqꝫ sexu seruet̃. ¶ Incipit ordo famulos vel famulas dei icludẽdi. Hic puideat sibi q̃ icludẽdus est q de oib9 pctis suis q̃ memorie sue occurrere possint sit cõfess9 & q i die diẽ iclusiõis pcedẽte pane & aqua tm̃ reficiatur. In nocte vero seq̃nte i monasterio iclusorio suo vicino cũ cereo suo accẽso deuote i orõnib9 vigilare tenet̃. In crastino fctã exhortatione ad ppl̃m & ad eũ qui includẽdus est: epũs vel sacerdos incipiat hoc respõso.

Emendemus. Chorus psequatur. in me li us que

ignoran ter pec caui mus ne su bi to preoccu pa-

ti di e mortis queramus spaci um peniten ti e et inueni-

re non possu mus. Attende domi ne et mise re re

quia pecca ui mus ti bi. V. Adiuua nos de-

us salutaris no ster et propter glori ã nominis tu i domine

¶ Postea prosternens se eps vel sacerdos super tapetū ante altare cū clericis incipiat hos ps. Dñe ne in furore. ij. Domine dñs noster. cum Gloria patri. Psalmus.

Exaudiat te dñs i die tribulatiōis: protegat te nomē dei iacob. Mittat tibi auxiliū de sctō: et de syon tueatur te. Memor sit omnis sacrificij tui: et holocaustū tuū: pingue fiat. Tribuat tibi scđm cor tuū: ⁊ omne cōsiliū tuū cōfirmet. Letabimur in salutari tuo: et in noīe dei nostri magnificabimur. Impleat dñs omnes petitiones tuas: nūc cognoui quoniam saluū fecit dominus christū suū. Exaudiat illū de celo sancto suo: in potētatibus salus dextere eius. Hij in curribus et hij in equis: nos autē in nomine dei nostri inuocabimus. Ipsi obligati sūt et ceciderūt nos autē surreximus et erecti sumus. Domine saluū fac regē: et exaudi nos in die qua inuocauerimus te. Gloria patri. ps. Beati quorum. ps. Iudica domine nocentes me: expugna. ⁊c. ps. Domine ne in furore. ij. ps. Beatus qui intelligit. ps. Iudica me deus et discerne. ps. Miserere mei deus secundum. ps. Domine exaudi orationem meam. j. Psalmus.

Benedic anima mea dño: et omnia que intra me sunt nomini sancto eius. Benedic anima mea domino: et noli obliuisci omnes tribulationes eius. Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis: qui sanat oēs infirmitates tuas. Qui redimit de interitu vitā tuam: qui coronat te in misericordia ⁊ miserationibus. Qui replet in bonis desiderium tuū: renouabitur vt aquile iuuētus tua: nō dicitur vlterius. ps. De profūdis. ps. Domine non est exaltatum. ps. Domine exaudi. ij. Hiis dictis sequatur. Kyrieleyson. Christe eleyson. Kyrieleyson. Pater noster. Et ne nos. Sed libera. Saluū fac seruum tuū vel ancillā tuam. Deus meus sperantem in te. Nihil proficiat inimicus in eo. Et filius iniquitatis non apponet nocere ei. Esto ei domine turris fortitudinis. A facie inimici. Mitte ei dñe auxiliū de sancto. Et de syon tuere eū. Dñe exaudi orationē meā. Dñs vobiscū. Oremus.

Parce domine parce famulo tuo N. quem redemisti christe sanguine tuo et ne in eternum irascaris ei. Qui viuis. ⁊c.

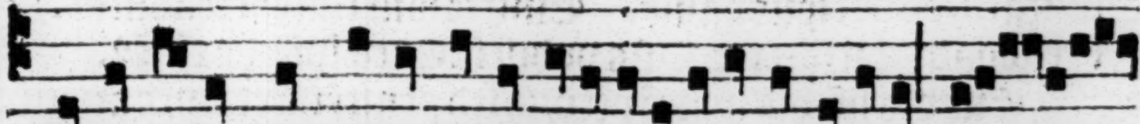
Deus infinite mĩe ⁊ bonitatis imẽse ꝓpiciare iniq̃tati Oro
bus ei⁹ ⁊ oĩbus aĩe ei⁹ medere lãguorib⁹/ vt pctõꝝ suoꝝ re
missiõe ꝑcepta semꝑ in tua bñdictiõe letet̃. Per chꝛi. Oꝛẽ⁹. Orõ.

Omnipotens sempiterne deus miserere famuli tui N. et di=
rige eũ secundũ clemẽtiã tuã in viã salutis eterne: vt te do=
nãte tibi placita cupiat ⁊ tota virtute ꝑficiat: ⁊ actiones nostras
quesumus dñe aspirando preueni et adiuuando prosequere: vt cũ
cta nostra operatio a te semper incipiat et per te semper finiatur.
Per dñm. Hijs itaqꝫ peractis induet se casula epũs vel sacerd. ⁊ sta
tim missa de quocũqꝫ voluerit incipiat̃. Ita quod hec seq̃ẽs orõ
dicat̃ ꝓ includẽdo ⁊ dicat̃ orõ sub vno per d. ⁊ sub vno Oꝛẽ⁹. Orõ

Deus qui iustificas impiũ ⁊ nõ vis mortẽ pctõꝛis maiesta=
tẽ tuã suppliciter depcamur vt famulũ tuũ N. de tua pie=
tate ꝯfidentẽ celesti ꝓtegas benign⁹ auxilio: ⁊ assidua ꝓtectione
ꝯserues vt tibi iugiter famulet̃: ⁊ nullis tẽtatiõib⁹ a te sepat̃. Per.
Post euãg. offerat includẽd⁹ cereũ suũ q̃ sup alta. ad mis. semp ar
deat. Et stet includẽd⁹ añ grad. alta. ⁊ legat apta voce ꝓfessionẽ
suã: si laicus fuerit: legat aliq̃s puer ꝓ eo. Professio vero talis erit

Ego frater vel sororN. offerens trado meipsum diuine pie=
tati in ordine anachoritano seruiturum et secundũ regulã
ordinis illius in seruitio dei: amodo per gratiã diuinã/ ⁊ consiliũ
ecclesie promitto me permansurum: et patribus meis spirituali=
bus obedientiã canonicã exhibiturũ. Et faciat includẽdus signũ
crucis cũ pena sup cedulã ꝓfessionis sue ⁊ ponẽs eã sup altare fle=
xis genibus oret: epõ vel sacerd. añ. incipiente hoc modo. Aña.

Postea episcopus vel sacerdos dicat. Oremus. Oratio.

Deus qui famulum tuum a seculi vanitate cõuersum ad su
perne vocationis amorẽ accẽdis: pectori illius purificãdo

illabere et gratiā quā in te plēueret infūde: vt ptectiōis tue muni tus presidio que te donāte pmisit impleat: et sue pcessiōis execu tor effectus: ad ea que perseuerātibus in te dignatus es pmittere pertingat. Per christū. Post hec eps vel sacerdos bñdicat cū hac orone habitū pfesso cōgruū. Signū dñi nostri iesu xpi damus su per hanc vestē ad custodiēdū ppositū et vt spūs sanctus regnet in corde et in corpe et in oībus operibus suscipiētis. Per eūdē xpm do minū nrm. Amē. Postea aspergat et suscipiētē et habitum aqua bñdicta et cū dederit habitū induēdo dicat. Exuat te deus vete rē hominē cū actibus suis: et induat te deus nouū hoiem qui scdm deū creat⁹ est in iusticia et sctitate vitatis. et respōdeāt oēs Amē Indutus cū habitu includēdus statim psternat se ante gradum altaris et sic in oratiōe pstratus pmaneat donec ab epo vel a sacer dote ad communionem vocetur. Hijs itaq peractis: eps vel sa cerdos super prostratum cantando incipiat hunc hymnum.

Veni creator spiritus mentes tuorum visita imple super Qui paraclytus diceris do nū dei altissimi: fons viuus/ ignis/charitas: et spiritalis na gratia que tu crea sti pectora. vnctio. Tu septiformis mu nere dextre dei tu digitus tu rite pmissum patris sermone ditās guttura. Accēde lumē sensib⁹ infūde amorē cordib⁹ infirma no stri corpis virtute firmās ppetim. Hostē repellas lōgius paceq dones ptin⁹ ductore sic te pūio vitem⁹ omne noxiū. Per te scia mus da patrē noscam⁹ atq filiū te vtriusq spiritū credam⁹ om ni tēpore Sit laus patri cū filio sctō simul p aclito nobisq mittat filius carisma scti spūs. Amē. V. Emitte spm tuū et creabūtur. R. Et renouabis faciē terre. Dñs vobiscū. Et cū spū tuo Orem⁹. Orō Deus qui nō vis mortē pctōris sed penitētiā et emēdationē semp desideras: miē tue clementiā suppliciter imploram⁹ vt huic famulo tuo secularibus actibus renūciatis large tue pie tatis gratiā infundere digneris: quatin⁹ castris tuis insertus ita tibi militādo: stadiū vite psentis pcurrere valeat: vt brauiū eter-

ne remuneratiōis te donāte pcipiat. Per chri. ¶ Post hec eps vel sacer. pergēs ad altare missam finiet: pro includendo. Secreta.

Huius quesumus domine virtute mysterij: et a proprijs nos munda delictis: et famulum tuum N. ab omnibus absolue peccatis. Per dominū nostrum iesum christū. Postcōmunio.

Purificet nos domine sacramenta que sumpsimus: & famulum tuū N. ab omni culpa liberū esse concede: vt qui conscientie reatu constringitur: celestis remedij plenitudine glorief. Per dnm. ¶ Postq̄ ipse eps vel sacerdos cōmunicatus fuerit: nouū includendū cōmunicet. Missa finita tradat cereus prefatus includēdo & ordinata pcessiōe: eps vel sacerd. casulat⁹ incedat: & includendū portātē cereū suū per manū accipiat & honeste secū ad habitaculū suū deducat. Clerici interī letaniā solēniter precedentes cantēt. Cū aūt ad habitaculū peruentū fuerit finita letania: eps vel sacer. includēdū extra habitaculū dimittat & solus in habitaculū inducat incipiēdo cū aqua bndicta aū. Asperges me. vel Vidi aquā. prout eps exigerit postea scilicet et bndicat habitaculū per orones sequētes. Hec oro dicat sup altare cū Oremus. Oro.

Domine sancte pater et clemēs cuius nec initium nec finis aduertitur qui tantus es quantus esse voluisti. s. sanctus atq; mirabilis. Deus cuius maiestatem elementa non capiūt: te benedicimus te supplices deprecamur: vt sit altare hoc sicut illud quod abel salutaribus mysterijs in passione precursor iugulatus a fratre nouo sanguie imbuit et sacrauit. Sit tibi dne altare hoc sicut illud quod abraham pater noster qui te videre meruit fabricauit: in quo summus sacerdos melchisedech sacrificij nomē triūphalis expressit. Sit tibi altare hoc sicut illud quod moyses septē dierum purificatione mundauit & celesti tertio alloquio sanctum vocauit. Sicut locutus es ad eum dicens. Si quis tetigit altare hoc sanctificatus habeatur. In hoc ergo altari iuguletur luxuria: omnisq; libido feriatur: offeratur pro turturibus sacrificium castitatis: pro pullis columbarum innocentie sacrificiū. Per dominum nostrum. &c. ¶ Benedictio super domum. Oremus.

Adesto domine supplicationibus nostris / et hāc domum serenis oculis tue pietatis illustra: descendat super habitantes in ea gratia tue pietatis larga benedictio: vt in hijs ma-

nufactis habitaculis cum sobrietate manentes: ipsi tuum semper sint habitaculum. Per christum dominum nostrum amẽ. ¶ Alia oratio cum Oremus. Oratio.

Exaudi domine sancte pater omnipotens eterne deus vt si qua sint aduersa si qua contraria in hac domo famuli tui N. auctoritate maiestatis tue pellantur. Per dominum nostrum

¶ Alia oratio cum Oremus tantum. Oratio.

Bene ✠ dic dñe domũ istã et locũ istũ: vt sit in ea sanitas: sanctitas: castitas: virtus victoria: et sanctimonia: humilitas: lenitas: mãsuetudo: plenitudo legis et obediẽtia deo patri et filio et spiritui sctõ: et sit super locũ istũ et sup omnes habitantes in eo tua larga bñ ✠ dictio vt in hijs manufactis habitaculis cũ sobrietate manẽtes ipsi tuũ sint semper habitaculũ. Per dñm nostrum iesum christum filium tuum qui tecum viuit et regnat in vnitate spiritus sancti deus. His perdictis exeat eps vel sacerdos et introducat includẽdũ portãtẽ cereũ suũ ⁊ incipiẽdo hoc respõsoriũ.

Regnum mundi Chorus psequatur. et omnem ornatũ se culi contempsi propter amorem domini mei iesu christi. Quem vi di quem ama ui quẽ credidi quẽ dile xi. V. Eructauit cor meum verbũ bo nũ dico e go o pera mea re gi. Quem.

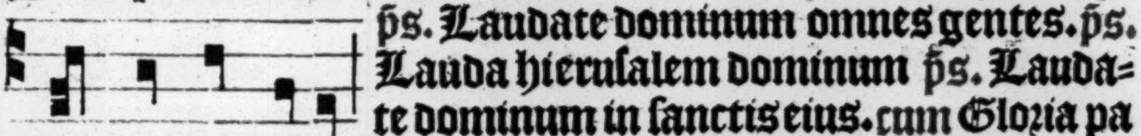
Quo cantato cũ versu: episcopus vel sacerdos dicat Dominus vobiscum. et Oremus. Oratio.

ROgamus te domine sancte pater omnipotens eterne de9: vt super hunc famulum tuum spiritum benedictionis tue infundere digneris: vt celesti munere ditat9 et tue maiestatis dona possit acquirere et bene viuendi aliis exempla p2ebere. ℟m. Amen. ¶ Item alia benedictio super eum.

DOminus iesus ch2istus apud te sit: vt te defendat. Amen Intra te sit vt te reficiat. Amē. Circa te sit vt te conseruet. Amen. Ante te sit vt te deducat. Amen. Super te sit: vt te benedicat. Amen. Qui cum deo in vnitate. ¶ Alia benedictio.

BEne ✠ dicat te deus pater. Amen. Conseruet te dei filius Amen. Illuminet te spiritus sanctus. Amē. Co2pus tuum custodiat. Amen. Animam tuam saluet. Amen. Co2pus tuum irradiat. Amen. Sensum tuũ dirigat. Amē. Et ad supernam vitam te perducat. Amen. Qui in trinitate perfecta viuit ⁊ regnat deus per omnia secula seculo2um. Amen. Post hec episcopus vel sacerdos de domo exeat: inclusus solus remaneat per totũ: summũ et cõtinuũ obseruãs silẽtiũ: ⁊ sic de fo2is firmiter claudatur: et interim voce sono2a incipiat eps vel sacer. ãn. hoc modo

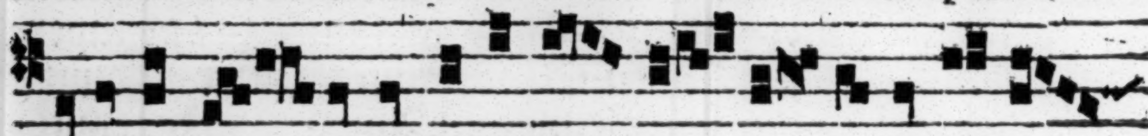

ps. Laudate dominum omnes gentes. ps. Lauda hierusalem dominum ps. Laudate dominum in sanctis eius. cum Glo2ia patri. repetatur Añ. Suscepimus deus. finita Añ. faciat episcopus vel sacerdos omnes p2o eo o2are quatenus omnipotens deus p2o cuius amo2e ille mundum reliquit et in illo strictissimo carcere includi sese fecit: ita ipsum in seruitio suo cõseruet et confirmet: vt post mo2tem cum eo in eternum viuere valeat. Pater noster. Et ne nos. Sed libera. Ostende nobis dñe misetico2diã. Fiat pax in virtute tua. Dñs vobiscũ. O2em9. Oro.

PRotege dñe quesumus famulũ tuũ et intercedẽte glo2iosa virgine maria cũ omnibus sanctis tuis gratie tue in eo dona multiplica: vt ab oĩb9 liber offensis: et tẽpo2alib9 nõ destituatur auxiliis: et sempiternis gaudeat institutis. Per xp̃m. O2em9

DEus cui omne cor patet: et omnis volūtas loquitur: ⁊ quē nullum latet secretum purifica per infusionem sancti spiritus cogitationes cordis nostri: vt te perfecte diligere et digne laudare mereamur. Per christum dominum nostrum. Oremus.

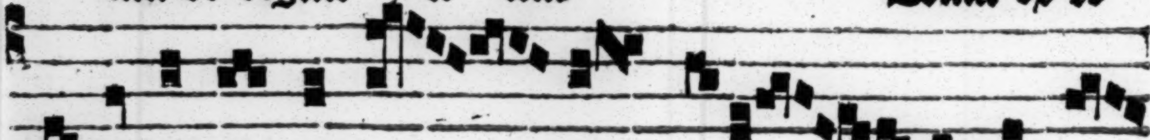
OMnipotens sempiterne deus dirige actus nostros in beneplacito tuo vt in nomine dilecti filij tui mereamur bonis operibus abundare. Qui tecum viuit et regnat cum deo patre in vnitate spiritus sancti deus. Per. ¶ Deinde recedāt omnes pergentes in ecclesiam: choro canente aliquod ℟. cum suo versiculo de sancto in cuius nomine et honore fundata est ecclesia: et finiatur ad gradum chori: dicente sacerdote ℣. et oratio. de eodem. ⁊ si fuerit ecclesia de sancta maria: tunc dicatur hoc Responsorium.

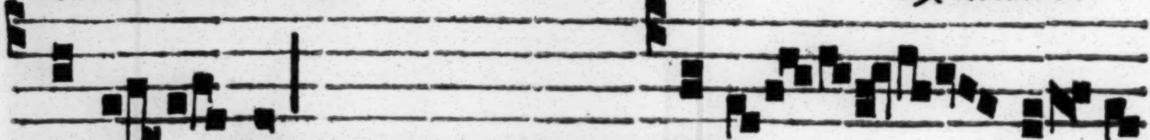
Felix namque es sacra virgo ma ri a et omni

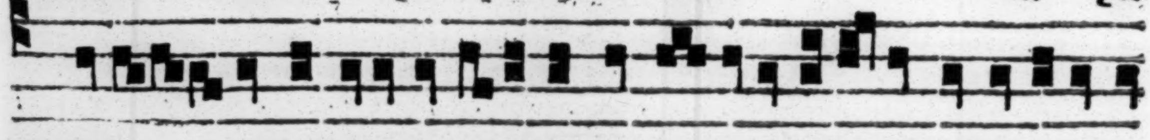
lau de dignis si ma Quia ex te

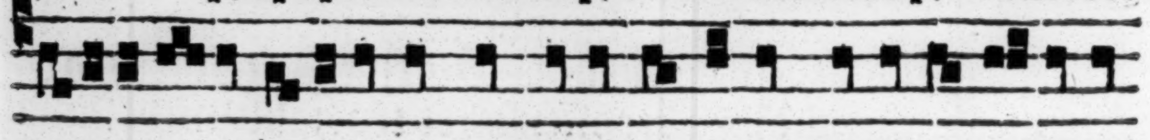
ortus est sol iusti ti e christus de

us no ster. Tempore paschali. Alle lu ya

℣. Ora pro populo interueni pro clero intercede pro deuoto fe

mineo se xu sentiant omnes tuum leuamen quicunque celebrant

tuam commemo ra ti o nem. Quia ex te ortus.
vsus. Sancta dei genitrix virgo semper maria. Oratio.

Concede quesumus misericors deus: fragilitati nostre presidium: vt qui sancte dei genitricis et virginis marie commemorationem agimus intercessionis eius auxilio a nostris iniquitatibus resurgamus. Per eundem christum dominũ nostrũ.

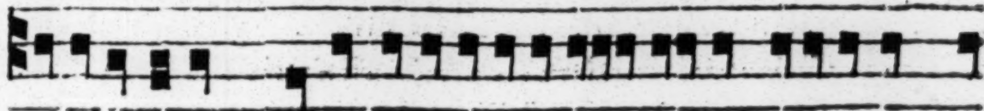
¶ Benedictio agni paschalis ouorum et herbarum in die pasche

Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Deus celi terreque dominator qui das escam omni carni et reples omne animal benedictione ✠ benedic ✠ et sancti ✠ fica hanc creaturam agni paschalis et nobis dona tua sumentibus anime et corporis sanitatẽ concede. Per christũ dñm nrm.

Deus qui vniuerse carnis es cõditor qui noe et filijs suis de mundis et immundis animalibus precepta dedisti: quique sicut oua et olera herbarum humano generi et quadrupeda munda edere permisisti: et qui agnum paschalem in egypto moysi et populo tuo in vigilia pasche comedere precepisti. In figura agni domini nostri iesu christi: cuius sanguine omnia primogenita tibi de mundo redemisti et nocte illa omne primogenitum in egypto percutere precepisti: seruans populum agni sanguine prenotatum: dignare domine deus omnipotens benedicere et ✠ sanctificare ✠ hunc agnum paschalem: vt quicunque ex populo tuo fideliter de illo comederit omni benedictione celesti et gratia tua saturati repleantur in bonitate. Per quem hec omnia dñe condita sunt: et ab initio creata saluator mundi. Qui viuis et regnas

¶ Hec prefatio dicatur in die sancte trinitatis: et in omnibus dominicis diebus vsque ad aduentum domini quando de dominica dicatur missa: licet in capitulo dicatur: et in cõmemoratione sancte trinitatis: per annum et in missis sponsalium.

Eterne de9. Qui cũ vnigenito filio tuo et spiritu sancto

vnus es deus vnus es dominus. Nō in vni⁹ singularitate per

sone: sed in vnius trinitate substātie. Quod enim de tua gloria

reuelāte te credimus hoc de filio tuo: hoc de spiritu sancto: sine

differētia discretionis sentimus. Ut in confessione vere sempi=

terneqꝫ deitatis: et in personis proprietas: et in essentia vnitas:

et in maiestate adoretur equalitas. Quā laudant angeli atqꝫ

archangeli cherubin quoqꝫ ac seraphin qui non cessant clama=

re vna voce dicentes. Hec pfatio dicitur in vtroqꝫ festo sancte crucis: et in omnibus commemorationibus eiusdem.

Prefatio.

Eterne deus. Qui salutem humani generis in ligno crucis constituisti: vt vnde mors oriebatur inde vita resurgeret. Et qui in ligno vincebat: in ligno quoqꝫ vinceret. Per christum dñm nostrū. Hec prefatio dicitur in omnib⁹ festis btē marie

nisi in purificatione. Dicatur etiam per octauas assumptionis: et natiuitatis beate marie: et in commemoratione eiusdem: nisi a natiuitate domini vsq; ad purificationem.

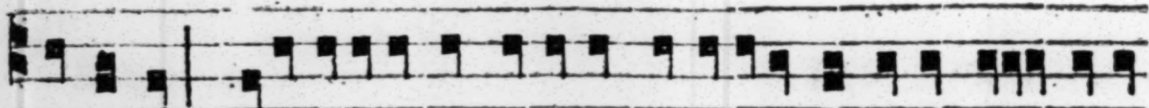
ETerne deus. Et te in veneratione beate et gloriose semperq; virginis marie exultãtibus animis laudare: benedicere et predicare. Que et vnigenitũ tuũ sancti spũs obũbratiõe concepit: et virginitatis gloria permanente huic mundo lumen eternũ effudit: iesum christũ dñm nostrũ. Per quem maiestatem.

Hoc modo incipiantur omnes prefationes ad missam per totũ annũ tã in ferijs q̃ in festis.

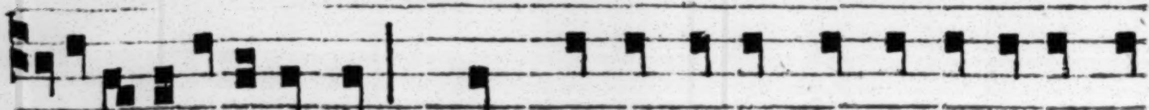
PEr omnia secula seculorũ. Amen.

Dominus vobiscũ. Et cũ spiritu tuo. Sursum corda. Habem⁹ ad dñm. Gratias agamus dño deo nostro. Dignũ et iustũ est.

VEre dignum et iustum est equũ et salutare: nos tibi semper et vbiq; gratias agere: domine sancte pater omnipotẽs eterne deus. Per christum dominum nostrum. Per quem maiestatem tuam laudant angeli: adorant dominationes: tremunt po=

testates. Celi celorumqꝫ virtutes ac beata seraphin socia exul

tatione concelebrant. Cum quibus et nostras voces vt admit

ti iubeas deprecamur supplici confessione dicentes.

Sanctus. Sanctus. Sanctus dominus deus sabaoth. Pleni sunt celi et terra gloria tua osanna in excelsis. Benedict⁹ qui venit in nomine domini: osanna in excelsis. Et cum dicat sacerdos Sanctus. erigat parumper brachia sua: et iungat manus suas: vsqꝫ ad hoc verbum. In nomine domini. Tunc signet se in facie sua: et sic fiat in omnibus prefationibus totius anni. Deinde statim iunctis manibus et oculis eleuatis incipiat. Te igitur clemẽtissime. ꝛc. corpore inclinato donec dicat. Ac petimus. Tunc erigens se osculetur altare a dextro sacrificij. ¶ Hec prefatio dicitur in omnibus missis de sancto spiritu.

ETerne deus. Per christum dominum nostrum. Qui ascẽdens super omnes celos: sedensqꝫ ad dexteram tuam: promissum spiritum sanctum in filios adoptionis effudit. Quapropter profusis gaudijs totus in orbe terrarum mũdus exultat: sed et superne virtutes atqꝫ angelice potestates: hymnum glorie tue concinunt sine fine dicentes.

¶ Sequitur Canon.

Te igitur clemētissime pater per iesum christum filium tuū: dominū nostrum supplices rogamus ac petimus. Hic erigens se: osculetur altare a dextris sacrificij dicēs uti accepta habeas et benedicas hec do ✠ na hec mu ✠ nera hec san ✠ cta sacrificia illi factisq̨ signaculis super calicem: eleuet manus suas ita dicens. bata. In primis que tibi offerimus: pro ecclesia tua sancta catholica: quam pacificare: custodire: adunare et regere digneris toto orbe terrarum: una cum famulo tuo [illegible] nostro N. et antistite nostro N. id est proprio episcopo et rege nostro N. et dicantur nominatim et omnibus ortodoxis atq̨ catholice et apostolice fidei cultoribus

¶ Hic roget cogitando pro viuis.

Memento domine famulorum famularumq̨ tuarum N. et N. In qua oratione ordo debet attendi propter ordinem charitatis. Quinquies orat sacerdos. primo pro seipso: secundo pro patre et matre carnali: videlicet et spirituali et pro alijs parentibus: tertio pro amicis specialib⁹ parrochianis et alijs. quarto pro omnibus astantibus. quinto pro omni populo christiano. et potest hic sacerdos omnes suos amicos deo commendare. Consulo tamen ut nullus ibidem nimis immoretur: tum propter cordis distractionem: tū propter immissiones que possunt fieri per angelos malos: tum propter alia pericula.

ET omnium circũastantiũ atqꝫ omniũ fideliũ christianorũ quorũ tibi fides cognita est ⁊ nota deuotio: pro quibus tibi offerimus vel qui tibi offerunt hoc sacrificiũ laudis: pro se suisqꝫ omnibus: pro redẽptione animarũ suarũ: pro spe salutis ⁊ incolumitatis sue: tibiqꝫ reddunt vota sua eterno deo viuo et vero.

COmmunicantes et memoriam venerantes in primis gloriose semperqꝫ virginis. Inclinando parumper dicat. marie genitricis dei et domini nostri iesu christi. Sed et beatorum apostolorum ac martyrum tuorum. Petri Pauli Andree Iacobi Ioannis Thome Iacobi Philippi Bartholomei Mathei Simonis ⁊ Thadei Lini Cleti Clemẽtis Sixti Cornelij Ciprian Laurentij Grisogoni Ioãnis et Pauli Cosme et Damiani. Et omniũ sanctorum tuorum: quorũ meritis precibusqꝫ concedas: vt in omnibus protectionis tue muniamur auxilio. Per eundem christum dominum nostrum. Amen. Hic respiciat hostiam cum magna veneratione ita dicens.

HAnc igitur oblationem seruitutis nostre: sed et cuncte familie tue quesumus domine vt placatus accipias: diesqꝫ nostros in tua pace disponas atqꝫ ab eterna damnatione nos eripi et in electorum tuorum iubeas grege numerari. Per christũ dominum nostrum. Amen. ¶ Hic iterum respiciat hostiam dicens.

QUam oblationem tu deus omnipotens in omnibus quesumus. Hic faciat tres cruces super calicẽ cum dicat ✠ benedictam ✠ ascriptam ✠ ratam rationabilẽ acceptabilẽqꝫ facere digneris vt nobis. Hic faciat crucem super panem dicens corpus ✠ hic super calicem et sanguis ✠ iunctisqꝫ manibus dicat. fiat dilectissimi filij tui domini nostri iesu christi.

QUi pridie q̃ pateretur. Hic erigat sacerdos manus et coniungat et postea tergat digitos et eleuet hostiam parumper: ita q̃ non videatur a populo: et sic debet tenere quousqꝫ dixerit verba consecrationis quia si ante consecrationem eleuetur et populo ostendatur sicut fatui sacerdotes faciunt populum idolatrare adorando panem purum tanq̃ corpus christi: et in hoc peccant. Et sacerdos debet precipue in hoc loco congregare seipsum ad se: scilicet cor diligẽter ad attendendũ verba: ⁊ os ad distincte pferẽdũ vt ab hoc loco videlicet. Qui pridie. vsqꝫ ibi vnde ⁊ me-

Deest tota haec Rubrica in Missali secundũ usũ Sarũ. Parisijs. 1555. et Rothomag: 1554. In Missali secundum usũ Ecclesiae Eboracensis Edito Anno. 1530. Omnes Rubricae inter verba illa Qui pridie quam pateretur; et sequentia pag. 61. Simili modo postquã cenatũ est. desiderantur nec ibi quicquã occurrit de Adoratione Hostiae; nisi qd habet Rubrica Orationi praefixa, quae sic incipit... Hanc igitur oblationem &c. ubi sic legimus... Hic respiciat Hostiam cũ veneratione, dicens. Hanc igitur Oblationem. &c. In antiquis S. Marci, Jacobi, Basilij, Chrysostomi &c. Liturgijs, de Elevatione Hostiae aut Adorationẽ nec vola nec vestigiũ: nec in MSS. Codd: antiquis. Quod (19. MSS. Codd: evolutis) αὐτόπτης assero.

mores. nulle alie rei attendat nullaq; dictio: nullaq; sillaba euadat: nihil de forma verborum vel signorũ omittat vel diminuat accipiendo panem dicat **Accepit panem in sanctas ac venerabiles manus suas et eleuatis oculis in celũ.** ¶ Hic eleuet oculos suos non solum corporales sed etiam spirituales. **ad te deum patrẽ omnipotentem: tibi** Hic inclinet se dicens. **gratias agens ✠ benedixit fregit.** Hic non debet tangi hostia modo fractionis sicut aliqui fatui tangunt et male faciunt. Uidetur tamen ex ordine verborum ꝙ prius debet frangi ꝙ̄ consecrari cum dicit **benedixit fregit.** per hec verba videtur ꝙ prius est fractio ꝙ̄ cõsecratio: sed ecclesia prius consecrat ꝙ̄ frangit scilicet aliter facit ecclesia quã christus fecit: et sic ecclesia videtur errare. et per consequẽs delinquit. Solutio dicendum est ꝙ ecclesia nõ delinquit: quia christus post consecrationem et benedictionem fregit licet ordo verborũ aliter sonat et dicat sacerdos inclinando. **Deditq; discipulis suis dicens: accipite et manducate ex hoc omnes. Hoc est enim corp⁹ meum.** Et debent ista verba proferri sub vno spiritu et sub vnã prolatione nulla pausatione interposita. Post hec verba inclinet se sacerdos ad hostiam et capite inclinato illam adoret et postea eleuet eam mature supra frontem: vt a populo possit videri ⁊ caueat ne nimis diu teneat eã nec aliquo modo corpus christi osculetur: nec super oculos ponat sicut solent quidam stulti facere nec aliquam partem corporis vllo modo tangi debet nisi tantum digitis ad hoc specialiter consecratis. Tunc illud reponat ante calicem in modum crucis per idem fiende: reposito corpore christi in loco suo discooperiat calicem et eum teneat inter manus suas nõ disiungendo pollicem ab indice nisi dum faciat benedictionẽ tantum: et tunc incipiat calicis consecrationem dicens.

Simili modo postea ꝙ̄ cenatum est accipiens ⁊ hunc preclarum calicem in sanctas ac venerabiles manus suas itẽ tibi. Hic inclinet se dicens **gratias agens ✠ benedixit deditq; discipulis suis dicens accipite et bibite ex eo omnes.** Hic eleuet parumper calicẽ ita dicens. **Hic est enim calix sanguinis mei noui et eterni testamẽti mysteriũ fidei qui ꝑ vobis ⁊ pro multis effundetur in remissionẽ pctõꝝ.** Hic eleuet calicẽ vsq; pect⁹ vel vltra caput dicẽs. **Hec quotiẽscũq; feceritis: in mei memoriã facietis.**

Rubrica de omnes in Missali secundum usum Sarum, Dantys An 1555 [illegible]

Hinc coguitur error quo aliter faciunt in Sacramento celebrando ac ipse Christus.

Quid si sacrificulus sit suspiriosus?

Stulti stultos accusant.

By the same fiend.

Hoc nimirum Christus ipse faciebat.

¶ Hic reponat calicem et fricet digitos suos vltra calicem propter micas et cooperiat calicem: deinde eleuet brachia in modum crucis iunctisq; manibus digitis vsq; ad hec verba de tuis donis ac datis. ita dicens.

Unde et memores dñe nos serui tui: sed et plebs tua sancta eiusdem christi filij tui domini dei nostri tã beate passionis: necnon et ab inferis resurrectiõis: sed et in celos gloriose ascẽsionis offerim⁹ preclare maiestati tue de tuis donis ac datis. Hic faciat tres cruces supra calicem cum dicat. Hostiam ✠ puram: hostiam ✠ sanctam: hostiam ✠ immaculatam. Hic super hostiam dicens. Panem sanctum ✠ vite eterne. Hic super calicem. Et calicem ✠ salutis perpetue. Sequatur.

Supra que propicio ac sereno vultu respicere digneris: et accepta habere sicuti accepta habere dignatus es munera pueri tui iusti abel et sacrificiũ patriarche nostri abrahe: et quod tibi obtulit summus sacerdos tuus melchisedech sanctum sacrificium immaculatam hostiam. ¶ Hic sacerdos corpore inclinato et cancellatis manibus dicat.

Supplices te rogamus omnipotens deus: iube hec perferri per manus sancti angeli tui in sublime altare tuum in cõspectu diuine maiestatis tue. ¶ Hic erigat se et deosculetur altare a dextris sacrificij dicens. Ut quotquot ex hac altaris participatione sacrosanctum filij tui. Hic faciat crucem super corp⁹ christi dicens cor ✠ pus. Hic aliam crucem super calicem dicens. et sanguinem sumpserimus. Hic faciat tertiam crucem in facie sua dicens. Omni bene ✠ dictione celesti et gratia repleamur. Per eundem christum dominum nostrum. Amen. Sequatur.

Memento etiã domine animarũ famulorũ famularũq; tuarum N. et N. Hic oret sacerdos cogitando pro defunctis. qui nos precesserunt cũ signo fidei: et dormiunt in somno pacis. Ipsis dñe et omnibus in christo quiescẽtib⁹ locũ refrigerij lucis et pacis: vt indulgeas deprecamur. Per eundẽ christum dñm nostrum. Amen. Hic percutiat sacerdos pectus suum semel dicendo

Nobis quoq; peccatoribus famulis tuis de multitudine miserationum tuarum sperantibus partem aliquam: et societatem donare digneris cum tuis sanctis apostolis & martyribus

cum Ioanne Stephano Mathia Barnaba Ignatio Alexādro Marcellino Petro Felicitate Perpetua Agatha Lucia Agnete Cecilia Anastasia. Et cum omnibus sanctis tuis intra quorum nos consortiū nō estimator meriti sed venie quesumus largitor admitte. Per christum dn̄m nostrū. Amen. Per quē hec omnia dn̄e semper bona creas. Hic sacerdos ter signet calicem dicens sancti ✠ ficas: viui ✠ ficas: bene ✠ dicis ꝛ prestas nobis. Hic sacerdos discooperiat calicē: ꝛ faciat signum crucis cū hostia quinquies. Primo vltra calicem ex vtraqꝫ parte: secundo calici equali: tertio infra calicem: quarto sicut primo: quinto ante calicem. Interim vero diaconus a dextris sacerdotis assistat manibus prius lotis eiqꝫ in corporalibus sustinēdis subministret et in recessu deosculetur altare et humerum sacerdotis dextrum sacerdote sic dicente. per ✠ ipsum: et cum ✠ ipso: et in ✠ ipso est tibi deo pa ✠ tri omnipotenti in vnitate ✠ spiritus sancti deus omnis honor et gloria. Hic cooperiat calicem et teneat manus suas super altare vsqꝫ dicitur Pater noster. hoc modo.

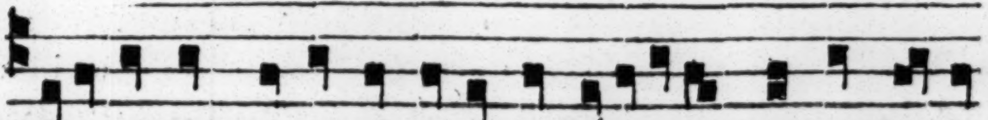

Per omnia secula seculorū. Amē. Oremꝰ. Preceptis sa-

lutaribus moniti: et diuina institutione formati audemꝰ dicere

Hic accipiat diaconus patenam de manu subdiaconi eamqꝫ a dextris sacerdotis extento brachio in alto vsqꝫ ad da propicius pacē discoopertam tenens. ¶ Hic eleuet sacerdos manus suas dicens.

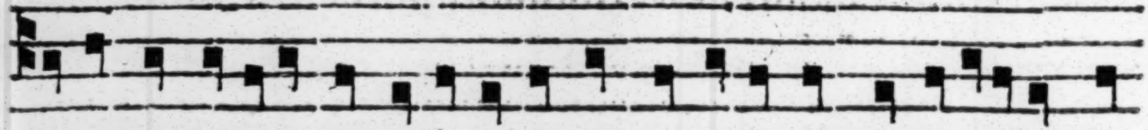
Pater noster qui es in celis sanctificetur nomen tuum.

Adueniat regnum tuum. Fiat voluntas tua: sicut in celo et in

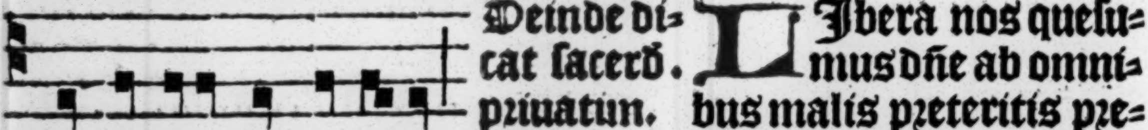
terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie: et dimit-

te nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus no-

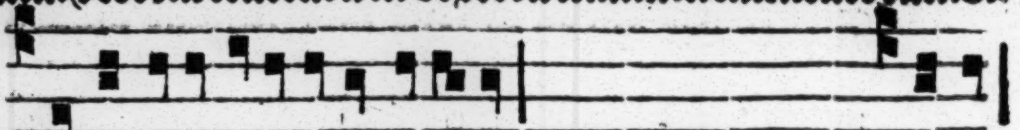
stris. Et ne nos inducas in tentationem. Respōdeat sic chorus.

Sed libera nos a malo. Deinde dicat sacerdō. priuatim. Amen.

Libera nos quesumus dn̄e ab omnibus malis preteritis presentibus & futuris: & intercedente pro nobis beata & gloriosa semperq3 virgine dei genitrice maria. Hic inclinet parumper et dicat. et beatis apostolis tuis petro et paulo atq3 andrea cum omnibus sanctis. Hic committat diaconus patenam sacerdoti deosculans manū eius: et sacerdos deosculetur patenam: postea ponat ad sinistrum oculum: deinde ad dextrum: postea faciat crucem cum patena vltra caput: & tūc reponat eam in locum suum ita dicens.

Da propicius pacem in diebus nostris: vt ope misericordie tue adiuti et a peccato simus semper liberi & ab omni perturbatione securi. Hic discooperiat calicē et sumat cū inclinatiōe corpus transponēs in cōcauitate calicis retinendo inter pollices et indices: & frangat in tres partes dū dicitur. Per eundem dn̄m nostrū iesum christū filiū tuū. secunda fractio cū dicit. Qui tecū viuit et regnat in vnitate. Hic teneat istas duas fracturas in sinistra manu: & tertiā fracturā in dextera manu in sūmitate cali. di.

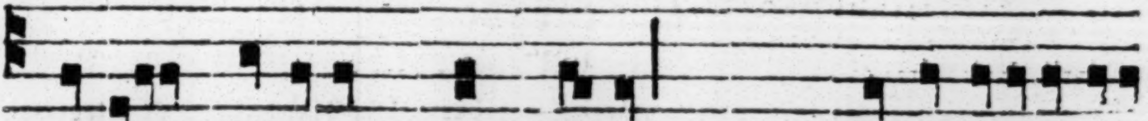

Per omnia secula seculorum. Chorus respondeat. Amen.
Deinde si episcopus celebrauerit: diaconus ad populū conuer-

sus baculum episcopi in dextera tenens: curuatura baculi ad se conuersa dicat hoc modo.

Humiliate vos ad benedictionē. Chorꝰ respōdeat. Deo gratias. ¶ Postea eucharistia super patenā reposita episcopus super populum faciat benedictionem. Post benedictionem sequatur.

Pax dn̄i ✠ sit semꝑ ✠ vo ✠ biscū. Chorꝰ ℟. Et cū spiritu tuo. Ad dicendum Agnus dei. accedant diaconus et subdiaconus ad sacerdotem vterq̧ a dextris: diaconus propior: subdiaconus remotior: et dicant simul priuatim. Agnus dei qui tollis peccata mundi: miserere nobis. Agnus dei qui tollis. vt s. Agnus dei q̄ tollis peccata mūdi: dona nobis pacē. In missis vero pro defunctis dicatur hoc modo. Agnus dei qui tollis peccata mundi: dona eis requiem. tribus vicibus cum hac additione sempiternam Exequie quas nos facimus pro mortuorum excessibus celebrantur. ¶ Quare ad missam mortuorū pax non datur: triplex assignatur ratio. Prima est quoniam hoc officiū triduanā christi sepulturam significat vbi pax nō datur propter osculum iude. Secunda quia non cōmunicamus mortuis: quia nobis non respondent. Unde est q̧ corpus nūq̄ debet esse in ecclesia: q̄diu missa de die celebratur. Tertia est quoniā ex multis granis collectis vnꝰ panis efficitur et ex multis racemis vinū eliquatur: sic et ex multis fidelibus quorum quidam boni: quidam mali vna ecclesia cōstituitur et coadunatur: quia ergo mortuo homine nescitur vtrū ipse sit de conformitate ecclesie et pacem cum creatore suo habeat ideo pacem non damus. nec Benedicamus. nec Deo gratias. nec aliquas laudes referimus pro mortuis: quia non est vnde agēde sint: non enim apparet eorum requies. Hic cruce signando deponat dictam tertiam partem hostie in sanguinem sic dicendo.

HEc sacrosancta commixtio corporis et sanguinis domini nostri iesu christi: fiat mihi omnibusq̧ sumentibus salus

mentis et corporis:et ad vitam eternam promerendam et capescendam preparatio salutaris. Per eundem dominum nostrum iesum christum filium tuum:qui tecum vivit et regnat in unitate spiritus sancti deus. ¶ Anteq̄ pax detur dicitur hec oratio.

DOmine sancte pater omnipotēs eterne deus da mihi hoc sacrosanctum corpus et hunc sanguinem filij tui domini nostri iesu christi ita digne sumere: vt merear per hoc remissionē omnium peccatorum meorum accipere: ꝛ tuo sancto spiritu repleri et pacem tuam habere:quia tu es deus solus et preter te nō est alius cuius imperium sine fine permanet in secula seculoꝝ amen

¶ Hic deosculetur sacerdos corporalia in dextera parte et summitatem calicis corpore dominico prius tactam et diaconum dicēs Pax tibi ꝛ ecclesie dei. ℟. Et cum spiritu tuo. diaconus a dextris sacerdotis ab ipso pacem recipiat et subdiacono ferat: deinde ad gradum chori ipse diaconus pacem portet rectoribus chori: ꝛ ipsi rectores pacem choro portent vterq̧ sua parte incipientes a maioribus. In ferijs vero et in festis quando chorus nō regitur pax a diacono choro apportetur per duos extremos de secūda forma ꝛc. vt prius. Si episcopus celebrauerit primo osculetur diaconus principalem subdiaconum a quo ceteri subdiaconi pacem sumāt deinde duos secundarios rectores si duplex festum fuerit qui primo deferant ad rectores principales:postea ipsis principalibꝰ rectoribus ipsam pacem ex parte decani et cantoris deferentibus: secundarijs vero ex parte cancellarij et thesaurarij. Post datam pacem dicat sacerdos orationem sequentem priuatim anteq̄ se communicet tenendo hostiam ambabus manibus dicens.

DEus pater fons et origo totius bonitatis qui ductus misericordia vnigenitum tuum pro nobis ad infima mūdi descendere et carnem sumere voluisti: quā ego indignus hic in manibus meis teneo. Hic inclinet se ad hostiam dicēs. te adoro te glorifico te tota mentis ac cordis intentione laudo: et precor vt nos famulos tuos non deseras: sed vt peccata nostra dimittas quatenus tibi soli viuo ac vero deo puro corde et casto corpore seruire valeamꝰ. Per eundē christū dn̄m nostrum. Amen. Alia Oratio.

DOmine iesu christe fili dei viui qui ex voluntate patris cooperante spiritu sancto per mortem tuam mundum viui-

ficasti: libera me queso per hoc sacrosanctum corpus et hunc sanguinem tuũ a cunctis iniquitatibus meis et ab vniuersis malis et fac me tuis semper obedire mandatis et a te nunq̃ imperpetu um saparari permittas: saluator mundi: qui cum deo patre et eodem spiritu sancto viuis et regnas deus. per omnia secula seculorum. Amen. Et sequatur.

Corporis et sanguinis tui domine iesu christe sacramentũ quod licet indignus accipio non sit mihi iudicio et condẽnatiõi: sed pro tua prosit pietate corporis mei et anime saluti. Amen

¶ Ad corpus cum humiliatione dicat anteq̃ illud recipiat.

Aue in eternũ sanctissima caro christi mihi ante omnia et super omnia summa dulcedo. Corpus domini nostri iesu christi sit mihi peccatori via et vita. ¶ Caueat sibi sacerdos post istas orationes dictas a nimia prolixitate tractandi propter cogitationes volubiles aliquorum: tamen in premissis orationibus debet sacerdos meditari de incarnatione: natiuitate: et passione: et pijssima morte domini nostri iesu christi: et de huius sacramenti virtute: et tunc cum magna deuotione: et omni reuerentia et timore debet communicari cruce prius facta ex ipso corpore: scilicet christi ante os recipientis dicens. In nomine patris et filij et spiritus sancti amen. ¶ Deinde ad sanguinem cum magna deuotione dicat

Aue in eternum celestis potus: mihi ante omnia et super omnia summa dulcedo. Corpus et sanguis domini nostri iesu christi prosint mihi peccatori ad remedium sempiternum in vitam eternam. Amen. In nomine patris et filij et spiritus sancti. Amen. ¶ Hic sumat sanguinem: quo sumpto eat sacerdos ad dextrum cornu altaris cum calice inter manus: adhuc digitis coniunctis sicut prius: et accedat diaconus: et effundat in calicem vinum vel aquam: et recinserat sacerdos manus suas: ne alique reliquie corporis remaneant in digitis vel sanguinis in calice. Cum vero aliquis sacerdos bis debeat celebrare in vno die: tunc non debet percipere ablutionem vllam in prima missa: sed ponere in sacrario: aut in vase mundo vsq̃ in finem alterius misse: et tunc sumatur vtraq̃ ablutio post primam ablutionem.

¶ Deinde sequatur hec Oratio.

Post missam.

Quod ore sumpsimus domine pura mente capiamus: et de munere temporali fiat nobis remedium sempiternū amē
¶ Hic lauet digitos suos in concauitate calicis cum vino a diacono effuso quo hausto sequatur ista Oratio.

Hec nos domine communio purget a crimine: et celestis remedij faciat esse participes. Hic infundet idem diaconus aquam in calice qua hausta eat sacerdos ad medium altaris: et inuoluat calicem super patenam: et postea inclinet se ante altare cum magna deuotione dicens hanc orationem. Oratio.

Gratias tibi ago dñe sancte pater omnipotens eterne de⁹: qui me refecisti de sacratissimo corpore et sanguine dñi nostri iesu christi te precor: vt hoc sacramentum salutis nostre quod sumpsi indignus peccator non veniat mihi ad iudiciū neq; ad cōdēnationem pro meritis meis: sed ad profectū corporis mei ⁊ anime mee salutem in vitā eternam. Amē. Et cum hac oratione eat sacerdos ad dextrum cornu altaris abluat manus: ⁊ subdiacon⁹ ei ministret: diaconus vero interim corporalia cōplicet et ad dextrum cornu altaris: subdiacon⁹ librū portet ⁊ accepto a diacono calice iacente super patenā et redeūte sacerdote ad dextrū cornu altaris si quid in eo infusionis remanserit idem diaconus ori sacerdo. porrigat sumendum. Post perceptionem sacramēti sacerdote ad manus abluendum veniente diaconus corporalia cōplicet et in loculo reponat postea vero ipsa corporalia calici cum offertorio supponat ipsumq; calicem dum cō. dicitur ipsi accolito committat. Qui dum **Per omnia secula seculorum. Amē.** Post oratio dicitur ea solennitate qua eum apportauerit reportet ablutis manibus sacerdos reuertat se ad dextrum cornu altaris: et dicat cum suis ministris cōmunionem: deinde facto crucis signaculo in facie vertat se sacerdos ad populū eleuatisq; aliquantulum brachijs et iunctis manibus dicat **Dñs vobiscum.** et interim se vertat ad altare dicens **Oremus.** et postea dicat postcōmuniōes iuxta numerum et ordinem ante dictarum orationum ante epistolam. Finita vltima postcōmunione factoq; signaculo crucis in facie vertat se sacerdos ad populum et dicat. **Dominus vobiscum.** deinde diaconus sua casula reindutus quando vtitur dicat **Benedicam⁹.** Alio vero tēpore anni dicatur **Ite missa est.** semp

ad populum conuerso/sed semper **Benedicamus domino** et **Requiescant in pace.** conuerso ad altare dicantur. Hijs dictis sacerdos corpore inclinato/iunctis manibus/tacita voce coram medio altaris dicat hanc orationem.

Placeat tibi sancta trinitas obsequiū seruitutis mee/et presta: vt hoc sacrificium quod oculis maiestatis tue indignus obtuli tibi sit acceptabile: mihiqȝ et omnibus pro quibꝰ illud obtuli sit te miserāte propiciabile. Qui viuis et regnas deus: per omnia secula seculorum. Amen. Qua finita erigat se sacerdos et signet se in facie sua ita dicens. **In nomine patris et filij et spiritus sancti amen.** Et sic inclinatione facta eodem ordine quo prius accesserunt ad altare in principio misse: sic induti cum ceroferarijs et ceteris ministris redeant in fine: et statim post. **Deo gratias.** incipiatur in choro horā nona quando post missam dicitur. Sacerdos vero in redeundo dicat euangelium. **In principio erat verbū.** Cum vero sacerdos exuerit casulam et alia indumenta sacerdotalia dicat hos psalmos sub vno. **Gloria patri.** cū hac Añ. **Trium puerorū.** ps. **Benedicite sacerdotes domini domino** et dicatur vsqȝ ad finē. ps. **Laudate dñm in sanctis eius.** ps. **Nūc dimittis.** Gloria patri. **Sicut erat.** Deinde dicatur. Añ. **Trium puerorū cantemus hymnū quem cantabant in camino ignis benedicētes dñm. Kyrieleyson Christeleyson. Kyrieleyson. Pater noster. Et ne nos. Sed libera. Benedicamus patrem et filium cū sancto spiritu. Laudemus et superexaltemus eū in secula. Benedictus es domine in firmamento celi. Et laudabilis et gloriosus et superexaltatus in secula. Benedicat et custodiat nos omnipotens et misericors dominus amen. Non intres in iudicium cum seruo tuo domine. Quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens. Domine deus virtutum cōuerte nos. Et ostende faciem tuam et salui erimus. Domine exaudi orationē meam Et clamor meus ad te veniat Dominus vobiscū. Et cū spiritu tuo.** Oremus.

Deus qui tribus pueris mitigasti flammas ignium concede propitius: vt nos famulos tuos nō exurat flamma vitiorum. Oratio.

Ure igne sancti spūs renes nr̄os et cor nostrum dn̄e: vt tibi casto corpore seruiamus et mūdo corde placeamꝰ. Oratio.

A Ctiones nostras quesum⁹ domine aspirando preueni et adiuuando prosequere: vt cuncta nostra operatio ꝗ ad te semper incipiat et per te cepta fineatur. Et finiantur hee tres orationes sub vna determinatiōe sic. Per christū dn̄m nr̄m. Amen.

O Rdo ad visitandum infirmum. In primis induat se sacerdos superpellicio cū stola / et in eundo dicat cum suis ministris septem psalmos penitētiales cum Gloria patri et cum. Antiphona. Ne reminiscaris. Psalmus.

D Omine ne in furore tuo arguas me: neq₃ in ira tua corripias me. Miserere mei dn̄e quoniā infirmus sum: sana me dn̄e quoniam conturbata sunt ossa mea. Et anima mea turbata est valde: sed tu domine vsq₃quo. Conuertere domine et eripe animam meam: saluum me fac propter misericordiam tuam. Quoniam nō est in morte qui memor sit tui: in inferno autē quis confitebitur tibi. Laboraui in gemitu meo lauabo per singulas noctes lectum meum lachrymis meis stratū meū rigabo. Turbatus est a furore oculus meus: inueteraui inter omnes inimicos meos. Discedite a me omnes qui operamini iniquitatem: quoniā exaudiuit dn̄s vocem fletus mei. Exaudiuit dominus deprecationem meam: dominus orationem meam suscepit. Erubescant ꝗ conturbentur vehementer omnes inimici mei: conuertantur et erubescant valde velociter. Gloria patri et filio et spiritui sancto Sicut erat in principio et nūc ꝗ semper et in secula. ꝛc. ps.

B Eati quorum remisse sunt iniquitates: ꝗ quorum tecta sūt peccata. Beatus vir cui non imputauit dominus peccatū nec est in spiritu eius dolus. Quoniam tacui inueterauerunt ossa mea: dum clamarem tota die. Quoniam die ac nocte grauata est super me man⁹ tua conuersus sum in erumna mea dū cōfigitur spina. Delictū meum cognitum tibi feci: et iniusticiam meam non abscondi. Dixi confitebor aduersum me iniusticiam meam domino: et tu remisisti impietatem peccati mei. Pro hac orabit ad te omnis sanctus: in tempore oportuno. Verūtamen in diluuio aquarum multarū: ad eum non approximabunt. Tu es refugium meum a tribulatione que circundedit me: exultatio mea erue me a circundantibus me. Intellectum tibi dabo et instruā te in via hac qua gradieris: firmabo super te oculos meos

Nolite fieri sicut equus et mulus: quibus non est intellectus. In chamo ⁊ freno maxillas eorum constringe: qui non approximant ad te. Multa flagella peccatoris: sperantem autem in domino misericordia circundabit. Letamini in domino et exultate iusti: ⁊ gloriamini omnes recti corde. Gloria patri. Psalmus

Domine ne in furore tuo arguas me: neqꝫ in ira tua corripias me. Quoniã sagitte tue infixe sunt mihi: et confirmasti super me manũ tuam. Non est sanitas in carne mea a facie ire tue: non est pax ossibus meis a facie peccatorũ meorũ. Quoniã iniquitates mee supergresse sunt caput meũ: ⁊ sicut onus graue grauate sũt sup me Putruerũt ⁊ corrupte sunt cicatrices mee a facie insipientie mee. Miser factus sum ⁊ curuatus sum vsqꝫ in finem: tota die contristatus ingrediebar. Quoniã lũbi mei impleti sunt illusionibus: et nõ est sanitas in carne mea. Afflictus sum et humiliatus sum nimis: rugiebam a gemitu cordis mei. Dñe ante te omne desiderium meũ: et gemitus meus a te non est absconditus. Cor meũ conturbatũ est dereliquit me virtus mea: et lumẽ oculorũ meorũ et ipsũ non est mecũ. Amici mei et proximi mei: aduersum me appropinquauerũt et steterunt. Et qui iuxta me erant de longe steterunt: et vim faciebãt qui querebãt animam meam. Et qui inquirebãt mala mihi locuti sunt vanitates: et dolos tota die meditabãtur. Ego autem tanq̃ surdus non audiebam: et sicut mutus non aperiẽs os suum. Et factus sum sicut homo non audiens: et non habens in ore suo redargutiones. Quoniã in te domine speraui: tu exaudies me domine deus meus. Quia dixi nequando supergaudeant mihi inimici mei: et dum commouentur pedes mei super me magna locuti sunt. Quoniã ego in flagella paratus sum: et dolor meus in cõspectu meo semper. Quoniã iniquitatẽ meã annũciabo et cogitabo pro peccato meo. Inimici autem mei viuũt et confirmati sũt super me: et multiplicati sũt qui oderũt me inique. Qui retribuũt mala pro bonis detrahebãt mihi: quoniã sequebar bonitatem. Ne derelinquas me dñe deus meus: ne discesseris a me. Intende in adiutoriũ meũ: dñe deus salutis mee. Glo. Psalmꝰ

Miserere mei deus secundũ magnã misericordiã tuã. Et secundũ multitudinem miserationum tuarum: dele ini-

quitatem meã. Amplius laua me ab iniquitate mea: et a pecca
to meo munda me. Quoniã iniquitatem meã ego cognosco: et
peccatum meũ contra me est semper. Tibi soli peccaui et malũ
coram te feci: vt iustificeris in sermonibus tuis et vincas cum iu
dicaris. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: et in pecca=
tis concepit me mater mea. Ecce enim veritatẽ dilexisti incer=
ta et occulta sapientie tue manifestasti mihi. Asperges me do=
mine ysopo et mundabor: lauabis me et super niuem dealbabor.
Auditui meo dabis gaudium et leticiam: et exultabunt ossa hu
miliata. Auerte faciem tuam a peccatis meis: et omnes ini=
quitates meas dele. Cor mundum crea in me deus: et spiritum
rectum innoua in visceribus meis. Ne proijcias me a facie tua
et spiritum sanctum tuũ ne auferas a me. Redde mihi leticiam
salutaris tui: et spiritu principali cõfirma me. Docebo iniquos
vias tuas: et impij ad te conuertentur. Libera me de sanguini
bus deus deus salutis mee: et exultabit lingua mea iusticiã tuam
Domine labia mea aperies: et os meũ annũciabit laudẽ tuam.
Quoniã si voluisses sacrificiũ dedissem: vtiq; olocaustis non de
lectaberis. Sacrificiũ deo spũs cõtribulat9: cor contritũ et humi
liatũ de9 nõ despicies. Benigne fac dñe in bona volũtate tua sy
on: vt edificent muri hierlm. Tũc acceptabis sacrificiũ iusticie
oblatiões et olocausta: tũc imponẽt sup altare tuũ vitulos. Glo.

Domine exaudi orationem meã et clamor meus ad te ve=
niat. Non auertas faciem tuã a me: in quacũq; die tribu
lor inclina ad me aurẽ tuã. In quacũq; die inuocauero te velo=
citer exaudi me. Quia defecerũt sicut fum9 dies mei: et ossa mea
sicut cremiũ aruerũt. Percussus sum vt fenũ et aruit cor meũ:
quia oblitus sum comedere panẽ meũ. A voce gemitus mei ad=
hesit os meũ carni mee. Similis fact9 sum pellicano solitudinis
factus sum sicut nicticorax in domicilio. Vigilaui et fact9 sum si
cut passer solitarius in tecto. Tota die exprobrabãt mihi inimi
ci mei: et qui laudabãt me aduersum me iurabãt. Quia cinerẽ
tanq̃ panẽ mãducabã: et potũ meũ cũ fletu miscebã. A facie ire
indignatiõis tue: quia eleuãs allisisti me. Dies mei sicut vmbra
declinauerũt: et ego sicut fenũ arui. Tu autẽ domine in eternũ
permanes et memoriale tuũ in generatione et generationẽ. Tu

exurgēs domine misereberis syon: quia tempus miserendi eius quia venit tempus. Quoniā placuerūt seruis tuis lapides eius et terre eius miserebuntur. Et timebunt gentes nomen tuū domine: et omnes reges terre gloriam tuam. Quia edificauit dominus syon: et videbitur in gloria sua. Respexit in orationē humilium: et non spreuit precem eorum. Scribantur hec in generatione altera: et populus qui creabitur laudabit dominū. Quia prospexit de excelso sancto suo: dominus de celo in terrā aspexit. Ut audiret gemitus compeditorū vt solueret filios interemptorū Ut annuncient in syon nomen domini: et laudem eius in hierusalem. In conueniendo populos in vnum: et reges vt seruiant domino. Respondit ei in via virtutis sue: paucitatē dierū meorum nuncia mihi. Ne reuoces me in dimidio dierum meorū: in generatione et generationē anni tui. Initio tu domine terram fundasti: et opera manuum tuarū sunt celi. Ipsi peribūt tu autem permanes: et omnes sicut vestimentum veterascent. Et sicut opertorium mutabis eos et mutabuntur: tu aūt idem ipse es et anni tui non deficient. Filij seruorum tuorum habitabunt et semen eorum in seculum dirigetur. Gloria patri. Psalmus.

DE profundis clamaui ad te dñe: dñe exaudi vocē meam. Fiant aures tue intendentes: in vocē deprecationis mee Si iniquitates obseruaueris dñe: domīe quis sustinebit. Quia apud te propiciatio est: et propter legem tuam sustinui te domine Sustinuit anima mea in verbo eius: sperauit aīa mea in dño. A custodia matutina vsqȝ ad noctē: speret israel in dño. Quia apud dñm misericordia: et copiosa apud eū redemptio. Et ipse redimet israel: ex omnibus iniquitatibus eius. Gloria. ps.

DOmine exaudi orationem meā auribꝰ percipe obsecrationem meam: in veritate tua exaudi me in tua iusticia. Et nō intres in iudiciū cū seruo tuo: quia nō iustificabitur in conspectu tuo omnis viuēs Quia persecutus est inimicus aīam meam humiliauit in terra vitam meam. Collocauit me in obscuris sicut mortuos seculi: et anxiatus est super me spūs meus in me turbatum est cor meū. Memor fui dierū antiquorū meditatus sum in omnibus operibus tuis in factis manuū tuarum meditabar. Expandi manus meas ad te: aīa mea sicut terra sine aqua tibi

Velociter exaudi me domine: defecit spiritus meus. Nõ auertas faciem tuã a me: et similis ero descendentibus in lacũ. Auditam fac mihi mane misericordiã tuã: quia in te speraui. Notam fac mihi viã in qua ambulem: quia ad te leuaui aĩam meã. Eripe me de inimicis meis domine ad te confugi: doce me facere voluntatẽ tuã / quia deus meus es tu. Spirit9 tuus bonus deducet me in terrã rectã: propter nomen tuũ domine viuificabis me in equitate tua. Educes de tribulatione aĩam meã: et in misericordia tua disperdes omnes inimicos meos. Et perdes omnes qui tribulãt animã meã: quoniã ego seruus tuus sum. Gloria patri. Añа. Ne reminiscaris dñe delicta nostra vel parentũ nostrorũ: neq3 vindictã sumas de peccatis nostris: parce domine parce famulo tuo: quẽ redemisti precioso sanguine tuo ne ineternum irascaris ei. ¶ Et cũ intrauerit domũ dicat. Pax huic domui et omnibus habitãtibus in ea: pax ingredientibus et egredientibus. ¶ Et sciendũ est quãdo infirmus debet inungi: offerenda est ei ymago crucifixi et ante conspectũ eius statuenda: vt redemptorẽ suũ in ymagine crucifixi adoret / et passionis eius quã pro peccatorũ salute sustinuit recordetur. Deinde aspergat infirmũ aqua benedicta et statim sequatur Kyrieleyson. Christeleyson. Kyrieleyson. Pater noster. Et ne nos. Saluũ fac seruũ tuũ: vel ancillã tuã. Deus me9 sperantẽ in te. Mitte ei dñe auxilium de sancto. Et de syon tuere eum. Nihil proficiat inimicus in eo. Et filius iniquitatis nõ apponat nocere ei. Esto ei dñe turris fortitudinis. A facie inimici. Dñe exaudi. Dñs vo. Orẽ9. Oratio.

Deus qui beatum petrum apostolum tuum misisti ad thabitam famulam tuam vt eius precibus suscitaretur ad vitam: exaudi nos quesumus: vt hunc famulum tuum. N. quem in nomine tuo visitat nostra fragilitas exorata medicine tue medela citius sanitati restituat. Per christum. Oremus. Oratio.

Omnipotens sempiterne deus: qui subuenis in periculis et necessitate laborantibus et flagella clementer temperas / te domine supplices exoramus: vt per visitationem tuã sanctam erigas hunc famulum tuum. N. ex hac egrotatione qua tenetur et presentes eum ecclesie tue sancte incolumen ad laudem et gloriam nominis tui. Per christum dñm nostrũ. Oremus. Oratio.

EXaudi nos omnipotens et misericors deus et visitationē tuam cōferre digneris super hūc famulum tuū. N. quem diuersa vexat infirmitas: visita eū domine sicut visitarē dignatus es socrum petri puerumq; centurionis et tobiam et sarram per sanctum angelum tuum raphaelem: restitue in eo domīe pristinam sanitatē: vt mereatur in atrio dom⁹ tue dicere / castigās castigauit me dominus et morti non tradidit me saluator mundi. Qui cum deo patre et spiritu sancto viuis ⁊ regnas deus Per omnia secula seculorum. Amen. Oratio.

DEus qui famulo tuo ezechie ter quinos annos ad vitā donasti ita et hūc famulū tuū. N. a lecto egritudinis tua potentia erigas ad salutem. Per christum dominū nostrū. Oratio.

REspice quesumus domine famulum tuū. N. in infirmitate sui corporis laborantem: et animam refoue quam creasti vt castigationibus emūdata: cōtinuo se sentiat tua medicina saluatā. Per christū. Oratio.

DEus qui facture tue pio semper dominaris affectu inclina aurem tuam supplicationibus nostris et famulum tuum N. ex aduersa valitudine sui corporis laborantem placatus respice: et visita in salutari tuo ac celestis gratie presta medicinā. Per christū dñm no. Oratio.

VIrtutum celestium deus qui ab humanis corporibus omnem languorē et omnem infirmitatē precepti tui potestate depellis: adesto propitius huic famulo tuo N. vt fugatis infirmitatibus et viribus receptis nomen sanctum tuum instaurata protinus sanitate benedicat. Per christū dñm nr̄m Amē. Orō.

DOmine sctē pater omnipotēs eterne deus: qui fragilitatem conditionis humane infusa virtutis tue dignatione confirmas: vt salutaribus remedijs pietatis tue corpora nostra et mēbra vegetentur super hūc famulū tuū. N. propitius intēde vt omni necessitate corpore infirmitatis exclusa gratia in eo pristine sanitatis perfecta reparet. Per christū dñm. Orem⁹. Orō.

REspice domine de celo et vide et visita hūc famulū tuum N. et benedic eum sicut benedicere dignatus es abraham ysaac / ⁊ iacob: respice super eū dñe oculos misericordie tue: et reple eū omni gaudio et leticia et timore tuo: expelle ab eo oēs inimici insidias ⁊ mitte āgelū pacis qui eū custodiat ⁊ domū istā in

pace perpetua. Per dñm nostrũ. &c. ¶ Deinde priusq̄ vnguatur infirmus aut cõmunicetur: exhortetur eum sacerdos hoc modo.

FRater carissime: gratias age om̄ipotenti deo pro vniuersis ✠ beneficijs suis patienter et benigne suscipiẽs infirmitatẽ corporis quã tibi deus immisit: nam si ipsam humiliter sine murmure tolleraueris: infert anime tue maximũ premium et salutem. Et frater carissime quia viã vniuerse carnis ingressurus es: esto firmus in fide: qui enim non est firmus in fide: infidelis est: et sine fide ĩpossibile est placere deo. Et ideo si saluꝰ esse volueris: ante oĩa opus est vt teneas catholicã fidem: quã nisi integram inuiolatamq̄ seruaueris: absq̄ dubio in eternũ peribis.

¶ Deinde bonũ et valde expediẽs est: vt sacerdos exprimat infirmo. xiiij. articulos fidei: quorũ. vij. primi ad mysteriũ trinitatis et. vij. alij ad christi humanitatẽ pertinẽt: vt si forte prius in aliquo ipsorũ errauerit titubauerit: vel dubius fuerit: ante mortem dum adhuc spũs vnitus est carni ad fidem solidã reducat: et potest sacerdos dicere sic. Fides autẽ catholica hec est frater: credere in vnũ deum: hoc est in vnitatem diuine essentie: in triũ personarum indiuisibi trinitate. ij. Patrem ingenitum esse deũ. iij. vnigenitum dei filium: esse deũ per omnia coequalem patri. iiij spiritum sanctũ non genitum/ non factum/ non creatũ: sed a patre et filio pariter procedentem: esse deũ patri filioq̄ consubstantialem etiam et equalem. v. creationem celi et terre: id est omnis visibilis et inuisibilis creature a tota inuisibili trinitate. vi. Sãctificationem ecclesie: per spiritum sanctũ et gratie sacramenta ac cetera omnia in quibus cõmunicat ecclesia christiana: in quo intelligitur q̄ ecclesia catholica cũ suis sacramentis et legibus/ per spiritum sanctum regulata: omni homini quantũcunq̄ facinoroso peccatori sufficit ad salutẽ: et quod extra ecclesiam catholicam non est salus. vij. Consummationẽ ecclesie per gloriã sempiternam: in anima et carne veraciter suscitandam: et per cuius oppositũ intelligitur eterna damnatio reproborũ. Si vis ergo saluus esse frater: ita de mysterio trinitatis sentias. Deinde exprimat ei sacerdos alios septem articulos ad christi humanitatẽ pertinentes hoc modo. Similiter frater carissime necessariũ est ad eternam salutem vt credas et confitearis domini nostri iesu

christi incarnationem/seu veram carnis assumptionem per spiritum sanctū ex sola virgine gloriosa. ij. Verā incarnati dei natiuitatem ex virgine incorrupta. iij. Veram christi passionem et mortem sub tyrannide pylati. iiij. Verā christi descensionem ad inferos in anima ad spoliationē tartari quiescente corpore christi in sepulchro. v. Verā christi dei tertia die a morte resurrectionem. vj. Veram ipsius ad celos ascensionem. vij. Ipsius venturi ad iudicium certissimam expectationem. Hec est fides catholica frater quam nisi fideliter firmiterq; credideris: sicut sancta mater ecclesia credit: saluus esse non poteris. ¶ Et si est infirm9 laicus vel simpliciter litteratus fuerit tunc potest sacerdos articulos fidei in generali ab eo inquirere sub hac forma ¶ Carissime frater credis patrem et filium et spiritū sanctum esse tres personas et vnū deum et ipsam benedictā atq; indiuisibilem trinitatem creasse omnia creata visibilia et inuisibilia et solum filiū de spiritu sctō conceptū incarnatū fuisse ex maria virgine: passum et mortuū pro nobis in cruce sub pontio pylato: et sepultū descendisse ad inferna: die tertia resurrexisse a mortuis: ad celos ascendisse. Iterumq; venturum ad iudicandū viuos et mortuos omnesq; homines tūc in corpore et anima resurrecturos bona et mala secundum merita sua recepturos: et remissionem peccatorum per sacramentorum ecclesie perceptionem: et sanctorum communionem: id est omnes homines in caritate existentes/esse participes omniū bonorum gratie que fiunt in ecclesia: et omnes qui communicant cum iustis hic in gratia communicare cum eis in gloria. ¶ Deinde respondeat infirmus. Credo firmiter in omnibus sicut sancta mater credit ecclesia protestando corā deo et omnibus sanctis continue hoc esse meam veram et firmā intentionem quomodocunq; aliquis spiritus malignus memoriam meam aliter forte in futuro sollicitauerit perturbare. ¶ Deinde dicat sacerdos. Carissime frater quia sine caritate nihil proderit tibi sola fides: testante apostolo qui dicit. Si habuero omnem fidem ita vt montes transferam/caritatem autem non habuero nihil sum: et ideo oportet te diligere dominum deum tuum super omnia ex toto corde tuo/et ex tota anima tua: et proximū tuum propter deum sicut teipsum: nam sine huiusmodi caritate nulla

fides valet. Exerce ergo caritatis opera dum vales: et si multum tibi affuerit: abundanter tribue: si autem exiguū: illud imparti ri stude: et ante oīa si quē iniuste leseris: satisfacias si valeas: sin autem: expedit vt eo veniā humiliter postules: dimitte debitori bus tuis et illis qui in te peccauerunt vt deus tibi dimittat: odi entes te diligas: pro malis bona retribuas: dimitte inquit salua tor et dimittetur vobis. Spem etiam firmam et bonā fiduciam frater oportet te habere in deo et in misericordia sua: et si occur rerit cogitatui tuo multitudo peccatorū tuorum: dole: sed nullo modo desperes: immo cogita quoniam testatur scriptura miseri cordie eius super omnia opera eius: et illi soli proprium est semp misereri et parcere: et secundū altitudinē celi a terra corrobora uit misericordiā suam sup timentes se. Spera igitur in deo et fac bonitatem: quoniam sperantem in dn̄o misericordia circūdabit qui sperant in domino habebunt fortitudinē et assument pēnas vt aquile volabunt et non deficient: volabūt enim a tenebris ad lumē a carcere ad regnum: a miseria presenti ad gloriam sempi ternam ¶ Deinde stabilito sic infirmo in fide caritate et spe di cat ei sacerdos. Carissime frater si velis ad visionem dei perue nire: oportet omnino ꝙ sis mūdus in mente et purus in conscien tia: ait enim christus in euangelio. Beati mūdo corde: quoniam ipsi deū videbunt. Si ergo vis mundū cor et conscientiā sanā ha bere peccata tua vniuersa cōfitere oris enī cōfessio fit ad salutem Ut ait apostolꝰ. Et qa forte ante hoc aut per obliuionē aut vere cūdie cōfessionē aliqua peccata tua vel eorum circunstantias ag grauātes omisisti: truncasti: abscondisti: vel minus cōfessus fui sti ideo iam resume ab inicio et confitere quoniam in proximo est vt viā vniuerse carnis ingressurus sis: et tunc amplius confiteri non poteris: dic ergo vni peccata tua: vt deus coram multis mi libus in die iudicij ea tegat. Si tu autem hic ea tegas et abscon das in omnium conspectu: ad tui confusionē in die iudicij denu dabuntur. Recogita ergo omnes annos tuos in amaritudine anime tue et non sit tibi solicitudo de aliqua creatura vel rebus mundanis: sed omnem solicitudinem tuam proijce in deum: et noli esse immemor salutis anime tue: multum tempus in vanū transegisti: nūc vna hora tibi forte tantum superest in hac vita

et ideo hanc expende totaliter in vtilitatem et commodum anime tue. Surge frater de lacu miserie et de luto peccati per confessionem. Grandis enim tibi restat via. Surge ergo vt lotus lachrimis contritionis comedere valeas panem vite hoc est sacramentum corporis christi quod erit tibi in via hac qua gradieris robur et fulsimentum: et ambulabis per dei gratiā in fortitudine cibi illius vsq; ad montem dei: quod tibi concedat omnium fidelium redemptor dei filius iesus christus. Amen

¶ Deinde audita integra confessione infirmi: et factis interrogationibus expedientibus iniungat sacerdos infirmo: q̄ si quid iniuste alieni habuerit: vel si quem iniuste leserit seu dannificauerit: reddat et satiffaciat si valeat: sin autem / veniam humiliter postulet attamen non iniungat ei sacerdos aliquam penitentiā sed dicat ei benigniter hoc modo. Frater tu tot et talia peccata commisisti: pro quibus si tu esses sanus talem penitentiam deberes agere vsq; ad tale tempus: innotescēdo ei illam penitentiam in speciali: sed quia infirmus es & forte vita tua ad hoc peragendum extendere nō valebit: ideo nō iniungo tibi aliquā penitentiā: volo tamen quod si forte discesseris: facias talem elemosinam vel ad minus iniungas amicis vel executoribus tuis ipsam facere ex parte tua: pro ipsa penitētia: assignando ipsam elemosinam in speciali. Si autem conualueris: penitentiam tibi notificaui adimpleas vel iterum humiliter de nouo redeas ad confessionem: vel mihi vel alij qui tibi absolutionis beneficiū in hac parte de iure conferre valeat et debeat. Et cōcedo tibi q̄ omnes indulgentie quorumcumq; prelatorum tibi concesse seu qualitercumq; concedende: eorumq; benedictiones: omnes aque benedicte aspersiones: deuote pectoris tui tunsiones: cordis tui contritiones: ista confessio et omnes alie confessiōes tue deuote: omnia ieiunia abstinentie / elemosine / vigilie / discipline / oratiōes et peregrinationes / et omnia alia bona que fecisti vel facies: et omnia mala que pro deo siue iniuste sustinuisti / vel sustinebis: passio saluatoris domini nostri iesu christi / meritaq; beate & gloriose virginis marie / et omnium aliorum sanctorum: necnō suffragia totius sancte ecclesie catholice: cedāt tibi in remissionem istorum et omnium aliorum peccatorum tuorum in augmenta-

Absoluted

tionem meritorũ et consecutionem premiorũ eternorũ amẽ. De=
inde dicat sacerdos hoc modo. Misereatur tui omnipotens de=
us et dimittat tibi omnia peccata tua liberet te ab omni malo: cõ
seruet et confirmet in bono et ad vitam perducat eternã Amen.
¶ Deinde absoluat sacerdos infirmum / ab omnibus peccatis
suis hoc modo dicens.

Dominus noster iesus christ⁹ pro sua magna pietate te ab
soluat: et ego auctoritate eiusdem dei dñi nostri iesu chri=
sti: et beatorum apostolorũ petri et pauli / et auctoritate mihi tra
dita absoluo te ab omnibus peccatis hijs: de quibus corde contri
tus et ore mihi confessus es: et ab omnibus alijs peccatis tuis de
quib⁹ si tue occurrerent memorie libenter cõfiteri velles: et sacra
mẽtis ecclesie te restituo. In nomie pr̃is et filij ꝛ spũs sctĩ Amẽ.
¶ Notandum est ꝙ licet sacerdos possit de factu absoluere infir
mum in articulo mortis ab omnibus peccatis suis: tamen si ali=
quis casus occurrat in cõfessione a quo ipse sacerdos eũ alias de
iure absoluere non posset iniungendũ est infirmo ꝙ cum cõualue
rit presentet se illi ad confitendum qui eum de iure vel consuetu=
dine in hac parte absoluere debeat recepturus eius mandata et
satisfacturus: nam alias reincidit in eandem sententiam quam
prius sustinuit. Si infirmus bullam habeat apostolicam de ple=
na absolutione et remissione oĩm peccatorũ suorũ semel in articu
lo mortis concessam: tũc primo legat sacerdos effectũ bulle: dein
de ceteris pactis vt predictũ est fiat ei⁹ absolutio sub hac forma.

Dominus noster iesus christus pro sua magna pietate / te
absoluat: et ego auctoritate eiusdem dei et domini nostri
iesu christi et beatorum apostolorum petri ꝛ pauli domini nostri
dñi. N. diuina prouidentia summi pontificis ꝛ virtute gratie ti
bi concesse: et electionis qua me in tuum confessorem elegisti in
hac parte mihi commissa: absoluo te ab omnibus peccatis tuis /
de quibus corde contritus et ore mihi cõfessus es: et ab omnibus
alijs peccatis tuis / de quibus si tue occurrerent memorie confite
ri velles: ab omni factione votorũ et omni omissione salutari=
um penarum sacramentaliter tibi iniunctarũ: et ab omni trans
gressione diuinorum mandatorum tibiq̃ concedo plenam indul
gentiam omnium peccatorum tuorum in quantũ claues ecclesie

et potestas domini pape se extendunt. Et si immiscendo te diuinis sic innodatus es: aut unquam fuisti quod aliquam notam irregularitatis cōtraxisti/vel penam suspensionis interdicti seu excōmunicationis incurristi: eadem auctoritate tollo et ammoueo tecumque dispenso: et sacramentis ecclesie te restituo. In nomine patris et filij: et spiritus sancti amen. Deinde dicat sacerdos orationem sequentem cum Dominus vobiscum. et Oremus. Oratio.

Pretende domine huic famulo tuo dexterā celestis auxilij: vt te toto corde perquirat: et que digne postulat assequatur. Per christū dominū nostrū. ℟ Amē. Sequatur. Bene✠dictio dei patris omnipotentis: et filij: et spiritus sancti super te descendat et maneat semper amen. Deinde osculetur crucem infirmus et sacerdotem: et postea omnes alios per ordinem et interim dicat sacerdos more solito. Dñs vobiscum. et Oremus. Orō.

Deus misericors deus clemens: qui secundum multitudinem miserationum tuarum peccata penitentium deles: et preteritorum criminum culpas venia remissionis euacuas: respice super hunc famulum tuum N. sibi remissionem omnium peccatorū suorum tota cordis contritione poscentem: renoua in eo piissime pater quicquid dyabolica fraude violatum est: et vnitati corporis ecclesie tue membrum infirmum peccatorum percepta remissione restitue: miserere domine gemituum eius: miserere lachrymarum: miserere tribulationum atque dolorum: et non habentem fiduciam nisi in tua misericordia: ad sacramentū reconsiliationis admitte. Per christū dñm no. Oreꝰ. Oratio

Da nobis quesumus domine vt sicut publicani precibus et confessione placatus es: ita et huic famulo tuo. N. benignus aspira: vt in confessione flebili permanens misericordiam tuā celeriter consequatur sacrisque altaribꝰ restitutis: rursusque diuino famulatui mancipetur. Per christū dñm no. Amē. Absolutio

Absoluimus te. N. vice beati petri apostolorum principis cui dominus potestatē ligādi atque soluendi dedit: et quātum ad te pertinet accusatio et ad nos remissio: sit tibi omnipotens deus vita et salus et omnium peccatorum tuorum pius indultor. Qui viuit et regnat cū deo patre in vnitate spiritus sancti deus. ¶ De extrema vnctione. Priusque vnguatur infirmus

incipiat sacerdos. Añ. Saluator mūdi. Deinde dicatur Psalm⁹
In te domine speraui non confundar in eternum: in iusticia
tua libera me et eripe me. Inclina ad me aurem tuam et
salua me. Esto mihi in deum protectorem: et in locū munitum
vt saluum me facias. Quoniam firmamentum meum: et refu-
gium meū es tu. Deus meus eripe me de manu peccatoris: & de
manu cōtra legē agētis et iniqui. Quoniā tu es patientia mea:
dñe spes mea a iuuētute mea. In te cōfirmatus sum ex vtero: de
ventre matris mee tu es protector meus. In te cātatio mea sem
per: tanq̄ prodigium factus sum multis et tu adiutor fortis. Re
pleatur os meum laude: vt cantem gloriam tuam tota die ma-
gnitudinē tuam. Ne proicias me in tempore senectutis: cū defe
cerit virtus mea ne derelinquas me. Quia dixerunt inimici mei
mala mihi: et qui custodiebant animā meam consiliū fecerunt
in vnū. Dicentes deus dereliquit eum: persequimini et cōpre-
hendite eū quia non est qui eripiat. Deus ne elongaueris a me:
deus meus in auxilium meū respice. Confundantur & deficiant
detrahentes aīe mee: operiantur confusione et pudore: qui que-
runt mala mihi. Ego autem semper sperabo: et adiiciam super
omnem laudem tuam. Os meum annunciabit iusticiam tuam
tota die salutare tuum. Quoniā nō cognoui litteraturā introi
bo in potentias domini: dñe memorabor iusticie tue solius. De
us docuisti me ex iuuentute mea: et vsq̄ nunc pronunciabo mira
bilia tua. Et vsq̄ in senectam et senium: deus ne derelinquas
me. Donec annunciem brachium tuum: generationi omni que
ventura est. Potentiā tuā et iusticiam tuā deus vsq̄ in altissi-
ma que fecisti magnalia deus quis similis tibi. Quantas osten
disti mihi tribulatiōes multas et malas: et cōuersus viuificasti
me: & de abissis terre iterū reduxisti me. Multiplicasti magnifi-
centiam tuam: et conuersus consolatus es me. Nam et ego con
fitebor tibi in vasis psalmi veritatem tuam: deus psallam tibi in
cythara sanctus israel. Exultabunt labia mea cum cantauero
tibi: et aīa mea quā redemisti. Sed et lingua mea tota die me-
ditabitur iusticiam tuam cum confusi et reueriti fuerint qui que
runt mala mihi. Finito psalmo cum. Gloria patri & filio & spiri
tui sctō. Sicut erat in principio et nunc. &c. tota dicatur. Aña.

Saluator mundi salua nos qui per crucem et sanguinem redemisti nos auxiliare nobis te deprecamur deus noster. Tunc dicat sacerdos. Dominus vobiscum. et Oremus. Oratio.

Omnipotens sempiterne deus qui beatum iacobum apostolum tuũ locutus es dicens: infirmatur quis in vobis inducat presbyteros ecclesie et orent super eũ vngentes oleo sancto in nomine domini ꝛ oratio fidei saluabit infirmũ: et alleuiabit eum dñs: et si in peccatis sit dimittẽtur ei: dignare per manus nostras hũc famulũ tuũ. N. infirmũ de oleo sanctificato vngere et virtute benedictiõis tue saluti pristine restituere: vt quod exterius per ministeriũ nr̃m efficitꝰ hoc iterius spiritualiter tua diuina virtus ac inuisibiliter tua malagmata operẽtur. Per dñm. Tunc sacerdos accedẽs ad infirmũ incipiat psalmũ sequẽtẽ in quẽ chorꝰ vel clericꝰ totũ ꝓsequatur: ꝛ sic fiat de ceteris psalmis sequẽtibꝰ. ps

Usqꝫquo domine obliuisceris me in finem: vsqꝫquo auertis faciem tuam a me. Quã diu ponã consilia in anima mea dolorem in corde meo per diem. Usqꝫquo exaltabitur inimicus meus super me: respice et exaudi me dñe deus meus. Illumina oculos meos ne vnqꝫ obdormiã in morte: nequando dicat inimicus meus preualui aduersus eum. Qui tribulant me exultabũt si motus fuero: ego autẽ in misericordia tua speraui. Exultabit cor meum in salutari tuo: cantabo domino qui bona tribuit mihi et psallã nomini dñi altissimi. Gloria patri. Sicut erat

¶ Dum dicitur predictus psalmus a choro vel a clerico accipiat interim sacerdos oleum infirmorum super pollicem dextrum et sic cum illo pollice tangat infirmum cum oleo signum sancte crucis faciens super vtrumqꝫ oculum incipiendo ad dextrum et dicat sacerdos hoc modo.

Per istam (a) vnctionem et suam piissimã misericordiam indulgeat tibi dominus quicquid peccasti per visum. ℟. Amen. Sequatur psalmus.

Exaltabo te domine quoniã suscepisti me: nec delectasti inimicos meos super me. Domine deus meus clamaui ad te et sanasti me. Domine deduxisti ab inferno animã meam: saluasti me a descẽdẽtibꝰ in lacũ. Psallite dño sancti eius: et confitemini memorie sanctitatis eius. Quoniam ira in indignatione eius: et vita in voluntate eius. Ad vesperum demorabitur

(a) non per sanguinem Christi

fletus: et ad matutinū leticia. Ego autem dixi i abūdantia mea non mouebor in eternum. Domine in voluntate tua: prestitisti decori meo virtutem. Auertisti faciem tuam a me: et factus sum conturbatus. Ad te domine clamabo: et ad deum meum deprecabor. Que vtilitas in sanguine meo dum descendo in corruptionem. Nunquid confitebitur tibi puluis: aut annunciabit veritatem tuam. Audiuit dominus et misertus est mei: dominus factus est adiutor meus. Conuertisti planctum meum in gaudium mihi: conscidisti saccum meum et circūdedisti me leticia. Ut cantet tibi gloria mea et non compungar: domine deus meus in eternum confitebor tibi. Gloria patri et filio et spiritui sancto.

Per istā vnctionem et suam pijssimam misericordiam indulgeat tibi dominus quicquid peccasti per auditum. ℟. Amen. (Deinde super aures dicens Sequatur. Psalmus

Iudica me deus et discerne causam meam de gente non sancta: ab homine iniquo et doloso erue me. Quia tu es deus fortitudo mea: quare me repulisti/ et quare tristis incedo dum affligit me inimicus. Emitte lucem tuam et veritatem tuam: ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montem sanctum tuum et in tabernacula tua. Et introibo ad altare dei: ad deum qui letificat iuuentutem meam. Confitebor tibi in cythara deus deus meus: quare tristis es anima mea et quare conturbas me. Spera in deo meo quoniam adhuc cōfitebor illi salutare vultus mei et deus meus. Gloria patri. Deinde super labia dicens

Per istam vnctionem et suam pijssimam misericordiam indulgeat tibi dominus quicquid peccasti per gustum et illicita verba. ℟. Amē. Sequatur. ps.

Deus in noīe tuo saluū me fac: et in virtute tua iudica me. Deus exaudi orationē meā: auribus percipe verba oris mei. Quoniā alieni insurrexerūt aduersū me et fortes quesierūt aīam meā: et nō proposuerūt deū ante conspectū suū. Ecce eni deus adiuuat me: et dominus susceptor est anime mee. Auerte mala inimicis meis: et in veritate tua disperde illos. Uoluntarie sacrificabo tibi: et confitebor nomini tuo domine: quoniam bonum est. Quoniam ex omni tribulatione eripuisti me: et super inimicos meos despexit oculus meus. Gloria pr̄i et filio et spiritui sctō. Deinde sup nares dicēs

PEr istam vnctionē et suam pijssimā miām indulgeat tibi dn̄s qcq̄d peccasti per odoratū. ℟. Amen. Sequatur. ps.
DEus in adiutoriū meū intende: dn̄e ad adiuuandū me festina. Cōfundātur ⁊ reuereāt: q̄ q̄runt aīam meā. Auertant retrorsum ⁊ erubescāt: qui volūt mihi mala. Auertant statim erubescētes: q̄ dicūt mihi euge euge. Exultēt et letent in te oēs qui q̄rūt te: et dicāt semp magnificetur dn̄s qui diligūt salutare tuū. Ego vero egenus ⁊ pauper sum: deus adiuua me. Adiutor meus et liberator meus es tu: domine ne moreris. Gloria.
Manus sacerdotis infirmi debēt inungi ptibus exterioribus. nā et ep̄s linebat in ptibus interioribus. Manus vero cuiuscūq̧ alterius infirmi debēt inungi interius. deinde sup manus ita dicens
PEr istam vnctionē et suam pijssimā miām indulgeat tibi dn̄s quicq̄d peccasti per tactum. ℟. Amen. Sequatur. ps.
INclina dn̄e aurem tuam et exaudi me: quoniā inops ⁊ pauper sum ego. Custodi aīam meā quoniā sanctus sum: saluum fac seruū tuū deꝰ meus sperantē in te. Miserere mei dn̄e qm̄ ad te clamaui tota die: letifica animā serui tui quoniā ad te dn̄e aīam meā leuaui. Quoniā tu dn̄e suauis et mitis: et multe misericordie omnibus inuocantibus te. Auribus percipe dn̄e orationem meā: intēde voci deprecationis mee. In die tribulationis mee clamaui ad te: q̄a exaudisti me. Non est similis tui in diis dn̄e: ⁊ non est secundum opera tua. Omnes gentes quascunq̧ fecisti venient et adorabunt coram te domine: et glorificabūt nomen tuū. Quoniā magnus es tu: ⁊ faciens mirabilia tu es deus solus. Deduc me dn̄e in via tua vt ingrediar in veritate tua: letetur cor meum vt timeat nomen tuum. Confitebor tibi dn̄e deus meus in toto corde meo: et glorificabo nomē tuū in eternum. Quia misericordia tua magna est super me: et eruisti animam meā ex inferno inferiori. Deus iniqui insurrexerūt super me et synagoga potentiū quesierūt aīam meā: ⁊ nō proposuerunt te in conspectu suo. Et tu dn̄e deus miserator et misericors patiens ⁊ multe misericordie et verax. Respice in me et miserere mei: da imperiū puero tuo ⁊ saluū fac filiū ancille tue. Fac mecū signū in bono vt videant qui oderunt me ⁊ cōfundantur: qm̄ tu dn̄e adiuuisti me: ⁊ cōsolatꝰ es me. Gloria. Deinde sup pedes ita dicēs.

De extrema vnctione.

PEr istam vnctionem et suam piissimam misericordiam indulgeat tibi dominus quicquid peccasti per incessum pedum. ✠ m. Amen. Sequatur psalmus.

DOmine deus salutis mee: in die clamaui ⁊ nocte coram te. Intret in cõspectu tuo oratio mea: inclina aurem tuã ad precem meam. Quia repleta est malis anima mea: et vita mea in inferno appropinquauit. Estimatus sum cũ descendentibus in lacum: factus sum sicut homo sine adiutorio inter mortuos liber. Sicut vulnerati dormientes in sepulchris quorum nõ es memor amplius: et ipsi de manu tua repulsi sunt. Posuerunt me in lacu inferiori: in tenebrosis et in vmbra mortis. Super me cõfirmatus est furor tuus: et omnes fluctus tuos induxisti super me. Longe fecisti notos meos a me: posuerunt me abhominationẽ sibi. Traditus sum et non egrediebar: oculi mei languerunt pre inopia. Clamaui ad te domine: tota die expandi ad te manꝰ meas. Nunquid mortuis facies mirabilia: aut medici suscitabunt et confitebũtur tibi. Nunquid narrabit aliquis in sepulchro misericordiam tuam: et veritatem tuam in perditionem. Nũquid cognoscentur in tenebris mirabilia tua: ⁊ iustitia tua in terra obliuionis. Et ego ad te dñe clamaui: et mane oratio mea preueniet te. Ut quid dñe repellis orationem meam: auertis faciem tuam a me. Pauper sum ego et in laboribus a iuuẽtute mea: exaltatus autẽ humiliatus sum ⁊ cõturbatus. In me transierũt ire tue: ⁊ terrores tui cõturbauerunt me. Circumdederunt me sicut aqua tota die: circũdederũt me simul. Elõgasti a me amicum ⁊ proximũ: et notos meos a miseria. Gloria pri. ¶ Deinde in dorso inter lumbos maris vel super vmbilicum mulieris ita dicens

PEr istam vnctionem et suam piissimam misericordiam indulgeat tibi dominus quicquid peccasti per illicitas cogitationes et per ardorem libidinis ✠ m. Amen. Tunc erigens se sacerdos lauet manus suas cũ sale ⁊ aqua in vase quo stuppe olei ponuntur: que igne crementur et in cimiterio fodeantur. Postea dicat sacerdos super infirmum benedictionem hoc modo.

IN noĩe patris ⁊ filii et spũs sancti sit tibi hec olei vnctio ad purificationẽ mentis et corporis: ⁊ ad munimẽ et defensionẽ contra immundorũ spirituũ ✠. Amen. Sequatur psalmus.

DOmine clamaui ad te exaudi me: intende voci mee cum clamauero ad te. Dirigatur oratio mea sicut incẽsum in conspectu tuo: eleuatio manuũ mearum sacrificiũ vespertinum Pone dñe custodiam ori meo: et ostium circunstãtie labijs meis Nõ declines cor meũ in verba malicie: ad excusandas excusationes in peccatis. Cũ hominibus operãtibus iniquitatẽ: et nõ cõmunicabo cũ electis eorũ. Corripiet me iustus in misericordia et increpabit me: oleum autẽ peccatoris non impinguet caput meũ Quoniã adhuc et oratio mea in beneplacitis eorũ: absorti sunt iuncti petre iudices eorum. Audient verba mea quoniam potuerunt: sicut crassitudo terre erepta est super terram. Dissipata sũt ossa nostra secus infernũ: quia ad te dñe domine oculi mei in te speraui: nõ auferas animã meã. Custodi me a laqueo quẽ statuerũt mihi: et ab scãdalis opantiũ iniquitatẽ. Cadẽt in rhetiaculo eius peccatores singulariter sũ ego donec transeam. Gloria pri. Deinde dicat sacerdos Dñs vobiscũ. et Orem⁹ Oratio.

DOmine deus saluator noster qui es vera salus et medicina: a quo omnis sanitas et omne medicamẽtũ venit: quiq3 nos apostoli tui iacobi documẽto instruxisti: vt lãguentes olei liquore orantes tangeremus: respice propitius super hũc famulũ tuũ. N. quem languor cruciat ad exitum et virium defectus protrahit ad occasum: medela gratie tue saluti restituat castigatum extingue in eo clemẽtissime deus omniũ febriũ estus: dolorum stimulos: et cunctorum languorum cruciatus: viscerum quoq3 et secretorum interna medicina: atq3 medullarum discrimina sana: compagum etiam et artuum dele cicatrices: veteres et acerbas compesce passiones: reformetur in eo carnis ac sanguinis quam creasti perfecta materies: sicq3 illũ iugiter tua custodiat pietas: vt nec ad corruptionem aliquando sanitas: nec ad perditionem perducat infirmitas: sed fiat illi hec sacra olei perunctio concita morbi presentis et languoris expulsio: et peccatorũ omnium exoptata remissio. Per te saluator mundi. Qui cum deo patre et spiritu sancto viuit et regnat deus. Per omnia scła scłoӡ amen.

Facta vnctione vt predictum est expediens erit vt sacerdos ante communionem inquirat ab infirmo an aliqua alia peccata sibi ad memoriam occurrant de quibus non erat confessus nam pos-

esse quod per preces deuotas orationes sacerdotis siue aliorum deus cor infirmi illustraret et daret ei gratiā verius et plenius cōfitēdi. Et postea iterroget eū sacerdos si recognoscat corp⁹ et sanguinē dñi nostri iesu christi sic dicendo. Frater credis q̄ sacramentum quod tractatur in altari sub forma panis est verū corpus et sanguis dñi nostri iesu christi. Respondeat infirmus Credo. Deinde cōmunicetur infirmus nisi prius communicatus fuerit: et nisi de vomitu vel alia irreuerētia probabiliter timeatur: in quo casu dicat sacerdos infirmo. Frater in hoc casu sufficit tibi vera fides et bona volūtas tātū crede et māducasti. Et nota q̄ sacerdos infirmis cōmunicandis stola induetur. Unde cōmunicans sacerdos infirmū dicat Corpus dñi nr̄i iesu christi custodiat corpus tuum et animam tuam in vitam eternam amen. Deinde dicat sacerdos sine Dominus vobiscum sed tantum cum Oremus orationē sequentē que nō dicat nisi tātū quādo infirm⁹ cōicatur oro

Domine sancte pater omnipotens eterne deus te fideliter deprecamur: vt accipienti huic fratri nostro. N. sacrosanctū corpus et sanguinem filij tui dñi nostri iesu christi tam corporis q̄ anime sit salus amen. Deinde sequatur. Psalmus.

Lauda aīa mea dñm: laudabo dñm in vita mea psallā deo meo q̄diu fuero. Nolite confidere i principibus: nec in filijs hominū in quibus nō est salus. Exibit spiritus eius et reuertetur in terram suam: in illa die peribunt omnes cogitationes eorum. Beatus cuius deus iacob adiutor eius spes eius in domino deo ipsius qui fecit celum et terram: mare et omnia que in eis sunt. Qui custodit veritatem in seculum: facit iudicium iniuriam patientibus: dat escam esurientibus. Dominus soluit compeditos: dominus illuminat cecos. Dominus erigit elisos: dominus diligit iustos. Dominus custodit aduenas pupillum et viduā suscipiet: et vias peccatorꝫ disperdet. Regnabit dominus in secula deus tuus syon: in generatione et generationem. Gloria patri. Quo finito dicat sacerdos. Oremus. Oratio.

Deus q̄ peccatores ꝛ scelerū onere vulneratos sacerdotibus tuis ostēdere iussisti: deus qui discipulis tuis manus super infirmos vt benehaberent ponere precepisti Deus qui per apostolorū manus infirmos sacro oleo vngere: ꝛ pro eis orare docuisti.

Deus qui per impositionem manuum sacerdotū cum sancti nominis tui inuocatione peccata relaxare voluisti: exaudi orationes nostras: et da huic famulo tuo N. infirmitatis noxa oppresso per hoc sacrosanctū mysteriū quod nos indignos famulos tuos agere voluisti remissionum omnium peccatorum: quatinus per hāc sacrati olei vnctionē corporis et sanguinis tui susceptionem atqȝ manus nostre impositionem: cuncta ei facinora spiritus gratia relaxentur: sanitas anime et corporis restituatur: vt nō ei plus noceat conscientie reatus ad penā: quam indulgentia tue pietatis ad emendationem prosit et veniam: te concedente saluator mundi. Qui viuis et regnas cum deo patre in vnitate eiusdem. etc. Deinde benedicat sacerdos infirmū dicens sic. Benedicat ✠ te deus pater qui in principio cuncta creauit. ℟. Amen. Et sic respondeatur ad singulas benedictiones. Sanet te dei filius. Amen. Illuminet te spiritus sanctus. Amen. Corpus tuū custodiat. Amen Animā tuam saluet. Amen. Cor tuum irradiet. Amen. Sensum tuum dirigat: et ad supernam patriā te perducat qui in trinitate perfecta viuit et regnat deus. Per oīa. Alia benedictio.

Bene ✠ dicat te deus celi. Amen. Adiuuet te christus filius dei. Amen. Corpus tuum in suo sancto seruitio custodiri et conseruari faciat. Amen. Mentem tuam illuminet. Amen. Sensum tuū custodiat. Amen. Gratiā suam ad profectū anime tue in te augeat. Amē. Ab omni malo te liberet. Amē. Omnia peccata tua deleat. Amen. Dextera sua te defendat Amen Qui sanctos suos semper adiuuat ipse te adiuuare et conseruare dignetur. Qui viuis et regnas deus per oīa. Alia benedictio.

Bene ✠ dicat te deus pater qui in principio cuncta creauit Bene ✠ dicat te dei filius qui de supernis sedibus pro nobis saluandis descendit: et crucem subire non recusauit. Amen. Bene ✠ dicat te spiritus sanctus qui in similitudine columbe in flumine iordanis in christo requieuit. Amen. Ipsiqȝ te in trinitate sanctificet quem omnes gentes venturum expectant ad iudicium. Qui cum deo patre et eodem spiritu sancto. Amen. Finito hoc officio conuenienter dici poterunt ab infirmo languente in extremis si placeat oratio: subscripte vel earum alique vcȝ ps. Miserere. j. Item. ps. Deus in nomine tuo. Item. vꝰ Susci

pe me secundum eloquium tuum et viuam: et non confundas me
ab expectatione mea et que est expectatio mea nonne dominus
vel sic. Dñe iesu christe suscipe spiritũ meum. Item. Deus propi
tius esto michi peccatori. Item. ṽ. In manus tuas dñe commen
do spiritum meũ redemisti me dñe deus veritatis. Item. ṽ De=
licta iuuentutis mee: et ignorantias meas ne memineris. Item
ṽ. Ab occultis meis mũda me dñe &c. Item. ṽ. Ne proiicias me
domine in tempore senectutis cum defecerit virtus mea ne dere=
linquas me. ¶ Sciendum est autem quod non licet alicui mini=
strare sacramentũ vnctionis extreme nisi tantum sacerdoti: vn=
de si aliquis nõ sacerdos attentaret hoc facere nichil faceret con=
secratio. ¶ Loca vero vngenda sunt supradicta et non alia nisi
in mutulatis: in quibus debet inungi loca magis propinqua.
Et notandum est ꝙ si sacerdos iam aliquibus partibus inunctis
alijs restantibus ad vngendum defecerit: partes cum vncte non
sint iterato vngende: sed que restant vnctiones vngende per sa=
cerdotem aliũ compleantur. ¶ Potest enim sacerdos vno cleri=
co presente infirmum inungere: et etiam sine clerico in necessita=
tis articulo. ¶ Moneant frequentes sacerdotes parochia. suos
ꝙ omnes. xiiij. annorum et amplius se exhibeant ad sacramen=
tum vnctionis extreme suscipiendum: quando metus mortis im
minet. ¶ Doceant etiam eos ꝙ hoc sacramentũ licite potest ite=
rari sine aliqua sui iniuria: vnde quotiẽs homo cõualuerit & no=
ua infirmitas iterato superuenerit ex qua fuerit metus mortis: po
test idẽ homo in vnaquaqꝫ huiusmodi infirmitate inungi. ¶ In
eadẽ quoqꝫ infirmitate hoc sacramẽtũ iterari potest nã in egritu
dine diuturna debet fieri quãdo videtur deducere ad mortẽ. Et
si illum articulũ euadat eadem infirmitate durante etiã postea
ad statũ similẽ reducatur iterũ potest inungi quia alius est infir=
mitas status licet sit eadẽ infirmitas: et si quis post hoc sacramẽ
tum conualuerit nihilominus ad opus coniugale: et ad omnẽ
opus honestum licite poterit reuerti ¶ Hoc sacramentum nõ est
conferendum euntibus ad bellũ: vel ad duellum peregrinis aut
nauigantibus vel hijs qui statim occidendi sunt. ¶ Similiter
pueri frenetici furiosi vel aliqui alij huiusmodi alienationẽ men
tis patiẽtes eo ꝙ debitã discretionẽ deuotiõis & vere penitẽtie nõ

Recte, sed quamfunc facit ipsius sacerdoti.

habeant ad hoc sacramentū non admittantur: nisi forte ipsi frenetici furiosi vel amantes in sana mente cōstituti hoc sacramentū petierint vel alias ante huiusmodi passionē seu mētis alienationē de sua salute fuerint soliciti: tūc nihilominus consulit hoc sacramētū eis fiducialiter ministrari. In cōst. lambeth. p. c. vlt.

¶ Nota ꝙ tempore interdicti non debet conferri sacramentum vnctionis extreme nec alia sacramenta except. bapt. confirmatione/penitentia/et viatico existentia in articulo mortis tantū conferendo. ¶ Cū vero anima in exitu seu dissolutiōis corporis visa fuerit laborare percutiat tabula minute et acriter: et tūc oēs clerici cū summa velocitate accurrāt et dicant. Credo in vnum. Require in missa sponsal. deinde dicāt. vij. psalmos penitentiales cū Gloria pa. vts. Quib⁹ dictis: subiungatur hoc capitulū.

Parce dn̄e parce famulo tuo quē redimere dignatus es precioso sanguine tuo ne in eternū irascaris ei. Hoc capitulū dicat tribus vicibus tā a sacerdote ꝙ a toto cōuentu: ita tn̄ ꝙ sacerdos prius dicat: et cōuentus repetat. Deinde dicat sequens letania sine nota hoc modo

Pater de celis deus: miserere aīe famuli tui. Fili redēptor mūdi de⁹: miserere aīe famuli tui. Sp̄us scte de⁹: miserere aīe famuli tui. Sctā trinitas vn⁹ de⁹: misere. Sctē sctōr de⁹: misere. Qui es trin⁹ et vn⁹ deus: miserere. Sctā maria: intercede pro aīa ei⁹. Sctā dei genitrix: inter. Sctā virgo virginū: inter. Sancte michael inter.

Sancte gabriel inter.
Sancte raphael inter.
Oēs sancti angeli et archangeli: intercedite pro aīa eius.
Oēs sancti bonorū spirituum ordines intercedite pro aīa eius
Sctē iohānes baptista inter.
Oēs scti patriarche et pphete. intercedite pro anima eius.
Sancte petre inter.
Sancte paule inter.
Sancte andrea inter.
Sancte mathee inter.
Sancte thoma inter.
Sancte iacobe inter.
Sancte iohannes inter.
Sctē philippe Sctē iacobe. it
Sancte bartholomee inter.
Sancte symon inter.
Sancte iuda inter.
Sancte mathia inter.
Sancte marce inter.
Sancte luca inter.
Sancte barnaba inter.
Oēs sancti apostoli et euāgeliste. intercedite pro aīa eius.

Hoc scilicet fre-
quentes locis praeci-
pitur S. Scriptura
vid. Jac. 20. 44.
&c

Omnes sancti discipuli domini et innocentes intercedite.	Sancte hylari inter.
Sancte stephane inter.	Sancte ambrosi inter.
Sancte line inter.	Sancte hieronime inter.
Sancte clete inter.	Sancte augustine inter.
Sancte clemens inter.	Sancte birine inter.
Sancte corneli inter.	Sancte swittine inter.
Sancte laurenti inter.	Sancte athelwolde inter.
Sancte sixte inter.	Sancte dunstane inter.
Sancte vincenti inter.	Sancte cuthberte inter.
Sancte georgi inter.	Sancte leonarde inter.
Sancte fabiane inter.	Sancte egidi inter.
Sancte sebastiane inter.	Oēs sancti confessores inter.
Sancte albane inter.	Oēs scti mona. ꝛ here. inter.
Sancte edmunde inter.	Sctā maria magdale. inter.
Sancte blasi inter.	Sctā maria egyptiaca inter.
Sancte dionysi cū socijs t. iter	Sancta felicitas inter.
Sācte eustachi cū socijs t. ite.	Sancta perpetua inter.
Sancte geruasi inter.	Sancta cecilia inter.
Sancte protasi inter.	Sancta lucia inter.
Sancte cosma inter.	Sancta agatha inter.
Sancte damiane inter.	Sancta agnes inter.
Sancte iohānes ꝛ pauli inter.	Sancta fides inter.
Sācte crispine et crispiniane. Intercedite pro anima eius.	Sancta katharina inter.
Oēs sancti martyres inter.	Sancta scolastica inter.
Sancte benedicte inter.	Sancta iuliana inter.
Sancte siluester inter.	Sancta margareta inter.
Sancte nicolae inter.	Sancta anastasia inter.
Sancte martine inter.	Sancta petronella inter.
	Sancta editha inter.
	Sancta brigida inter.

Oēs sctē virgines intercedite pro aīa eius. Oēs scti intercedite pro aīa eius. Propitius esto parce ꝛ dimitte ei oīa peccata sua dn̄e. Ab omni malo Libera ꝛ defende aīam eius dn̄e. Ab hoste iniquo. Libera ꝛ defende aīam eius dn̄e. Ab insidijs et laqueis diaboli. Libera et defende aīam eiꝰ dn̄e. Ab incursu ꝛ malignorū spirituū. Libera ꝛ defende aīam eiꝰ dn̄e. A timore inimicoꝝ

Libera ⁊ defen. Ab ira tua. Libera ⁊ defen. A dānatione perpetua. Libera ⁊ defen. A penis inferni. Libera ⁊ defen. A periculo mortis. Libera ⁊ defen. A pondere pctōꝝ. Libera ⁊ defen. Per immensam pietatē tuā. Libera ⁊ defen. Per mysteriū sctē incarnationis tue. Libera ⁊ defen. Per sanctā circūcisionē tuā. Libera ⁊ defen. Per sanctā apparitionē tuā. Libera ⁊ defende. Per baptismū tuū. Libera ⁊ defen. Per ieiuniū tuū. Libera et defen. Per passionē ⁊ crucē tuā. Libera et defen. Per piissimā mortē tuā. Libera ⁊ defen. Per gloriosam resurrectionē tuam. Libera ⁊ defen. Per admirabilē ascēsionē tuā. Libera et defen. Per aduentū scti spūs paracliti. Libera ⁊ de. Per intercessionē oīm sctōꝝ tuoꝝ. Libera ⁊ defen. In die iudicij. Libera ⁊ de. Peccatores. Te rogam⁹ audi nos. Ut aīam famuli tui de principibus tenebrarū ⁊ de locis penaꝝ liberare digneris. Te roga. Ut eā ab inferorū cruciatib⁹ liberare digneris. Te ro. Ut cuncta eius pctā obliuioni perpetue tradere digneris. Te ro. Ut ei oēs lubrice temeritatis offensas dimittere digneris. Te ro. Ut delicta iuuētutis eius ⁊ ignorātias nō reminiscaris. Te ro. Ut quicqd vitiorū fallente diabolo ⁊ ppria iniquitate atqꝫ fragilitate cōtraxit clemēter indulgere digneris. Te ro. Ut eū in pacis ac lucis regione cōstitue ac lucis regiōe cōstituere digneris. Te. Ut ei gaudiū ⁊ exultationē in regno tuo cū sctis et electis tuis donare digneris. Te ro. Ut nos exaudire digneris. Te ro. Fili dei. Te ro. Agnus dei qui tollis pctā mundi. Miserere anime ei⁹. Christe iesu. Miserere aīe ei⁹. Agn⁹ dei qui tollis pctā mūdi. Dona ei pacē eternāqꝫ felicitatē ⁊ gloriā sempiternā. Amen

Proficiscere aīa christiana de hoc mūdo in noīe dei patris omnipotentis qui te creauit amen. In nomie iesu christi filij eius qui pro te passus est amen. In nomine spiritus sancti qui in te effus⁹ est amē. In nomine angelorū ⁊ archangelorū amen. In nomine thronorū et dominationū amen. In nomine principatuū ⁊ potestatuū et oīm celestiū virtutū amē. In nomine cherubin ⁊ seraphin amen. In nomine patriarcharum et prophetarū amen. In nomine apostolorū et martyrum amen. In nomine confessorū et episcoporū amen. In nomine sacerdotū et leuitarū et omniū ecclesie catholice graduū amen. In

nomine monachorũ et anachoritarũ amen. In nomine virginũ ⁊ fideliũ viduarũ hodie in pace locus tuus fiat ⁊ habitatio tua in celesti hierusalem. Amen. Oremus. Oratio.

Suscipe itaqꝫ domine seruum tuum in bonum: et lucidum habitaculum tuum amen. Libera domine animam serui tui ex omnibus periculis infernorum ⁊ de locis penarum et de omnibus doloribus tribulationum amen. Libera domine animam serui tui sicut liberasti enoch ⁊ helyam de morte communi amen. Libera dñe animam serui tui sicut liberasti loth de sodomis ⁊ de flamma ignis amen. Libera dñe animã serui tui sicut liberasti ysaac de manibus patris sui abrahe amẽ. Libera dñe animã serui tui sicut liberasti moysen de manu pharaonis amen Libera dñe animã serui tui sicut liberasti iob de passionibꝰ suis amẽ. Libera dñe animã serui tui sicut liberasti dauid de manu golie et de manu saul regis amen. Libera domine animam serui tui sicut liberasti danielem de lacu leonum amen. Libera domine aiam serui tui sicut liberasti tres pueros de camino ignis ardentis amen. Libera dñe aiam serui tui sicut liberasti susannã de falso crimie amẽ. Libera dñe aiam serui tui sicut liberasti petrũ et paulũ de viculis amẽ Sicut liberasti sctõs seruos tuos de tormẽtis sic liberare digneris aiam serui tui de gehẽnis incẽdijs et ab omnibus angustijs. Amen. ¶ Sequatur cõmẽdatio animarũ et dicat in camera vel in aula sine nota iuxta corpus ⁊ oia subsequẽtur similiter vsqꝫ ad processi. ad hominẽ mortuũ suscipiendum Post commendationẽ sequatur. ℟. Subuenite sãcti dei occurrite angeli domini suscipientes animam eius. Offerentes eam in conspectu altissimi. ℣. Suscipiat te christus qui vocauit te in sinu abrahe angeli deducant te. Offerentes Sequatur oratio sine Dominus vobiscũ et sine Oremus. Oratio.

Tibi dñe commendamus animã famuli tui. N. vt defunctus seculo tibi viuat et que per fragilitatẽ mundane conuersationis pctã admisit: tu venia misericordissime pietatis absterge. Per eundẽ christũ dñm nostrũ amen. Oremus. Oratio.

Misericordiã tuam domine sctẽ pater omnipotens eterne deꝰ pietatis affectu rogare pro alijs cogimur: qui pro nostris supplicare peccatis nequaq̃ sufficimꝰ tamẽ de tua cõfusi gra

tuita pietate et inolita benignitate clemētiam tuā deposcimus: vt animam famuli tui. N. ad te reuertentem cum pietate suscipias: assit ei angelus testamenti tui michael et per manus sanctorum angelorum tuorū in sinu abrahe patriarche tui eam collocare digneris quatenus liberata de principibus tenebrarū et de locis penarū nullis iam primeue natiuitatis vel ignorātie: aut proprie iniquitatis seu fragilitatis confundatur erroribus: sed potius agnoscat a tuis et sancte beatitudinis requie perfruatur: atqꝫ cum magni iudicij dies aduenerit: inter sanctos et electos tuos aggregata gloria manifeste cōtemplationis tue ppetue satietur. Per christū. Aū. Suscipiat te christus qui vocauit te ꝗ in sinu abrahe angeli deducāt te. Ps. In exitu. totus ps dicatur sine Glo. patri. vt inferius patebit: scilicet in officio sepulture. Quo finito dicat sacerdos. Dominus vobiscum et. Oremus. Oratio.

OMnipotēs sempiterne deus: qui humano corpori animam ad similitudinē tuā inspirare dignatus es: dum te iubente puluis in puluerem reuertitur: tu ymaginem tuā cū sanctis et electis tuis eternis sedibus precipias sociari: eamqꝫ ad te reuertentem de egypti partibus blāde leniterqꝫ suscipias et angelos tuos sanctos ei obuiā mittas viamqꝫ illi iusticie demonstra et portas glorie tue illi aperi: repelle qꝫs ab eo omnes principes tenebrarum et agnosce depositū fidele quod tuū est. Suscipe dñe creaturam tuā non ex dijs alienis creatā sed a te solo deo viuo et vero: quia nō est alius deus preter te dñe: et nō est secundū opera tua letifica clementissime pater animam serui tui. N. et clarifica eam in multitudine misericordie tue ne memineris quesumus iniquitatum eius antiquarum et ebrietatem quas suscitauit feruor mali desiderij: licet enim peccauerit tamen te nō negauit sed signo fidei insignitus te qui omnia et eum inter omnia fecisti fideliter adorauit. Qui viuis et regnas deus Per omnia secula seculorū. Amen Aū. Chorus angelorum. Psalmus.

DIlexi quoniam exaudiet dominus vocem orationis mee Quia inclinauit aurem suā mihi: et in diebus meis inuocabo. Circūdederūt me dolores mortis: et pericula inferni inuenerunt me. Tribulationem et dolorē inueni: et nomen domini inuocaui. O domine libera animam meā misericors dominus

et iustus: et deus noster miseretur. Custodiens paruulos dominus: humiliatus sum et liberauit me. Cõuertere anima mea in requiem tuam: quia dominus benefecit tibi. Quia eripuit animã meã de morte oculos meos a lachrymis pedes meos a lapsu. Placebo domino: in regione viuorum. Psalmus.

Credidi propter qđ locutus sum: ego autẽ humiliatus sum nimis. Ego dixi in excessu meo: omnis homo mendax. Quid retribuam dño: pro omnibus que retribuit mihi. Calicem salutaris accipiam: ⁊ nomen domini inuocabo. Uota mea domino reddam coram omni populo eius: preciosa in conspectu domini: mors sanctorum eius. O domine quia ego seruus tuus: ego seruus tuus et filius ancille tue. Dirupisti vincula mea tibi sacrificabo hostiam laudis: et nomen dñi inuocabo. Uota mea domino reddã in conspectu omnis populi eius: in atrijs domus domini in medio tui hierusalem. Psalmus.

Laudate dominũ omnes gentes: laudate eum omnes populi. Quoniã confirmata est super nos misericordia eius et veritas domini manet in eternum. Psalmus.

Confitemini domino quoniam bonus: quoniã in seculum misericordia eius. Dicat nunc israel quoniã bonus: quoniam in seculum misericordia eius. Dicat nunc domus aaron: quoniã in seculum misericodia eius. Dicant nunc qui timent dominũ: quoniam in seculũ misericordia eius. De tribulatione inuocaui dominum: et exaudiuit me in latitudine dominus. Dominus mihi adiutor: non timebo quid faciat mihi homo. Dñs mihi adiutor: et ego despiciã inimicos meos. Bonũ est confidere in dño: ꝙ confidere in homine. Bonũ est sperare in dño: ꝙ sperare in principibus. Oẽs gentes circuierũt me: et in nomine dñi quia vltus sum in eos. Circũdãtes circũdederũt me: et in nomine dñi quia vltus sum in eos. Circundederunt me sicut apes et exarserunt sicut ignis in spinis: et in noĩe dñi quia vltus sum in eos. Impulsus euersus sum vt caderẽ: ⁊ dñs suscepit me. Fortitudo mea et laus mea dñs: et factus es mihi in salutem. Uox exultationis et salutis: in tabernaculis iustorum. Dextera domini fecit virtutem dextera domini exaltauit me: dextera domini fecit virtutem. Non moriar sed viuam: et narrabo opera do

mini. Castigans castigauit me dn̄s: et morti nō tradidit me. Aperite mihi portas iusticie et ingressus in eas cōfitebor domino: hec porta domini iusti intrabūt in eā. Cōfitebor tibi domine quoniā exaudisti me: et factus es mihi in salutē. Lapidē quem reprobauerūt edificātes: hic factus est in caput anguli. A domino factū est istud: et est mirabile in oculis nostris. Hec est dies quā fecit dn̄s: exultem⁹ et letemur in ea. O domine saluū me fac o dn̄e bn̄ psperare: benedictus qui venit in noīe dn̄i. Benediximus vobis de domo dn̄i: deus dominus et illuxit nobis. Constitute diē solennem in cōdensis: vsqȝ ad cornu altaris. Deus meus es tu et cōfitebor tibi deus meus es tu et exaltabo te. Confitebor tibi dn̄e quoniā exaudisti me: ⁊ factus es mihi ī salutē. Cōfitemini dn̄o quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia eius. ps. Beati immaculati. vsqȝ ad. Ad dominū cū tribularer sine Gloria patri. Finitis p̄is incipiatur. aña. Chorus angelorū te suscipiat et in sinu abrahe collocet te vt cum lazaro quondam paupere eternā habeas requiē. Qua finita dicat sacerd. Oremus.

Diri vulneris nouitate percussi et quodammodo cordibus sauciati misericordiam tuam mundi redemptor flebilibus vocibus imploramus: vt cari nostri. N. animam ad tuam clementiam qui fons es pietatis reuertentem blāde leniterqȝ suscipias: et si quas illa ex carnali commertio contraxit maculas tu deus solita bonitate clementer deleas: pie indulgeas: obliuioni inperpetuū tradas: atqȝ hanc laudem tibi cum ceteris reddituram ⁊ ad corpus proprium quandoqȝ reuersuram sanctorum tuorum cetibus aggregari precipias. Qui cum deo patre et spiritu sancto viuis. Hic roget sacerdos orare pro eo ita dicens. Pro anima. N. ⁊ pro animabus omnium fidelium defunctorum Pater noster. Et ne nos. Sed libera nos a malo. Requiem eternam dona eis domine. Et lux perpetua luceat eis. A porta inferi. Erue domine. Non intres in iudicium cum seruo tuo domine Quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuēs. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Partē beate resurrectionis obtineat vitamqȝ eternā mereatur habere ī celis per te saluator mūdi qui cū patre et spiritu sctō viuis et regnas de⁹. Per oīa scl'a sclorū. Amē. Oremus.

Commendatio

DEus cui soli cõpetit medicinã prestare post mortẽ tribue q̄s vt aĩa famuli tui. N. terrenis exuta cõtagijs in tue redẽptionis parte numeretᷣ.

Absolue q̄s dñe animã famuli tui. N. et aĩas oĩm fideliũ defũctorũ ab oĩni vĩculo delictorum vt in resurrectiõis gloria iter sctõs et electos tuos resuscitati respirent. Per xp̄m. Deinde si corpus regis inuncti fuerit qui migrauit ex hoc sc̄lo: primo a suis cubicularijs corp⁹ eiusdẽ aqua calida siue tepida lauetur. Deinde balsamo cũ aromatib⁹ vngatur per totũ et postea in pãno lineo cerato inuoluatur: ita tñ q̄ facies et barba illi⁹ tantũ pateãt et circa man⁹ et digitos ipsius dictus pãnus cerat⁹ ita sit deposit⁹: vt q̄libet digit⁹ cum pollice vtriusq̄ man⁹ singulatĩ insuatur p se ac si man⁹ ei⁹ cirotecis lineis essent coopte. ¶ Deinde corp⁹ induatur tunica vsq̄ ad talos lõga: et desup pallio regali adornetᷣ. Barba vero ipsi⁹ decẽter cõponatur sup pectus illius: et postmodũ caput cũ facie ipsius sudario serico cooperiatur ac deinde corona regia aut diadema capiti eiusdem apponatur. Postea induatur man⁹ ei⁹ cirotecis cũ aurofragijs ornato ⁊ in medio digito dextre manus imponatur anulus aureus aut deaurat⁹ et in dextera manu sua pola rotũda deaurata ĩ qua virga deaurata sit fixa a manu ipsi⁹ vsq̄ ad pectus protẽsa: in cuius vͤge sũmitate sit signũ dñice crucis: quod super pectus eiusdẽ principis honeste debet collocari. In sinistra vero manu sceptrũ deauratũ habeat vsq̄ ad aurem sinistram decenter protensum: ac postremo tibie et pedes ipsius caligis sericis et sandalijs induantur. ¶ Deinde dictus princeps ita adornatus cum regni sui pontificibus et magnatibus ad locũ quẽ pro sua sepultura prius elegerit cũ omni reuerẽtia deferatur et cũ exequijs regalibus honestissime tradatur sepulture. ¶ Si vero corpus alterius fuerit tũc tantum lauetur corpus aqua tepida vel calida si placeat ⁊ postea lintheamine mundo honeste inuoluatur: ⁊ in feretro locetur clericis interĩ dicentibus vesperas de die et de sancta maria ⁊ postea vigilias: mortuorũ vt infra patebit. Quibus dictis: dicãtur sine nota psalmi sequen. videlicet ps. Verba mea. ps. Domine ne in furore. j. quere hos psalmos infra in vigilia mortuorum in. j. noct. ps. Dilexi. ps. Credidi propter. quere vis. ps. De profundis clamaui. ps. Voce mea. Quere infra post laudes mort.

quibus finitis dicatur ãn. Requiem eternã dona eis dñe: et lux perpetua luceat eis. Kyrieł. Xpeł. Kyrieł. Pater nr̃. Et ne nos. Sed libera. Requiem eternã dona eis. Et lux perpetua. A porta inferi. Erue dñe aĩas eorũ. Non intres in iudiciũ. Quia non iustificabitur in conspectu. Dominus vobiscum. Oremus.

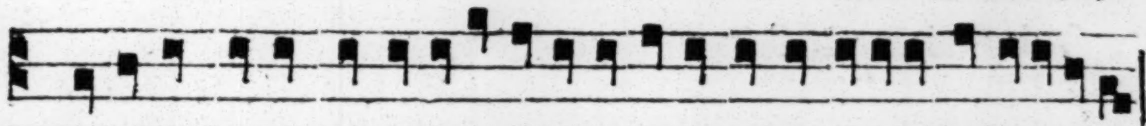
Suscipe dñe aĩam famuli tui N. ad te reuertẽtẽ veste quoq₃ celesti indue eam et laua eam sancto fonte vite eterne: vt inter gaudentes gaudeat: et inter sapientes sapiat: et inter martyres coronata incedat: et inter patriarchas et prophetas pficiat et inter apostolos xp̃m sequi studeat: et inter angelos ⁊ archãgelos claritatẽ dei videat: et inter paradysi rutilos lapides gaudiũ dei possideat: notitiã mysterioꝝ dei agnoscat: et inter cherubin et seraphin claritatẽ dei videat: ⁊ inter viginti quatuor seniores cãtica canticoꝝ audiat: ⁊ inter lauãtes stolas suas in fonte luminis vestẽ lauet: ⁊ inter pulsantes portas celestis hierusalẽ aptas reperiat: ⁊ inter videtes deũ facie ad faciẽ videat: ⁊ inter cãtãtes cãticũ nouũ cãtet: ⁊ inter audiẽtes celestẽ sonũ audiat. Per. Alia oro

Suscipe dñe aĩam famuli tui N. quã de ergastulo huius seculi vocare dignatus es: et libera eam de principibus tenebrarũ et de locis penarũ: vt absoluta omni vinculo peccatorum: quietis ac lucis eterne beatitudine perfruatur: ⁊ inter sctõs ⁊ electos tuos in resurrectionis gloria resuscitari mereatur. Qui cum deo pr̃e ⁊c. Anima eius et aĩe omniũ fideliũ defunctorũ per dei miam requiescãt in pace. Amen. Deinde deportetur corp⁹ ad ecclesiã ibidẽ vel in cimiterio humandũ. Qñ deportari debet corpus defuncti ad ecclesiã in primis sumat sac. spiculã ⁊ aspergat aquã benedictã sup corp⁹ exaĩe interim dicẽdo p̃m. De profundis. quo dicto sequat̃. Kyrieł. Xpeł. Kyrieł. Pater nr̃. Et ne nos. Requiẽ eternã. A porta inferi. Credo videre. Dñs vobiscũ. Orem⁹. Oro Inclina dñe et oro. Fideliũ de⁹ oĩm cõdi. ⁊ finiantur sub vna cõclusione sic. Qui cũ deo pr̃e ⁊ spũ sctõ. ⁊c. Requiescant in pace. Amẽ. ¶ Si vero fuerit corpus mortuũ cũ processione suscipiẽdũ tũc eodẽ modo ordinetur processio sicut in simplicis officiis: preter ꝙ in hac processione sacerdos et ministri eius in albis cũ amictibus induti incedãt: chorus autẽ in cappis nigris quotidĩ. Et cum ad locũ destinatũ puenerit pcessi. cadauer ipsum sacerdos aqua

benedicta aspgat et postea thurificet interim dicēdo psal. De profundis cla. vt s dictū est. ¶Deinde in redeūdo dn̄i deportatur corpus ad ecclesiā cātetur sequens ān. cantore incipiēte antiphona.

Subuenite. chorus prosequatur sancti de i occurri te angeli domi ni suscipi entes animam e ius offerentes e am in conspe ctu al tissi mi. V. Suscipiat te christus qui vocauit te et in sinu abrahe angeli deducant te. Repetatur ān. Subuenite. deinde dicatur ps. De profundis. et post vnūquēq̄ v. repetatur ān. et postea si necesse fuerit dicat eodē ordine. ps. In exitu. require postea in offi. sepul. deinde in introitu cimiterij vel citius inchoetur. R. Libera me dn̄e. et dicatur cum hoc v. tantū. Dies illa. require in Dirige. ante laudes. Nūq̄ portet eni corp9 alicui9 defuncti circa cimiteriū: sed directe in ecclesiam et si corpus canonici vel alterius magnatis fuerit in cho. deferatur: sin autē extra chorū in eccl'ia post or. relinquatur. ¶In introitu ecclesie dicitur hec ān. cantore incipiente ān.

In paradisum deducant te angeli in suum conuentū suscipiant te martyres et perducant te in ciuitatē sanctam hierusalem. V.

Requiem eternam dona eis domine: & lux perpetua luceat e is.

Repetat aña In paradisuȝ qua finita. sequatur.

Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie leyson.

Deinde aspgat sacerd. aqua bñdicta corpus defuncti / et thurificet: rogās astantes orare pro aīa defuncti ita dicēs Pro aīa N. & pro aīabus omniū fidelium defunctorū. Pater noster. Et ne nos. A porta inferi. Erue domine animas eorum. Non intres in iudiciū Quia nō iustificabit in conspectu. Dñs vobiscū. Oremus. Orō

Suscipe domine seruum tuum in bonum habitaculū: et da ei requiem in regno celesti hierusalē: vt in sinu abrahe patriarche tui collocatus resurrectionis diem prestoletur: & inter resurgentes ad gloriam resurgat: et cum benedictis ad dexterā dei venientibus veniat: et cum possidentibus vitam eternam possideat. Per christum. Anima eius et anime omnium fidelium defunctorum per dei misericordiam in pace requiescant. Amen. Deinde dicantur solenniter vigil. mortuorum & postea completo. de die more solito. Ubi vero in die sepulture deportetur corpus ad ecclesiam tunc immediate post predictam orōnē. Suscipe do. dicatur commendatio animarū solenniter: vt infra post vigilias mortuorum patebit & finito ps. Domine probasti. statim incipiatur missa pro defunctis. Deinde exeat sacerdos cum stola et aqua benedicta ad locum vbi sepeliendus est mortuus et signo crucis signet locum: et postea aspergat aquam benedictam. Deinde accipiat sacerdos fossorum vel aliud instrumentum & aperiat terram in modum crucis ad longitudinem et latitudinē corporis defuncti dicens. Aperite mihi portas iustitie & ingressus in eas confitebor domino: hec porta domini iusti intrabunt in eam.

Dicantur autē vigilie mortuorū quoti. cum missa in capi. in crastino vsq ad vigil. natiuitatis dñi nisi in festi. ix. lec. et a crasti. octa. epypha. vsq ad. iiij. feriam ante pascha: et in ipsa iiij. feria fiāt vigi. mortuorum cū. ix. lec. in conuētu cū missa in crasti.

nisi aliquod duplū festum impediat: et tunc fiat predictū seruitiū in aliqua die precedent. ipsius ebdomade que ad hoc vacauerit: videlicet in dñica vel in secūda feria: et sic compleatur seruitium mortuorū vsqȝ ad octauas pasche / nisi corpus presens forte contigerit. ¶ Post octa. vero pasche nō fit seruitiū mortuorū in conuentu: nisi corpus presens affuerit: vel dies anniuersari⁹ vel dies tricēnalis contigerit vsqȝ in crastinū sancte trinitatis. In crastino aūt sancte trinitat. et ab hinc quotidie fiant vigi. mortuorꝫ vsqȝ ad aduentum dñi: nisi per octauas / et in octauis assumptionis et natiuitatis beate marie: et dedicatio. ecclesie. Canonico vero defuncto / statutum est triginta dierū in conuentu obsequiū fieri: et triginta psalteria separatim a quocunqȝ presbitero vnumquemqȝ presbyterorū ac reliquos vero cuiuscunqȝ ordinis sint viginti psalteria cantare: et ab vnoquoqȝ in ebdoma. sua priuatim eius anniuersa. celebrare. Impediuntur autē debit. vigil. mortuorum per totum annum per festa duplicia in primis ꝑ secundis vesperis nisi corpus presens affuerit et in octa. die epypha. et in alijs octauis quando dicitur hymnū. Saluator mundi. In omnibus etiam alijs festis. ix. lec. et in dñicis ꝑ in festis triū lectionū et in octa. in quibus chorus regitur in primis vesperis tantū. Similiter fiat in cōmemoratione beate marie et sancti loci. Fiant autē vigil. mortuorꝫ cum. ix. ps. ix. añis. ix. lect. quandocūqȝ corpus adest presens vel quādo dies in anniuersa. vel dies tricēnal. contigerit nisi in tēpore paschali. In paschali vero tempore domini. iij. psalmi et. iij. lect. cū tribus añis. super psalmos ante lectio. qualiscunqȝ nocturnus dicitur: et omnes añe. super psalmos ad vesperas scȝ Placebo. et omnes añe. super psalmos in laudibus dicant. Post octauas vero pasche in quacunqȝ fer. inchoetur officiū mortuorꝫ incipiatur añ. primo nocturno ꝑ cōpleantur duo sequentes nocturñ. in eadem ebdoma. si fieri potest: siue autē fieri potest siue nō: deinceps nō seruetur ordo noct. sed feriarꝫ in hoc tempore sicut in alijs temporibus obseruetur. Ita tamen ꝙ quādocunqȝ fit seruitium pro corpore presenti cuiuscunqȝ fuerit: et in anniuersa. et trigint. episcoporū in predicto tempore semper añe. ps. v. lectioñ. et duo ℟ia. dicantur de primo nocturno. Sciendum est: ꝙ in tempore paschali: semper erit tertiū. ℟ Libera me domi

ne de morte. cū hijs tribus v. scȝ Dies illa. v. Quid ergo. v. Nūc christe. Quandocūqȝ dicat hoc predictū ℟ Libera me dñe. semp reincipiat post vltimū v. In anniuersarijs vero episcoporū/ et quandocūqȝ corpus adest presens et in die animarū tantū terciū. sextum: et nonū ℟. debent repeti ab illis clericis qui v. Resp. cantauerunt. In quotidianis obsequijs mortuorū/ videlicet quando corpus non est presens vel dies anniuersa. vel tricennal. non habetur: tunc fiant vigilie mortuorum cum tribus lectioñ. tantum: et ix. psis et vna sola aña. super psalmos hoc modo. Ad vesperas vna sola añ. scȝ Placebo. ps. Dilexi. ps. Ad dominū cum tribularer cla. ps. Leuaui. ps De profundis. ps. Confitebor. iij. Repetita añ. post psalmos: dicat sacerdos executor officij. v9. A porta inferi. ℟. Erue dñe. añ. Audiui vocē. ps. Magnificat. Sequatur. Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater noster. Deinde sine pronūciatione. Et ne nos. Dicat iste psalm9 sine nota Landa anima mea. finito ps. dicat sacerd. loco nec habitu mutato v. Requiē eternā. Et lux. A porta. Erue dñe. Credo videre. In terra viuentiū. Dñs vobiscū. Et cū spū tuo. tres orones dicantur tam ad Placebo. q̄ ad Dirige sub determinatione quarū j. pro epis. ij. pro fratribus et sororibus. iij. generalis. Et dicātur iste orationes ad Placebo. per totum annū. Orō. Deus qui inter apostolicos. Orō. Deus venie. Orō. Fideliū deus. nō dicat Dñs vobiscū. neqȝ Requiescāt in pace. sed statim sine Inuit. incipiat añ Dirige. tamen quādo Dirige. non dicat statim post Placebo vt in xl. et quādo or. predicte dicant in lau. vt a die aiarū vsqȝ ad iiij. feria ante pascha: tunc dicat ab ipso sacerdote executore officij v. Requiescant in pace. sine Dñs vobiscum. post or. ad Dirige. super omnes pos ante lectio. hec sola aña. Dirige. ps. Uerba mea. ps. Dñe ne in furore. j. ps. Domine deus meus. ps. Domin9 regit. ps. Ad te dñe leuaui. ps. Dominus illuminatio. ps. Expectans. ps. Beatus qui intelligit. ps. Queadmodū. repetita aña. post pos sacerdos executor officij dicat v. Complaceat tibi domine vt eruas me. ℟. Domine ad adiuuandū me respice. Pater noster. Deinde dicat sacerd. in audiētia. Et ne nos. Chorus. Sed libera nos. Similiter in audientia omnes lect. legantur in secūda forma. v. quoqȝ Resp. ab ipsis lectoribus dicantur: ita q̄ j. et. iij.

lect. ex parte chori legant et. ij. lect. ex altera parte: et hec omnia sine nota dicant: statim post vesp. de die et de sctā maria ante cōpletoriū de die. in lect. legendis et Rꝫis. cantandis ordo feriarum seruet. videlicet die dñica / et feria. iiij. lect. et Rꝫia. de. j. noct. ꝗ. ij. et. v. fer. lec. et Rꝫia. de. ij. noct. ꝗ. iij. et vj. fer. lec. ꝗ Rꝫia. de. iij. noc. ita tamē ꝙ semper in. iij. et. vj. fer. sit tertiū Rꝫ. Libera me dñe de vijs inferni. in obsequijs mortuorū. cū. ix. ps. et. iij. lect. tertiū Rꝫ. nunꝙ repetatur ante laudes quādo sequunt laud. continue / vt a festo sancte trinitat. vsqꝫ ad festū omniū sanctorū dicat sacerdos hunc v. Requiescāt in pace. Rꝫ. Amen. In laudibus hec sola añ. Exultabunt domino. ps. Miserere. ps. Te decet. ps. Deus deus meus. ps. Ego dixi. ps. Laudate dñm de celis. Repetita añ. post ym. dicat sacerdos v. Requiem eternā. Rꝫ. Et lux perpetua. añ. Ego sum. ps. Benedictus. sequat Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater noster. deinde sine pronūciatiōe Et ne nos dicatur sine nota iste ps. Exaltabo te. Deinde dicat sacerdos Requiem eternā. Et lux perpe. A porta inferi. Erue dñe. Credo videre. In terra viuentium. Dominus vobiscū. Oremus. Oratio. Deus cuius misericordie. Oratio. Inclina domine. ꝗ finiant sub vna determinatione sic. Per christū dñm nostrū. sequatur Oremus. Deinde dicunt orōnes pro defunctis familiaribus ad placitum: quibus expletis sequatur oratio generalis in audientia scꝫ Animabus quesumus dominē. que terminetur sic. Qui cum deo patre et spiritu sancto viuis et regnas deus. Per omnia secula seculorū. Amen. Requiescant in pace. Rꝫ. Amē. sine Dñs vobiscū. Quando laudes non sequuntur continue post lectiones / vt a die animarū vsqꝫ ad. iiij. feriā ante pascha. tunc nō dicat ante laudes versiculus. Requiescant in pace. sed post vltimum Rꝫ. dicat Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater noster. sine Et ne nos. deinde dicatur ps Exaltabo. sine nota cū v. et or. que dicende sunt ad laudes alio tempore. Laudes vero tūc dicunt post matuti. de die et de sancta scꝫ maria supradicto modo / et tūc post ps m. Bñdict9. dicit Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater nr̄. sine Et ne nos. cū ps. Uoce mea. ij. cū v. et or. que dicebant ad Placebo. et hec oīa tā ad Placebo ꝙ ad Dirige. sn̄ nota dicunt. ¶ Sciēdū est ꝙ qñcūqꝫ dr̄ seruī. mortu. in ꝯuētu nisi corp9

presens fuerit: vel anniuersarius epo͡rū vel decanorū: et nisi in die aiarū semp dicitur **Placebo.** sedendo vsqꝫ ad añ. post ps̄os: similiter fiat in laud. ad **Dirige.** vero per totū tēpus sedet chorus nisi dum añ. sup ps̄os ante lectiones dicit̄ vsqꝫ ad inceptionē lect. Ita tamē qd lect. et v. Resp̄ stando dicunt̄: et legātur ab illis clericis scilꝫ qui dicturi sunt tantū: chorus vero interim sedeat. In repetitione aūt noni Rꝫ. post vltimū v. stet chorus vsqꝫ ad. j. añ. incipiendā super laudes. Prostratus vero debet esse chorus in omni feria: quando de feria agitur extra tempus pascha. in vigil̄. mortuorū. iij. lect. ad **Placebo.** ex quo dicit̄ **Kyrie eleyson.** donec vltima oratio cōpleat̄: et ad **Dirige.** similiter dū dicit̄ **Pater noster.** ante lect. et post vltimū Rꝫ. quādo non sequūtur continue laudes et post ps̄m. **Benedictus.** eodem modo quo post ps̄m. **Magnificat.** ad **Placebo.** Et hoc sit generale per totū annum qꝫ quotiens fiūt genuflexiōes in choro ad vesperas vel ad matutinas diei: totiēs fiant in sequent. obsequijs mortuorum ꝙuis fiant. ix. lectionū nisi corpus presens fuerit: vel dies anniuersa. eiusdē ecclesie episcoporū tunc enim genuflectere chorum non licet: sed continue stare tenetur ad **Placebo.** quousqꝫ finiat̄ et etiā in singulis nocturnis ad **Dirige.** dum dicitur oratio dn̄icalis ante lect. et in laud. tantum ad primū ps̄m. scilꝫ. **Miserere.** et a versiculo ante ps̄m. **Benedictus.** quousqꝫ illius obsequij officiū expleatur. In reliqua psalmodia et in oibus alijs sedere debet. ¶ Sciendū est qꝫ in vigilia mortuorū nūꝙ fiunt prostrat̄. in paschali tempore: nec in aliquo festo. iij. lectionū vel. ix. lect. nec in cōmemoratiōe beate marie vel sancti loci. nec in octa. nec infra octa. sanctorū. ¶ Quando vero corpus adest presens et in anniuersarijs episcoporū omnes clerici stare tenent̄ ad **Placebo.** per totum tempus ad **Dirige.** vt in alio tempore ad laudes: similiter per totū tempus nisi ab inceptione psalmi **Te decet.** vsqꝫ ad v. ante **Benedictus dominus.** In vigi. quoqꝫ mortuorū. iij. lectiones extra tempus pascha. omnes versiculi dicant̄ a sacerdote executore officij loco nec habitu mutato. In vigilia mortuo. ix. lect. simplici. j. añ. super ps̄os ad **Placebo.** In superiori gradu inchoet̄. cet. oēs añ. in. j. forma discurrant excepta añ. sup **Magnificat.** et prima añ. sup ps̄os ad **Dirige.** et. j. añ. ad laud. et añ. sup **Bn̄dictus.** que in supiore gradu discurrant

Tres prime lectiones in prima forma legantur: loco nec habitu mutato: sua quoqȝ ℞ia. ab eisdem lectoribus cantētur. Tres medie lectio. in. ij. forma cum suis ℞is dicantur. Tres vltime lectiones in superiore gradu eodem modo cū suis ℞ijs dicantur. Ita tamen ꝙ secundus v̄. vltimi ℞ij. in eodem gradu ex opposito dicatur. Tertius similiter ex parte chori in eodem gradu dicatur: cetera vt predictū est sunt exequēda. ¶ Iste modus seruitij mortuorū locum habet in omni anniuersa. ꝗ triginta. post primū die triginta. ¶ In anniuersa. tamē simplici. canonicorū vltimū ℞. a duobus de superiori gradu dicatur ad gradū chori habitu non mutato cum suis tribus v̄. ¶ In prima quoqȝ die trigint. simplicis canonici eodem modo vltimū ℞. dicatur: sed tamen post vltimū v̄. ℞ij. ab ipsis cantoribus ad gradū chori repetatur responsorium et a choro percantetur. Preterea sexta lectio in superiore gradu cum suo responsorio dicatur. ¶ In anniuersarijs vero archidyaconorū et subdyaconorū vel succentorū modus seruitij fiat sicut in primo trigintal. simplicis canonici. ¶ In anniuersa. cantorū/thesaurar. cancellar. aut. que in simplicibus vigilijs solent esse in prima forma in secūda forma discurrant ceteris vt in die trigintalibus de canonico. ¶ In anniuersarijs decani simile seruitium obseruetur quod de ceteris personis / excepta ꝙ tertia lectio in secunda forma / quinta lectio in superiore gradu cum suo responsorio dicatur. ¶ De personis vero ecclesie in episcopos promotos in alijs ecclesijs fit seruitiū in eorum anniuersariorum iuxta dignitatis sue exigentiā quam ante promotionē in ecclesia Sarū habuerunt. ¶ De alijs vero episcopis extraneis et pro regibus pro quibus fit seruitium eo modo fiat quo in anniuersarijs canonic. simplic. ¶ Sciendum tamen est: ꝙ de alijs solummodo fit seruitiū in anniuersarijs que scribuntur in martilogio. Sciendum est autem quod in anniuersarijs. iiij. principaliū personarū excellentior sacerdos exequitur officiū. Episcopus vero in anniuersarijs epōrū predecessorū officiū exequitur. In anniuersa. et trigint. epōrū Sarū ecclesie totū seruitiū discurrit more duplicis festi scȝ Johannis baptiste habitus tamē non mutetur in legēdo vel cantando. Tabula etiā de lectionibus legendis et ℞ijs cantandis disponitur sicut in predicto festo: excepto ꝙ nullū ℞ in. a

tribus cantatur nisi nonum. Tertium quoqꝫ. vj. et. ix. repetātur ab illis clericis. qui v. responsoriorū cantauerunt: lectiones vero non in pulpito: sed ad gradū chori super lectrinū legantur. Executor tamen officij in orationibus dicendis / locum nō mutet nec habitum. Omnes autem versiculi dicantur et respondeātur sub eodem tono quo in tribus noctibus ante pascha: sed in audiētia non respondeantur. ¶ In omnibus alijs anniuersarijs et trigintalibus. j. aña. super primum psalmum ad **Placebo.** in superiore gradu inchoetur. cetere omnes añe in secunda forma discurrant per ordinem excepta aña super psalmū **Magnificat.** et. j. aña. super primū psalmū. ad **Dirige.** et. j. aña ad laudes et añ. super **Benedictus.** que in superiore gradu discurrāt. Sex prime lectiones in. ij. forma legantur loco nec habitu mutato v. quoqꝫ Resp. ab eisdem lectoribus cantentur. Septima lectio cum v. Rꝫ. sui ꝫ sic deinceps in superiore gradu supradicto modo discurrant. Ita tamen ꝙ. ix. Rꝫ. a duobus de superiore gradu cātetur ad gradū chori habitu non mutato cū suis v. ¶ Et sciendum est quod semper dicatur a sacerdote. **Et ne nos.** post **Pater noster.** ante inceptionem lectionis quandocunqꝫ dicatur seruitium mortuorū tam. iij. ꝙ. ix. lectio. Omnes vero v. ab aliquo sacerdote de superiore gradu dicantur sub eodē tono qui in tribus noctibus ante pascha loco nec habitu mutato vel ab executore officij et respondeat chorus supradicto modo. ¶ Quando vero fit seruitiū pro corpore presenti non pro canonico omnes añ. preter quinqꝫ pricipales in secunda forma supradicto modo discurrāt due prime lect. cum suis Rꝫ. in. j. forma. iij. et. iiij. in. ij. forma. v. ꝫ sic deinceps in superiore gradu. Singula vero Rꝫia. a duobus ad caput defuncti ad orientem conuersis habitu non mutato cantentur: vltimum vero responsorij a tribus cū repetitione canteẜ loco habitu supradicto. Ita tamē ꝙ ab ipsis cantoribus cantetur et inchoetur. Singuli vero versiculi a duobus pueris ibidem dicantur habitu non mutato: non respondeantur in audientia quando dicitur a duobus: cetera vt in alijs vigiẜ. predictis.

Requiem eternam dona eis domine. Et lux per-

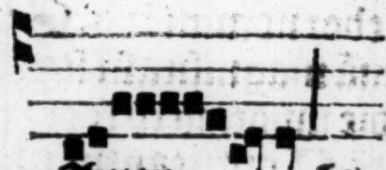
Si vero fuerit corpus canonici cuiuscunq eodē modo fiat seruitiū sicut in anniuersa. eporū eiusdē ecclesie. ¶ In vigi. mortuor ad vel. sine petua luceat eis. Deus in adiuto. incipiat in supiore gradu. añ.

Placebo. Amē. ps. Dilexi quoniam exaudiet dominus Quia inclinauit aurem suam mihi: et in diebus meis inuocabo. Circundederūt me dolores mortis: et pericula inferni inuenerunt me. Tribulationem et dolorē inueni: et nomen dñi inuocaui. O dñe libera animā meam/ misericors dominus et iustus: et deus noster miseretur. Custodiēs paruulos dominus: humiliatus sum et liberauit me. Conuertere anima mea in requiē tuā: quia dñs benefecit tibi. Quia eripuit animā meā de morte oculos meos a lachrymis pedes meos a lapsu. ¶ Iste sequens v. scz Placebo domino in regione viuorum. eo q idem est cum aña. sequenti non dicatur pro versū nisi tantū in quotidianis obsequijs mortuorū quando vna sola Añ. dicitur sup psal. sed finito vsu Quia eripuit. immediate sequatur Aña.

Placebo domino in regione viuorū. Aña. Heu me. Amen. ps.

Ad dñm cum tribularer clamaui: et exaudiuit me. Domine libera animā meā a labijs iniquis: et a lingua dolosa. Quid detur tibi aut quid apponatur tibi: ad linguam dolosam. Sagitte potentis acute: cum carbonibus desolatorijs. Heu mihi quia nicolatus meus plongatus est: habitaui cū habitantib9 cedar multū incola fuit aia mea. Cū his qui oderunt pacē eram pacificus cum loquebar illis impugnabant me gratis. Aña.

Heu me quia incolatus meus prolongatus est. v9. Dominus

Amen. ps.

L Evaui oculos meos in montes: vnde veniet auxilium mihi. Auxiliu meum a domino: qui fecit celum et terram. Non det in commotionem pedem tuum: neq dormitet qui custodit te. Ecce non dormitabit neq dormiet qui custodit israel. Dominus custodit te dominus protectio tua: super manum dexteram tuam. Per diem sol non vret te: neq luna per nocte. Dominus custodit te ab omni malo: custodiat animam tuam dominus. Dominus custodiat introitum tuum et exitum tuum: ex hoc nunc et vsq in seculum. Antiphona.

Dominus custodit te ab omni malo custodiat animam tuam

dominus. Aña. Si ini qui tates. Amen. Psalmus.

D E profundis clamaui ad te domine: domine exaudi vocem meam. Fiant aures tue intendentes: in vocem deprecationis mee. Si iniquitates obseruaueris domine: domine quis sustinebit. Quia apud te propiciatio est: et propter legem tuam sustinui te domine. Sustinuit anima mea in verbo eius: sperauit anima mea in domino. A custodia matutina vsque ad noctem: speret israel in domino. Quia apud dominu misericordia et copiosa apud eum redemptio. Et ipse redimet israel: ex omnibus iniquitatibus eius. Antiphona.

Si i ni quita tes obseruaueris domine: domine quis sustine-

bit. Aña. Ope ra. Amen. ps.

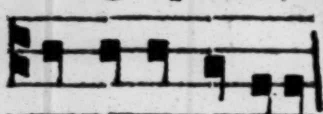
C Onfitebor tibi domie in toto corde meo: qm audisti verba oris mei. In conspectu angelorum psallam tibi: ado

rabo ad templum sanctum tuum/et confitebor nomini tuo. Super misericordia tua et veritate tua: quoniã magnificasti super omne nomen sanctum tuũ. In quacunq; die invocavero te exaudi me: multiplicabis in anima mea virtutẽ. Confiteantur tibi domine omnes reges terre: quia audierũt omnia verba oris tui. Et cantent in viis domini: quoniam magna est gloria domini. Quoniã excelsus dñs et humilia respicit: et alta a longe cognoscit. Si ambulavero in medio tribulationis vivificabis me: et super iram inimicorum meorum extendisti manum tuam: et salvum me fecit dextera tua. Dominus retribuet pro me: domine misericordia tua in seculum: opera manuum tuarum ne despicias.

An. Opera manuum tuarum domine ne despicias.

Deinde dicit' versicul' hoc modo.

℣. Erue domine animas eorum.

A porta inferi.

¶ Et sciendum est: q quandocunq; corpus presens fuerit et in anniversariis et trigintalibus episcopor. Sarum ecclesie: et in die animarum omnes ℣. tam ad Placebo. q̃ ad Dirige a duobus pueris pariter stãtibus ad orientem conversis habitu non mutato/sub tono supradicto cantentur: et sub silentio respondeantur. Ita q in anniversariis et trigintalibus episcoporum/et in die animarum ad gradũ chori in medio: et quandocunq; corpus presens affuerit ad caput defuncti dicantur. ¶ In omnibus vero aliis anniversariis et trigintalibus et quando ultimo fit servitium mortuorum ante pascha. omnes ℣. ab aliquo sacerdote in superiori gradu vel ab executore officii loco nec habitu mutato sub tono supradicto dicantur: et tunc semper respondeat chorus sub hoc tono. Responsoriũ.

Erue domine animas eorum. An. Audivi vocẽ. Amen. ps.

Magnificat anima mea dñm. Et exultavit spiritus meus in deo salutari meo. Quia respexit humilitatẽ ancille sue ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Quia

fecit mihi magna qui potens est: et sanctum nomen eius. Et misericordia eius a progenie in progenies: timētibus eū. Fecit potentiam in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui. Deposuit potētes de sede: et exaltauit humiles. Esurientes impleuit bonis: et diuites dimisit inanes. Suscepit israel puerū suum: recordatus misericordie sue. Sicut locutus est ad patres nostros abraham et semini eius in secula. ¶ Nunq̄ eni thurificetur corpus alicuius defuncti ad Placebo domino. vel ad Dirige domine. secundum vsum ecclesie Sarum. Antiphona.

Audiui vocē de celo dicentem: beati mortui qui in domino mo-

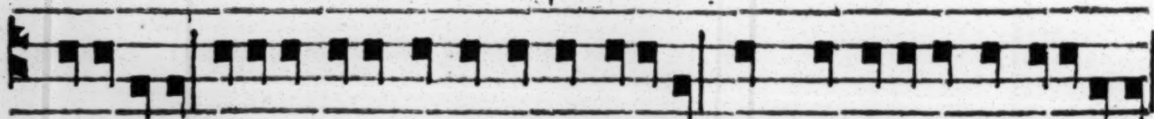

riuntur. Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater nr̄. Deinde sine pronūciatiōe. Et ne nos. dicat iste ps. sine (nota.

Lauda anima mea dominum: laudabo dominum in vita mea: psallam deo meo q̄diu fuero. Nolite confidere in principibus: nec in filijs hominum: in quibus non est salus. Exibit spiritus eius et reuertetur in terram suam: in illa die peribunt omnes cogitationes eorum. Beatus cuius deus iacob adiutor eius spes eius in domino deo ipsius: qui fecit celum et terram mare et omnia que in eis sunt. Qui custodit veritatem in seculum facit iudicium iniuriam patientibus dat escam esurientibus. Dominus soluit compeditos: dominus illuminat cecos. Dominus erigit elisos: dominus diligit iustos. Dominus custodit aduenas pupillum et viduam suscipiet et vias peccatorum disperdet. Regnabit dominus in secula deus tuus syon: in generatione et generationem. ¶ Finito psalmo: dicat sacerdos loco nec habitu mutato hunc versiculum sequentem. Versus.

Requiē eternā dona eis dn̄e. Et lux perpetua luceat eis. A por-

ta inferi. Erue domine animas eorũ. Credo videre bona dñi.

In terra viuentiũ. Dñs vobiscũ. Et cum spiritu tuo. Oremus. Sciendum est ꝙ quandocũqꝫ corpus adest presens nisi fuerit episcopi: regis: regine: vel alterius magnatis semper dicantur sub tono sequenti et sub vna cõclusione tam ad **Placebo.** ꝙ ad **Dirige.** quatuor orationes: quarũ prima sit pro corpore presenti. Secũda pro episcopis. Tertia pro fratribus et sororibus. Et quarta generalis. ¶ Si vero eodẽ die dies anniuersarius vel trigintale alicuius non cõplet. cõtigerit: tunc sit secũda oratio pro illo anniuersario vel trigintali: tertia pro fratribus et sororibus: et quarta generalis. Et si trigintale simul cum anniuersario eodem die contigerit: tunc sit secũda oratio pro illo trigintali: tertia pro anniuersario: et quarta generalis. ¶ Tamen hoc nõ vsitatũ est in ecclesia Sarũ: immo differãtur ibidẽ huiusmodi solennitates: et vnaquaqꝫ per se solennitas celebret: licet in ecclesiis parrochialibus fieri non valeat. ¶ Similiter in oĩbus anniuersariis vel trigintalibus semper dicantur quatuor orationes sub vna conclusione: tam ad **Placebo.** ꝙ ad **Dirige.** quarum prima sit pro illo anniuersario vel trigintali: secunda pro episcopis: tertia pro fratribus et sororibus: et quarta generalis. ¶ Pro corpore presenti cuiuscunqꝫ fuerit tam ad **Placebo** quam ad **Dirige** dicitur hec Oratio.

Deus cui proprium est misereri semper et parcere te supplices deprecamur pro aĩa famuli tui vel famule tue N. quã hodie de hoc seculo migrare iussisti: vt nõ tradas eã in man⁹ inimici nec obliuiscaris in finẽ: sed iubeas illã ab angelis sanctis suscipi: atqꝫ ad regionẽ viuorũ perduci: et quia in te sperauit et credidit: sanctorũ tuorũ mereat societate leta ri.

In anniuersario de quocunqꝫ fuerit ad **Placebo** tantum dicatur hec sequens Oratio.

Deus indulgentiarũ dñe da anime famuli tui vel famule tue N. cuius vel

quorũ anniuersariũ depositionis diem cõmemoramus refrigerij sedem/quietis beatitudinem/luminis claritatem. ¶ Pro trigintali complendo vel completo seu commemoratione vnius defuncti vel plurimorꝝ tam ad Placebo. ꝙ ad Dirige. dicitur hec Oro.

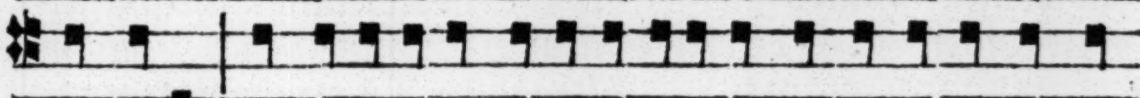
DEus cui propriũ est misereri semper et parcere/propiciare aĩe famuli tui vel famule tue N. et omnia eius pctã dimitte: vt mortis vinculis absolutus vel absoluta: transire mereatur ad vitam. ¶ Pro epis defunctis ad Placebo. tãtũ dicit̃ ista Oro.

DEus qui inter apostolicos sacerdotes famulos tuos pontificali fecisti dignitate censeri/presta quesumus: vt quorum vicem ad horam gerebant in terris: eorum perpetuo consortio letentur in celis. ¶ Pro fratribus ⁊ sororibus nostris ad Placebo. tantum dicitur ista sequens Oratio.

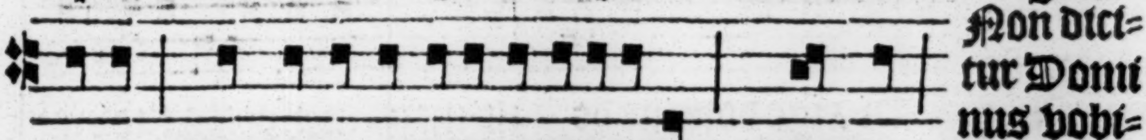
DEus venie largitor et humane salutis auctor quesumus clementiam tuam: vt nostrarum congregationũ fratres ⁊ sorores qui ex hoc seculo transierunt: intercedente beata maria semper virgine ⁊ beato michaele archangelo cum omnibus sanctis ad perpetue beatitudinis consortium peruenire concedas.

¶ Oratio generalis ad Placebo. tantum dicatur ista Oratio.

FIdeliũ deus omniũ conditor et redemptor animabus omniũ fideliũ defunctorꝝ remissionẽ cunctorꝝ tribue peccatorꝝ vt indulgentiã quã semper optauerũt pijs supplicationibus con

sequãtur. Qui cũ de o patre et spiritu sancto viuis et regnas

de us. Per omni a secula seculorũ. ℟. Amen.

Non dicitur Dominus vobiscum. neq̃ Requiescãt in pace. sed absq̃ interuallo incipiant matutine mortuorũ: vt patet inferius. Tamen quãdocũq̃ non dicitur Dirige. statim post Placebo. vt in die animarũ et in .xl. ⁊ quando orationes predicte dicuntur in laudibus: vt a die aĩarum vsq̃ ad quartam feriam ante pascha: tũc finita orõne Fideliũ. vt supradictũ est: statim dicat sacerd. executor officij sine Dñs vobi. hoc modo.

¶ In quotidianis tamen obsequijs mortuorum tertia lectio semper sine nota dicit et Requiescant in pace. ℟ Amen. respondeatur. Ad matutinas mortuorum non dicitur Domine labia. nec Deus in adiutoriũ. sed sine Inuitatorio et sine psal. Uenite. incipiant aña. in superiori gradu hoc modo. In primo nocturno. Antiphona.

Uerba mea auribus percipe domine: intellige clamorem meũ Intẽde voci orationis mee: rex me⁹ Di ri ge. Amen. ps. et deus meus. Quoniam ad te orabo dñe: mane exaudies vocẽ meã. Mane astabo tibi et videbo qm̃ nõ deus volẽs iniquitatẽ tu es. Neq; habitabit iuxta te malign⁹ neq; permanebũt iniusti ante oculos tuos. Odisti oẽs qui operantur iniquitatẽ pdes oẽs qui loquunt mẽdaciũ. Uirũ sanguinũ et dolosum abhominabit dñs: ego aũt in multitudine mie tue. Introibo in domũ tuã adorabo ad templũ sanctũ tuũ in timore tuo. Dñe deduc me in iusticia tua pter inimicos meos: dirige in cõspectu tuo viã meã. Qm̃ nõ est in ore eorũ veritas: cor eorũ vanũ est. Sepulchrũ patẽs est guttur eorũ linguis suis dolose agebãt iudica illos deus. Decidant a cogitationibus suis scdm multitudinem impietatũ eorum expelle eos: quoniam irritauerũt te dñe Et letentur omnes qui sperant in te in eternum exultabunt: et habitabis in eis. Et gloriabuntur in te omnes qui diligunt nomen tuum: quoniam tu benedices iusto. Domine vt scuto bone voluntatis tue coronasti nos. Aña.

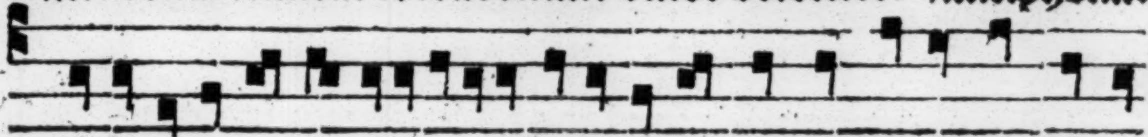

Di rige domine de us meus in cõspectu tuo viam

Domine ne in furore tuo arguas me: neq; in ira tua corripias me. Aña. Conuertere. Amen. ps. meam. Miserere mei domine quoniã infirmus sum: sana me dñe quoniã conturbata sunt ossa mea. Et anima mea turbata est valde: sed tu domine vsq; quo. Conuertere domine et eripe aĩam meã: saluũ me

fac propter misericordiã tuam. Quoniã non est in morte qui me mor sit tui: in inferno autẽ quis confitebit tibi. Laboraui in gemitu meo lauabo per singulas noctes lectũ meũ: lachrimis meis stratũ meũ rigabo. Turbatus est a furore oculus meus: inueteraui inter oẽs inimicos meos. Discedite a me omnes qui operamini iniquitatem: quoniã exaudiuit dñs vocem fletus mei. Exaudiuit dominus deprecationem meam: dominus orationẽ meã suscepit. Erubescant et conturbentur vehementer omnes inimici mei: conuertantur et erubescant valde velociter. Antiphona.

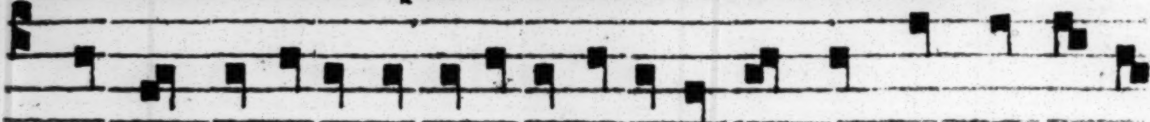
Conuertere domine et eripe animã meam: quoniam non est in

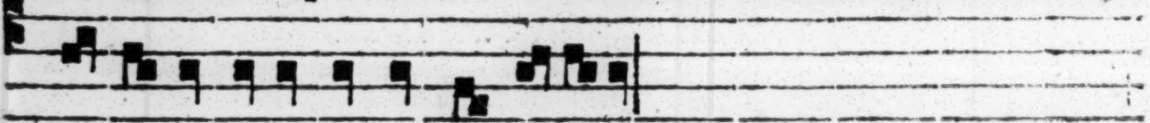
morte qui memor sit tu i. Añ. Nequando. Amen. Psalmus.

Domine deus meus in te speraui: saluũ me fac ex omnibus persequentibus me et libera me. Nequãdo rapiat vt leo animã meam: dum nõ est qui redimat neq̃ qui saluũ faciat. Domine deus meus si feci istud: si est iniquitas in manib⁹ meis. Si reddidi retribuẽtibus mihi mala: decidã merito ab inimicis meis manis. Persequatur inimicus animam meã: et cõprehendat et conculcet in terra vitam meam: et gloriam meã in puluerem deducat. Exurge domine in ira tua: et exaltare in finibus inimicorum meorum. Et exurge domine deus meus in precepto quod mandasti: et synagoga populorum circundabit te. Et propter hanc in altum regredere: dominus iudicat populos. Iudica me domine secundum iustitiam meam: et secundum innocentiam meam super me. Consumetur nequitia peccatorum et diriges iustum: scrutans corda / et renes deus. Iustum adiutorium meum a domino: qui saluos facit rectos corde. Deus iudex iustus fortis et patiens: numquid irascetur per singulos dies. Nisi conuersi fueritis gladiũ suum vibrauit: arcum suum tetendit et parauit illum. Et in eo parauit vasa mortis: sagittas suas ardentibus effecit. Ecce parturit iniustitiã concepit dolorẽ: et pe=

perit iniquitatem. Lacum aperuit et effodit eam: et incidit in fo ueam quā fecit. Conuertetur dolor eius in caput eius: et in verticem ipsius iniquitas eius descendet. Confitebor domino secū dum iusticiam eius et psallam nomini domini altissimi. Aña.

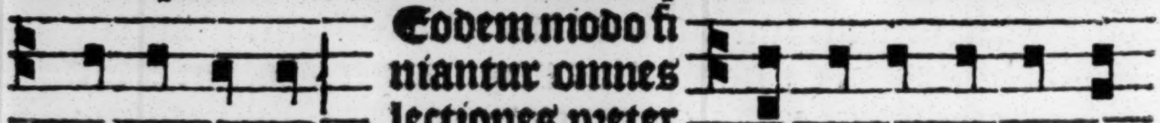

Nequando rapi at vt le o animam meam: dum non est qui

redimat/neq qui saluum faciat. ℣ A porta inferi. ℟. Erue domine animas eorum. Pater noster. ¶ Deinde dicat sacerdos in audientia sub tono consueto. Et ne nos inducas. Chorus simul iter in audientia sub eodem tono respōdeat. Sed libera nos a malo. quod per totum annum obseruetur in obsequijs mortuorum cum nota dicendis qualiscunq nocturnus dicitur ante lectionē/ ac etiam in die animarum. Non dicatur Jube domine benedicere. nec Tu autem domine. sed ex verbis lectio. finem faciant lectores vt infra patebit in lectione sequenti. Lectio prima.

Parce mihi domine/nichil enim sunt dies mei. Quid est homo quia magnificas eum: aut quid apponis erga eum cor tuum? Uisitas eum diluculo: et subito probas illum. Usq quo non parcis mihi: nec dimittis me vt glutiam saliuam meā? Peccaui. Quid faciam tibi o custos hominū? Quare posuisti me contrarium tibi: et factus sum mihimetipsi grauis? Cur non tollis peccatum meum: et quare non aufers iniquitatem meam? Ecce nunc in puluere dormio: et si mane quesieris Et finiatur sic.

non subsistam. Eodem modo finiantur omnes lectiones preter secūda lectio. ℟. Credo q redemptor

meus vi uit et in nouis si mo di e

de ter ra surre ctu rus sum. Et in carne me a

vide bo de um saluato rem me um

V. Quē visurus sum ego ipse et non ali us et oculi

mei con specturi sunt. Et in carne me. Lect. ij.

Tedet animā meā vite mee: dimittā aduersum me eloquium meū. Loquar in amaritudine anime mee: dicam deo: noli me condēnare. Indica mihi: cur me ita iudices? Nūquid bonū tibi videtur si calūnieris et opprimas me: opus manuū tuarū et cōsiliū impiorū adiuues? Nūquid oculi carnei tibi sunt: aut sicut videt homo et tu videbis? Nūquid sicut dies hoīs dies tui: et anni tui sicut humana sunt tēpora. Ut q̄ras iniq̄tatē meā et pctm̄ meū scruteris et scias q nihil impiū fecerim cū sit nemo q de manu tua

possit eruere. R. Qui lazarum resuscita sti a monumen-

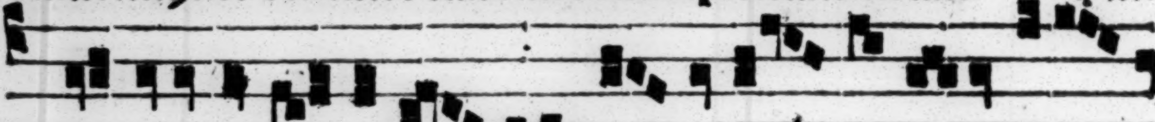
to feti dū. Tu eis do mi ne dona requi em

et lo cum indul genti e. V. Qui venturus es

iudicare viuos et mortu os et secu lũ per i gnem.

Manus tue dñe fecerunt me et plasmauerũt me totum in circuitu: et sic repente precipitas me. Memẽto queso ꝙ sicut lutum feceris me: Tu eis. Lc̃. iij. et in puluerem reduces me Nonne sicut lac mulsisti me: et sicut caseum me coagulasti: Pelle et carnibus vestisti me: ossibus et neruis compegisti me. Uitam et misericordiã tribuisti mihi: et visitatio tua custodiuit spiritum meum. ℟ iii.

Domine quãdo vene ris iu dica re terrã vbi me

abscon dã a vultu i re tu e. Quia pec-

caui ni mis in vita me a. v. Commissa mea

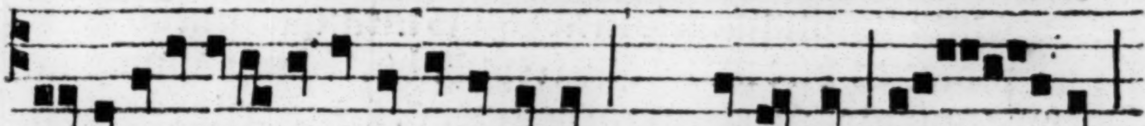
pauesco et ante te erube sco dũ veneris iudicare noli me

condẽna re. Quia. Quandocunqꝫ corpus adest presens: et in anniuersa. eporũ tantum: ac etiã in die aĩarum repetatur. iij. vj. ℣. ix. ℟. ab illis clericis qui v. responsorij precedẽtis cantauerunt. In secundo nocturno. Antiphona.

In loco. Amen. Ps. Dominus regit me: et nihil mihi deerit: in loco pascue ibi me collocauit. Super aquam

refectionis educauit me:animam meam conuertit. Deduxit me super semitas iustitie:propter nomen suum. Nam et si ambulauero in medio vmbre mortis:non timebo mala quoniam tu mecum es. Virga tua et baculus tuus:ipsa me consolata sunt. Parasti in conspectu meo mensam : aduersus eos qui tribulant me. Impinguasti in oleo caput meum:et calix meus inebrians quã preclarus est. Et misericordia tua subsequetur me oĩbus diebus vite mee. Et vt inhabitẽ in domo dñi:in longitudinẽ dierũ. Añ.

In loco pascue i bi me collocauit. Añ. Delicta. Amen. ps.

AD te dñe leuaui aĩam meam: deus meus in te confido nõ erubescam. Neq3 irrideant me inimici mei: eteñ vniuersi qui sustinent te non confundent. Confundant oẽs iniqua agẽtes superuacue. Vias tuas dñe demonstra mihi: ⁊ semitas tuas edoce me. Dirige me in veritate tua et doce me: quia tu es deus saluator meus et te sustinui tota die. Reminiscere miserationũ tuarũ dñe:et miarũ tuarũ que a seculo sunt. Delicta iuuentutis mee:et ignorãtias meas ne memineris. Secundũ miam tuã memento mei tu:pter bonitatẽ tuã dñe. Dulcis et rectus dñs propter hoc : legẽ dabit delinquẽtibus in via. Diriget mãsuetos in iudicio:docebit mites vias suas. Vniuerse vie dñi mĩa et veritas:requirentibus testamentũ eius/⁊ testimonia eius. Propter nomen tuũ dñe propiciaberis peccato meo:multũ est eñ. Quis est homo qui timet dñm:legẽ statuit ei in via quam elegit. Anima eius in bonis demorabit et semẽ eius hereditabit terrã. Firmamentum est dominus timentibus eum:⁊ testamentum ipsius vt manifestetur illis. Oculi mei semper ad dominũ: quoniã ipse euellet de laqueo pedes meos. Respice in me et miserere mei: qa vnicus et pauper sum ego. Tribulationes cordis mei multiplicate sunt:de necessitatibus meis erue me. Vide humilitatẽ meã ⁊ laborẽ meũ:⁊ dimitte vniuersa delicta mea. Respice inimicos meos quoniã multiplicati sunt:et odio iniquo oderunt me. Custodi animã meã ⁊ erue me: non erubescam quoniã speraui in te. Innocentes et recti adheserunt mihi: quia sustinui te. Libera

deus israel ex omnibus tribulationibus suis. Aña. Delicta iuuentutis mee et ignorantias meas: ne memineris domine. Añ. Credo videre. Amen. Psalmus.

Dominus illuminatio mea ꝯ salus mea: quē timebo. Dñs protector vite mee: a quo trepidabo. Dum appropiant super me nocentes: vt edant carnes meas. Qui tribulāt me inimici mei: ipsi infirmati sunt et ceciderunt. Si consistant aduersum me castra: non timebit cor meū. Si exurgat aduersum me pliū: in hoc ego sperabo. Unam petij a dño hanc requiram: vt inhabitem in domo domini omnibus diebus vite mee. Ut videam voluntatem domini: et visitem templum eius. Quoniā abscondit me in tabernaculo suo in die malorum: protexit me in abscondito tabernaculi sui. In petra exaltauit me: et nunc exaltauit caput meum super inimicos meos. Circuiui et immolaui in tabernaculo eius hostiam vociferationis: cantabo et psalmum dicam domino. Exaudi domine vocem meam qua clamaui ad te: miserere mei et exaudi me. Tibi dixit cor meum exquisiuit te facies mea: faciem tuam domine requiram. Ne auertas faciem tuam a me: ne declines in ira a seruo tuo. Adiutor meus esto ne derelinquas me: neqꝫ despicias me deus salutaris meus. Quoniā pater meus ꝯ mater mea dereliquerunt me: dñs autē assumpsit me. Legē pone mihi dñe in via tua: ꝯ dirige me in semita recta ꝑpter inimicos meos. Ne tradideris me in aīas tribulātiū me: qm̄ insurrexerūt in me testes iniqui: ꝯ mētita est iniqtas sibi. Credo videre bona dñi: in terra viuentiū. Expecta dñm viriliter age: ꝯ cōfortetur cor tuū ꝯ sustine dñm. Amen. Antiphona.

Credo videre bona domini in terra viuentium. ℣. In memoria eterna erūt iusti. ℟. Ab auditione mala non timebunt. Lectio quarta.

QUantas habeo iniquitates & peccata: scelera mea atque delicta ostēde mihi. Cur faciē tuā abscōdis: & arbitraris me inimicū tuū? Cōtra foliū quod vēto rapitur ostēdis potentiā tuam: et stipulā siccā persequeris. Scribis enim cōtra me amaritudines: et cōsumere me vis pctīs adolescētie mee. Posuisti in nervo pedem meū: & observasti omnes semitas meas: et vestigia pedum meorum considerasti. Qui quasi putredo cōsumendus sum et quasi vestimentum quod comeditur a tinea. Responsorium.

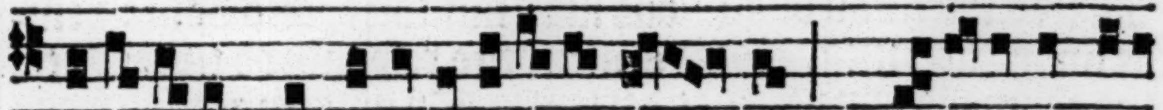
Heu mihi domine quia pecca ui ni mis in vita

me a quid faciam mi ser v bi fu giam ni si ad

te deus me us mise rere me i. Dum vene

ris in novissimo di e. V. A nima mea

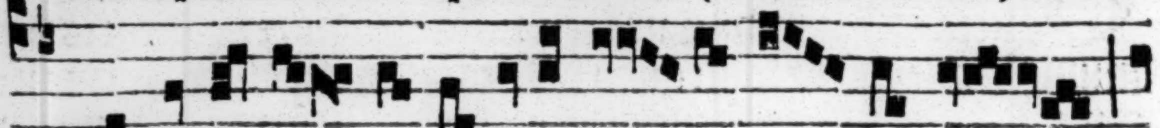

turbata est valde sed tu domine suc curre e i. Dum

Lectio quinta.

HOmo natus de muliere: brevi vivēs tempore: repletur multis miserijs. Qui quasi flos egreditur & conteritur et fugit velut umbra: et numquam in eodem statu permanet. Et dignum ducis super huiuscemodi aperire oculos tuos: et adducere eum tecum in iudicium? Quis potest facere mundū de immundo conceptum semine? Nonne tu qui solus es? Breves dies hominis sunt: numerus mensium eius apud te est. Constituisti terminos eius qui preteriri nō poterūt. Recede ergo paululū

ab eo vt quiescat donec optata veniat: et sicut mercenarii dies ei9

℞. Ne recorde ris peccata me a do mine Dñ

vene ris iudicare se culum per i gnẽ.

v9. Dirige do mine deus me us in cõspectu tuo

vi am me am Dum vene ris. Lectio sexta.

Quis mihi hoc tribuat vt in inferno protegas me: et abscõdas me: donec pertranseat furor tuus Et constituas mihi tempus in quo recorderis mei: Putas ne mortuus homo rursum viuat: Cunctis diebus quibus nunc milito: expecto donec veniat immutatio mea. Vocabis me: et ego respondebo tibi. Operi manuum tuarum porriges dexteram. Tu quidem gressus meos dinumerasti: sed parce peccatis meis. Responsoriũ.

Dñe secundũ actũ me um noli me iudi ca

re nihil dignum in cõspectu tu o e gi. I deo

de pre cor ma iestatem tu am vt tu deus

dele as iniquita tem me am. vꝰ.

Amplius laua me deus ab iniusti tia me a et a

delicto meo mũda me quia tibi so li pecca ui.

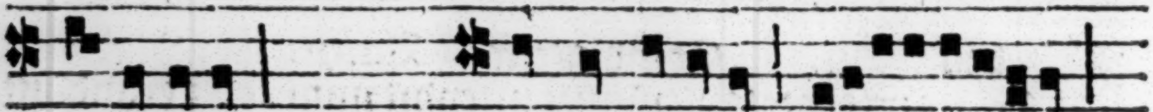

I deo Añ. Complaceat. Amen. Psalmus.

Expectans expectaui dñm: et intendit mihi. Et exaudiuit preces meas: ⁊ eduxit me de lacu miserie ⁊ de luto fecis. Et statuit supra petrã pedes meos: et direxit gressus meos. Et immisit in os meum canticum nouũ: carmen deo nostro. Uidebũt multi et timebunt: et sperabunt in domino. Beatus vir cuius est nomen domini spes eius: et non respexit in vanitates et insanias falsas. Multa fecisti tu dñe deus meus: mirabilia tua ⁊ cogitationibus tuis non est qui similis sit tibi. Annunciaui ⁊ locutus sum: multiplicati sunt super numerũ. Sacrificium ⁊ oblationem noluisti: aures autem perfecisti mihi. Holocaustum ⁊ pro peccato non postulasti: tunc dixi ecce venio. In capite libri scriptum est de me vt facerem voluntatem tuam deus meus volui: et legem tuam in medio cordis mei. Annunciaui iustitiam tuã in ecclesia magna: ecce labia mea nõ prohibebo dñe tu scisti. Iustitiam tuã non abscõdi in corde meo: veritatem tuam et salutare tuum dixi. Non abscondi misericordiam tuam et veritatem tuam: a consilio multo. Tu autem dñe ne longe facias miserationes tuas a me: misericordia tua et veritas tua semper susceperunt me. Qm̃ circumdederũt me mala quorũ non est numerus: comprehenderunt me iniquitates mee et non potui vt viderem.

Multiplicati sunt super capillos capitis mei: et cor meum dereli
quit me. Complaceat tibi domine vt eruas me: domine ad ad-
iuuandum me respice. Confundantur et reuereantur simul: qui
querunt animā meam vt auferant eam. Conuertantur retror-
sum & reuereantur: qui volunt mihi mala. Ferant confestim cō
fusionem suam: qui dicunt mihi euge euge. Exultent & letentur
super te omnes querentes te: et dicant semper magnificetur do-
minus qui diligunt salutare tuum. Ego autem mendicus sum
et pauper: dominus sollicitus est mei. Adiutor meus & protector
meus tu es: deus meus ne tardaueris. Antiphona.

Antiphona. Sana domine. Amen. Psalmus.

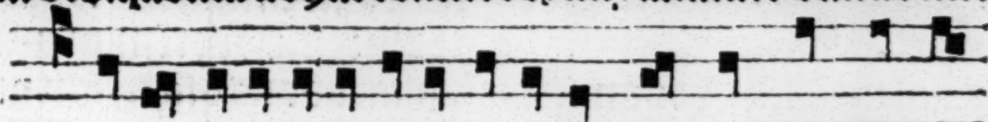
Beatus qui intelligit super egenum et pauperem: in die ma
la liberabit eum dominus. Dominus cōseruet eum et vi-
uificet eum et beatum faciet eum in terra: et non tradat eū in ani
mam inimicorum eius. Dominus opem ferat illi super lectū do
loris eius: vniuersum stratum eius versasti in infirmitate eius.
Ego dixi domine miserere mei: sana animam meā quia pecca
ui tibi. Inimici mei dixerunt mala mihi quando morietur & pe
ribit nomen eius. Et si ingrediebatur vt videret vana loqueba
tur: cor eius congregauit iniquitatē sibi. Egrediebat foras: & lo
quebat in idipsum. Aduersum me susurrabant oēs inimici mei:
aduersum me cogitabāt mala mihi. Verbū iniquū cōstituerunt
aduersum me: nūquid qui dormit nō adiciet vt resurgat. Etenī
homo pacis mee in quo speraui: qui edebat panes meos magnifi
cauit super me supplantationē. Tu aūt dñe miserere mei: et re-
suscita me et retribuam eis. In hoc cognoui quoniā voluisti me
quoniam non gaudebit inimicus meus super me. Me autē pro-
pter innocentiam suscepisti: & confirmasti me in conspectu tuo in
eternū. Bñdictus deus israel: a sclo & in sclm seculi fiat fiat. Aīi.

ps.

Quemadmodū desiderat ceruus ad fontes aquarū: ita desiderat anima mea ad te deus. Sitiuit anima mea ad deū fontem viuum: quando veniā et apparebo ante faciē dei. Fuerunt mihi lachryme mee panes die ac nocte: dum dicit mihi quotidie vbi est deus tuus. Hec recordatus sum et effudi in me animā meā: qm̄ transibo in locū tabernaculi admirabilis vsq3 ad domū dei. In voce exultationis et cōfessionis sonus epulātis. Quare tristis es anima mea: ꝛ quare cōturbas me. Spera in deo qm̄ adhuc confitebor tibi salutare vultus mei et deus meus. Ad meipsum aīa mea ꝯturbata est propterea memor ero tui de terra iordanis ꝛ hermonij a mōte modico. Abyssus abyssum inuocat: in voce catharactarū tuarum. Omnia excelsa tua ꝛ fluctus tui: super me transierunt. In die mādauit dñs miam suā: ꝛ nocte canticū eius. Apud me oratio deo vite mee: dicā deo susceptor meus es. Quare oblitus es mei: et quare ꝯtristatus incedo: dū affligit me inimicus. Dū cōfringūtur ossa mea: exprobrauerūt mihi qui tribulāt me inimici mei. Dū dicūt mihi per singulos dies: vbi est deus tuus. Quare tristis es anima mea: ꝛ quare conturbas me: Spera in deo: quoniā adhuc confitebor illi: salutare vultus mei et deus meus.

Antiphona.

℣. Requiē eter. ℟. Et lux perpetua luceat eis.

Lectio septima.

Spiritus meus attenuabitur: dies mei breuiabuntur: et solum mihi superest sepulchrum. Non peccaui: et in amaritudinibus moratur oculus meus. Libera me domine et pone me iuxta te: et cuiusuis manus pugnet contra me. Dies mei transierūt cogitationes mee dissipate sunt/ torquentes cor meum. Noctem

verterũt in diẽ: ⁊ rursum post tenebras spero lucẽ. Si sustinuero infernus domus mea est: et in tenebris straui lectulũ meũ. Putredini dixi Pater meus es: mater mea: ⁊ soror mea vermibus. Ubi est ergo nũc prestolatio mea ⁊ patiẽtia mea: tu es dñe de⁹ me⁹. ℞.

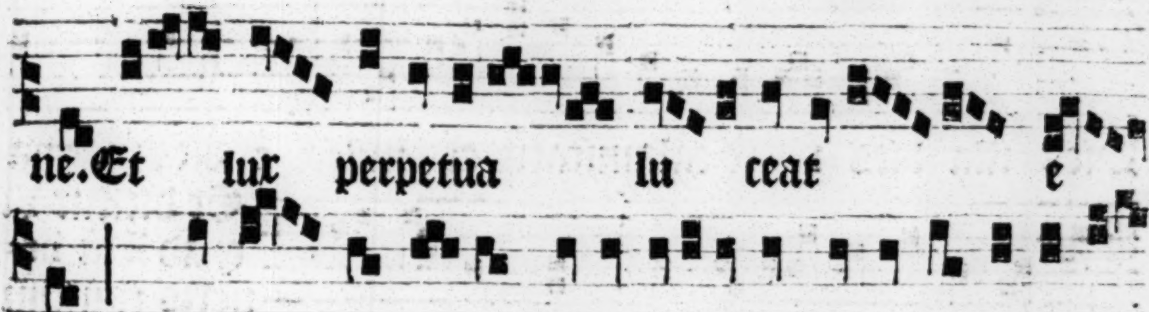

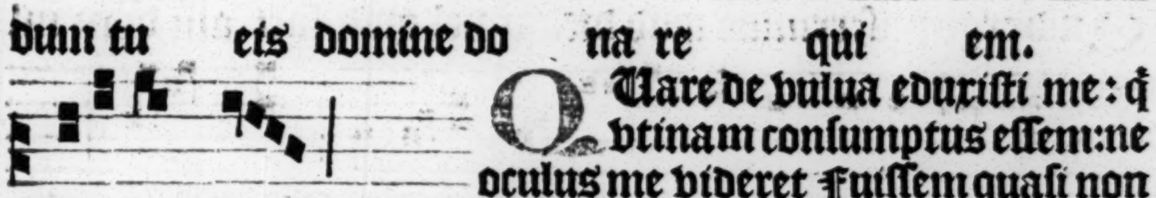
Lectio. viij.

Pelli mee consumptis carnibus adhesit os meũ: et derelicta sunt tãtũmodo labia circa dẽtes meos. Miseremini mei miseremini mei: saltẽ vos amici mei: quia manus dñi tetigit me. Quare perseq̃mini me sicut deus: et carnibus meis saturamini. Quis mihi tribuat: vt scribãtur sermones mei. Quis mihi det / vt exarẽtur in libro stilo ferreo aut plũbi lamina: vel celte sculpãtur in silice. Scio enim q̃ redẽptor meus viuit ⁊ in nouissimo die de terra surrectur⁹ sum: ⁊ rursum circũdabor pelle mea: ⁊ in carne mea videbo deũ saluatorẽ meũ. Quẽ visur⁹ sum ego ipse: et oculi mei cõspecturi sũt: ⁊ nõ ali⁹ Reposita est hec spes mea in sinu meo. ℞.

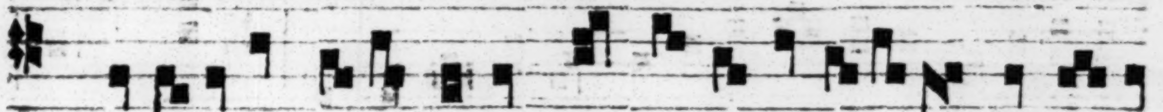

Lectio ix.

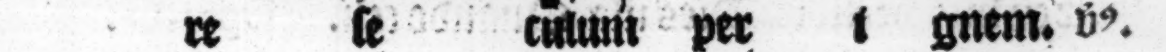
Quare de vulua eduxisti me: q̄ vtinam consumptus essem: ne oculus me videret Fuissem quasi non essem: de vtero translatus ad tumulū Nunq̄d nō paucitas dierū meorū finietur breui? Dimitte ergo me dn̄e vt plangā paululū dolorē meū: āteq̄ vadā ⁊ nō reuertar ad terrā tenebrosā ⁊ optā mortis caligine. terrā miserie ⁊ tenebrarū vbi vmbra mortis ⁊ nullꝰ ordo: sed sempiternꝰ horror inhabitās

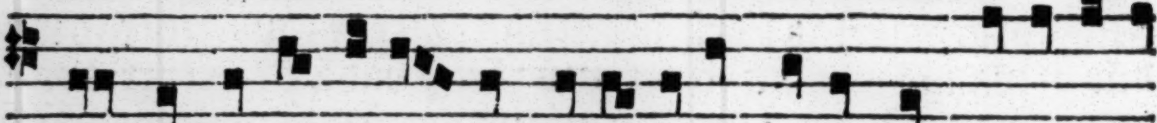

et amara val de. Quando ce li. Et dicitur vsq ad Dū veneris tantum Uersus.

boni perferam ante tan tum iudicem. Dum ve. vꝰ.

redimere perditos noli dampnare redemptos. Dum ve.

¶ Deinde repetatur ℟ Libera me dñe. ꝙ per totū annū obseruetur qñcūqȝ corpꝰ adest presens: & in anniuersarijs & trigintalibꝰ epõꝝ / & quattuor ꝑsonarū principaliū scȝ decani / cātoris / cācellarij / thesaurarij / & in die aiarū tātū. In oibus vero alijs vigilijs mortuorū in quibus dicitur predictū ℟. tūc finito vltimo ℣. non dicatur Dum veneris. sed statim reincipiatur ℟ Libera me domine. et repetatur vsqȝ in finē. ¶ Quandocūqȝ corpus adest presens in oibus anniuersarijs et trigintalibus / & quādo vltimo fit seruitiū mortuorū ante pascha: ac etiam in die animarū: semper erit predictum ℟ Libera me dñe de morte. vltimū: & semper dicitur cū tribus ℣. supradictis nisi in die aiarū tantū: tunc enim dicetur cū hijs versibus Dies illa. Quando celi. vt supra. vꝰ.

Ardentes ani me flent sine fi ne flent sine fine ambulan

tes per tenebras dicuntqꝫ singule ve ve ve quante sunt

tenebre. Dum ve. ℣. Creator omnium rerum deus qui me

de limo ter re formasti et mirabiliter sanguine proprio re=

demisti corpusqꝫ meum licet modo putrescat de sepulchro

facias in die iudicij resuscita ri exaudi exaudi me vt

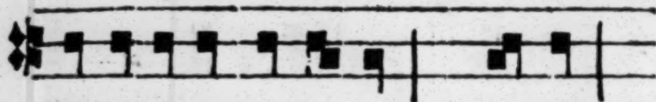
animam me am in sinu abrahe patriarche tu i iubeas

collocari. Dum ve.

¶ Deinde repetatur ℟. vt supra dictum est. In omni vero .iij. et vi. feria per annū quandocunqꝫ fuerit vigilia mortuorū cum .ix. psal. et .iij. lect. tantū: tūc sit hoc tertiū ℟. Libera me dn̄e de vijs inferni. Qui portas ereas cōfregisti et visitasti infernū et dedisti

eis lumen vt viderent te qui erant in penis tenebrarum. ℣. Clamantes et dicentes: aduenisti redemptor noster. Qui portas.

¶ Non repetatur hoc responsoriũ. Deinde dicat sacerdos executor officij ante laudes loco nec habitu mutato hunc versum.

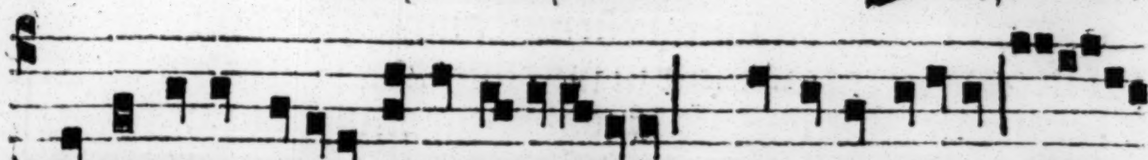
Requiescant in pace. ℟ Amen.

Iste versus predictus dicatur semper ante laudes supradicto modo nisi a die animarum vsqꝫ ad quartam feriam ante pascha / nam tunc non sequuntur laudes continue post Dirige. sicut infra patebit. In laudibus. Antiphona.

Exultabunt. Amen. ps.

Miserere mei deus secundũ magnã misericordiã tuã. Et secundũ multitudinẽ miserationũ tuarũ: dele iniquitatẽ meã Amplius laua me ab iniquitate mea: et a peccatis meis munda me. Quoniã iniquitatẽ meã ego cognosco et peccatũ meũ cõtra me est semper. Tibi soli peccaui et malũ coram te feci vt iustificeris in sermonibus tuis: et vincas cum iudicaris. Ecce enim in iniquitatibus cõceptus sum: ⁊ in peccatis cõcepit me mater mea Ecce enim veritatẽ dilexisti: incerta et occulta sapiẽtie tue manifestasti mihi. Asperges me domine ysopo et mundabor: lauabis me et super niuem dealbabor. Auditui meo dabis gaudium et leticiam: et exultabũt ossa humiliata. Auerte faciem tuam a peccatis meis: et omnes iniquitates meas dele. Cor mũdũ crea in me deus: et spiritũ rectũ innoua in visceribus meis. Ne proijcias me a facie tua: et spiritũ sanctum tuũ ne auferas a me. Redde mihi leticiam salutaris tui: et spiritu principali confirma me. Docebo iniquos vias tuas: et impij ad te conuertentur. Libera me de sanguinibus deus deus salutis mee: et exultabit lingua mea iusticiam tuam. Domine labia mea aperies: et os meũ annunciabit laudem tuã. Quoniã si voluisses sacrificiũ dedissem: vtiqꝫ holocaustis non delectaberis. Sacrificiũ deo spiritus contribulatus: cor contritum et humiliatum deus nõ despicies. Benigne fac domine in bona voluntate tua syon: vt edificentur muri hierusalem. Tunc acceptabis sacrificiũ iusticie oblationes et holocausta: tunc imponẽt super altare tuũ vitulos. Antiphona.

Te decet hymnus deus in syon: et tibi reddetur votum in hierusalē. Psalm⁹ Exaudi orationē meā: ad te oīs caro veniet. Verba iniquorū preualuerūt super nos: et impietatibus nostris tu ppiciaberis. Beatus quē elegisti et assumpsisti: inhabitabit in atriis tuis. Replebimur in bonis domus tue: sanctum est tēplū tuū mirabile in equitate. Exaudi nos de⁹ salutaris noster: spes omniū finiū terre ꝛ in mari lōge. Preparās mōtes in virtute tua accinctus potētia qui cōturbas pfundū maris sonū fluctuū eius. Turbabūtur gētes ꝛ timebūt qui habitāt terminos a signis tuis: exitus matutini ꝛ vespere delectabis. Visitasti terrā ꝛ inebriasti eā: multiplicasti locupletare eā. Flumen dei repletū est aquis: parasti cibū illorū qm̄ ita est preparatio ei⁹ Riuos eius inebriās multiplica genimina ei⁹: in stillicidiis ei⁹ letabitur germinās. Benedices corone anni benignitatis tue: ꝛ cāpi tui replebūtur vbertate. Pinguescent speciosa deserti: ꝛ exultatione colles accingētur. Induti sunt arietes ouiū: ꝛ valles abundabunt frumento clamabunt etenim hymnū dicent. Añ.

Me suscepit. Amen. Psalmus. Deus deus meus: ad te de luce vigilo. Sitiuit in te anima mea: q̄ multipliciter tibi caro mea. In terra deserta inuia et inaquosa sic in sctō apparui tibi: vt viderē virtutē tuam ꝛ gloriā tuā. Quoniā melior est mīa tua sup vitas: labia mea laudabūt te. Sic benedicā te in vita mea: ꝛ in noīe tuo leuabo manus meas. Sicut adipe ꝛ pinguedine repleat aīa mea: ꝛ labiis exultationis laudabit os meū. Si memor fui tui sup stratū meū: in matutinis meditabor in te: qa fuisti adiutor me⁹ Et ī velamēto alarū tuaꝝ exultabo adhesit aīa mea post te me suscepit dextera

tua. Ipsi vero in vanum quesierunt animam meam: introibūt in inferiora terre tradentur in manus gladii partes vulpiū erūt Rex vero letabitur in deo laudabuntur omnes qui iurant in eo quia obstructum est os loquentiū iniqua. Deus misereatur nostri et benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos/ et misereatur nostri. Ut cognoscamus in terra viam tuam: in omnib⁹ gentibus salutare tuum. Confiteantur tibi populi deus: confiteantur tibi populi omnes. Letentur et exultent gentes: quoniā iudicas populos in equitate: et gentes in terra dirigis. Confiteantur tibi populi deus confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum suū. Benedicat nos deus deus noster benedicat nos deus: et metuant eum omnes fines terre An.

Me susce pit dextera tua dn̄e. An. A porta inferi. Amen. ps.

Ego dixi in dimidio dierum meorum: vadam ad portas inferi. Quesiui residuum annorū meorū: dixi non videbo dominū in terra viuentium. Non aspiciam hominē vltra: et habitatorem quietis. Generatio mea ablata est et cōuoluta est a me quasi tabernaculū pastor. Precisa est velut a texente vita mea: dum adhuc ordirer succidit me. De mane vsqz ad vesperā finies me sperabam vsqz ad mane: quasi leo sic cōtriuit omnia ossa mea De mane vsqz ad vesperam finies me: sicut pullus irundinis sic clamabo meditabor vt colūba. Attenuati sunt oculi mei: suspicientes in excelsum. Domine vim patior responde pro me: quid dicam aut quid respōdebit mihi/ cum ipse fecerim. Recogitabo tibi omnes annos meos: in amaritudine anime mee. Domine si sic viuitur et in talibus vita spiritus mei: corripies me et viuificabis me: ecce in pace amaritudo mea amarissima. Tu autē eruisti animā meā vt nō periret: proiecisti post tergū tuū oīa peccata mea. Quia non infernus cōfitebitur tibi neqz mors laudabit te: non expectabunt qui descendunt in lacū veritatem tuā. Viuēs viuens ipse confitebitur tibi: sicut ego hodie pater filiis notam faciet veritatem tuā. Domine saluum me fac: et psalmos nostros cātabimus cunctis diebus vite nostre in domo dn̄i. Antiphona.

A porta inferi erue domine animā meā. āñ. Omnis spūs. ps.

Amen.

Laudate dñm de celis: laudate eū in excelsis. Laudate eū oēs angeli ei⁹: laudate eū oēs virtutes ei⁹. Laudate eū sol ⁊ luna: laudate eū oēs stelle et lumen. Laudate eū celi celorū: et aque q̄ sup celos sunt laudēt nomē dñi. Quia ipse dixit et facta sunt: ipse mādauit et creata sunt. Statuit ea in eternū ⁊ in sclm scl'i. preceptū posuit et nō pteribit. Laudate dñm de terra: drachones et oēs abyssi. Ignis grādo nix glacies spūs procellarū: q̄ faciūt verbū ei⁹. Mōtes ⁊ oēs colles: ligna fructifera et oēs cedri. Bestie et vniuersa pecora: serpētes et volucres pēnate. Reges terre ⁊ oēs ppl'i: principes et oēs iudices terre. Iuuenes et virgines senes cū iuniorib⁹ laudēt nomē dñi: q2a exaltatū est nomē eius soli⁹. Cōfessio ei⁹ sup celū ⁊ terrā: ⁊ exaltauit cornu ppl'i sui. Hymn⁹ oīb⁹ sctis eius: filijs israel populo appropinquanti sibi. Cantate dño canticū nouū: laus ei⁹ in ecclesia sctōrū. Letetur israel in eo qui fecit eū: ⁊ filie syon exultēt in rege suo. Laudent nomen eius in choro: in tympano et psalterio psallant ei. Quia beneplacitū est dño in populo suo: ⁊ exaltauit mansuetos in salutē. Exultabunt sancti in gloria: letabuntur in cubilibus suis. Exultationes dei in gutture eoꝝ: et gladij ancipites in manibus eorum. Ad faciendam vindictam in nationibus: increpationes in populis. Ad alligandos reges eorum in cōpedibus: et nobiles eorum in manicis ferreis. Ut faciant in eis iudiciū conscriptum: gloria hec est omnibus sanctis eius. Laudate dominū in sanctis eius: laudate eū in firmamento virtutis eius. Laudate eum in virtutibus eius: laudate eū secundū multitudinē magnitudinis eius. Laudate eū in sono tube: laudate eū in psalterio et cythara. Laudate eū in tympano et choro: laudate eū in cordis ⁊ organo. Laudate eū in cymbalis benesonātibus laudate eum in cymbalis iubilationis: omnis spiritus laudet dominum. Antiphona.

Omnis spūs laudet dñm

℣. Requiem eternam dona eis domine ℟. Et lux perpetua. Añ.

Benedictus dñs deus israel: quia visitauit et fecit redemptionē plebis sue. Et erexit cornu salutis nobis: in domo dauid pueri sui. Sicut locutus est per — Ego sū. Añe psalmꝰ os sanctorum: qui a seculo sunt prophetarum eius. Salutem ex inimicis nostris: et de manu omniū qui oderūt nos. Ad faciendam misericordiam cū patribus nostris: et memorari testamē ti sui sancti. Iusiurandū qd iurauit ad abrahā patrem nostrū: daturū se nobis. Ut sine timore de manu inimicorū nostrorū liberati seruiamus illi. In sctitate et iusticia corā ipso oībus diebus nostris. Et tu puer ppheta altissimi vocaberis: pibis enim ante faciē dñi parare vias eius. Ad dandā scientiam salutis plebi eius: in remissionē peccatorū eorū. Per viscera mīe dei nostri: in quibꝰ visitauit nos oriēs ex alto. Illuminare his q̄ in tenebris et in vmbra mortis sedēt: ad dirigēdos pedes nr̄os in viā pacis.

Ego sum resurrectio et vita: qui credit in me etiam si mortuus fuerit viuet et omnis qui viuit et credit in me nō morietur in eternū. Kyrieleyson. Xpeleyson. Kyrieleyson.

Deinde dicatur pater noster. sine pronunciatione. Et ne nos. et dicatur iste psalmus sine nota hoc modo.

Exaltabo te dñe qm̄ suscepisti me: nec delectasti inimicos meos super me. Domine deus meus clamaui ad te: et sanasti me. Domine eduxisti ab inferno animam meam: saluasti me a descendentibus in lacum. Psallite dño sancti eius: et confitemini memorie sanctitatis eius. Quoniam ira in indignatione eiꝰ: et vita in volūtate eiꝰ. Ad vesperū demorabit̄ fletꝰ: et ad matutinū letitia. Ego aūt dixi in abūdātia mea: nō mouebor in et̄nū.

Dñe in volũtate tua: prestitisti decori meo virtutẽ. Auertisti faciẽ tuã a me: et fact⁹ sum conturbatus. Ad te dñe clamabo: et ad deũ meũ deprecabor. Que vtilitas in sanguine meo: dũ descẽdo in corruptionẽ. Nũquid cõfitebitur tibi puluis: aut annũciabit veritatẽ tuã. Audiuit dñs et misertus est mei: dñs factus est adiutor meus. Cõuertisti planctũ meũ in gaudiũ mihi: concidisti saccũ meũ ꝯ circũdedisti me letitia. Vt cãtet tibi gloria mea et nõ cõpungar: dñe deus meus in eternũ cõfitebor tibi. Quo finito dicat sacerdos loco nec habitu mutato. Requiẽ eternam. ꝛc. vts. ad vs. cũ or. subscript. scdm ordinẽ et numerũ or. que prius dicebãtur ad vespe. videlicet ꝓ corpore presenti orõ. Deus cui proprium. maior vts. ad ves. In die anniuersario cuiuscũꝗ fuerit oratio. Deus cui ꝓpriũ. maior vts ad vesperas pro trigintali cuiuscunꝗ fuerit ad laudes tantum. Oratio.

OMnipotens sempiterne deus cui nũꝗ sine spe misericordie supplicatur ꝓpiciare aĩe famuli tui. vel famule tue: vt q̃ de hac vita in tui nõis cõfessiõe decessit: sctõrũ tuorum numero facias aggregari.

¶ Pro episcopis defunctis ad laudes tãtũ oratio.

DEus cuius misericordie nõ est numerus: suscipe pro animabus famulorũ tuorum pontificum sacerdotum preces nostras et lucis eis letitieꝗ regionem in sanctorum tuorum societate concede.

¶ Pro fratribus et sororibus ad laudes tantum Oratio.

INclina dñe aurem tuam ad preces nostras quibus misericordiam tuam supplices deprecamur: vt animas famulorum famularumꝗ tuarum: quas de hoc seculo migrare iussisti: in pacis ac lucis regione constituas: et sanctorum tuorum iubeas esse consortes. Per xpm dñm nostrum. ℟. Amen. sequatur Oremus

¶ Deinde dr priuatim orõ ꝓ defunctis familiaribus videlꝫ orõ.

DEus qui nos patrẽ et matrẽ honorare precepisti: miserere clementer aĩabus patrũ et matrũ nostrorũ eorũꝗ oĩa peccata dimitte: nosꝗ eos in eterne claritatis gaudio fac videre. vel aliqua alia ad placitũ. quibus expletis sequatur orõ generalis

in audientia sub eodem tono quo orationes priores dicebantur.

Animabus q̄s dn̄e oīm fideliū defūctoꝝ orō ꝑficiat supplicātiū: vt eas ⁊ a pctis oīb⁹ exuas: ⁊ tue redēptiōis facias

esse participes. Qui cū deo patre et spū sctō viuis ⁊ regnas de⁹

per omnia scl'a sclorū. ℞. Amē. Requiescāt in pace. ℞. Amen.

¶ Sciendū est q̄ in vigil' mortuoꝝ tā .iij. q̄ .ix. lec. a die aīaꝝ vsq̄ ad .iiij. feriā ante pascha siue corpus p̄sens fuerit siue nō: finito vlti. ℞. nō dicat' v̄ Reqescāt in pace. sed statim post vlti. ℞. sequat' Kyriel'. Christel'. Kyriel'. Pr̄ nr̄. Exaltabo. cū v̄. ⁊ or. eodē modo ⁊ ordine sicut in alio tp̄e āni post laudes dici solēt. laudes vero tūc dicātur post mat. de die ⁊ de sctā maria: ita q̄ dicta aña. post psal. Benedictus dicat' Kyriel'. Xp̄el'. Kyriel'. Pr̄ nr̄. Deinde sine pronunciatiōe. Et ne nos. dicatur. sine nota sequens. Psalmus.

Voce mea ad dn̄m clamaui: voce mea ad dn̄m deprecatus sum. Effundo in cōspectu ei⁹ orationē meā: ⁊ tribulationē meā ante ipsum pnūcio. In deficiēdo ex me spūs meū: ⁊ tu cognouisti semitas meas. In via hac qua ambulabā: abscōderūt superbi laqueum mihi. Considerabam ad dexteram ⁊ videbā: et nō erat qui cognosceret me. Periijt fuga a me: et nō est qui requirat animam meam. Clamaui ad te dn̄e: dixi tu es spes mea: portio mea in terra viuentium. Intende ad deprecationem meam: quia humiliatus sum nimis. Libera me a persequentibus me: quia confortati sunt super me. Educ de custodia animā meam ad confitendum nomini tuo: me expectant iusti donec retribuas mihi. ¶ Quo dicto dicat sacerdos loco nec habitu mutato. v̄. et oratio. eodem modo per omnia quo prius dicebantur ad vesperas videlicet ad Placebo. ¶ Notandum est vero q̄ quandocunq̄ per totum annum missa pro corpore presenti anniuersario vel trigintali cuiuscunq̄ in choro vel in capitulo fuerit celebrāda vbi et missa ibi etiam commendatio animarum statim post pri-

mam ante missam capitularem pro defunctis a toto choro cū nota dicatur incipiente antiphonā aliquo de superiori gradu. Ita tamen ꝙ si in die sepulture deportetur corpus ad ecclesiam: tunc finita oratione. **Suscipe domine animā serui tui.** vel **ancille tue.** statim sequatur cōmendatio animarum eodem modo et ordine: sicut post deportationem corporis ad ecclesiam supradictum est. Preterea omni die per totam .xl. quando de feria agitur: statim post primam ante missam capitularem dicatur in choro cōmendatio animarum: nisi in crastino festorum duplicium: et hoc sine nota quando **Dirige.** sine nota precesserit. Et sciendū est ꝙ quandocunqꝫ dicatur commendatio animarum: semper dicatur sedendo vsqꝫ ad antiphonā post laudes dicend. An.

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege domini. Beati qui scrutantur testimonia eius: in toto corde Requiē eternā. Amen. exquirunt eum. Non enim qui operantur iniquitatem: in vijs eius ambulauerunt. Tu mandasti: mādata tua custodiri nimis. Utinam dirigantur vie mee: ad custodiendas iustificationes tuas. Tunc non cōfundar: cum perspexero in omnibus mandatis tuis. Confitebor tibi in directione cordis: in eo quod didici iudicia iustitie tue. Iustificatiōes tuas custodiam: non me derelinquas vsqꝫ quaqꝫ. In quo corrigit adolescentior viā suā: in custodiendo sermones tuos. In toto corde meo exquisiui te: ne repellas me a mandatis tuis. In corde meo abscondi eloquia tua: vt nō peccem tibi. Benedictus es dn̄e: doce me iustificationes tuas. In labijs meis pronunciaui: omnia iudicia oris tui. In via testimoniorum tuorū delectatus sum: sicut in omnibus diuitijs. In mandatis tuis exercebor: et considerabo vias tuas. In iustificationibus tuis meditabor: non obliuiscar sermones tuos. Retribue seruo tuo viuifica me: et custodiam sermones tuos. Reuela oculos meos: et considerabo mirabilia de lege tua. Incola ego sum in terra: non abscondas a me mandata tua. Concupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tempore. Increpasti superbos: maledicti qui declinant a mandatis tuis. Aufer a me opprobrium et contemptum: quia testimonia tua exquisiui. Etenim sederunt

principes et aduersum me loquebantur: seruus autẽ tuus exercebatur in iustificationibus tuis. Nam et testimonia tua meditatio mea est: et consiliũ meũ iustificationes tue. Adhesit pauimẽto anima mea: viuifica me secundũ verbũ tuũ. Vias meas enũciaui et exaudisti me: doce me iustificationes tuas. Viam iustificationũ tuarum instrue me: et exercebor in mirabilibus tuis. Dormitauit anima mea pre tedio: confirma me in verbis tuis. Viã iniquitatis amoue a me: et de lege tua miserere mei. Viam veritatis elegi: iudicia tua non sum oblitus. Adhesi testimonijs tuis domine: noli me confundere. Viam mandatorum tuorum cucurri: cum dilatasti cor meum.

Legem pone mihi dñe viam iustificationum tuarum: et exquiram eam semper. Da mihi intellectum et scrutabor legem tuam: et custodiam illã in toto corde meo. Deduc me in semita mandatorũ tuorũ: quia ipsam volui. Inclina cor meum in testimonia tua: et non in auariciam. Auerte oculos meos ne videant vanitatẽ: in via tua viuifica me. Statue seruo tuo eloquiũ tuũ: in timore tuo. Amputa opprobriũ meũ quod suspicat⁹ sum: quia iudicia tua iocunda. Ecce concupiui mandata tua: in equitate tua viuifica me. Et veniat super me misericordia tua domine: salutare tuum secundum eloquiũ tuum. Et respõdebo exprobrantibus mihi verbum: quia speraui in sermonibus tuis. Et ne auferas de ore meo verbũ veritatis vsquequaque: quia in iudicijs tuis supersperaui. Et custodiam legem tuã semper: in seculum et in seculum seculi. Et ambulabam in latitudine: quia mandata tua exquisiui. Et loquebar de testimonijs tuis in conspectu regũ: et non confundebar. Et meditabar in mãdatis tuis: que dilexi. Et leuaui manus meas ad mandata tua que dilexi: et exercebor in iustificationib⁹ tuis. Memor esto verbi tui seruo tuo: in quo mihi spem dedisti. Hec me consolata es in humilitate mea: quia eloquiũ tuũ viuificauit me. Superbi inique agebant vsquequaque: a lege autẽ tua nõ declinaui. Memor fui iudiciorum tuorũ a seculo dñe: et consolatus sum. Defectio tenuit me pro peccatoribus derelinquẽtibus legẽ tuam. Cantabiles mihi erãt iustificationes tue: in loco peregrinatiõis mee. Memor fui nocte nominis tui domine: et custodiui legem tuã. Hec facta est

mihi: q̄a iustificatiões tuas exquisiui. Portio mea dñe: dixi custo dire legem tuā. Deprecatus sum faciē tuam in toto corde meo: miserere mei secundū eloquium tuū. Cogitaui vias meas: & conuerti pedes meos in testimonia tua. Paratus sum & nō sum turbatus: vt custodiā mandata tua. Funes peccatorū circumplexi sunt me: et legē tuam non sum oblitus. Media nocte surgebā ad confitendū tibi: super iudicia iustificationis tue. Particeps ego sum omniū timentium te: et custodientium mandata tua. Misericordia tua dñe plena est terra: iustificatiões tuas doce me. Bonitatem fecisti cū seruo tuo dñe: secundum verbū tuum. Bonitatem et disciplinā et scientiam doce me: quia in mandatis tuis credidi. Priusq̄ humiliarer ego deliqui: propterea eloquium tuum custodiui. Bonus es tu: et in bonitate tua doce me iustificatiões tuas. Multiplicata est super me iniquitas superborum: ego autē in toto corde scrutabor mandata tua. Coagulatum est sicut lac cor eorum: ego vero legem tuam meditatus sum. Bonum mihi quia humiliasti me: vt discam iustificationes tuas. Bonū mihi lex oris tui: super milia auri et argenti. Manus tue fecerunt me et plasmauerunt me: da mihi intellectum vt discam mādata tua. Qui timent te videbunt me et letabuntur: quia in verba tua supersperaui. Cognoui dñe quia equitas iudicia tua: et in veritate tua humiliasti me. Fiat misericordia tua vt consoletur me: secundum eloquium tuum seruo tuo. Ueniant mihi miserationes tue et viuam: quia lex tua meditatio mea est. Confundantur superbi quia iniuste iniquitatem fecerunt in me: ego autem exercebor in mandatis tuis. Conuertantur mihi timētes te: et qui nouerunt testimonia tua. Fiat cor meum immaculatum: in iustificationibus tuis vt non confundar.

Defecit in salutare tuum anima mea: et in verbum tuum supersperaui. Defecerunt oculi mei in eloquium tuum dicentes: quando consolaberis me. Quia factus sum sicut vter in pruina / iustificatiões tuas non sum oblitus. Quot sunt dies serui tui / quādo facies de persequētibus me iudiciū? Narrauerūt mihi iniq̄ fabulatiões / sed nō vt lex tua. Omnia mandata tua veritas / iniq̄ persecuti sunt me adiuua me. Paulominus consummauerūt me in terra / ego autē nō dereliq̄ mādata tua. Secūdū

n.iiij.

misericordiam tuam viuifica me: et custodiã testimonia oris tui
In eternũ dñe: verbũ tuũ pmanet in celo. In generatiõe & ge
neratione veritas tua: fundasti terrã et permanet. Ordinatiõe
tua perseuerat dies: qm oia seruiunt tibi. Nisi quod lex tua me=
ditatio mea est: tunc forte perissem in humilitate mea. In eter
num nõ obliuiscar iustificationes tuas: q in ipsis viuificasti me.
Tuus sum ego saluũ me fac: qm iustificationes tuas exquisiui.
Me expectauerunt peccatores vt perderent me: testimonia tua
intellexi. Omnis consummationis vidi finẽ: latũ mandatũ tuũ
nimis. Quomodo dilexi legẽ tuam dñe: tota die meditatio mea
est. Super inimicos meos prudẽtem me fecisti mandato tuo: q
in eternum mihi est. Super omnes docentes me intellexi: qa te=
stimonia tua meditatio mea est. Super senes intellexi: quia mã
data tua quesiui. Ab omni via mala phibui pedes meos: vt cu=
stodiam verba tua. A iudicijs tuis non declinaui: quia tu legem
posuisti mihi. Quam dulcia faucibus meis eloqa tua: super mel
ori meo. A mandatis tuis intellexi: propterea odiui omnem vi=
am iniquitatis. Lucerna pedibus meis verbũ tuũ: et lumẽ semi
tis meis. Iuraui et statui: custodire iudicia iustitie tue. Humili
atus sum vsqquaq dñe: viuifica me secundum verbũ tuũ. Vo=
lũtaria oris mei bñplacita fac dñe: et iudicia tua doce me. Aia
mea in manibus meis semper: et legem tuam non sum oblitus.
Posuerunt peccatores laqueũ mihi: et de mandatis tuis non er
raui. Hereditate acquisiui testimonia tua in eternũ: quia exalta
tio cordis mei sunt. Inclinaui cor meũ ad faciẽdas iustificatio=
nes tuas in eternũ: propter retributionẽ. Iniquos odio habui:
et legẽ tuã dilexi. Adiutor et susceptor meus es tu: et in verbum
tuum supersperaui. Declinate a me maligni: et scrutabor man=
data dei mei. Suscipe me secundũ eloquiũ tuũ et viuã: et nõ cõ=
fundas me ab expectatione mea. Adiuua me et saluus ero: & me
ditabor in iustificationibus tuis semper. Spreuisti oẽs disceden
tes a iudicijs tuis: quia iniusta cogitatio eorũ. Preuaricãtes re=
putaui oẽs peccatores terre: ideo dilexi testimonia tua. Confige
timore tuo carnes meas: a iudicijs enim tuis timui. Feci iudici
um et iustitiã: non tradas me calũniantibus me. Suscipe seruũ
tuum in bonum: non calũniantur me superbi. Oculi mei defece=

runt in salutare tuū: et in eloquium iustitie tue. Fac cum seruo tuo scdm misericordiā tuā: et iustificatiões tuas doce me. Seruus tuus sum ego da mihi intellectum: vt sciam testimonia tua Tempus faciendi dñe: dissipauerūt legem tuam. Ideo dilexi mandata tua: super aurum et topazion. Propterea ad omnia mandata tua dirigebar: omnem viam iniquam odio habui.

Mirabilia testimonia tua dñe: ideo scrutata est ea aīa mea Declaratio sermonū tuorū illuminat: et intellectū dat paruulis. Os meū aperui et attraxi spiritū: quia mandata tua desiderabā. Aspice in me et miserere mei: secundū iudicium diligentium nomen tuum. Gressus meos dirige secundum eloquiū tuum: et non dominetur mei omnis iniustitia. Redime me a calumnijs hominum: vt custodiam mandata tua. Faciem tuam illumina super seruum tuum: et doce me iustificatiões tuas. Exitus aquarum deduxerunt oculi mei: quia non custodierunt legē tuam. Iustus es domine: et rectum iudicium tuū Mandasti iustitiam testimonia tua: et veritatem tuā nimis. Tabescere me fecit zelus meus: quia obliti sunt verba tua inimici mei. Ignitum eloquium tuum vehementer: et seruus tuus dilexit illud. Adolescētulus sum ego et contemptus: iustificationes tuas non sum oblitus. Iustitia tua domine iustitia in eternum: et lex tua veritas. Tribulatio et angustia inuenerunt me/ mandata tua meditatio mea est. Equitas testimonia tua in eternum/ intellectum da mihi et viuam. Clamaui in toto corde exaudi me dñe/ iustificationes tuas requiram. Clamaui ad te saluum me fac/ vt custodiam mandata tua. Preueni in maturitate et clamaui/ quia in verba tua supersperaui. Preuenerunt oculi mei ad te diluculo/ vt meditarer eloquia tua. Uocem meam audi secūdum misericordiam tuam domine/ et secundum iudicium tuum viuifica me. Appropinquauerūt persequentes me iniquitati/ a lege autē tua longe facti sunt. Prope es tu domine/ et omnes vie tue veritas. Initio cognoui de testimonijs tuis/ quia in eternū fundasti ea. Uide humilitatem meam et eripe me/ quia legem tuā non sum oblitus. Iudica iudicium meum ⁊ redime me/ propter eloquium tuum viuifica me. Longe a peccatoribus salus/ quia iustificationes tuas non exquisierūt. Misericordie tue multe do

mine:secundum iudicium tuū viuifica me. Multi qui persequūtur me et tribulant me:a testimonijs tuis non declinaui. Vidi preuaricantes et tabescebam:quia eloquia tua non custodierunt Vide quoniam mādata tua dilexi domine:in misericordia tua viuifica me. Principium verborum tuorum veritas:in eternum omnia iudicia iustitie tue. Principes persecuti sunt me gratis:& a verbis tuis formidauit cor meum. Letabor ego super eloquia tua:sicut qui inuenit spolia multa. Iniquitatem odio habui et abhominatus sum:legem autem tuā dilexi. Septies in die laudem dixi tibi:super iudicia iustitie tue. Pax multa diligentibus legem tuam:et non est illis scandalum. Expectabam salutare tuum domine:et mandata tua dilexi. Custodiuit anima mea testimonia tua:et dilexit ea vehementer. Seruaui mandata tua et testimonia tua:quia omnes vie mee in conspectu tuo. Appropinquet deprecatio mea in conspectu tuo domine: iuxta eloquiū tuum da mihi intellectum. Intret postulatio mea in conspectu tuo:secundum eloquium tuum eripe me. Eructabūt labia mea hymnum:cum docueris me iustificationes tuas. Pronunciabit lingua mea eloquium tuum:quia omnia mandata tua equitas. Fiat manus tua vt saluet me:quoniā mādata tua elegi. Concupiui salutare tuum domine:et lex tua meditatio mea est. Viuet anima mea et laudabit te:et iudicia tua adiuuabūt me. Erraui sicut ouis que perijt quere seruum tuum domine:quia mandata tua non sum oblitus. ¶ Finitis psalmis repetatur Añ.

Requiem eternam dona eis domine/et lux perpetua luceat eis.

Kyrieleyson. Christeleyson. Kyrie leyson.

¶ Deinde dicatur Pater noster. et sine pronunciatione. Et ne nos inducas. sequatur sine nota iste Psalmus.

Domine probasti me & cognouisti me/ tu cognouisti sessionem meam et resurrectionem meam. Intellexisti cogita

tiones meas de longe: semitam meam et funiculum meum inuestigasti. Et omnes vias meas preuidisti: quia non est sermo in lingua mea. Ecce domine tu cognouisti omnia nouissima et antiqua: tu formasti me et posuisti super me manum tuam. Mirabilis facta est scientia tua ex me: confortata est et non potero ad eam. Quo ibo a spiritu tuo: et quo a facie tua fugiam. Si ascendero in celum tu illic es: si descēdero ad infernū ades. Si sumpsero pennas meas diluculo: et habitauero in extremis maris. Et enim illuc manus tua deducet me: et tenebit me dextera tua. Et dixi forsitan tenebre conculcabunt me: et nox illuminatio mea in delicijs meis. Quia tenebre non obscurabuntur a te: et nox sicut dies illuminabitur: sicut tenebre eius ita et lumen eius. Quia tu possedisti renes meos: suscepisti me de vtero matris mee. Confitebor tibi quia terribiliter magnificatus es mirabilia opera tua et anima mea cognoscet nimis. Non est occultatum os meum a te quod fecisti in occulto: et substantia mea in inferioribus terre. Imperfectum meū viderunt oculi tui et in libro tuo omnes scribentur: dies formabuntur et nemo in eis. Mihi autem nimis honorificati sunt amici tui deus: nimis confortatus est principatus eorum. Dinumerabo eos et super arenam multiplicabuntur: exurrexi et adhuc sum tecū. Si occideris deus peccatores: viri sanguinum declinate a me. Quia dicitis in cogitatione: accipiant in vanitate ciuitates suas. Nonne qui oderunt te domine oderam: et super inimicos tuos tabescebam. Perfecto odio oderam illos inimici facti sunt mihi. Proba me deus et scito cor meum: interroga me et cognosce semitas meas. Et vide si via iniquitatis in me est: et deduc me in via eterna.

¶ Deinde sine interuallo incipiatur missa pro defunctis sacerdote interim exeunte ad locum sepulchri signandū si corpus presens affuerit / vt supra dictum est. Tamen quandocunque sigillatim extra conuentum dicitur commendatio animarum tūc immediate post psalmum. Domine probasti me et cognouisti me. sequatur v. Requiem eternam dona eis dñe. Et lux. A porta inferi. Erue domine. Credo videre. In terra viuētium. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

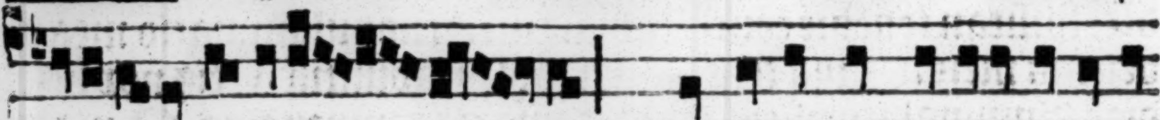
Tibi dñe cōmendamus animas famulorū famularumque

tuarum: vt defuncti seculo tibi viuant: et que per fragilitatem mundane conuersationis peccata admiserunt: tu venia misericordissime pietatis absterge. Per christum dominum nostrum.

¶ Nunquam dicatur alia commendatio in ecclesia Sarum siue corpus presens fuerit siue non. Ad missam. Officium.

Equiem eter nam dona eis domi ne et lux

perpetua luceat e is. ps. Te decet hymnus deus in syon

et tibi reddetur votum in hierusalem exaudi orationem meam ad te omnis

caro veniet.

¶ Quandocunque corpus adest presens et in anniuersarijs et trigintalibus: et quando vltimo fit seruitium mortuorum ante pascha / et in die animarum tantum dicatur hic cantus.

Kyrie leyson. iij. Christe eleyson. iij. Ky rie

leyson. ij. Ky rie leyson.

¶ Quotidie ante diem sepulture cuiuscunque fuerit dicatur ista oratio.

Deus cui proprium est misereri semper et parcere te supplices deprecamur pro anima famuli tui vel famule tue. N. quam hodie de hoc seculo migrare iussisti: vt non tradas eam in manus inimici: nec obliuiscaris in finem: sed iubeas illam ab angelis sanctis suscipi: atque ad regionem viuorum perduci: et quia in te sperauit et credidit sanctorum tuorum mereatur societate letari. Per dominum. In die quinto sepulture cuiuscunque fuerit corpus dicatur ista oratio.

OMnipotens sempiterne deus miam tuã supplices deprecamur: vt aiam famuli tui vel famule tue: cuius corpori debitum sepulture officium persoluimus in sinũ abrahe patriarche iubeas collocari: vt cum dies agnitionis tue aduenerit: inter sctõs et electos tuos eum vel eam resuscitari precipias. Per dominum

In anniuersariis de quocunq fuerit dicitur ista oratio.

DEus indulgentiarũ dñe da anime famuli tui vel famule tue cuius anniuersariũ depositionis diẽ cõmemoramus: refrigerij sedem quietis beatitudinẽ et luminis claritatẽ. Per do.

In die tricennali de quocunq fuerit dicitur ista oratio.

DEus cui ppriũ est misereri semp et parcere ppiciare aie famuli tui vel famule tue: et oĩa eius pctã dimitte: vt mortis vinculis absolutus vel absoluta: trãsire mereatur ad vitã. Per d.

In anniuersa. epõrũ tñ sic pronũcietur Deus indulgẽtiarũ dñe da aie famuli tui põtificis cuius. ꝛc. vts. Hoc gñaliter notãdum est q ad quãlibet missam q̃ pro corpe p̃senti celebrat cuiuscũq fuerit nisi pro rege vel regina: vel pro alio magno dño quinq orationes dicuntur ad missam: quarum prima pro corpore presenti vt supra ad missam: secunda pro episcopis oratio.

DEus q̃ inter apostolicos sacerdotes famulos tuos pontificali fecisti dignitate censeri: p̃sta q̃s vt quorũ vicẽ ad horã gerebant in terris: eorũ ppetuo cõsortio letẽtur in celis. Secreta

OFferimus tibi dñe oblationẽ nostre seruitutis pro animabus famulorũ tuorũ pontificũ vel sacerdotũ supplicantes: vt cũ presulibus apice dignitatis quorũ sunt executi officiũ mereantur habere sempiterne beatitudinis portionem. Postcõio.

PRoficiat q̃s dñe aiabus famulorũ tuorũ põtificũ ꝛ sacerdotũ diuini celebratio mysterij: vt quos in terris positos huius muneris dispensatores esse fecisti: inter electos antistites eos iubeas connumerari. Tertia oratio pro fratribus et sororibus.

DEus venie largitor ꝛ humane salutis auctor q̃s clemẽtiã tuã: vt nostrarũ cõgregationũ fratres et sorores: q̃ ex hoc seculo transierunt beata maria semper virgine et beato michaele archangelo cum omnibus sanctis: ad perpetue beatitudinis cõsortium peruenire concedas. Secreta.

DEus cuius mie nõ est numerus: suscipe ppicius pces humili-

tatis nostre et aiabus fratrū et sororū nostrarū cōgregationum quibus tui nominis dedisti confessionem per hec sacramenta salutis nostre cunctorum remissionem tribue peccatorum.

P Resta quesumus ops et misericors de⁹: vt anime fratrum et sororū nostrarū congregationū: pro quibus hoc sacrificium laudis tue obtulim⁹ maiestati: per huius virtutē sacramēti a peccatis omnibus expiate lucis perpetue te miserāte percipiāt beatitudinē. ¶ Quarta oratio pro parentibus et benefactorib⁹

O Mnipotēs et misericors deus vnica salus mortaliū te supplices exoramus pro animab⁹ famulorꝫ famularumqꝫ tuarum parentū et benefactorū nostrorū vt interueniēte btā dei genitrice maria cū oībus sanctis: peccatorū eis largire digneris indulgentiā: ꝛ in nouissimo die btē resurrectiōis letitiā. Secreta.

S Anctifica q̄sumus dn̄e hec fideliū oīm vitalia sacramenta et presta: vt interueniente beata dei genitrice maria cum omnibus sanctis tuis anime famulorꝫ famularumqꝫ tuarum parentum et benefactorum nostrorum: ab omnibus vitijs expiate pabulo vite reficiantur eterne. Postcōmunio.

P Urificet nos quesumus domine salutare quo pasti sumus sacramentum: vt interueniēte beata et gloriosa semperqꝫ virgine dei genitrice maria cum omnibus sanctis tuis concede: vt hoc ipsum proficiat animabus famulorum famularumqꝫ tuarum parentum et benefactorum nostrorum ad promerēdam tue propiciationis gratiam et percipiendā future resurrectionis gloriam sempiternam. ¶ Quinta oratio generalis.

F Idelium deus omniū conditor et redemptor aiabus oīm fidelium defunctorum remissionem cunctorum tribue peccatorum: vt indulgentiam quam semper optauerunt: pijs supplicationibus consequantur. Qui cum deo patre et spiritu sancto viuis et regnas deus. Per omnia secula seculorum. Secreta.

H Ostias q̄s dn̄e quas tibi pro animabus omniū fideliū defunctorum offerimus propiciatus intēde: vt quibus fidei christiane meritum contulisti dones et premium. Postcōmunio.

A Nimabus quesumus domine omniū fidelium defunctorum oratio proficiat supplicantium: vt eas et a peccatis omnibus exuas: ꝛ tue redēptionis facias esse participes. Qui cū

deo patre et spiritu sancto viuis et regnas deus. Per omnia secu la seculorum. Amen. ¶ Item et infra trigintale cuiuscũq; fuerit defuncti quinq; dicuntur orationes quarũ prima pro ipso trigintali. Item in omnib⁹ alijs anniuersarijs quinq; dicũtur orationes quarũ prima pro anniuersarijs. cetera vt s. p corpe presenti. Ubicunq; corpus adest presens ⁊ in anniuersar. epõrũ ⁊ in die animarũ tm̃. ¶ Lectio epistole btĩ pauli apl̃i. Ad tessalonicenses.

FRatres. Nolum⁹ vos ignorare de dormientibus: vt non contristemini sicut et ceteri qui spem nõ habent. Si enim credimus ꝙ iesus mortuus est et resurrexit: ita ⁊ deus eos qui dormierunt per iesum adducet cũ eo. Hoc enim vobis dicimus in verbo domini: quia nos qui viuimus qui residui sum⁹ in aduentu domini non preueniem⁹ eos qui dormierunt. Quoniam ipse dominus in iussu et in voce archangeli et in tuba dei descendet de celo et mortui qui in christo sunt resurgent primi. Deinde nos qui viuim⁹ qui relinquimur simul rapiemur cũ illis in nubib⁹ obuiam christo in aera: et sic semper cum domino erimus. Itaq; consolamini inuicem: in verbis istis ¶ In omnibus alijs anniuersarijs et trigintalibus epistola. Lectio libri machabeorum.

IN diebus illis. Uir fortissimus iudas collatione facta: duodecim milia dragmas argenti misit hierosolymam offerre ea ibi pro peccatis mortuorum: iuste et religiose de resurrectione cogitans. Nisi enim eos ꝗ ceciderãt resurrecturos speraret: superfluũ videretur et vanum orare pro mortuis. Sed quia considerabat quod hij qui cum pietate dormitionem acceperãt: optimam haberent repositam gratiam. Sancta ergo et salubris est cogitatio pro defunctis exorare: vt a pctis soluãtur. In omnibus alijs missis pro defunctis dicũtur hee due epistole alternis vicibus per ebdoma. ita tamen quod primo dicatur epistola. Audiui vocem. qd̃ per totum annum obseruetur qñ ferialiter dicatur missa. Epistola. Lectio libri apocalipsis beati iohannis apostoli.

IN diebus illis. Audiui vocem de celo: dicẽtem mihi. Scribe/beati mortui qui in domino moriuntur Amodo enim iã dicit spiritus: vt requiescant a laboribus suis. Opera enim illorum: sequuntur illos. Alia epistola ad corintheos.

FRatres. Christus resurrexit a mortuis primitie dormien-

tiū: qm̄ qdē per hoīem mors ⁊ p hoīem resurrectio mortuoꝝ: et sicut in adā oēs hoīes moriūtur: ita in xp̄o oēs viuificabunt. Unusquisq; aūt in suo ordine: p iesum xp̄m dn̄m nr̄m. ¶ Sciēdū aūt ꝙ istud seq̄ns grad. s. Si ambulē, nūꝙ dz dici p corpe p̄nti eorū et eoꝝ triginta. ⁊ āniuersa. scd̄m vsū Sarū eccl̄e tūc eni dicatur a trib⁹ clericis de scd̄a forma habitu nō mutato ad caput defūcti. si corp⁹ adest presens: sin autē ad gradū chori dicat gradale.

Si ambulem in me di o vmbre mortis nō time bo mala quoniā tu me cū es do mi ne. ℣. Uir ga tu a et ba cu lus tu us ip sa me consola ta sunt.

In omnib⁹ alijs missis defunct. dicatur a toto choro istud grad.

Requiem eter nā dona e is do mine et lux perpe tua

hoc mō finiatur quādo feriał. dicitur missa.

lu ceat e is.

ṽ. Anime eo rum in bo nis demoꝛen tur et semen eo rum here ditet terram.

Hoc modo finiał quā do feria. dicił missa. terram.

Quādo coꝛp⁹ adest p̄sens ꝗ in āniuer. eꝛo rū dicał tract⁹. Sicut ceru⁹. a quatuoꝛ clericis de sup̄ioꝛi gradu habitu nō mutato: ad caput defūcti iterim stātib⁹ cōtinuo si coꝛp⁹ adest p̄ns sinaūt ad grad choꝛi ita tñ ꝙ oēs illi. iiij. clerici simul p̄rimū ṽ. incipiāt quē duo ex p̄te choꝛi principalis p̄sequētur ꝗ ita alternis vicib⁹ singuli ṽ. ab illis. iiij. cłicis toti⁹ tract⁹ dicāt cho. iterim sedēte. Ita tñ qđ oēs simul ip̄m tr̄ terminēt. Tract⁹

Sicut cer uus desi derat ad fontes aqua rum i ta de siderat anima mea ad te de us. ṽ⁹. Siti uit anima me

a ad deum vi uum quando veni am et

appa re bo ante fa ci em de i mei

v. Fuerunt mihi lachrime me

e panes die ac no cte dum di=

ci tur mihi per singulos di es v bi

est de us tuus.

In omnibus alijs missis p defunctis dicitur a toto choro iste tractus cum cantu sequenti.

De profundis clamaui ad te

do mine domi ne. exau di vo cem me

am. v. Fiant aures tu e in tenden tes in

o rati o nem ser ui tu i. V. Si

iniqui tates obser ua ueris do mine domi ne

quis su stine bit. V. Quia apud te propiciati o est et

propter legem tu am susti nu i te

do mine.

¶ Et dicatur iste tractus cum cantu prenotato choro interim sedente quandocunque dicatur: nisi in die animarum tantum. tunc enim dicatur cum eodem cantu quo in dominica septuagesime a quattuor clericis de superiori gradu habitu non mutato ad gradum chori supradicto modo. Item in anniuersariis episcoporum et decanorum: et quandocunque corpus adest presens postquam executor officii inceptione misse altare thurificauerit: diaconus cum thuribulo circumeundo tumbam vel corpus illud incenset: sed ex vtraque parte videlicet incipiendo a capite. Similiter fiat ante euangelium dum tractus canitur incensato prius altare: et tertio postquam sacerdos sacrificium ante lot...em loco suo depositum thurificet: idem diaconus sicut prius. Nunquam enim thurificetur corpus ad Placebo. vel ad Dirige. secundum vsum Sarum: sed semper ad missam tantum. ¶ In dominicis diebus et in secundis feriis: et etiam pro corpore presenti: et in anniuersariis et trigintalibus: et in die animarum tantum dicatur hoc euangelium. Secundum Joannem.

In illo tempore. Dixit martha ad iesum. Dñe si fuisses hic: frater meus nõ fuisset mortuꝰ Sed et nūc scio: qa quecunqȝ poposceris a deo dabit tibi deus. Dicit illi iesus. Resurget frater tuus. Dicit ei martha. Scio quia resurget in resurrectione: in nouissimo die. Dicit ei iesus. Ego sum resurrectio et vita. Qui credit in me etiã si mortuꝰ fuerit viuet. Et oĩs q̄ viuit et credit in me non morietur in eternū. Credis hoc? Ait illi. Utiqȝ dñe. Ego credidi: quia tu es christus filius dei: qui in hunc mundum venisti.

¶ Feria tertia. Euangelium. Secundum Joannem.

In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis: et principibꝰ iudeorum. Omne quod dat mihi pater ad me veniet: et eum qui venit ad me non eijciam foras. Quia descendi de celo nõ vt faciam voluntatem meam: sed voluntatē eius qui misit me. Hec est autem voluntas eius qui misit me patris: vt omne quod dedit mihi nõ perdã ex eo: sed resuscitē illud in nouissimo die. Hec est autem voluntas patris mei qui misit me: vt omnis qui videt filiū: et credit in eum habeat vitam eternam. Et ego resuscitabo eum in nouissimo die. ¶ Feria. iiij. Euangeliū. Secundum Joannē.

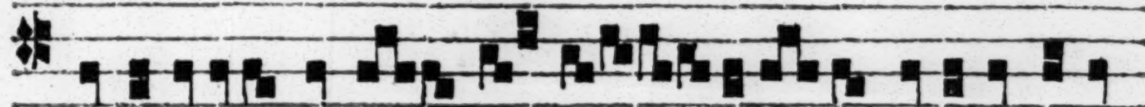
In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis. Amen amen dico vobis: quia qui verbum meum audit et credit ei qui misit me habet vitam eternam. Et in iudicium nõ veniet: sed transiet a morte in vitam. Amen amen dico vobis: quia venit hora ꝫ nunc est quando mortui audient vocem filij dei: et qui audierint viuent. Sicut pater habet vitam in semetipso: sic dedit ꝫ filio vitam habere in semetipso. Et potestatem dedit ei iudicium facere quia filiꝰ hominis est. Nolite mirari hoc: quia venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem filij dei. Et procedent qui bona fecerunt: in resurrectionem vite. Qui vero mala egerunt: in resurrectionem iudicij. ¶ Feria. v. Euangelium. Secundum Joannem.

In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis: et turbis iudeorum. Sicut pater suscitat mortuos et viuificat: sic ꝫ filius quos vult viuificat. Neqȝ enim pater iudicat quēq̄: sed iudicium omne dedit filio. Ut omnes honorificent filium: sicut honorificãt patrem. Qui nõ honorificat filium: non honorificat patrem qui misit illū. Amē amen dico vobis: quia qui verbum meū audit et

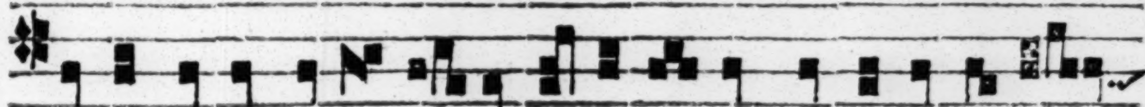
credit ei qui misit me: habet vitam eternam. Et in iudicium nō veniet: sed transiet a morte in vitam. ¶ Feria sexta. Euangeliū Secundum Joannem.

In illo tēpore. Dixit iesus discipulis suis et turbis iudeorū. Ego sum panis viuus: qui de celo descēdi. Si quis manducauerit ex hoc pane viuet in eternū. Et panis quē ego dabo: caro mea est pro mundi vita. Litigabant ergo iudei ad inuicē dicētes Quomodo potest hic carnē suam nobis dare ad manducandum Dicit ergo eis iesus. Amen amen dico vobis: nisi māducaueritis carnem filij hominis: et biberitis eius sanguinē: nō habebitis vitam in vobis. Qui manducat meam carnē: et bibit meū sanguinem: habet vitam eternam. Et ego resuscitabo eum in nouissimo die. ¶ Sabbato. Euangelium. Secundum Joannem.

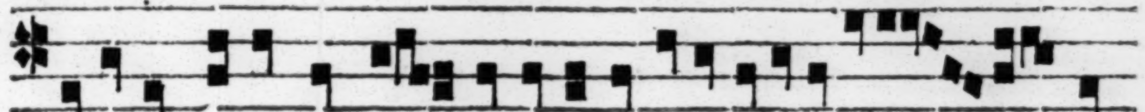
In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis: et turbis iudeorum. Amen amē dico vobis: nisi manducaueritis carnem filij hominis: et biberitis eius sanguinem: non habebitis vitam in vobis. Qui manducat meam carnem: et bibit meum sanguinem: habet vitam eternam. Et ego resuscitabo eum: in nouissimo die. ¶ Hoc sequens offertoriū dicatur in omnibus missis pro defunctis nisi in die animarum tantum. Offer.

Domine iesu christe rex glo rie libera ani-

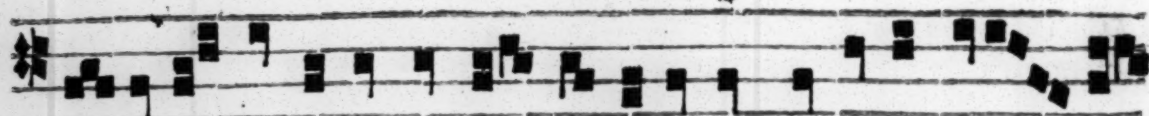
mas omnium fide li um defuncto rum de manu infer

ni et de profundo la cu libera eas de ore leo nis ne

absorbeat eas tartarus ne cadant in obscu ra tenebrarum

lo ca sed signifer sanctus michael representet e as

in lu cem sanctā quam olim abrahe promi sisti et se

mi ni e ius.

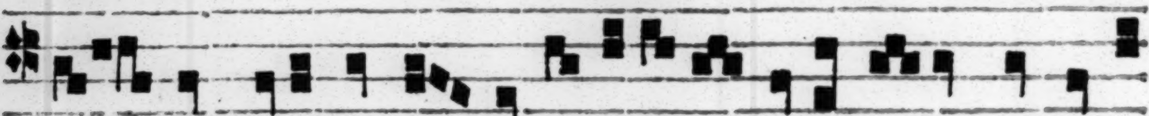
Hoc sequēs offertoriū dicat in die animarum tātum. Offr.

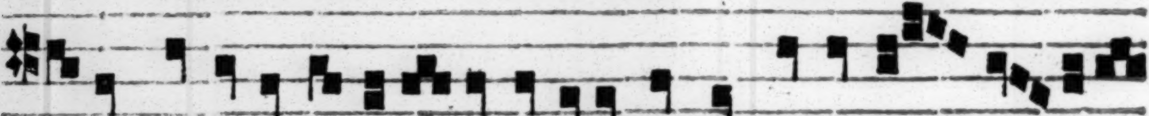
O pie de us qui primum ho minē ad eternā glo-

riam re uoca sti pastor bo ne qui ouem per-

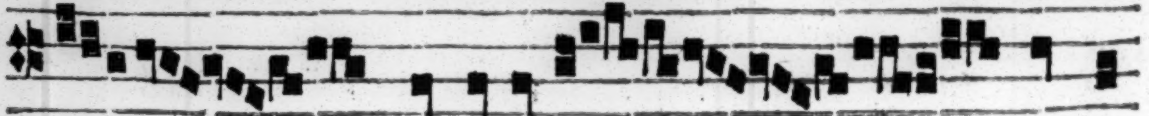
di tam pio hume ro ad ouile reporta sti iuste iu-

dex dum veneris iudica re libera de morte ani mas eo

rum quas redemi sti ne tradas bestijs a nimas confitentes

ti bi ne dere linquas

Post ablutionē manuum iūctis manib⁹ ī medio alta. īcipiat sac.

eas in fi nē.

Chorus respon= deat hoc modo.

Hostias et preces tibi dñe offerimus. Tu su scipe pro animabus il lis quarum hodie memoriam agimus fac eas domine de morte transi re ad vitam.

Et interim dicat sacerdos. In spiritu humilitatis. priuatim more solito. deinde dicat sacerd. Orate fratres. chorus respondeat cantando. ℣.

Requiem eternam dona eis domine et lux perpetua lu ceat eis. Quam olim abrahe promi sisti et se mini e ius.

Notādū est q̄ quādocūq̄ corp⁹ adest p̄ns. ⁊ in oīb⁹ ānuer. ⁊ trigin. dr̄ Hostias ⁊ p̄ces. cū ℣. Requiē eter. ⁊ Quā olim. ⁊ in die aīaꝝ nō dicat. Quotidie āte diē sepulture cuiuscūq̄ fue. dicat istd̄ secretū

Suscipe q̄s misericors pater oblationē quā tibi offerim⁹ p aīa famuli tui vel famule tue N. quā hodie de carnali corruptione liberasti: ⁊ cōcede vt ab oīb⁹ humane cōditiōis excessibus hijs remedijs expiet: ⁊ in reqe sempiterna diē resurrectionis prestoletur. Per dn̄m. ¶ In die sepulture cuiuscūq̄ fuerit secretū

Suscipe dn̄e pro aīa famuli tui vel famule tue hostiā quā te deo p̄ri benigne obtulisti p nobis ⁊ q̄a causa hoīm descēdisti de celis: te redeūte sctōꝝ tuoꝝ mereat adiūgi cōsortijs. p te saluator mūdi. Qui ⁊c. In anniuer. de quocūq̄ fue. dr̄ istud Secre.

PRopiciare q̄s dn̄e supplicatiōibus nr̄is pro aīa famuli tui vel famule tue: cuius hodie annua dies agitur pro qua tibi offerimus hoc sacrificiū laudis: vt eā sctōꝝ tuoꝝ cōsortio sociare digneris. Per do. In die tricēnali de quocunqȝ fuerit. Secreta.

INtuere q̄s oms deꝰ et placatꝰ suscipere dignare hoc sacrificiū qđ tibi offerimꝰ p aīa famuli tui vel famule tue: et cōcede illi pacē perpetuā ⁊ requiē sempiternā. Per d̄. Prefatio quotidiana. Qn̄ corpꝰ adest p̄sens in oibꝰ āniuer. ⁊ trigin. ⁊ qn̄ vltimo fit seruitiū mortuorū ante pascha ⁊ in die aīarū dicaẗ hic cantus

SAnctus. Sctūs. Sanctꝰ. Dn̄s deꝰ sabaoth. Pleni sūt celi et terra gloria tu a o sanna in excelsis. Bn̄dictꝰ q̄ venit in noīe do mini o sanna in excelsis.

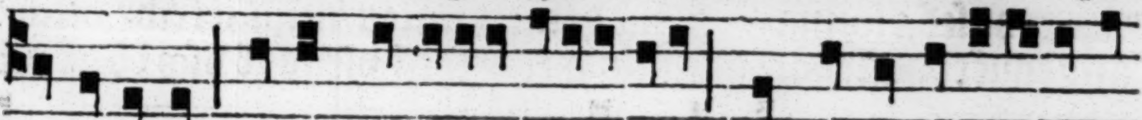
Qn̄ corpꝰ adest p̄n̄s ⁊ in oibꝰ ānniuersa. ⁊ trigintẽ. et qn̄ vltimo fit seruitiū mortuorū ante pascha: et in die aīarū dicatur hic cātus.

AGnus de i qui tollis peccata mundi dona e is requiē. Agnꝰ de i qui tollis peccata mundi dona eis requiem. Agnꝰ de i qui tollis peccata mūdi dona e is re quiē sempiternā.

In oibꝰ missis p corpe p̄nti ⁊ in āniuer. ⁊ trigin. ⁊ qn̄ vltimo fit seruitiū mortuoꝝ. āte pascha. ⁊ i die aīaꝝ dicaẗ hec sequēs cōio

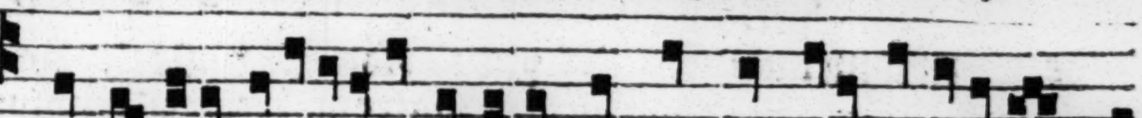
Pro quorũ memoria corpus christi sumitur dona eis dñe requiẽ

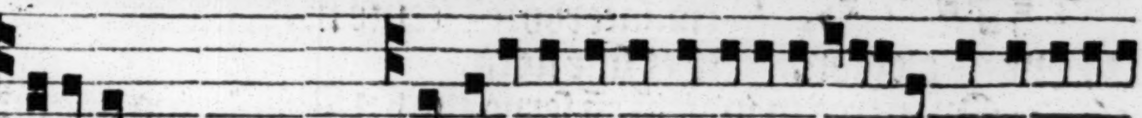
sempiternã. Et lux perpetua luceat eis. Pro quorũ memoria san

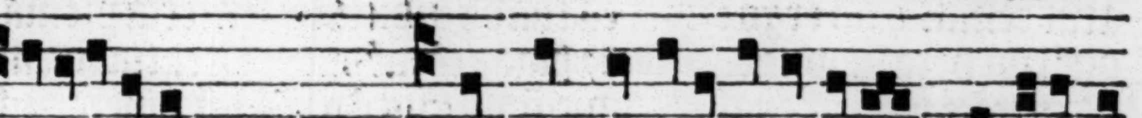
guis xpi sumit̃ dona eis dñe requiẽ sempiternã. In oĩb⁹ alijs missis pro defunctis: dicatur hec cõio.

Lux eterna luceat eis domine cum sanctis tuis in eternũ quia

pius es. et dr̃ cũ v. sic: Requiẽ eternã dona eis dñe: et lux ppetua

luceat eis. cũ repetitiõe. cum sanctis tuis in eternũ quia pius es.

¶ Quotidie ante diem sepulture dicitur ista postcõmunio.

Presta q̃s oĩpotẽs deus: vt aĩam famuli tui vel famule tue ab ãgelis lucis susceptã: in pparata habitacula deduci facias vtõr. Per d. In die sepulture cuiuscũq; fue. dicat̃ ista postcõio

Presta q̃s dñe vt aĩa famuli tui vel famule tue cuius hodie officia humanitatis exhibem⁹: hijs sacrificijs expiata salnationis tue perpetuo munere gratuletur. Per do. In anniuer. de quocunq; fuerit dicatur hec sequens Postcõmunio.

Presta q̃s dñe vt aĩa famuli tui vel famule tue cuius anniuersariũ depositionis diẽ recolim⁹ hijs purgata sacrificijs indulgentiã pariter et requiẽ capiat sempiternam. Per dominũ In die trigintali. de quocunq; fuerit dicatur hec Postcõmunio.

Posit quesumus dñe aĩe famuli tui vel famule tue: diuini celebratio sacramenti: vt eius in quo sperauit et credidit: eternũ capiat te miserãte cõsortiũ. Per dñm. Post missã accedat sacerdos ad caput defuncti alba indutꝰ absqꝫ cappa serica ⁊ duo clerici de scda forma ad caput defũcti stãtes incipiãt tribꝰ vicibꝰ añ. sequẽtẽ quã chorꝰ singulis vicibꝰ totã ꝓsequat vsqꝫ ĩ finẽ. añ

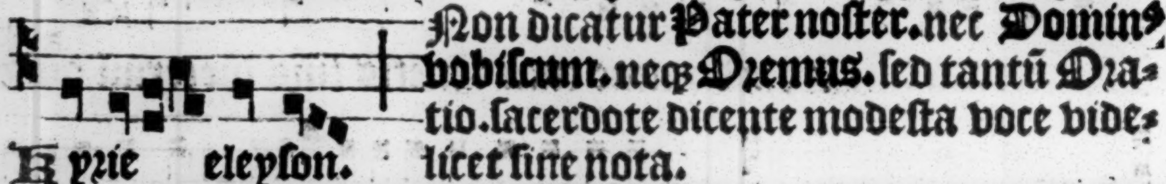

Circumdederunt me gemitus mortis dolores inferni circunde

Deīde post tertiam repetitionẽ se

de runt me quatur. Kyrie eleyson. Christe eleyson.

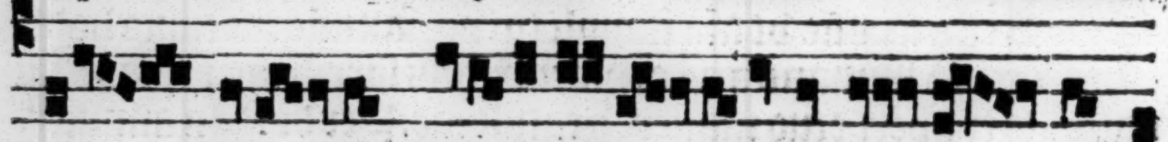
Kyrie eleyson. Non dicatur Pater noster. nec Dominꝰ vobiscum. neqꝫ Oremus. sed tantũ Oratio. sacerdote dicente modesta voce videlicet sine nota.

Non intres in iudiciũ cũ seruo tuo vel serula tua dñe quĩ nullꝰ apud te iustificabit homo nisi per te oĩm pctõꝝ tribuatur remissio nõ ergo eũ vel eã tua q̃s iudicialis sentẽtia premat quẽ tibi vera supplicatio fidei xpiane cõmẽdat: sed gratia tua illi succurrẽte mereat euadere iudiciũ vltiõis q̃ vel q̃ dũ viueret insignitus vel insignita est signaculo sctẽ trinitatis. In qua viuit.

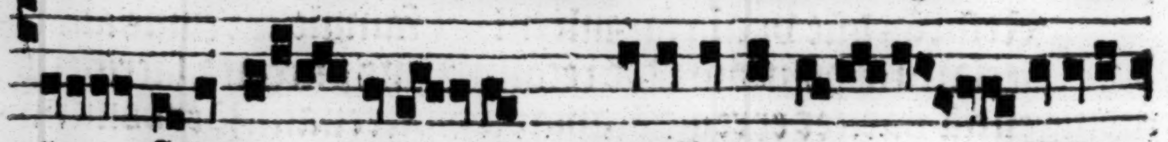
Eodẽ modo dicũtur oẽs orones sequentes. Deinde incipiat cãtor ℟.

Qui lazarum resuscita sti a monumen

to feti dñ. Tu eis domi ne dona re qui em et

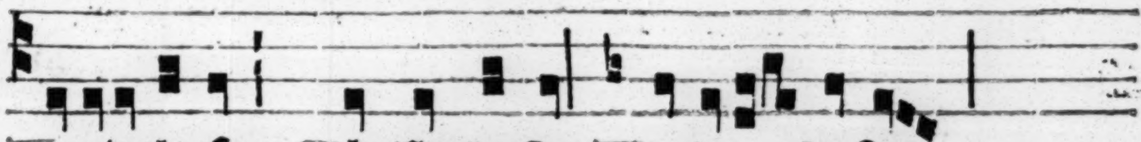

lo cũ indul genti e.v. Qui vẽturus es iudicare

viuos et mortu os et secu lũ per i gnem. Tu eis.

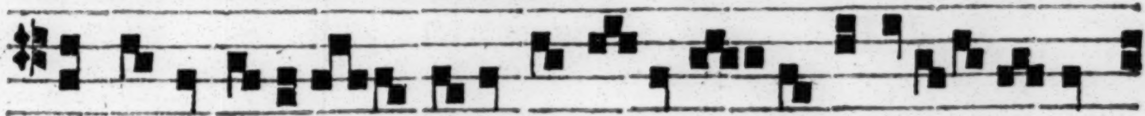
¶ Et percantetur a choro cum suo versu et interim sacerdos cu thuribulo circumeundo corpus illud incenset. Similiter fiat in ℟ijs sequentibus. deinde dicitur.

Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson.

sine Pater noster. et sine Dñs vobiscũ. sed tãtũ cũ Oremꝰ. Orõ.

Deus cui oīa viuũt cui nõ pereunt moriẽdo corpora nr̃a sed mutãtur in melius te supplices deprecamur: vt quicquid famulus vel famula tuus vel tua vicioꝝ tue voluntati cõtrarium fallẽte diabolo et propria iniquitate atqꝫ fragilitate cõtraxit: tu pius et misericors abluas indulgẽdo eiusqꝫ animã suscipi iubeas per manꝰ sctõꝝ angeloꝝ tuoꝝ deducendã in sinũ patriarcharum tuoꝝ abrahe scilicet amici tui: et ysaac electi tui: atqꝫ iacob dilecti tui: quo aufugit dolor et tristitia atqꝫ suspiriũ: fideliũ quoqꝫ anime felici iocunditate letãtur: et in nouissimo magni iudicij die inter sanctos et electos tuos eam facias perpetue glorie tue percipere portionem: quã oculus nõ vidit: nec auris audiuit: et in cor hominis non ascendit que preparasti diligentibus te. Per xp̄m. ℟.

Heu mihi domine quia pecca ui ni mis in vita mea quid

faciam mi ser v bi fu giam nisi ad te deus me us

mise re re me i. Dum vene ris

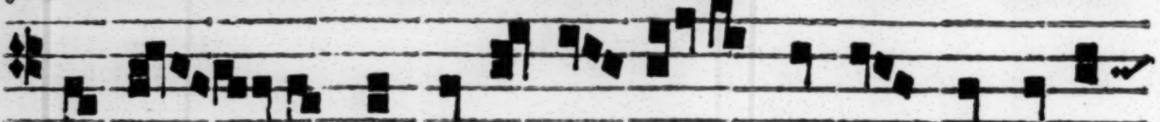
¶ Et percantetur a choro cũ suo versu: et interim incensetur corpus vt supra. Deinde sequatur.

sine Pater noster. et sine Dñs vobiscum sed tantum cũ Oremus.

Fac q̃sumus dñe hanc cũ seruulo tuo defuncto vel seruula tua defuncta misericordiã: vt factorũ suorũ in penis nõ recipiat vicẽ: qui vel que tuã in votis tenuit voluntatẽ: et quia hic illũ vel illã vera fides iunxit filiũ turmis illic eũ vel eã tua miseratio societ angelicis choris. Per xp̃m. Deinde incipiat cãtor ℟.

Et percātetur a choro cū vno versu tātū. scꝫ Dies illa. vts. et interim incensetur corpus a sacerdote semel circumeundo et postea aspergatur aqua benedicta: deinde sequatur.

Deinde roget sacerdos circūstātes orare pro aīa defuncti dicēs. Pro aīa N. et pro aīabus oīm fideliū defunctorꝫ. Pater nr̄. Et ne nos. Sed libera nos a malo. Nō intres in iudiciū cū seruo tuo. vel seruula tua dn̄e. Quia non iustificabitur in cōspectu tuo oīs viuēs. A porta inferi. Erue dn̄e aīas eorū. Credo videre bona dn̄i. In terra viuentiū. Dn̄e exaudi. Dn̄s vobiscum. Oremus.

INclina dn̄e aurē tuam ad preces nostras quibus miam tuam supplices deprecamur: vt animā famuli tui vel famule tue quā de hoc seculo migrare iussisti in pacis ac lucis regione constituas: et sanctorū tuorū iubeas esse consortē. Per christum.

Hic deportet corpus ad sepulchrū cantore incipiente An̄.

In paradisum. Amen.

Psalmus.

IN exitu israel de egypto: domus iacob de populo barbaro Facta est iudea sanctificatio eius: israel potestas eius. Mare vidit et fugit: iordanis conuersus est retrorsum. Montes exultauerūt sicut arietes: et colles sicut agni ouiū. Quid est tibi mare quod fugisti: et tu iordanis quia conuersus es retrorsum. Montes exultastis sicut arietes: et colles sicut agni ouiū. A facie domini mota est terra: a facie dei iacob. Qui conuertit petrā in stagna aquarum: et rupem in fontes aquarum. Nō nobis domine non nobis: sed nomini tuo da gloriā. Super misericordia tua et veritate tua: nequando dicant gentes vbi est deus eorum. Deus autem noster in celo: omnia quecunqꝫ voluit fecit. Simulachra gentium argentum et aurum: opera manuum homi-

nū. Os habent et non loquētur: oculos habēt et non videbunt. Aures habēt ⁊ nō audiēt: nares habēt ⁊ nō odorabūt. Manus habēt et nō palpabūt pedes habēt ⁊ non ambulabūt: nō clamabūt in gutture suo. Similes illis fiāt q̄ faciūt ea: et oēs qui confidūt in eis. Domus israel sperauit in dn̄o: adiutor eorū et protector eorū est. Domus aaron sperauit in dn̄o: adiutor eorū et protector eorū est. Qui timent dominū sperauerūt in domino: adiutor eorum et protector eorū est. Dn̄s memor fuit nostri: et benedixit nobis. Benedixit domui israel: bn̄dixit domui aaron. Benedixit omnibus qui timent dominum: pusillis cum maioribus. Adijciat dominus super vos: super vos et super filios vestros. Benedicti vos a domino qui fecit celum et terram. Celum celi domino: terram autem dedit filijs hominū. Non mortui laudabunt te domine: neq̧ omnes qui descendūt in infernum. Sed nos qui viuimus benedicimus dn̄o: ex hoc nūc et usq̧ in seculum ¶ Alius ps. si tantum restat iter. s. Ad te dn̄e leuaui animā meam. ¶ Finito psalmo vel psalmis dicatur iste versus.

Requiem eternam dona eis domine: et lux perpetua luceat eis.

Deinde repetatur antiphona.

In paradisum deducāt te angeli in suū conuentū suscipiant te martyres et perducāt te in ciuitatē sanctā hierusalem ¶ Omnibus dictis dicat sacerdos sine Dominus vobiscum. sed tantum cum Oremus humili voce.

Pie recordationis affectu fratres charissimi cōmemorationē faciamus cari nostri vel care nr̄e: quē dn̄s noster de tentationibus huius seculi assumpsit: obsecramus miam dei nostri: vt ipse ei retribuere dignetur placitam et quietam mansionem: et remittat ei omnes lubrice temeritatis offensas: vt cōcessa sibi

venia plene indulgentie quicquid in hoc seculo proprio vel alieno reatu deliquit: totum ineffabili pietate ac benignitate sua deleat et abstergat. Per christū. Alia oratio cū Oremus. Oratio.

TE domine sancte pater omnipotens eterne deus suppliciter depcamur pro spiritu fratris nostri vel sororis nostre: quem vel quam a voraginibus hui⁹ seculi accersiri iussisti: vt digneris domine dare ei lucidū locum refrigerij et quietis liceat ei transire portas inferoꝝ et penas tenebrarum: maneatqꝫ in mansionibus sanctorū: et in luce sancta quam olim abrahe promisisti et semini eius: nullam lesionem sentiat spiritus eius: sed cum magnus ille dies resurrectionis aduenerit: resuscitare eum vel eam digneris: vna cum sanctis et electis tuis deleasqꝫ eius omnia delicta atqꝫ peccata vsqꝫ ad nouissimū quadrantē: tecūqꝫ immortalitatis tue vitā et regnum consequatur eternum. Per christum.

Finitis orationib⁹ aperiatur sepulchrum cantore incipiente Añ.

Psalmus.

COnfitemini dño quoniā bon⁹: quoniā in seculū misericordia eius. Dicat nūc israel quoniā bonus: quoniā in seculū misericordia eius. Dicat nunc domus aaron quoniā in seculum misericordia eius. Dicāt nunc qui timēt dñm: quoniā in seculū mia eius. De tribulatione inuocaui dñm: ⁊ exaudiuit me in latitudine dñs. Dñs mihi adiutor: non timebo quid faciat mihi homo. Dñs mihi adiutor: et ego despiciā inimicos meos. Bonū est cōfidere in dño: ꝙ confidere in hoie. Bonū est sperare in dño: ꝙ sperare in principibus. Omnes gētes circuierūt me: et in noie dñi quia vltus sum in eos. Circūdantes circūdederunt me: et in noie dñi quia vltus sum in eos. Circūdederunt me sicut apes ⁊ exarserūt sicut ignis in spinis: ⁊ in noie dñi qa vlt⁹ sū in eos. Impulsus euersus sum vt caderē: ⁊ dñs suscepit me. Fortitudo mea et laus mea dñs: et factus est mihi in salutē. Vox exultationis ⁊ salutis: in tabernaculis iustoꝝ. Dextera dñi fecit virtutē dextera dñi exaltauit me: dextera dñi fecit virtutē. Nō moriar sed viuam: ⁊ narrabo opera dñi. Castigās castigauit me dñs: et morti non tradidit me. Aperite mihi portas iustitie et ingressus in

eas ꝯfitebor dño: hec porta dñi iusti intrabũt in eã. Cõfitebor ti bi dñe qm̃ exaudisti me: ⁊ fact⁹ es mihi in salutẽ. Lapidẽ quẽ re pbrauerũt edificãtes: hic factus est in caput ãguli. A dño factũ est istud: ⁊ est mirabile in oclis nr̃is. Hec est dies quã fecit dñs: ex ultemus ⁊ letemur in ea. O dñe saluũ me fac o dñe bene pspera re: bñdict⁹ q̃ venit in noĩe dñi. Benediximꝰ vobis de domo dñi: de us dñs ⁊ illuxit nobis. Cõstituite diẽ solẽnem: in cõdensis vsq̧ ad cornu altaris. Deus meus es tu ⁊ cõfitebor tibi: deus me⁹ es tu ⁊ exaltabo te. Cõfitebor tibi dñe qm̃ exaudisti me: et fact⁹ es mihi in salutẽ. Cõfitemini dño quoniã bonus: quoniã in seculũ misericordia eius. ¶ Finito psalmo tota dicatur antiphona.

Aperite mihi portas iustitie et ingressus in eas confitebor do

mino hec porta domini iusti intrabunt in eam.

Qua dicta dicat sacerdos. Oremus. Oratio.

Obsecramus miam tuã oṗs eterne deus q̃ hoĩem ad imagi= nẽ tuã creare dignat⁹ es vt aĩam famuli tui vel famule tue N. quã hodierna die reb⁹ humanis eximi: et ad te accersiri iussi= sti blãde et misericorditer suscipias: nõ ei dominẽtur vmbre mor tis: nec tegat eum vel eã chaos et caligo tenebrarũ: sed exut⁹ vel exuta oĩm criminũ labe in sinu abrahe collocatus vel collocata: locũ refrigerij se adeptũ vel adeptã esse gaudeat: vt cũ dies iudi= cij aduenerit: cũ sanctis et electis tuis eum vel eã resuscitari iu= beas. Per christum dñm nostrum. Alia oratio cum Oremus.

Deus qui iustis supplicationibus semper presto es: qui pia vota dignaris intueri: da famulo tuo vel famule tue N. cuius depositioni hodie officia humanitatis exhibemus: cũ san= ctis atq̧ fidelibus tuis beati muneris portionem. Per xp̃m dñm

Deinde dicatur benedictio sepulchri sine Oremus. hoc modo.

Rogamus te domine sancte pater omnipotens eterne de= us: vt bene ✠ dicere et sanctificare digneris hoc sepulchrũ

et corpus in eum collocandū: vt sit remedium salutare in eo quie-
scenti et redemptio anime eius atq̧ tutela et munimen contra se
ua iacula inimici. Per christum. Alia benedictio tumuli. Adiu-
torium nostrum in nomine domini. Qui fecit celum et terram.
Benedic dn̄e locū sepulchri hui⁹ sicut benedixisti sepulchra
abrahe ysaac et iacob. ℣. Ostende nobis domine misericor-
diam tuam. ℟. Et salutare tuum da nobis. Oratio.
Deus qui fundasti terram et formasti celos: qui omnia sy-
deribus instituta fixisti: qui captū laqueis mortis hominē
lauachri ablutione reparas: qui sepultos abraham isaac et iacob
in spelunca duplici in libro vite ac totius glorie principes adnota
sti benedicendos: ita bene ✠ dicere digneris hūc famulū tuū vel
ancillā tuam: vt eū vel eam requiescere facias: et in sinu abrahe
collocare digneris: qui dn̄m nostrū iesū christū filiū tuū: deuictis
laqueis inferorum resurgere in se credētiū suorum mēbra iussisti resu-
scitare. Qui ventur⁹ est iudicare viuos et mortuos et sc̄lm p igne̅.
Respice dn̄e super hāc fabricā sepulture: et descen- Oratio.
dat spiritus tuus vt te iubēte sit ei in hoc loco q̇eta dormi-
tio et tēpore iudicij cū omnib⁹ sanctis sit vera resurrectio. Te pre
stante dn̄o nostro qui in trinitate perfecta viuis et regnas per cū
cta secula seculorū. Amen. ¶ Hic aspergatur aqua benedicta sup
sepulchrum et incensetur se-
pulchrum. Finitis orationi-
bus ponatur corpus in sepul-
chro cantore incipiente. an. Ingrediar. Amen. Psalmus.
Quēadmodū desiderat ceru⁹ ad fontes aquarū: ita deside-
rat aīa mea ad te de⁹. Sitiuit aīa mea ad deū fontē viuū
qn̄ veniā et apparebo āte faciē dei. Fuerūt mihi lachryme mee
panes die ac nocte: dū dicitur mihi quotidie vbi est de⁹ tu⁹. Hec
recordatus sū et effudi in me aīam meā: qm̄ trāsibo in locū taber
naculi admirabilis vsq̧ ad domū dei. In voce exultatiōis et cō
fessiōis: son⁹ epulātis. Quare tristis es aīa mea: et quare cōtur
bas me. Spa in deo qm̄ adhuc cōfitebor illi salutare vult⁹ mei et
de⁹ me⁹. Ad meipsum aīa mea cōturbata est: propterea memor
ero tui de terra iordanis et hermonij a monte modico. Abyssus
abyssum inuocat: in voce catharactarū tuarū. Omnia excelsa

tua et fluct⁹ tui: super me trāsierūt. In die mādauit dn̄s miām suā: ꝛ nocte canticū eius. Apud me oratio deo vite mee: dicā deo susceptor meus es. Quare oblitus es mei: et quare cōtristat⁹ incedo: dum affligit me inimicus. Dum cōfringūtur ossa mea: exprobrauerūt mihi qui tribulant me inimici mei. Dū dicunt mihi per singulos dies: vbi est deus tuus. Quare tristis es aīa mea et quare cōturbas me. Spera in deo qm̄ adhuc cōfitebor illi: salutare vultus mei et deus meus. ¶ Dicto psalmo repetatur Añ.

Ingrediar in locū tabernaculi admirabilis vsq₃ ad domū dei.

¶ Qua dicta dicat sacerdos orationem hoc modo.

Oremus fratres charissimi pro spū cari nostri vel care nostre N. quē dn̄s de laqueo huius seculi liberare dignat⁹ est: cuius corpusculū hodie sepulture traditur: vt eum vel eā pietas dn̄i in sinu abrahe collocare dignet vt cū magni iudicij dies aduenerit: inter sanctos et electos tuos eū vel eam in parte dextera collocādū vel collocandā resuscitari faciat. Qui tecum viuit et regnat deus. Per. Alia oratio cum Oremus. Oratio.

Deus qui humanarū aīarū etern⁹ amator es: aīam famuli tui vel famule tue N. quā vera dū in corpore maneret tenuit fides ab omni cruciatu inferoꝝ redde extorrē: vt segregata ab infernalibus claustris sctōꝝ tuorū mereatur adunari consortijs. Per xp̄m. ¶ Finitis oōo. claudatur sepulchrū ponente prius sacerdote absolu. super pectus defuncti sic dicendo.

Dominus iesus xp̄s qui beato petro apostolo tuo ceterisq₃ discipulis suis licentiam dedit ligandi atq₃ soluendi: ipse te absoluat N. ab omni vinculo delictorum: et in quantum mee fragilitati permittitur: precor sis absolutus vel absoluta: ante tribunal eiusdem domini nostri iesu christi habeas vitam eternam et viuas in secula seculorum. Amen.

Hic aspergatur tumulus aqua benedicta: et incensetur cantore incipiente Añ.

Hec requies mea. Amen. Psalmus.

Memento dñe dauid: et omnis mansuetudinis eius. Sicut iurauit domino: votum vouit deo iacob. Si introiero in tabernaculum domus mee: si ascendero in lectum strati mei. Si dedero somnum oculis meis: et palpebris meis dormitationem. Et requiem temporibus meis donec inueniã locũ dño: taberna culũ deo iacob. Ecce audiuimus eam in effrata: inuenimus eam in campis silue. Introibimus in tabernaculum eius: adorabimus in loco vbi steterunt pedes eius. Surge domine in requiem tuam: tu et archa sanctificationis tue. Sacerdotes tui induantur iustitiam: et sancti tui exultent. Propter dauid seruũ tuum: non auertas faciem christi tui. Iurauit dñs veritatem et non frustrabitur eum: de fructu ventris tui ponam super sedem tuã. Si custodierint filij tui testamentũ meũ: et testimonia mea hec que docebo eos. Et filij eorũ vsqz in seculum: sedebunt super sedem tuam. Quoniam elegit dñs syon: elegit eam in habitationem sibi. Hec requies mea in seculũ seculi: hic habitabo quoniam elegi eam. Viduam eius benedicens benedicam: pauperes eiꝰ saturabo panibus. Sacerdotes tui induam salutari/ et sancti eius exultatione exultabũt. Illuc producã cornu dauid/ paraui lucernã christo meo. Inimicos eius induã confusiõe super ipsum autẽ efflorebit sanctificatio mea. Finito psal. dicatur. añ.

Hec requies mea in seculũ seculi hic habitabo quoniã elegi eã.

¶ Qua dicta dicat sacerdos oratio. cum Oremus. Oratio.

Deus apud quem spiritus mortuorũ viuunt/ et in quo electorũ anime deposito carnis onere plena felicitate letantur/ presta supplicantibus nobis/ vt anima famuli tui vel famule tue N. que temporali corpus visiõis huius luminis caruit visu/ eterne illius lucis solatio potiatur/ nõ eã tormẽtum mortis attingat nec dolor horrende visionis afficiat non penalis timor excruciat/ non reorũ pessima cathena constringat/ sed cõcessa sibi venia omnium delictorum optate quietis consequatur gaudia repromissa. Per christum dominum nostrum. Amen.

¶ Alia oratio cum Oremus. Oratio.

Tu dñe de⁹ oīpotens p̄cibus nr̄is aurē tue pietatis accomodare digneris: tu miseris opem feras: ꝛ misericordiam largiaris: et spiritū famuli tui vel famule tue N. vinculis corporalibus liberatū in pace sanctorū tuorū recipias: vt locū penalē et gehennē ignē in regionē viuentiū trāslatus euadat. Per xp̄m.

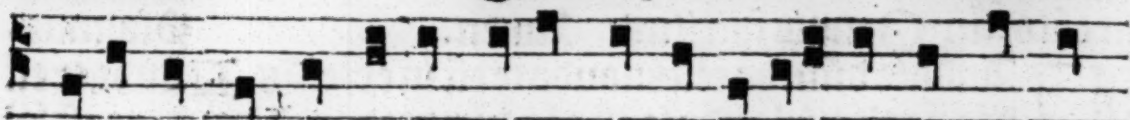
¶ Finitis orō. executor officij terrā super corpus ad modū crucis ponat et corpus thurificet aqua bn̄dicta aspergat: et dum sequēs psalmus canitur corpus omnino cooperiatur cātore incipiēte an̄.

De terra plasmasti me. Amen. Psalmus.

Domine probasti me et cognouisti me tu cognouisti sessionem meam et resurrectionē meam. Intellexisti cogitationes meas de longe: semitam meā et funiculum meum inuestigasti. Et omnes vias meas preuidisti: quia non est sermo in lingua mea. Ecce domine tu cognouisti omnia nouissima et antiqua: tu formasti me et posuisti super me manum tuam. Mirabilis facta est scientia tua ex me: confortata est et non potero ad eam. Quo ibo a spiritu tuo: ꝛ quo a facie tua fugiā. Si ascendero in celū tu illic es: si descēdero ad infernū ades. Si sumpsero pēnas meas diluculo: et habitauero in extremis maris. Etenim illuc manus tua deducet me: et tenebit me dextera tua. Et dixi forsitān tenebre cōculcabūt me: ꝛ nox illuminatio mea in delicijs meis. Quia tenebre nō obscurabūtur a te: et nox sicut dies illuminabitur sicut tenebre eius ita ꝛ lumē eius. Quia tu possedisti renes meos: suscepisti me de vtero matris mee. Cōfitebor tibi qr terribiliter magnificatus es: mirabilia opera tua et aīa mea cognoscet nimis. Non est occultatum os meum a te quod fecisti in occulto: et substantia mea in inferioribus terre. Inperfectum meū viderunt oculi tui et in libro tuo omnes scribentur: dies formabuntur et nemo in eis. Mihi autem nimis honorificati sunt amici tui deus: nimis confortatus est principatus eorum. Dinumerabo eos et super arenam multiplicabūtur: exurrexi et adhuc sum tecū. Si occideris deus peccatores: viri sanguinū declinate a me. Quia dicitis in cogitatiōe: accipiāt in vanitate ciuitates

suas. Nonne qui oderunt te dñe oderam:et super inimicos tuos tabescebam. Perfecto odio oderam illos:inimici facti sũt mihi. Proba me deus ꝛ scito coꝛ meum:interroga me ꝛ cognosce semitas meas. Et vide si via iniquitatis in me est:et deduc me in via eterna. ¶ Finito psalmo tota dicatur Aña.

De terra plasmasti me et carnem induisti me redemptoꝛ

meus domine resuscita me in nouissimo die.

Qua dicta dicat sacerdos sine. Dñs vobiscũ. et sine Oꝛemus.

COmmendo animam tuam deo patri omnipotenti: terrã terre:cinerem cineri:puluerem pulueri. In nomine patris et filij et spiritus sancti. Amen. Deinde dicat sacerdos hanc oꝛationem sine Oꝛemus. Oꝛatio.

TEmeritatis qdẽ est dñe vt homo hominẽ moꝛtalis moꝛtalẽ cinis cinerẽ tibi dño deo nr̃o audeat cõmendare: sed q̃a terra suscipit terrã: et puluis cõuertitur in puluerẽ:donec omnis caro in suã redigatur oꝛiginẽ:inde tuã deus pijssime pater lacrimabiliter q̃s pietatẽ: vt huius famuli tui vel famule tue N. animã quã creasti de huius mundi voꝛagine cenulẽta ducis ad patriã abꝛahe amici tui sinu recipias:refrigerij roꝛe perfundas: sit ab estuantis gehenne truci incendio segregata:et beata requiete donãte cõiuncta:ꝛ si que illi sunt dñe digne cruciatibus culpe: tu eas grã tue mitissime lenitatis indulge:ne peccati vicem sed indulgẽtie tue piã sentiat bonitatẽ. Cũq; finito mundi termino supernũ cũctis illuxerit regnũ nouus homo sctõꝝ oĩm cetibꝰ aggregatus vel aggregata:cũ electis tuis resurgat in parte dextera coꝛonãdus vel coꝛonãda. Per xp̃m. Alia oꝛatio Oꝛemꝰ. Oꝛo.

DEus vite datoꝛ ꝛ humanoꝝ coꝛpoꝝ reparatoꝛ: q̃ te a pctõribꝰ exoꝛari voluisti:exaudi p̃ces quas speciali deuotiõe p aĩa famli tui vel famle tue N. tibi lacrimabiliter fũdimꝰ: vt liberare eã ab inferoꝝ cruciatibꝰ ꝛ collocare eã iter agmina sctõꝝ

tuorũ digneris veste quoqꝫ celesti: ꝛ stola immortalitatis indui: et paradisi amenitate confoueri iubeas. Per christum dominum

Finita oratio. incipiat cãtor ãn Omnis spiritus. Amen. Psalmus.

Laudate dñm de celis: laudate eũ in excelsis. Laudate eũ oẽs ãgeli ei9: laudate eũ oẽs virtutes ei9 Laudate eũ sol et luna: laudate eũ oẽs stelle et lumen. Laudate eũ celi celorũ et aque que super celos sunt laudẽt nomẽ dñi. Quia ipse dixit ꝛ facta sunt: ipse mãdauit et creata sunt. Statuit ea in eternũ et in seculũ seculi: preceptũ posuit et nõ preteribit. Laudate dñm de terra: dracones et oẽs abyssi. Ignis grãdo nix glacies spũs procellarũ: que faciũt verbũ eius. Mõtes et omnes colles: ligna fructifera et omnes cedri. Bestie et vniuersa pecora: serpẽtes et volucres pẽnate. Reges terre et omnes populi: principes et oẽs iudices terre. Iuuenes et virgines senes cũ iunioribus laudẽt nomen dñi: quia exaltatũ est nomẽ eius solius. Confessio eius super celum et terram: ꝛ exaltauit cornu populi sui. Hymn9 oĩbus sanctis eius: filijs israel populo appropinquanti sibi. Cantate dño canticum nouum: laus eius in ecclesia sanctorum. Letetur israel in eo qui fecit eum: et filie syon exultent in rege suo. Laudent nomen eius in choro: in tympano et psalterio psallant ei. Quia beneplacitũ est dño in populo suo: et exaltauit mãsuetos in salutem. Exultabunt sancti in gloria: letabuntur in cubilib9 suis. Exultationes dei in gutture eorum: et gladij ancipites in manibus eorum. Ad faciendã vindictã in nationibus: increpationes in populis. Ad alligandos reges eorũ in compedibus: et nobiles eorũ in manicis ferreis. Ut faciant in eis iudicium conscriptum gloria hec est omnibus sanctis eius. Laudate dominũ in sanctis eius: laudate eum in firmamento virtutis eius. Laudate eum in virtutibus eius: laudate eum secundũ multitudinẽ magnitudinis eius. Laudate eũ in sono tube: laudate eũ in psalterio et cythara. Laudate eũ in tympano ꝛ choro: laudate eum in cordis ꝛ organo. Laudate eũ in cymbalis bñsonãtibus: laudate eum in cymbalis iubilationis: omnis spiritus laudet dñm.

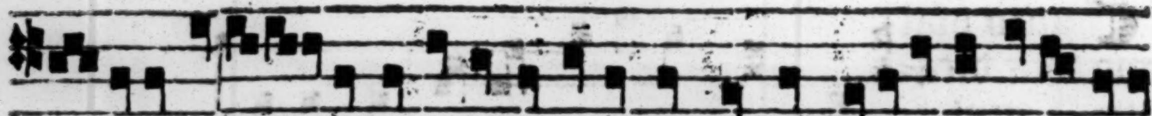
Finito psalmo tota dicatur Antiphona.scilicet. Omnis spiritus laudet dominum. Qua dicta dicat sacerdos sine Dominus vobiscū.et sine Oremus. Oratio.

Debitū humani corporis sepeliēdi officiū fideliū more cōplētes:deū cui oīa viuunt fideliter deprecemur:vt hoc corpus cari nostri vel care nostre N. a nobis infirmitate sepultū in ordine sctōr tuor resuscitet:ꝫ eius spiritū sctis ac fidelib⁹ aggregari iubeat:cū quib⁹ inenarrabili gloria:et ꝑpetuū felicitate perfrui mereatur. Per dn̄m. Finita oratione incipiat sacer. Añ.

Ego sum. Et intonetur ps̄ Benedict⁹. modo sequēti totus ps̄ dicat et cātetur hic solēniter sicut ad matutinas. Bene dictus dominus

deus israel: quia visitauit et fecit redemptionem plebis sue. Et erexit cornu salutis nobis: in domo dauid pueri sui. Sicut locutus est per os sanctorū:qui a seculo sunt ꝓphetarū eius. Salutem ex inimicis nostris:et de manu oīm qui oderunt nos. Ad faciendam misericordiā cum patribus nostris:ꝫ memorari testamenti sui sancti. Iusiurandū quod iurauit ad abrahā patrem nostrum:daturum se nobis. Ut sine timore de manu inimicorū nostrorum liberati:seruiamus illi. In sanctitate et iusticia coram ipso:omnibus diebus nostris. Et tu puer propheta altissimi vocaberis:preibis enim ante faciē dn̄i parare vias eius. Ad dandam scientiā salutis plebi eius:in remissionē peccatorū eorū. Per viscera misericordie dei nostri:in q̄b⁹ visitauit nos oriēs ex alto. Illuminare hijs q̄ in tenebris et in vmbra mortis sedēt:ad dirigēdos pedes nr̄os in viā pacis. Finito psal.tota dicatur Añ.

Ego sum resurrectio et vita: qui credit in me etiā si mortu⁹ fue-

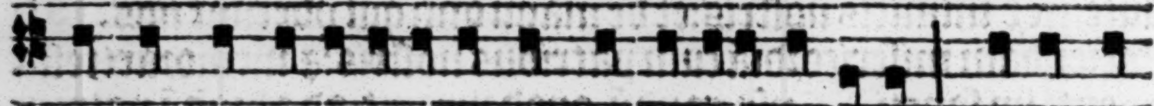
Qua dicta sequatur hoc modo.

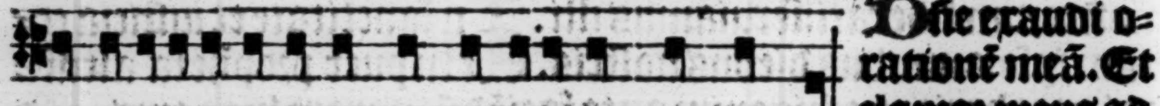
¶ Hic roget sacerdos orare pro anima defuncti ita dicens.
Pro anima N. et pro animabus omnium fidelium defunctorum Pater noster. ¶ Deinde dicat sacerdos.

Et lux ppetua luceat eis. A porta inferi. Erue domine animas eorum. Credo videre bona domini. In terra viuentium.

Dñe exaudi orationē meā. Et clamor meus ad te veniat. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Deus origo pietatis pater misericordiarū solamen tristiū: indultor criminū: de cuius munere venit omne quod bonū est et procedit: respice propicius supplicū preces & quis ppria nos deputet indignos conscientia: te dignum nostris flecti petitionibus pulsamus quantulūcūq; conceditur aures tue pietatis. Nā si omittimus in vtroq; veremur esse rei: quoniam et te precipis a

peccatoribus exorari: nostroque ac si non merito hoc agendum te prestante tribuitur in ministerio. Ergo te dñe scte pater omnipotens eterne deus qui vnicũ filiũ tuũ dñm nr̃m iesum xp̃m incarnari de virgine cõstituisti quo vetustũ solueret pprio cruore peccatũ: vt vitã redderet mũdo ipso opitulante aĩam fratris nostri. vel sororis nr̃e N. ab ergastulo cenulẽte materie exẽptã ab oĩbus piaculis q̃s absoluas. Nullas patiatur insidias occursantiũ demonũ: ppter quã misisti ad terras vnigenitũ filiũ tuũ: libera et absolue eã a tetra voragine inferni quã redemisti p̃cioso sanguine vnigeniti filij tui: libera et absolue eã ab esuãtis gehẽne truci incendio collocãs in paradisi amenitate. Nõ sentiat piissime pater quod calet in flãmis quod stridet in penis: et quod horret in tenebris: sed magnificentie tue munere preuenta mereatur euadere iudicium vltionis et beate requiei ac lucis eterne felicitate perfrui. Per christum. Alia oratio cum Oremus.

Tibi dñe cõmẽdamus aĩam famuli tui vel famule tue N. vt defunctus vel defuncta seculo tibi viuat: et que per fragilitatẽ mũdane cõuersationis peccata admisit tu venia misericordissime pietatis absterge. Per xp̃m. His dictis sequat̃ ps. Miserere. j. cũ Añ. Requiẽ eternã. Qua dicta dicat sacerdos in auditu oĩm. Pater noster. p aĩa eius N. et p aĩabus quorũ ossa in hoc cimiterio vel in alijs requiescũt: et p aĩab⁹ oĩm fideliũ defunctorũ Deinde dicat sacerdos. Et ne nos. Sed libera nos. A porta inferi. Erue dñe. Ne tradas dñe bestijs aĩas cõfitentes tibi. Et aĩas pauperũ tuorũ ne obliuiscaris in finẽ. Dñs vobiscũ. Orem⁹. Orõ.

Deus cuius miseratione anime fidelium requiescunt animabus famulorum famularũque tuarũ: hic et vbique in christo quiescẽtium: da ppitius suorum veniam peccatorũ: vt a cunctis reatibus absoluti: tecũ sine fine letẽtur. Per christũ. Postea reuertẽtes clerici de tumulo dicãt septẽ psal. penitẽtiales vel saltẽ psal. De pfundis. cũ añа. Requiẽ eternã. sequatur. Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater nr̃. Et ne nos. Sed libera. A porta inferi. Erue dñe. Aĩa ei⁹ in bonis demorabitur. Et semẽ ei⁹ hereditabit terrã. Credo videre bona dñi. In terra viuẽtiũ. Nõ intres in iudiciũ cũ seruo tuo dñe. Quia nõ iustificabitur in cõspectu tuo oĩs viuẽs. Dñs vobiscum. Oremus. Oratio.

Missa de sancta cruce.

Satisfaciat tibi dñe deus noster pro aīa famuli tui N. fratris nostri sancte dei genitricis semper virginis marie: et sanctissimi apl̄i tui petri oīm quoque sctōrū tuorum oratio: et presentis familie tue humilis et deuota supplicatio: vt pctōrum omniū veniam precamur obtineat: nec eam patiaris cruciari gehēnalib9 penis quā filij tui dñi nostri iesu christi pcioso sanguine redemisti. Qui tecū. &c. ¶ In fine oīm dimissa voce dicatur sic. Anima eius et anime omniū fideliū defunctorum per dei misericordiam requiescant in pace. Amen. ¶ Missa de sancta cruce. Officium.

Nos autē gloriari oportet in cruce dñi nostri iesu christi in quo est salus vita et resurrectio nostra: per quē saluati et liberati sumus. Ps. Deus misereatur nostri et benedicat nobis: illuminet vultum suū super nos: et misereatur nostri. Gloria patri. Oratio.

Deus qui vnigeniti filij tui dñi nostri iesu xp̄i precioso sanguine viuifice crucis vexillū sctificare voluisti cōcede q̄s: eos q̄ eiusdē sctē crucis gaudēt honore: tua quoque vbique ptectione gaudere. Per eūdē do. Lectio ep̄le bti pauli apl̄i. Ad philippēses

Fratres. Christus fact9 est pro nobis obediēs vsque ad mortē: mortē autē crucis. Propter quod et deus exaltauit illū et donauit illi nomē quod est super omne nomē: vt in nomine iesu: omne genu flectatur celestiū terrestriū et infernorum. Et omnis lingua confiteatur: quia dñs noster iesus xp̄s in gloria est dei patris. Gr. Christ9 factus est pro nobis obediens vsque ad mortem mortem autem crucis. ℣. Propter quod et deus exaltauit illum: et dedit illi nomen quod est super omne nomē. Alleluya. ℣. Dulce lignū dulces clauos dulcia ferēs pondera: que sola fuisti digna sustinere regē celorū et dñm. Euāgeliū. Secundum Matheum.

In illo tempore. Ascendens iesus hierosolymam: assumpsit duodecim discipulos suos secreto et ait illis. Ecce ascendimus hierosolymam: et filius hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis: et condēnabunt eum morte. Et tradent eū gentibus ad illudendū et flagellandū et crucifigendū. Et tertia die resurget. Offr. Protege dñe plebem tuam per signū sancte crucis ab omnibus insidijs inimicorū oīm: vt tibi gratā exhibeam9 seruitutē: et acceptabile tibi fiat sacrificiū nostrū all'a. Secreta.

HEc oblatio dñe ab omnib⁹ nos purget offensis que in ara crucis etiã toti⁹ mũdi tulit offensas. Per dñm. Cõio. Per lignũ serui facti sumus: et per sctãm crucẽ liberati sumus fruct⁹ arboris seduxit nos filius dei redemit nos alleluya. Postcõio.
ADesto nobis dñe deus noster: vt quos sancte crucis letari facias honore: eius quoqꝫ perpetuis defende subsidijs. Per dñm. ¶Missa de sancta maria per totũ aduentũ. Officiũ.
ROrate celi desup et nubes pluãt iustũ aperiatur terra ⁊ germinet saluatorẽ. ps. Et iustitia oriatur simul: ego dñs creaui eũ. Gloria patri et filio ⁊c. Oratio.
DEus qui de beate marie virginis vtero verbum tuũ angelo nũciante carnẽ suscipere voluisti: presta supplicibus tuis: vt qui vere eã genitricẽ dei credimus: eius apud te intercessionibus adiuuemur. Per eundẽ dñm. Lectio ysaie prophete.
IN diebus illis. Locut⁹ est dñs ad achaz dicẽs. Pete tibi signũ a dño deo tuo in pfundũ inferni: siue in excelsũ supra. Et dixit achaz. Nõ petã: ⁊ nõ tẽtabo dñm. Et dixit. Audite ergo dom⁹ dauid. Nũqd parũ vobis est molestos esse hoib⁹: qa molesti estis ⁊ deo meo? Propter hoc dabit dñs ipse vobis signũ. Ecce virgo cõcipiet et pariet filiũ: ⁊ vocabit nomẽ ei⁹ emanuel. Butyrũ et mel comedet: vt sciat reprobare malũ et eligere bonũ. Gr.
TOllite portas principes vestras ⁊ eleuamini porte eternales ⁊ introibit rex glie ꝟ. Quis ascẽdet in mõtẽ dñi aut qs stabit in loco sctõ ei⁹: innocẽs manib⁹ ⁊ mũdo corde. Alla ꝟ. Aue maria gr̃a plena dñs tecũ bñdicta tu in mulieribus. Secundũ Lucam
IN illo tpe. Missus est angel⁹ gabriel a deo in ciuitatẽ galilee cui nomẽ nazareth ad ṽginẽ despõsatã viro: cui nomen erat ioseph de domo dauid ⁊ nomẽ ṽginis maria. Et igressus angel⁹ ad eã: dixit. Aue gr̃a plena: dñs tecũ. Que cũ audisset turbata est in sermõe ei⁹: ⁊ cogitabat qualis esset ista salutatio. Et ait ãgel⁹ ei. Ne timeas maria: inuenisti eni gratiã apud deũ. Ecce cõcipies in vtero ⁊ paries filiũ ⁊ vocabis nomẽ ei⁹ iesũ. Hic erit magn⁹: ⁊ fili⁹ altissimi vocabit. Et dabit illi dñs de⁹ sedẽ dauid pr̃is ei⁹ ⁊ regnabit in domo iacob in eternũ: ⁊ regni ei⁹ nõ erit finis. Dixit aũt maria ad ãgelũ. Quõ fiet istud qm̃ virũ nõ cognosco? Et rñdẽs ãgel⁹ dixit ei. Spũs sctũs supueniet in te: ⁊ vt⁹ altissimi ob

umbrabit tibi. Ideoqꝫ ꝛ qđ nascetur ex te sctm̄: vocabit fili⁹ dei. Et ecce elizabeth cognata tua: ꝛ ipsa cōcepit filiū in senectute sua Et hic mēsis est sext⁹ illi q̄ vocat sterilis: qꝛ nō erit impossibile apud deū omne vbū. Dixit aūt maria. Ecce ācilla dn̄i. Fiat mihi secundū verbū tuū. Offr. Aue maria grā plena dn̄s tecū benedicta tu in mulieribus ꝛ benedictus fruct⁹ ventris tui. Secreta.

IN mētib⁹ nr̄is q̄s dn̄e vere fidei sacramēta ꝯfirma: vt q̄ cōceptū de virgine deū et hoīem firmiter cōfitemur: p eiusdē salutifere resurrectionis potentiā: ad eternā mereamur perueniꝛe letitiā. Per dn̄m. Cōio. Ecce virgo cōcipiet et pariet filium: et vocabitur nomen eius emanuel. Postcōio.

GRatiā tuā q̄s dn̄e mētib⁹ nr̄is infunde: vt q̄ āgelo nūciāte xp̄i filij tui incarnationē cognouim⁹ p passionē ei⁹ ꝛ crucē ad resurrectiōis glīam pducamur. p. A puri. vsqꝫ ad aduē. Offm̄

SAlue sctā parēs enixa puerpera regē qui celū terrāqꝫ regit in scl'a sclo℞. ps. Bn̄dicta tu in mulierib⁹ ꝛ Glīa pri. Oro

COncede nos famulos tuos q̄s dn̄e deus perpetua mētis et corporis salute gaudere: et gloriosa beate marie semp virginis intercessione: a presenti liberari tristitia: et eterna perfrui letitia. Per dominum. Lectio libri sapientie.

AB initio ꝛ āte scl'a creata sū: ꝛ vsqꝫ ad futurū seculū nō desinā: ꝛ in habitatiōe sctā corā ipso ministraui. Et sic in syon firmata sū: ꝛ in ciuitate sctificata similiter reqeui: ꝛ in hierl'm potestas mea. Et radicaui i pplo honorificato: et in ptes dei mei hereditas illi⁹. Et in plenitudine sctō℞ detētio mea. Gr. Bn̄dicta et venerabilis es virgo maria que sine tactu pudoris inuenta es mater saluatoris. ꝟ. Uirgo dei genitrix quē totus nō capit orbis in tua se clausit viscera factus homo. Alla. ꝟ. Post partū virgo inuiolata permansisti dei genitrix intercede pro nobis In tēpore paschali. Alla. Per te dei genitrix nobis est vita pdita data: que de celo suscepisti prolē et mūdo genuisti saluatorem.

IN illo tpe. Loquēte iesu ad turbas extollēs Scdm̄ lucā. vocē quedā mulier de turba dixit illi. Btūs vēter q̄ te portauit: et vbera que suxisti. At ille dixit. Quinimo: Beati qui audiunt verbum dei et custodiunt illud. Secundū Iohānē

IN illo tpe. Stabant iuxta crucem iesu mater eius et soror

matris eius maria cleophe et maria magdalene. Cū audisset er go iesus matrē et discipulū stātem quē diligebat dicit matri sue. Mulier ecce filius tuus. Deinde dicit discipulo. Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eā discipulus in suā. Offr. Felix nāq͛ es sacra virgo maria et omni laude dignissima quia ex te ortus est sol iustitie christus deus noster alleluya. Secreta.

TUa dn̄e ppiciatione et btē marie semp vginis intercessi one ad ppetuā atq͛ presentē hec oblatio nobis pficiat pro speritatē et pacē. Per d. Cōio. Btā viscera marie vginis q̄ porta uerūt eterni pr̄is filiū. In tpe pasc. Cōio. Uera fides geniti pur gauit crimina mūdi et tibi vginitas inuiolata manet alla. Postcō

SUmptis dn̄e salutis nr̄e subsidijs: da q̄s btē marie semper virginis nos patrocinijs vbiq͛ protegi: in cui⁹ veneratiōe hec tue obtulim⁹ maiestati. Per d. Epl̄a de trini. Ad corinthios

FRatres. Gratia dn̄i nostri iesu christi et caritas dei. Et cō municatio sancti spiritus: sit semper cum omnibus nobis In christo iesu: dn̄o nostro. Euangelium. Secundum Joannē.

IN illo tpe. Dixit iesus discipulis suis. Cū venerit paracli tus quē ego mittā vobis a patre spiritū veritatis qui a pa tre pcedit ille testimoniū phibebit de me. Et vos testimoniū per hibebitis: q̄a ab initio mecū estis. Hec locut⁹ sū vobis: vt nō scan dalizemini. Absq͛ synagogis faciēt vos. Sed venit hora vt oīs q̄ iterficit vos arbitret̄ obseq̄ū se p̄stare deo. Et hec faciēt vobis q̄a nō nouerūt patrē neq͛ me Sed hec locut⁹ sū vobis: vt cū vene rit hora eorū reminiscamini: q̄a ego dixi vobis. Missa de sctō spū

SPiritus dn̄i repleuit orbē terrarū alla: et hoc quod conti net omnia scientiā habet vocis alla alla alleluya. ps. Ex urgat deus et dissipentur inimici eius: et fugiant qui ode runt eum a facie eius. et Gloria patri. Oratio.

DEus qui corda fideliū sancti spiritus illustratiōe docuisti da nobis in eodē spū recta sapere: et de eius semper cōsola tione gaudere. Per eundē dn̄m eiusdē. Lectio actuū apostolorū.

IN diebus illis. Cū audissent apostoli qui erant hierosoly mis quia recepit samaria verbū dei: miserūt ad illos petrū et ioannē. Qui cū venissent orauerūt pro ipsis vt acciperēt spiri tū sctm̄. Nondū enim in quēq͛ illorū venerat: sed baptizati tātū

erãt in nomine iesu. Tũc imponebãt manus super illos: et accipiebant spiritũ sanctũ. Gr. Beata gẽs cuius est dñs deus eorũ populus quẽ elegit dñs in hereditatem sibi. ℣. Verbo dñi celi firmati sunt: et spiritu oris eius omnis virtus eorum. Alleluya. ℣. Veni sancte spiritus reple tuorum corda fideliũ: et tui amoris in eis ignem accende. Euangelium. Secundum Joannem.

IN illo tempore. Dixit iesus discipulis suis. Si quis diligit me sermonẽ meum seruabit. Et pater meus diliget eum: et ad eum veniemus et mansionẽ apud eum faciemus. Qui non diligit me: sermones meos nõ seruat. Et sermonem quem audistis non est meus: sed eius qui misit me patris. Hec locut⁹ sum vobis: apud vos manens. Paraclitus autem spiritus sanctus quẽ mittet pater in nomine meo: ille vos docebit omnia et suggeret vobis omnia quecũq; dixero vobis. Pacem relinquo vobis: pacem meam do vobis. Non quomodo mundus dat ego do vobis. Nõ turbetur cor vestrũ: neq; formidet. Audistis quia ego dixi vobis: vado et venio ad vos. Si diligeretis me gauderetis vtiq;: quia vado ad patrem: quia pater maior me est. Et nũc dixi vobis priusq̃ fiat: vt cum factum fuerit credatis. Jam non multa loquar vobiscum. Venit enim princeps mundi huius: et in me nõ habet quicq̃. Sed vt cognoscat mundus quia diligo patrẽ: et sicut mãdatum dedit mihi pater: sic facio. Offr. Confirma hoc deus qd operatus es in nobis a templo tuo quod est in hierusalem tibi offerent reges munera alleluya. Secreta.

MUnera q̃s dñe oblata sanctifica: et corda nostra sancti spiritus illustratione emunda. Per eundẽ dñm eiusdẽ. Cõio. Factus est repente de celo sonus aduenientis spiritus vehementis vbi erant sedentes alleluya: et repleti sunt omnes spiritu sancto loquentes magnalia dei alleluya alleluya. Postcommunio.

SAncti spũs q̃s dñe corda nr̃a mũdet infusio ⁊ sui roris intima aspersiõe fecũdet. Per eũdẽ d. eiusd. Isti sunt gñales articuli maioris excõicatiõis in lingua materna. ⁊ dicãt hoc mõ

GOodemen ⁊ wymẽ it is ordeyned by the counseil of al holi chirche. First of oure holy fader the pope of rome / and his cardinalis / and al his counseil / sithẽ of al erchebisshopes ⁊ al the clergie / that euery mã of holi chirche that hath soule for to kepe /

candelis accensis: et in terrã proiectis et extinctis. ꝛc. nõ obstan ꝛ pena capli. Cũ medicinalis. de sentẽtia excõicatio in. vi. edito per inno. iiij. in con. lugdun. cuius verba penalia sunt hec. Quisquis enim excõicat excõicationem in scriptis proferat: ꝛ causam excõicationis expresse conscribat propter quam excõicatio proferatur Exemplũ vero huius scripture teneatur tradere excõmunicato infra mensem si fuerit requisitus: super qua requisitione fieri volumus publicum instrumentum: vel litteras testimoniales confici sigillo autentico cõsignatas ¶ Si quis autẽ iudicũ hui⁹ constitutionis temerarius extiterit violator per mensem vnum ab ingressu ecclesie et diuinis nouerit se suspensum. superior vero ad quem recurritur sententiam ipsam sine difficultate relaxans latorem excõmunicato ad expensas et omne inter esse cõdennet et alias puniat aĩa aduersione condigna: vt pena docẽte discant iudices ꝙ graue sit excõmunicationũ sententias sine maturitate debita fulminare. Et hec eadem in suspensionis et interdicti sententijs volumus obseruari. Caueant autem ecclesiarũ prelati et iudices vniuersi: ne predictam penã suspensionis incurrant quoniam si cõtigerit eos sic suspensos diuina officia exequi sicut prius irregularitatem non effugient. iuxta canonicas sanctiones super qua non nisi per summũ põtificem poterit dispensari. Nã dicat cardinalis in eodem caplo. Cum medicinalis. in. v. Quisquis prope finem: postꝙ disputauerit pro et cõtra. ꝙ hoc capl. loquitur tantũ quãdocũꝙ sententia exc. suspensionis vel interdicti lata est in certas personas et determinatas proprijs earũ nominibus in denũciatione huius sentẽtie publice expressa Sed quotiensciũꝙ sententia est vaga et incerta: tũc dicit ꝙ pena istius capli nõ habet locũ: ꝛ hec est cõclusio sua in dicto. v. Quisquis vbi dicit sic. Prius dictũ credo equi⁹ et magis cũ textu cõcordat. ꝛc. ꝛ hoc idem dicit inocẽtius in predicto caplo Cũ medicinalis i pricipio.

Sequitur de absolutione ꝛ modo et auctoritate absoluẽdi a sententia excõmunicationis maiore ꝛ minore. Et est sciendum ꝙ generaliter in forma confessionis sacramentalis prius est penitentia iniungenda: ꝛ consequenter absolutio imponenda sub hac forma. Ego auctoritate dei patris omnipotentis et beatorum apostolorum petri et pauli: et officij mihi in hac

parte commissi: absoluo te ab hijs peccatis mihi per te confessis: et ab alijs de quibus non recordaris. In nomine patris et filij et spiritus sancti. Amen. in const. oct. c. Quoniam ceca. Hec forma absoluẽdi traditur. Ego auctoritate quã fungor absoluo te a peccatis tuis de quibus es contritus et mihi confessus: et dominus te absoluat. In nomine patris ⁊ filij et spiritus sancti. Amẽ et debet premitti oratio Misereatur tui omnipotens deus. ne forte effectus sacramenti impediatur ex parte penitentis. Et post absolutionem conuenienter apponitur. In nomine patris ⁊ filij et spiritus sancti. Amen. Ad sinuandum ꝙ sacerdos non propria auctoritate absoluit: sed quasi minister: tamẽ hoc relinquitur sacerdotis arbitrio. nec requiritur in absolutione manus impositio quia hoc sacramentum nõ ordinatur ad exequendum aliquã excellentiam gratie: sed remissionem culpe. et ideo magis compe-tit crucis signatio quia fuit instrumentum nostre redemptionis secundum Thim. qui dicit ꝙ hec verba. Ego absoluo te. sunt de forma absolutionis requisita. Absolutio a minore excommunicatione impendenda est sub hac forma. Excommunicatus excõicatione minore / confiteatur se esse excõicatum: et causam specialiter exprimat pro qua excõicatus est et petat se absolui: et hoc a proprio sacerdote fieri potest extra de sentẽtia excõica. Nuper. ⁊ debet sacerdos hec vba vel similia dicere. Auctoritate qua fungor absoluo te ab omni vinculo excõmunicationis minoris. vel sic. a vinculo excommunicationis qua ligatus es pro tali facto exprimendo illud factũ in speciali. et sacramentis ecclesie te restituo. In nomine patris et filij et spiritus sancti. Amen. et potius est absolutio sic imponenda: cum verbo singularis numeri ꝙ pluralis. secundũ theolog. ꝙuis hosti. aliter dicat. In absolutione a maiori excõicatione sunt. iiij. obseruanda. Primum est ꝙ excommunicatus iuret se stare mãdatis ecclesie extra de sentẽ. excõica. Tenore. sed hoc iuramẽtũ nõ est substãtia absolutionis: vt extra de sen. excõi. Cũ desideres. vnde ⁊ si omittatur ꝙ tamẽ fieri nõ debet: nõ minus tenet absolutio. Porro de pueris an iurare debent iudicio relinquatur. Mulieres vero indubitanter iurare debent Scd͛m est vt si quis excõicatus pro notaria offensa in aliquẽ nõ absolueretur: nisi prius sufficiens emẽdatio prestetur. Pro occul-

ta vero offensa: aut pro contumatia sufficit iuratoria cautio. vbi s. nulle expense petuntur. Sed si vero expense petuntur vel satisfactio damni: non debet reus absolui nisi satisfaciat si satisfacere valeat: et peccat qui talem absoluit: si tamē de facto absoluat absolutus est. secūdū W. Si aūt emendam facere non potest debet absolui. recepta prius ab eo ydonea cautione scꝫ fide iussoria vel pignoraticia de satisfaciendo. cū ad pinguiorē fortunā peruenerit: extra de solut. Odardus cle. quā si prestare non potest saltē prestet iuratoriā ꝗ absoluat. xvj. q. vj. Si presbiter. talis quoqꝫ ad petitionē aduersarij tenet cedere bonis vt dicit. W. sup. x Tertiū est ꝙ excōicatus absoluatur per eū qui tulit sententiā: vel per eius superiorē aut ab aliquo auctoritate alterius eoꝝ: et per sacerdotem reconsilietur Nā ꝗuis nō sacerdos possit excōicare et absoluere a sentētia iudiciali: tamē dicere debet absoluto: vt ostēdat se sacerdoti qui ratione clauis ipsum absoluere debet: ꝗtū ad solennē recōsiliationē et ecclesie satisfactionē: quia hec in absolutione excōicati requirūtur extra de vita. et. ho. cle. Quoniam in fine. Et si minor excommunicatio requirat epm / vel propriū sacerdotē pro absolutione obtinēda: multo fortius hoc requirit in maiori Scdm host. Deinde cōsuetū est vt fiat absolutio hoc modo. Excōicatus vestibus suis spoliatus ponat se ante ianuas ecclesie prostratū: vel flexis genibus coram illo qui debet eū absoluere: qui absoluens alba vel superpellicio cum stola indutus. teneat virgā in manu sua dicendo totum et integrum psalmum. Miserere mei deus secundum magnam misericordiam tuam. totus ps dicatur cū Gloria. et Sicut erat interim verberando penitentem cum virga vicꝫ percutiendo eum semel in quolibet versu vel magis vel minus leuius vel acrius secundū quantitatē delicti. deinde finito psalmo dicat. Kyrieleyson Xpeeleyson. Kyrieleysō. Pater nr. Et ne nos. Saluū fac seruū tuū. vel ancillam tuā domine Deus meus sperantem in te. Nihil proficiat inimicus in eo. vel in ea. Et filius iniquitatis nō apponat nocere ei. Esto ei dñe turris fortitudinis. A facie inimici. Dñe exaudi orationem meā. Et clamor meus ad te veniat. Dñs vobiscū Et cū spiri. Oremus.

Deus cui proprium est misereri semper ꝗ parcere suscipe deprecationem nostram et hunc famulū tuum. vel hanc fa-

nulam tuã quem vel quam excõicationis cathena constringit: miseratio tue pietatis absoluat. Per christũ dñm nostrum. Amẽ. Deinde dicat absoluens sic. Auctoritate dei patris omnipotentis: et beatoꝝ apostoloꝝ suoꝝ petri ⁊ pauli: et ecclesie sue scẽ et nostra absoluimus te ab omni vinculo excõmunicationis maioris quam incurristi pro tali facto. exprimendũ illud factum in speciali et restituimus te communioni et participationi ecclesie et omnium fidelium et ecclesiasticis sacramentis. In nomine patris et filij et spiritus sancti. Amen. Multa hic posita nõ sunt de essentia absolutionis: sed de bene esse et ponũtur hic ad instructionem simplicium sacerdotũ. Quartũ requisitũ est: ꝙ absoluens post absolutionem iniungat absoluto rationabilia mandata. Nã si irrationabilia iniũgeret posset appellare extra de pact. ca. fi. h. j. m. ¶ 2. li. iij. ti. xxxiij. q. c. vij. Et sciẽdũ est ꝙ in predictis nõ itelligitur absoluẽs illicite cõmunicare cũ excõicato: sed licite facit quia hec ad salutem animi pertinẽt: et in his licitũ est cum excõmunicatis cõicare seu participare: nec sententiã incurrit extra de senten. exc. **Cũ voluntate** ¶ Nota ꝙ excõicatio a canone in sua absolutione principaliter iniũgendum est sub iuramento suo: ꝙ contra canonem illum nunꝙ veniat videlicet incendario: qd nunꝙ incendat nisi in bello iusto. et percussori clerici. quod nunꝙ percutiat nisi in casu licito: et ita de similibus. xxiij. q. vlt. **pessimam.** extra de sent. excõ. **Ex tenore.** In quibusdam autem requiritur cautio: qd de cetero talia non faciant extra de sententia excõicationis. **Grauem** ¶ Item quando excõicatus habens iustum impedimentum ne possit accedere ad eum a quo de iure foret absoluendus. et propter periculum mortis vel aliud simile absoluitur ab eo qui alias eũ absoluere nõ posset. iniungẽdũ est ei vt ꝙ cito poterit se presentet ei qui de iure absoluere debuit vel cõsuetudine recepturus mãdat. eius et satisfacturus. nam aliter reincidit in eãdẽ sentẽtiã: et eodẽ modo reincidũt absoluti a sede apostolica vel a legatis eiusdẽ sedis quibus in absolutione iniũgit vt ordinario vel alteri se presentẽt pro penitẽtia suscipiẽda: et qd satisfaciant iiuriã passis ⁊ hoc nõ faciũt ꝙ citius comode poterũt extra de sentẽtia exc. **Eos qui.** lj. vj Itẽ si quis absoluerit aliquẽ de facto ab excõicatiõe a qua de iure nõ potuit absoluere cũ hoc aduer

tenetur sic absolutum certificare de errore suo et consulere quod impetret sibi absolutionẽ ab eo qui de iure absoluere potest ¶ Benedictiones episcoporum et suffraganeorum.

CONfirmatio puerorum. In primis dicat episcopus. Adiutorium nostrum. Dominus vobiscum. Oremus. Oratio.

OMnipotens sempiterne deus: qui regenerare dignatus es hos famulos tuos vel has famulas tuas ex aqua ⁊ spiritu sancto. quiqꝫ dedisti eis remissionem omniũ peccatorum: immitte in eos septiformẽ spiritum sanctũ paraclitum de celis. Amen. Spiritum sapientie ⁊ intellectus. Amen. Spiritũ scientie et pietatis. Amen. Spiritũ consilij et fortitudinis. Amen. ✠ et imple eos vel eas spiritu timoris dñi ✠ Amen. et consigna eos vel eas signo sancte crucis ✠ et cõfirma eos vel eas crismate salutis in vitam propitiatus eternã. Amen. Et tũc eps petat nomen et vngat pollicem crismate: et faciat in fronte pueri crucẽ dicẽs. Cõsigno te. N. signo crucis ✠ et cõfirmo te crismate salutis in nomine patris et fi ✠ lij et spiritus sancti Amẽ. Pax tibi. Oremus.

DEus qui apostolis tuis sanctum dedisti spiritũ quiqꝫ per eos eorum successores ceterisqꝫ fidelibus tradendũ esse voluisti: respice propitius ad nostre humilitatis famulatum et presta: vt horũ corda quorũ frontes sacro sancto crismate deliniuimus: ⁊ signo sctẽ crucis consignauimus: idẽ spiritus sctũs adueniens templum glorie sue dignanter inhabitando perficiat. Per dominũ. ⁊c. Ecce sic benedicetur omnis homo qui timet dominũ. Benedicat vos dñs ex syon vt videatis bona hierusalem omnibus dieb⁹ vestris. Benedicat vos omnipotẽs deus: pa ✠ ter et fi ✠ lius et spiritus ✠ sanctus. Amen ¶ Bñdictio indumentorũ sacerdotaliũ. Adiutoriũ nostrũ. Dominus vobiscũ. Ista in omnibus benedictionibus primo dicantur. Oremus Oratio.

OMnipotens sempiterne deus qui per moysen famulum tuum: pontificalia/seu sacerdotalia/ac leuitica vestimenta: ad explendum mysterium eorum in conspectu tuo: et ad decorem tui nominis fieri decreuisti: adesto propiti⁹ inuocationibus nostris. vt hec indumenta de superni irrigata gratia tua ingenti benedictione per nostre humilitatis seruitutem purificare. ✠ benedicere ✠ et consecrare ✠ digneris. vt diuinis cultibus et

sacris misterijs apta et bene✠dicta existant: hijsq; sacris vesti=
bus pontifices: sacerdotes seu leuite tui induti: ab omnibus im=
pulsionibus seu tēptationibus malignoꝛũ spirituum muniti ac
defensi esse mereantur: tuis misterijs apti et cõdigni seruire atq;
inherere in hijs placide et deuote perseuerare tribue Per. Oꝛatio

Deus inuicte virtutis auctoꝛ: et oīm rerũ creatoꝛ ac sancti
ficatoꝛ: intēde pꝛopitius: vt hec indumenta sacerdotalia
et leuitice gloꝛie: ministerijs tuis finiēda tuo oꝛe pꝛopꝛio be✠ne=
dicere et sancti✠ficare ⁊ cõse✠crare digneris. omnesq; vtentes
tuis misterijs aptos et tibi in eis deuote ⁊ amicabiliter seruiētes
gratos effici concedas. Per chꝛistũ. Et aspergat ea ep̄us aqua
bñdicta: et idē faciat in bñdictione cuiuslibet specialis indumēti

¶ Benedictio specialis cuiuslibet indumenti. Oꝛemus. Oꝛatio.

Deus omnipotens bonarum virtutum datoꝛ: et omnium
benedictionum largus infusoꝛ: te supplices exoꝛamus vt
manibus nostris opem tue benedictionis infundas: vt hunc ami
ctum vel albam vel cinctoꝛiũ vel manipulũ vel dalmaticum vel
planetam vel plumale diuino cultui pꝛeparatum: virtute sancti
spiritus benedi✠cere et sancti✠ficare atq; conse✠crare digne
ris: vt omnibus eis vtentibus: gratiā sanctificationis sacri my=
sterij tui benignus concede: vt in conspectu tuo sancti et imma=
culati atq; irrepꝛehensibiles appareant: et auxiliũ mīe tue acqui
rant. Per chꝛistũ dñm nostrũ. ¶ Benedictio amicte. Oꝛemus.

Bene✠dic domine q̄s omnipotens deus amictum istum
tam leuitice: q̄ȝ sacerdotalis officij: et concede pꝛopitius vt
quicunq; eum capiti suo imposuerit: benedictionem tuam accipi=
at: sitq; in fide solidus ⁊ sanctitatis grauedine fũdatus. Per chri
stum dominum nostrum. Amen. ¶ Benedictio albe.

Deus inuicte virtutis auctoꝛ: et omnium rerum creatoꝛ et
sanctificatoꝛ: intende pꝛopitius: vt albam leuitice ac sacer
dotalis gloꝛie/tuo oꝛe pꝛopꝛio bene✠dicere sancti✠ficare atq;
conse✠crare digneris: omnesq; ea vtentes tuis mysterijs aptos
et tibi in ea deuote et amicabiliter seruientes gratos effici con=
cedas. Per chꝛistum dominum. ¶ Benedictio cinguli. Oꝛatio.

Omnipotens sempiterne deus: qui aaron et filijs suis sacer=
dotali ministerio; cingulo et cum balteo in renibus strin=

gi iussisti: adesto supplicatiõib⁹ nr̃is: vt oẽs tue sctẽ operationis ministerij hac zona iusticie circũcepti: renes lũbosq; sctẽ pudicitie precingere satagãt atq; preualeãt: quaten⁹ nec vẽto elatiõis: nec frigore iniquitatis tabescant: sed magis ac magis teq; opitulãte confirmari et corroborari ad tibi placita queant. Per christum.
¶ Benedictio manipuli. Oremus. Oratio.
Exaudi nos dñe scte pater oĩpotẽs eterne deus: vt hũc manipulũ sacri mysterij vsui p̃paratũ bene ✠ dicere scti ✠ ficare atq; cõ ✠ secrare digneris. Per. Bñdictio stole. Orem⁹. orõ
Deus q̃ solis p̃dicatorib⁹ collũ ⁊ pect⁹ muniri iussisti: exaudi nos propici⁹: vt q̃cũq; tuorũ sacerdotũ huic stole colla sub iecerint: q̃cq̃d corde credãt boni ꝓtulerint ⁊ qđ verbis edocuerint factis adimplere festinẽt. Per. Bñdictio stole et manipuli simul
Domine iesu christe fili dei viui: q̃ pius ⁊ misericors ore tuo sancto benedicto dixisti. Uenite ad me oẽs q̃ laboratis et onerati estis ⁊ ego reficiã vos ⁊ inuenietis requiẽ aĩab⁹ vestris. Jugũ enim meũ suaue est et on⁹ meũ leue stolã istã et manipulũ istũ quẽ famuli tui sacerdotes et leuite tui: ad ostendendũ se serui tuti tue mãcipaturos gestaturi sunt: bene ✠ dicere sancti ✠ ficare atq; cõse ✠ crare digneris: quaten⁹ eis vtẽtes iugũ tuũ suaue et onus tuũ leue sentiãt ⁊ aĩabus suis requiẽ inueniãt sempiternã. Per te saluator mũdi rex gl'ie. Qui vi. Bñdictio casule. Orõ
Deus fons pietatis ⁊ iustitie qui tui operi ministros ad extremũ vestimentorũ tuorũ casula cui⁹ munimẽto interi⁹ oĩa tegerẽtur vestiri sanxisti: cõcede precib⁹ nostris virtutẽ ⁊ benedictionẽ gratie tue: vt oẽs hac casula induti: enumeratis interius oĩm virtutũ ornamentis: vinculũ perfecte charitatis super omnia habeant ⁊ cõseruent: quo perficere valeant sacrificiũ tibi gratũ pro viuis et mortuis ⁊ que deuota mẽte adipisci desiderãt: implere valeant. Prestãte dño nostro iesu christo. Qui viuit ⁊ re.
¶ Benedictio mapparum seu lintheaminum altaris. Oratio.
Exaudi p̃ces nr̃as dñe: et hec lintheamina sacri altaris vsui preparata bñ ✠ dicere ⁊ scti ✠ ficare digneris. Per. Orõ
Domine de⁹ oĩps q̃ ornamẽta ⁊ lintheamina facere moysẽ famulũ tuũ per quadraginta dies docuisti: q̃ etiã maria texuit in vsum tabernaculi federis bñ ✠ dicere: scti ✠ ficare ⁊ cõse

✠ crare digneris hec lintheamina ad tegẽdũ ⁊ inuoluẽdũ altare
gl'iosissimi filij tui dñi nr̃i iesu christi. Qui vi. Bñdictio patene.
OReimus fratres dilectissimi vt diuine gratie benedictio cõ
se ✠ cret et sancti ✠ ficet hanc patenã: ad cõfringendũ in
ea corpus dñi nostri iesu christi: qui crucis passionem sustinuit pro
salute omnium nostrum. Qui viuis et regnas. Oratio.
OMnipotẽs sempiterne deꝰ: qui legaliũ institutores hostia=
rũ: quiqꝫ inter eas cõspersam similaginẽ deferri in patenis
aureis ⁊ argẽteis ad altare tuũ iniusti: bene ✠ dicere: sancti ✠ fi
care atqꝫ cõ ✠ secrare digneris hãc patenã in administrationem
eucharistie iesu christi filij tui qui pro nostrũ omniũ salute seipsũ
tibi deo patri in crucis patibulo elegit immolari. Qui te. Hic fa=
ciat ep̃s crucẽ cũ pollice de oleo sctõ super patenã: ⁊ mox lineat to
tã superficiẽ cũ ipso pollice dicẽs. Con ✠ secrare ⁊ scti ✠ ficare
dignare dñe patenã istã: per istã vnctionẽ et nostrã sanctã bene=
dictionẽ: in christo iesu dño nostro. Qui te. Prefatio ad calicem.
Oremus dilectissimi fratres: vt deus ⁊ dñs noster calicẽ istũ in
vsum sui ministerij cõsecrandũ celestis gratie ⁊ spiratiõe sancti=
ficet: et ei ad habẽdã plenitudinẽ diuini amoris accõmodet. Per.
Benedictio calicis. Dignare dñe deus noster calicẽ istũ bene ✠
dicere in vsum ministerij tui pia deuotione formatũ: et sanctifica
tione perfundere: qua melchisedech famuli tui sacratũ vas de ca
licẽ perfudisti: et quod arte vel metallo effici non potest altaribꝰ
tuis dignũ: fiat tua benedictiõe sctificatũ. Per christũ. Hic faciat
crucẽ de crismate a labio eius in labiã cũ pollice et mox lineat et
perungat calicẽ totũ infra dicens. Con ✠ secrare et sancti ✠ fi
care dignare calicẽ istũ per istã sanctã vnctionẽ et nostrã benedi
ctionẽ: in christo iesu dño nostro. Qui te. Actiões nostras q̃s dñe
aspirãdo preueni ⁊ adiuuãda prosequere: vt cũcta nostra operatio:
et a te semper incipiat: et per te cepta finiatur. Per. Oremus.
OMps sempiterne deꝰ manibus nr̃is q̃s opẽ tue benedictio=
nis infunde: ⁊ per nostrã bñdictionẽ hoc vasculũ et patena
sancti ✠ ficetur et corporis et sanguinis dñi nr̃i iesu christi nouũ
sepulchrũ scti spũs grã pficiatur. Per. Uasa sacra ⁊ alia ornamẽ
ta ecclie in genere bñdicãtur hoc modo. Adiutoriũ. Oremꝰ
Exaudi dñe p̃ces nostras clemẽtissime pater: ⁊ hec purificã=

da vasa ꝛ oꝛnamenta sacri altaris atq̄ ecclesie tue sacri mysterij vsui pꝛeparata bene ✠ dicere et sancti ✠ ficare digneris. Per.

OMnipotens et misericors de⁹: qui ab initio vtilia ꝛ necessaria hominibus creasti: tēplaq̄ manu hominū facta nomini tuo sancto dicari: tueq̄ habitationis loca vocari voluisti: quiq̄ p famulū tuū moysen vestimenta pontificalia et sacerdotalia ꝛ leuitica: et alia queq̄ diuersi generis oꝛnamenta ad cultū et decoꝛē tabernaculi et altaris tui fieri decreuisti: exaudi pꝛopicius pꝛeces nostras: et omnia hec diuersarū specierū oꝛnamēta in vsum basilice tue vel altaris ad honoꝛē ꝛ gloꝛiā tuā pꝛeparata: puri ✠ ficare bene ✠ dicere sancti ✠ ficare atq̄ conse ✠ crare digneris: vt diuinis cultibus sacrisq̄ mysterijs apta et bñdicta existāt: hijsq̄ confectionibus coꝛpoꝛis ꝛ sanguinis dñi nostri iesu chꝛisti dignis parentur famulatibus. Qui te. Et aspergatur aqua benedicta.

¶ Benedictio libꝛoꝛum. Adiutoꝛium ꝛc. Oꝛemus. Oꝛatio.

DEscendat dñe virtus spiritus sancti super hunc libꝛū: qui eū mundando purificet ꝛ benedicat atq̄ sanctificet: ꝛ oīm in eo legentiū clementer coꝛda illuminet: et verum intellectū tribuat: sed et intelligendo tua pꝛecepta conseruare: et implere secūdū voluntatē tuā bonis operibus cōcedat. Per. Et aspergatur aqua benedicta.

¶ Benedictio thuribuli. Adiutoꝛiū. ꝛc. Oꝛem⁹

DOmine de⁹ q̄ dū filios israel in deserto murmurātes ob rebellē suā audaciā durū vastaret incendiū aaron sacerdotē tuū ac repleto igne altaris thuribulo tibi incēsum ponēte exaudire eosq̄ de incēdio liberare dignatus es bene ✠ dic q̄s dñe thuribulū hoc et pꝛesta: vt quoties in eo thus adolebitur: votū populi tui boni odoꝛis efficias. Per. Bñdictio incēsi. Adiutoꝛiū. Oꝛem⁹

DOmine deus omnipotēs: cui astat exercitus angeloꝛū cū tremoꝛe: quoꝛū seruitiū spirituale et igneum esse cognoscitur: dignare respicere bene ✠ dicere et sancti ✠ ficare hanc creaturam incensi vt omnes languoꝛes: cuncteq̄ insidie inimici odoꝛem eius sentientes: effugiant et separētur a plasmate tuo: quod pꝛecioso sanguine redemisti: vt nunq̄ ledantur a moꝛsu antiqui serpentis. Per dñm. ¶ Benedictio coꝛpoꝛaliū. Adiutoꝛium nostrū in nomine dñi. Qui fecit celū ꝛ ter. Oꝛemus Oꝛatio.

CLemētissime de⁹: cui⁹ inenarrabilis est virtus: cuius my-

steria archanum miraculis celebratur: tribue qs: vt hoc lintheamē tue ꝓpiciatiōis būdictiōe sctificetur: ⁊ ad cōsecrādū sup illud corp⁹ dei ⁊ dñi nr̄i iesu xp̄i filij tui dignū efficiatur. Per. Oremus.

DEus qui pro humani generis saluatiōe verbū caro factus es ⁊ habitare tot⁹ in nobis nō dedignat⁹ es quiqꝫ traditori tuo perfido osculū piū dedisti: dū pro vita oīm plus mactari voluisti: atqꝫ syndone lineo texto te volui pmisisti: respice ꝓpici⁹ ad vota nr̄a: q̄ tua fideliter carismata āplecti cupim⁹ qs dn̄e sctificare bn̄dicere ⁊ cōsecrare digneris hoc corporale in vsum altaris tui: ad cōsecrandū sup illud: siue ad tegēdū inuoluendūqꝫ sacrosanctū corp⁹ ⁊ sanguinē tuū. Dn̄e iesu xp̄e dignisqꝫ pareant famulatib⁹: vt qcqd sacro ritu sup hoc inuiolabiliter sicut melchisedech oblatū placeat tibi holocaustū: ⁊ obtineat per hoc premiū quicūqꝫ obtulerit votū: te quoqꝫ humiliter rogam⁹ ac petim⁹: vt hoc corporale tue sctificatiōis vbertate per sctī sp̄ūs gratiā purifices ⁊ sctifices: q̄ te pro nobis oībus offerre sacrificiū voluisti: et p̄sta vt sup hoc sint tibi libamina accepta sint grata sint piguia: ⁊ sp̄ūs sctī rore ꝑfusa: saluator mundi. Qui vi. Oremus. Oratio.

DEus qui digne tibi seruientiū nos munitari desideras famulatū: respice propicius ad humilitatis nostre seruitutē vt ⁊ hoc corporale noī tuo dedicatū et seruitutis tue vsib⁹ preparatū: celestis virtutis benedictiōe sancti ✠ fica pu ✠ rifica ⁊ cōse ✠ cra: quaten⁹ super illud sp̄ūs sctūs tuus descendat: qui et oblationes populi tui benedicat: et corda siue corpora sumentiū benignus reficiat. Per dominum nostrum. Benedictio preculorū.

DEus oīm benedictionū largus infusor: ac oīs bone actiōis inspirator: quia oīa tabernaculi federis ornamenta ad deuotionē populi tuo ore ꝓprio fieri precepisti: te humili prece deposcimus: vt hec oracula siue precaria sctitatis effigiē ꝑtendētia: et ad deuote orādū beatissimā virginē mariā dei genitricē adoptata: et ad psallendū eiusdē sanctissime virginis psalterium confecta et preparata: illa benedictione perfundas et benedicas: qua olim per manus sacerdotū vtensilia tabernaculi perfudisti: concede vt quicunqꝫ in hijs oraculis siue precarijs ipsam gloriosissimam virginem suppliciter honorare studuerint: aut in hijs quocunqꝫ loco coram sua imagine preces effundere decreuerint: aut

eius patrocinium postulauerint: illius precibus et obtentu gratiam et gloriam: consummato vite presentis termino obtineant et tue propitiationis indulgentiam consequantur. Per.

Solus et ineffabilis et incõprehẽsibilis creator omnipotens deus cui⁹ verbo et potestate cũcta sunt creata: cuius dono percepim⁹ que ad vite remedia possidemus: te supplices obnixis precibus deprecamur: vt de sede maiestatis tue: hec oracula siue precaria fideliũ famulorũ tuorũ sanctitati cõueniẽtia: tua benedictione et celesti sanctificatiõe perfũdere digneris: quatinus bñplacitũ munus in hijs orãtiũ accipias: sintq; hec oracula siue precaria in cõspectu tue clemẽtie libẽter accepta sicut abel alũni tui vel sicut melchisedech munera tibi placuerũt oblata: vt q̃ in hijs beatissimam dei genitricem mariam: suis sanctis nititur decorare obsequijs filius eius dominus noster iesus christus magna pro paruis recompenset: deuotionem eius accipiat: peccata dimittat fide eum repleat: indulgentiam foueat: misericordia protegat: aduersa destruat: prospera cõcedat habeat in hoc seculo bone actionis documentum caritatis studium: sancti amoris affectum ⁊ in futuro cũ sanctis angelis gaudiũ adipiscatur perpetuũ. Per eũd

¶ Benedictio ad omnia quecunq; volueris. Adiutoriũ nostrum.

Benedic ✠ domine creaturam istam N. vt sit remedium salutare generi humano: et presta per inuocationem sanctissimi nominis tui: vt quicunq; ex ea sumpserit corporis sanitatem et anime tutelam percipiat. Per dominũ nostrũ iesum christum

Incipit modus ad signum siue campanam benedicendu. In primis presbyter indutus superpellicio et stola et cruce precedente cum clero et populo cõgregato. Dũ metallum decurrit pro cãpana facienda. Incipit hymnũ. Veni creator. Cũ versu et collecta de sancto spũ. Quãdo vero cõpleta est. Incipit. Te deum laudam⁹. Et oẽs clerici vna voce debẽt cãtare et i fine. Da pacẽ ℣. A dño factũ est istud. ℟. Et est mirabile. Dñs vobiscũ. Orõ.

Actiones nostras quesumus dñe aspirando preueni et adiuuando prosequere: vt cuncta nostra oratio et operatio a te semper incipiat et per te cepta finiatur. Per christũ. Quãdo volũt pẽdere possũt: sed primitus bñdicitur/ et cõsecratur in modũ qui seqtur. Bñdictio aque Adiutoriũ. ℣ Sit nomẽ Oremus

Bene ✠ dic dñe hanc aquã bñdictione celesti: et assistat sup eã virtus spũs sancti: vt cũ hoc vasculũ ad inuitandos filios ecclesie preparatũ in ea fuerit tinctũ vbicũqȝ sonuerit eius tintinabulũ: lõge recedat virtus inimicorũ / vmbra fãtasmatũ / incursio turbinũ / pcussio fulminũ / lesio tonitruũ / calamitas tẽpestatũ / omnisqȝ spũs pcellarũ: vt cũ clangorẽ illius audierint filij christianorũ: crescat in eis deuotiõis augmẽtũ vt festinantes ad pie mr̃is gremiũ cãtẽt tibi in eccl̃ia sctõrũ deferẽtes in sono tube preconiũ modulationẽ p psalteriũ / exultationẽ per organũ / suauitatẽ per timpanũ / iocũditatẽ per cimbalũ / gẽtes inuitare valeant in tẽplo sctõ tuo suis obsequijs et precibus exercitũ angelorum. Per dñm eiusdem. Postea debet cantare hos sex psalmos. Lauda aĩa mea dñm. ps. Laudate dñm quoniã bon⁹ est psal. ps. Lauda hierusalẽ dñm. ps. Laudate dñm de celis. ps. Cãtate dño canticũ nouũ laus eius. ps. Laudate dñm in sanctis. eius. Et dũ cãtatur debet sacerdos lauare clocam de supradicta aqua benedicta cum oleo benedicto / et sale benedicto: quod benedicit sicut in die dñico. Deinde dicit orationẽ sequentẽ. Oremus

Deus qui beatum moysen legiferũ tubas argenteas fieri precepisti: quas dũ leuite sacrificij clãgerẽt: sonitu dulcedinis populus monitus ad adorandũ te fieret preparatus quarum clangore hortatus ad bellũ: tela prosterneret aduersantiũ. Presta vt hoc vasculum tue ecclesie preparatũ sanctificetur a spiritu sancto vt per illius tactum: fideles inuitentur ad premiũ. Et cum melodia illius auribus insonuerit populorũ crescat in eis deuotio fidei: procul pellãtur oẽs insidie inimici fragor grãdinũ: procella turbinũ. Impetus tẽpestatũ tẽperentur / infesta tonitrua / vẽtorũ flagra fiãt salubriter ac moderate suspẽsa: psternas aereas potestates dextera tue vtutis: vt hoc audiẽtes tintinabulum tremiscãt ⁊ fugiãt ante sctẽ crucis vexillũ. Per dñm eiusdẽ. Tũc debet eam extergere lintheo dicẽdo hãc. añ. Vox dñi sup aquas deus maiestatis intonuit dñs super aquas multas. Vox dñi in virtute vox dñi in magnificentia. Vox dñi cõfringentis cedros et confringet dñs cedros libani. Et cõminuet eos tanq̃ vitulũ libani: et dilectus q̃admodũ filius vnicorniũ. Vox dñi intercidentis flamma ignis: vox dñi cõcutiẽtis desertũ: et commouebit

dominus desertū cades. Vox domini preparantis ceruos et reuelabit condensa: et in templo eius omnes dicent gloriam. Dominus diluuium inhabitare facit: et sedebit dominus rex in eternum. Dominus virtutem populo suo dabit: dominus benedicet populo suo in pace. Gloria patri. Sicut erat in principio et nūc et semper et in secula seculorum amen. ¶ Post hec tangere eam debet de chrismate foris septies: ꝛ intus quater dicēdo. Oremus

Omnipotens sempiterne deus qui ante arcā federis per clangorem tubarū muros lapideos quibus aduersantiū cingebatur exercitus cadere fecisti: tu hoc tintinabulum celesti benedictione perfunde: vt ante sonitum eius longius effugētur ignita iacula inimici/ percussio fulminū/ impetus lapidū lesio tempestatū: vt ad interrogationē propheticā: quid est tibi mare qd fugisti: suis motibus cū iordanico retroacto fluento respondeant A facie domini cōmota est terra a facie dei iacob: qui cōuertit solidā petram in stagna aque: et rupem in fontes aquarum. Non ergo nobis domine non nobis: sed nomini tuo da gloriā. Super misericordia tua et veritate tua vt cum presens vasculū sicut reliqua altaris vasa sacro chrismate tangitur et vngitur oleo sancto: quicunqꝫ ad sonitum eius cōuenerint: ab omnibus inimicorꝫ temptationibus liberi: semper fidei catholice documenta sectantur. Per dominum eiusdē. Tūc ponit incensario ignem ꝛ thymiama thus et myrram erigēdo clocam supra incensarium: vt totū illum fumum colligat dicendo hanc antiphonam. Deus in sancto via tua quis deus magnus sicut deus noster. ps. Viderunt te aque deus viderūt te aque et timuerunt: ꝛ turbate sunt abyssi Multitudo sonitus aquarum: vocem dederūt nubes. Etenim sagitte tue transeunt: vox tonitrui tui in rota. Alluxerunt coruscationes tue orbi terre: commota est et contremuit terra. In mari via tua et semite tue in aquis multis: et vestigia tua non cognoscentur. Deduxisti sicut oues populum tuū: in manu moysi et aaron. Gloria patri. Sicut erat. Postea dicit. Dn̄e exaudi

Omnipotēs dn̄ator christe cui scdm assūptio (Dn̄s vo. Orō nem carnis dormientiū in naui dn̄ oborta tempestas maria conturbasset et protinus excitato te imperante dissiluit tu necessitatibus populi tui benignus succurre. Tu hoc tintinabulum

sancti spiritus rore perfunde: vt ante sonitum illius semper fugiat inimicus: inuitetur ad fidem populus christianus: hostilis terreatur exercitus / confortetur in domino per eum populus euocatus atque sicut daviticam citharam: delectatus desuper descendat spiritus sanctus: atque vt samuele agnum mactante in holocaustum tuum rex eterni imperij fragor aurarum turbam repulit aduersantem: ita dum huius vasculi sonitus transit per nubila ecclesie conuentum manus seruet angelica: fruges credentium / et mētes et corpora: saluet protectio sempiterna. Qui viuis. Eiusdem. Deinde aspergatur aqua benedicta / et totus populus presens. Et imponatur sibi nomen per sacerdotem apponendo manus supra et simul imponūt patrini et matrine. Et post presbyterum nomināt suum nomen cooperiendo clocam lintheis. Finis.

¶ Sequuntur quedam regule secundum paruum compotum ecclesie romane cum multis alijs documentis.

Compotus est talis proprie dictus manualis. Pro littera dominicali A b c sunt extra. g. supra. d.e.f. manent infra Pro annis domini habendis. Octo bis ex centum: remanent ex mille viginti. v. Filius esto dei celum bonus accipe gratis. Pro bissexto. Bissextum sexte martis tenuere kalende. Posteriori die celebrantur festa mathie. Sabbata si teneant tibi non alibi celebrantur. Pro concurrente A. sex: b. quinque: c. quatuor: e. duo: d. tres Primus concurrens est. f. littera septimus est: g Pro numero dierū cuiuslibet mensis. Junius aprilis september et ipse nouēber Dāt triginta dies reliqui superadditur vnus. De quorū numero februarius excipiatur. Namque quater septem fertur habere dies Sed cū bisextus fuerit supadditur vnus. De septē planetis. Sol ve. mer. luna saturnus iupiter et mars. Quot nonas idus et kalēdas. Sex maius nonas october iulius et mars. Quatuor et reliqui tenet idus quilibet octo. Inde dies reliquos omnes dic esse kalendas. De. xij. signis. Est aries thaurus gemini cancer leo virgo. Libraque scorpius architenens capricornus et vrna. Cui tenet et pisces sita sunt hec ordine signa. Semper quindenis ponuntur singna kalēdis. De numero aureo Aureus hic numerus hijs versibus est manifestus. Ternus vndin. nod. octo sex quinque tred. ainbe decē doct. v. Septē quid. quater dud. iota nouē dest sextus quiat.

Pro situatiōe. Est sine dui febru. sine to. pril. iunius augus. October sineq3 bo. vultq3 december abesse. Pro lunatione embolismali. Embolismalis lunatio sēper erit par. Impare par impar pare fit lunatio mense. Illius est mensis cui dat lunatio finē. Pro clauibus. Primula g. iani supremaq3 g q3 secūda. Martis et aprilis: g. tertia. g. q3 suprema. Pro aduentu. Andree festo vicinior ordine quo vis. Aduentū domini prima colit feria. Si cadat in lucem domini celebratur ibidem. Pro inditionibus. Si per quindenos dñi diuiseris annos. His tres adiunges inditio sit tibi presēs Dant centum gentes tibi mille decem quoq3 reddit. Dum reddit october inditio fit noua semper. Quatuor atq3 tribus ipsi prelata diebus. Pro diebus egris. Augurio decies audito lumine clangor. Linquit olens abies colit colus fercula gallus. Pro solsticijs Hec duo solsticia faciunt cancer capricornus. Sed noctes equant aries cum libra diebus. Pro obseruatione ieiuniorum. Petrus et andreas paulus cum symone iudas. Ut ieiunemus nos admonet atq3 matheus. Fiat domini penthe. q3 iohan. lau. sumptio sancta. Sed cum predictis addes sanctos simul omnes. Horum vigilijs ieiunes luceq3 marci. Pro quatuor temporibus. Post penth. cru. lu. ci. scio quatuor tempora anni. Pro festis mobilibus inueniendis. Post epyphaniā tres. pri. tres d' pascha domini fit. In septuagesima tres sunt dominice. Circum. Esto. Exurge. In quadragesima sex. In re. o. le. iu. do. In tēpore paschali sex. Re. qua. mi. iu. can. vo. Nunc post: rogationes celebrantur. Iouis sequens ascensio domini. Secunda dominica post celebratur penthe. Et in octo. festum sanctissime trinitatis estiualis. Et iouis sequens festum sanctissimi sacramenti. Et dominica proximior aduentu festum trinitatis hyemalis. Et inter illa festa trinitatis celebrantur hystorie. Uersus pro historijs fiendis. India dat bursas auratas ad data clausas. Nota ꝙ sunt septē hystorie post trinitatē estiualem que sunt celebrande infra trinitatē hyemalem prima est. Deus omnium. Secunda. In principio. Tertia. Si bona. Quarta. Peto domine. Quinta. Adonay Sexta. Adaperiat. Septima. Uidi dominum. Quelibet hystoria habet tot dominicas quota est in ordine alphabeti cuiuslibet dictionis huiꝰ versus. India dat. vt supra. Regula spōsaliū. Aduētus

domini sep. ro. sponsalia demit. Post octa. epy. pas. penth. tunc illa resumit. Aspiciens veterem circun. qua. quis benedicta. Adventum domini post festum suscipe lini. Salue festa dies que vulnera nostra coherces. Angelus est missus: est passus in cruce christus. Est adam factus et eodem tempore lapsus. Ob meritū decime cadit abel fratris ab ense. Latro dulce tamen per christū suscipit amē. In cruce pro te sum fili me respice cesum. Pro vita populi respice quanta tuli. Sequitur festa in quorum missa dicitur Credo. Festa dei matrisqꝫ sue sancti simul omnes. Crux michael nascens precursor apostolus omnis. Magdalena dominicqꝫ dies hec credo requirūt. Quādo dicitur. Gloria in excel. Et Ite missa est. Et Te deum. v. Non est glo. sine Te. sine glo. non dicitur Ite. Cātat circū. te. sine glo. nec dicit̄ Ite. Ac etiā dico duo sab. dant sine te. glo. Pro collectis finiēdis. Si collecta patrē prenominet et tamē infra. Mentio sit prolis in fine legas per eundem Mentio nulla sit prolis tunc per dñm dic. Si procedat in hac nomen nati sine patre. Qui cum patre deo viuis concluditur illa. Eiusdem dicas si spiritus intus habetur. Pro exorcistis. Omnibus oremus exorcistis prohibemus. His ergo non finem exclude per dñm nostrū. Sed per eum qui venturus est dānare per ignē. De proprietatibus hostie. Cādida triticea tenuis nō magna rotōda. Expers fermēti nō salsa sit hostia christi. Mortuꝰ iste semel sed vltra nō morit̄. Itē quottidie sup aras sacrificat̄. Ara crucē tumulū calix lapideqꝫ patena. Syndonis effectū cādida byssus habet. ¶ Modus eijciēdi seu separādi leprosos infirmos a sanis

In primis enim infirmus seu leprosus vestitus toga et habitu solito: existens in domo sua: aduentum presbyteri ituri ad domum ipsius et ad ecclesiam eum ducturi non habet ignorare sed eum sic expectare. Nam presbyter indutus superpellicio et stola cruce precedēte progreditur ad domum infirmi verbis salutaribus alloquens eum / procedens ei et demonstrans qꝫ huius infirmitate corporali: sanitatem anime donumqꝫ salutis eterne benedicens deum et laudans patienterqꝫ tollerans secure potest sperare. Et alijs verbis secundum materiam subiectam prolatis. Presbyter. Leprosum aqua benedicta respersum ducat ad ecclesiā cruce precedēte et presbytero sequēte deinde infirmo. In

ecclesia vero ante altare pānus niger si habeatur supponatur duobus tretellis disiunctis et iuxta stet infirmus genibus flexis inter tretellos subtus ponitur similitudinem mortui gerens quis viuat corpore et spiritu deo donāte et sic ibi deuote missā debet audire. Qua finita et asperso aqua benedicta per presbyterum cum cruce ad locum vbi moram debet trahere deducēdus est. Quo ibidem peruento: sacre scripture vtendo documentis scilicet. Memorare nouissima tua et in eternum non peccabis. Unde augustinus dicit. Facile cōtemnit omnia: qui se semper cogitat esse morturum. Presbyter cum palla terram super quemlibet pedū eius proijcit dicendo. Si mortuus mundo: viuens iterum deo. Et eū consolans et in patientia corroborans verbis ysaie de domino nostro iesu christo dicētis. Uere languores nostros ipse tulit: et dolores nostros ipse portauit. Et reputauimus eum quasi leprosum percussum a deo et humiliatum dicatque. Si in infirmitate corporali causa patientie christo assimulaueris: profecto sperare potes quod spiritu cum deo letaberis. Hoc tibi concedat altissimus in libro vite ascribens te cum fidelibus amen.

¶ Notandum quod presbyter debet eum ducere ad ecclesiam: et de templo ad suam domum vt defunctus. Cātando ℟. Libera me domine. Ita quod idem infirmus fuerit coopertus pāno nigro. Et celebratur missa in exclusione eiusdem ad libitum presbyteri vel infirmi. Sed tamen consuetum est dicere istam. Introitus Circumdederunt me. Quere in septuagesima. Collecta. Omnipotens sempiterne deus salus eterna credentium. Epla. Charissimi. Tristatur quis vestrum. ℟. Miserere mei. ℣. Cōturbata sūt Alleluya. ℣. Qui sanat. Si in quadragesima. Tractus. Cōmouisti. Euange. Intrauit iesus capharnaum. Offer. Domine exaudi. Secreta et Postcōio. in cōmunibus orationibus. Cōio. Redime deus israel ex omnibus angustijs nostris. Missa vero celebrata exeundo extra templum: stare debet ad portam aspergēdo eū aqua benedicta. Et debet eum recommendare populo. Prius tamen infirmus debet confiteri in ecclesia: et non plus. Et eum conducendo. Iterum incipit. ℟. Libera me domine. Cum alijs versiculis. Deinde quādo peruenit campis facit sicut predictum est: et concludit faciendo prohibitiones sibi in modum qui sequitur.

Modus separandi leprosos.

DEfendo tibi nunq̄ intrare in ecclesijs / in foro / in molendino / in furno / et in societatibus populorum.

Item defendo tibi nunq̄ lauare manus tuas / nec etiam alia tui necessaria in fontibus / neq; in riuulis cuiuscunq; aquarum. Et si vis bibere: haurias aquam cum tuo busillo vel aliquo vase.

Item defēdo tibi ne de cetero vadas sine habitu leprosali: vt cognoscaris ab alijs. Et noli decalciatus esse extra domum tuam.

Item defendo tibi ne tangas aliquam rem quam volueris emere in quocunq; loco fueris: nisi cum quadam virga / vel quodam baculo vt cognoscatur quid queris.

Item defendo tibi ne cetero intres tabernas: vel alias domos si velis vinum emere: vel qđ datur fac illud ponere in tuo barillo

Item defendo tibi ne cōmiscearis alicui mulieri nisi tue cōiugi.

Itē precipio tibi eundo per itinera alicui te interroganti nō respondeas nisi prius fueris extra iter sub vento: vt non de te male habeat. Et q̄ nō de cetero vadas p̄ strictū vicū: ne obuias alicui.

Item precipio tibi si necessitas vrget te per quodam pedagium supra apra vel alibi ire vt nō tangas stipites vel instrumēta mediantibus quibus transieris: nisi prius posueris tuas cyrotecas.

Item defendo tibi q̄ non tangas infantulos neq; iuuenes quicunq; sint: neq; eis vel alijs aliquando des de tuis bonis.

Item precipio tibi ne de cetero comedas: neq; bibas in societatibus: nisi cum leprosis. Et scias q̄ quando morieris: in domo tua sepultus eris: nisi fuerit de gratia precedente petita in ecclesia.

Sed nota q̄ anteq̄ intret domū suā: debet habere tunicā & caligas de griseo sotulares proprios videlicet simplices: et signū suū clamitelas vnū caputiū et vnam togā / duplicia lintheamina / vnū busillū / vnū intrusoriū / vnā corrigiā vnū cultellū / et vnam scutellā. Domus enim debet esse parua: vnus puteus / vnū cubile ornatū lintheaminibus auricale / vnā arcā vnā mensam / vnū sedē: vnū luminare: vnā pallam / vnū potū: & alia necessaria. Deinde omnibus completis sacerdos sibi demonstret decem precepta que sibi fecit: et viuat in terra in pace cū proximo. Nūc demōstranda sunt ei decem precepta dei vt viuat in celis cum beatis et dicit ei presbyter populo presente. Quere infra illa decē precepta suo loco. Demōstret ei etiam sacerdos q̄ quotidie et quilibet

fidelis christianus tenetur dicere deuote. Pater noster. Aue maria. Credo in deum. et Credo in spiritum. Munire se signo crucis sepe dicendo benedicite. Presbyter recedit dicens. Deum adorate et gratias deo reddite. Patientiã habe: et tecũ erit dñs. Amẽ.

¶ Sequuntur quedam instructiones pro curatis seu curam animarum habentibus. Et primo. Forma testamenti.

In nomine dñi. Amen. Uniuersis presentes litteras inspecturis. Curatus parrochiali de roffiaco sancti flori diocesis Salutẽ in dño. Notũ facimus ꝙ in nostra presentia ac testiũ infrascriptorũ ad hoc specialiter vocatorũ et rogatorꝝ propter hoc personaliter constitutus honestus vir Petrus N. clericus parrochianus noster: iacens in lecto egritudinis: infirmus corpore: sanus tamen mẽte. Attendẽs et cõsiderans ꝙ vita hominis est breuis sup terrã: ꝛ ꝙ nihil est certius morte: nihil vero incertius eius hora. Cupiens prouidere saluti anime sue: ꝛ ad gaudia felicitatis eterne peruenire. Testamentũ suũ ac eius vltimã voluntatem fecit et disposuit in modum et formã sequentẽ. In primis enim animã suã recõmendauit altissimo deo creatori suo: dũ de corpore exierit: et beate marie virgini: totiqꝫ curie celesti. Corpus vero suum terre vermibus volẽs illud inhumari in cimiterio vel ecclesia de dicto roffiaco. Deinde voluit et ordinauit omnia sua debita solui forefacta et male acquisita per eum si que sint reddi: et restitui: locis et personis quibus fuerit faciendum.

Itẽ dictus testator de bonis a deo sibi collatis ob remediũ aĩe sue legauit fabrice vel luminarie predicte ecclesie. quinqꝫ sol. turoñ.

Item curato totidem. Item vicario. xij. d. turoñ.

Item clerico. sex. d. turoñ. Item fabrice ecclesie beate marie sancti flori. ij. sol. vi. d. turoneñ.

Item elemosyne eiusdem ecclesie. xij. d. turoneñ.

Item hospitalibus N. cuilibet. vi. d. turonenses.

Item conuentui fratrum predicatorum. xij. d. turonenses.

Item legauit filiolis suis cuilibet. quindecim d. turonenses.

Item confrarie N. xij. d. turoñ. Et ad premissa omnia et singula tenenda dictus testator nominauit executores suos. Petrũ N eius patrẽ: et Nicolaũ N. eius fratrẽ. Quibus executoribus pro premissis omnibus et singulis adimplendis dictus testator obli-

gauit omnia bona sua quecunqꝫ ⁊ vbicunqꝫ reuocãdo omnia alia testamenta si que sint alias per eũ facta. Volẽs hoc suũ robur obtinere firmitatis: melioribus via/modo et forma/quibus valere potest et debet. In cuius rei testimoniũ signũ meũ manuale ego N prefatus curatus vna cũ sigillo prelibate parrochialis ecclesie de roffiaco apposui huic presenti testamento. Acta fuerunt in domo dicti testatoris. Anno dñi millesimo.cccc.nonagesimo die vero N mensis N presentibus Joanne N. Jacobo N. et pluribꝰ alijs testibus ad hoc rogatis ⁊ vocatis. ¶ Forma littere testimonialis bannorũ proclamatorum pro matrimonio contrahendo.

Uniuersis presentes litteras inspecturis curatꝰ ecclesie parrochialis de N sancti flori diocesis curato de tali loco eiusdem diocesis salutẽ in dño. Notũ facimus ꝙ richardus N. parrochianus noster nõ est in registris nostris aliqua excõicatiõis sententia innodatus. Nec scimus in eo aliquod impedimentũ canonicũ ꝑpter quod ecclesiastica sacramẽta debeãt sibi denegari seu etiã retardari. Insuper tria banna per tres dies dñicos siue festiuos solẽnes: ad solẽnizationẽ matrimonij futuri de ipso cũ margareta N in ecclesia nostra predicta palã et publice proclamauimus seu proclamari fecimus quibus nullus se opposuit seu cõtradixit. Rogamus igitur discretionẽ vestrã quatenꝰ dictũ N. parrochianũ nostrũ cũ margareta N parrochiana vestra per verba de presenti in ecclesia vestra matrimonialiter copuletis: nisi ꝙ ex parte vestra sit aliquod aliud impedimẽtũ quod obsistat. Et hec omnibus quorũ interest aut interesse poterit in futurum tenore presentium certificamus. Datum sub sigillo ecclesie nostre prefate. Anno dñi Millesimo.cccc.nonagesimo die N. mensis N.

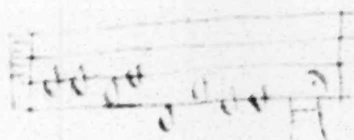
¶ Explicit hoc presens volumen (quod Manuale vocant) secũdũ vsum insignis ac preclare ecclesie Sarũ. Antwerpie exaratũ. In quo ea que ecclesiasticus seruat ritꝰ congruo connectũtur ordine. Opus quidẽ: arte: atqꝫ ingenio honesti iuuenis Christophori Endouiẽsis. Impensis autẽ ac sumptibꝰ Francisci byrckman ciuis coloniensis ceptũ elaboratũ extat. Anno M.cccc.xxiij. die vero.xj.iulij.

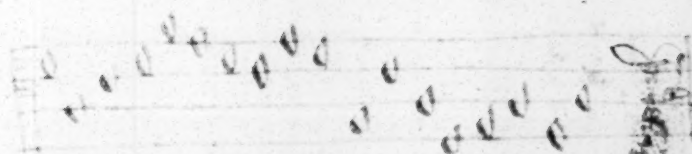
Finis.

Platina in vita Leonis 4ti.

Varias ~~[illegible]~~ ibi vide precationes Leonis; quibus ob merita Sanctorum (nulla Xti meritorum mentione facta) exaudiri cupit.

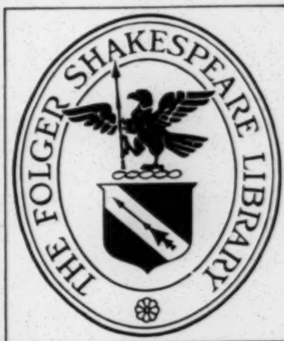
Plat

varias ~~[illegible]~~ ibi vide procat

mentione facta) Opai

Collated. p_8 & q_{1-5} missing
otherwise complete.
pp. Bernard Quaritch Ltd,
[illegible signature]

Lot 269 Sotheby's 13-XII-32

THE FOLGER SHAKESPEARE LIBRARY